

Gd. II

96

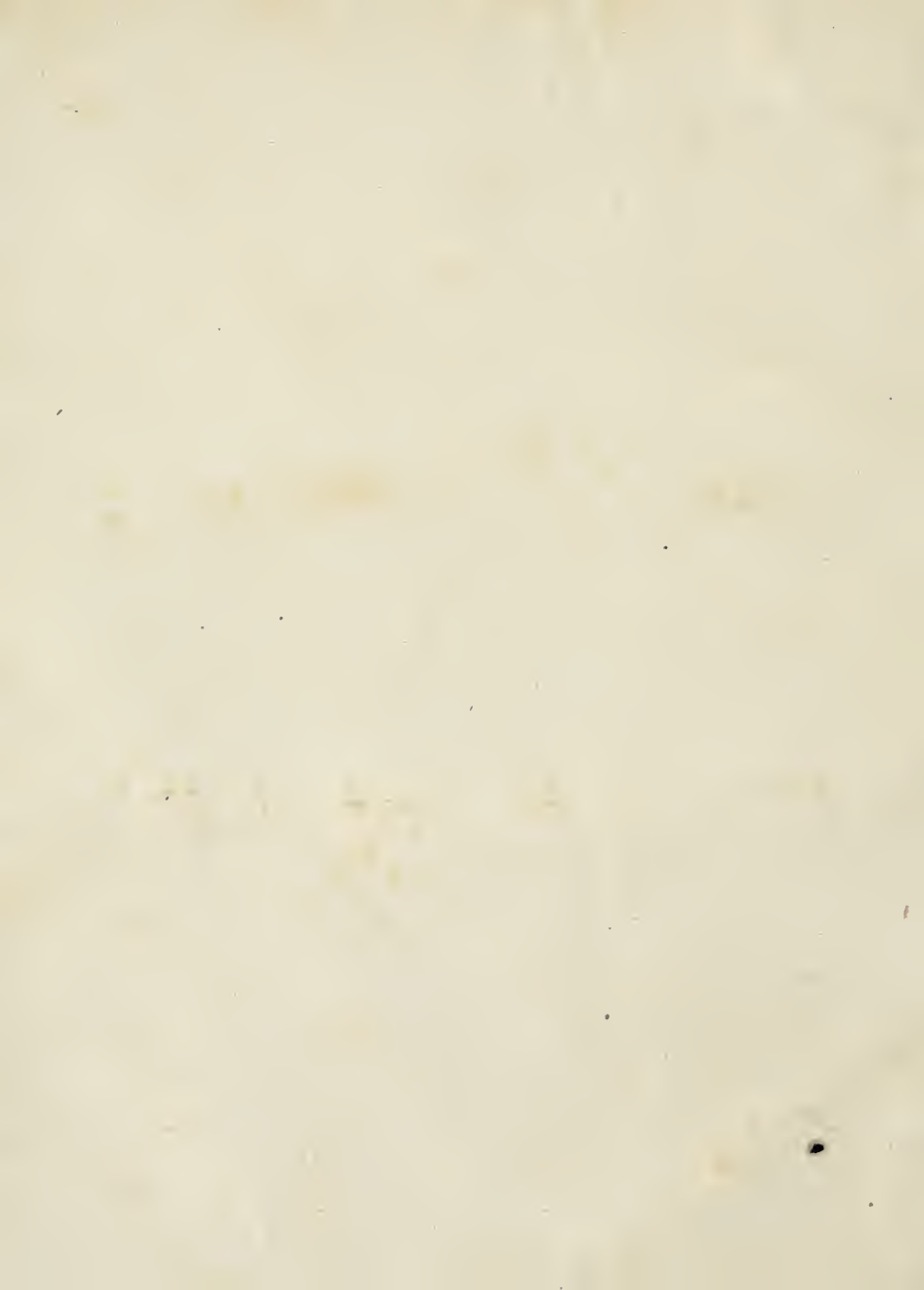
6.
4.

Digitized by the Internet Archive
in 2010 with funding from
Research Library, The Getty Research Institute

<http://www.archive.org/details/alchemiaegebriar00jabi>

ALCHE
MIAE

GEBRI ARABIS
philosophi solertissimi, Li-
bri, cum Reliquis, ut uer-
sa pagella indicabit.

Ioan: Petrus Nurembergens. denuo
Bernæ excudi faciebat. Anno

M. D. XLV.

*Amicus orbi
summe.*

GEERI, De inuestigatione perfectionis metallorū. Liber I.
Summæ perfectionis metallorum, siue perfecti magisterij. pag. 16. Libri II.
Eiusdem De inuentione ueritatis seu perfectionis metallorum. pag. 165. Liber I.
De Fornacibus construendis. pag. 184. Liber I.

RELIQVI SCRIPTORES.

Speculum Alchemiæ, doctissimi uiri Rogerij Bachonis. p. 208.
Correctorium Alchemiæ doctissimi, uiri Richardi Anglici. p. 220.
Rosarius minor, de Alchemiæ, Incerti authoris. pag. 250.
Liber Secretorum Alchemiæ Calidis filij Iazichi Iudæi. pag. 274.
Tabula Smaragdina de Alchemiæ, Hermetis Trismegisti. p. 294.
Hortulani philosophi, super Tabulam Smaragdinam Hermetis, Commentarius. pag. 295.

Omnia collatis exemplaribus, emendatissima, nouoq; modo ad mentem authorum disincta, & argumentis atq; picturis necessarijs illustrata, ita ut merito iam renata uideri queant.

CHRYSOGONI POLYDORI IN LIBEL

Conradi
Gesneri.
docti curte viri.
et forsan Bernensis medici.

los aliquot Γῶσι χημέας Πράσιον ad Lectorem.

VM selectos aliquot ueterum libellos πῶδι χημέας, è bibliotheca
nostra Typographis permittere uellem excludendos, quo maior inde
ad Philosophiæ studiosos permaneret utilitas, nonnihil præfundum
mibi esse sum arbitratus. Neni enim dubito, quin pleriq; boni quidem
uiri, sed naturæ tamen rerum imperiti, totum hoc genus artium omnino aspernandum,
& silentio tegendum esse censeant: siue quia illam penitus falsam, siue quia difficitio-
rem opinentur, quàm ut magnis laboribus, incerto euentu sit inuestiganda. Ego uero,
etsi aliquando in eadem opinione fui, discendi tamen cupiditate allectus, hoc genus au-
thorum per occasionem diligenter inspexi, tantumq; cognitionis rerum inde tuli, ut
& mihi non parum gratuler, & alijs, ut eosdem & ipsi cognoscant. author esse non du-
bitem. Cum enim omnis Philosophia, aut sermonem dirigat, aut mores formet, aut oc-
cul a naturæ inquirat, & sermonis cura propter aliud sit, morum autem regula iam
aliunde quàm è Philosophia petatur, quis non uidet, eam Philosophiæ partem, quæ na-
turas rerum atq; causas explicat, esse præstantissimam? sunt autem metalla non mini-
ma portio rerum naturæ, quibus nulla pars humanæ uitæ sine detrimento carere po-
test, cum sint omnium artificum instrumenta, omnium rerum præcia, & omnium di-
gnitatum ornamenta. Taceo quòd & medicæ nam copiose instruunt, & picturæ uari-
os colores subministrant. alioqui uel sola contemplatione sui magnæ admirationi fu-
tura. Quare utiliorne, an incundior sit eorum naturæ cognitio, mecum ipse constiue-
re non sum possum. Scripserunt de his Aristoteles & Theophrastus, exacte haud dubie
uterq; (ita enim credi potest) quæ si exarent, nihil fortassis ofus erat, ut Philosophiæ
studiosi, ad hoc genus authorum sese demitterent. Verum cum illa nunc desiderentur,
nihil iam aliud superest, unde certam & exactam eorum cognitionem hauriamus.
Quòd si quem auctionis impuritatis, siue inculta barbaries in hoc scriptorum genere of-
fenderit, cogitare debet, paucissimos, qui insignem rerum cognitionem cum eloquen-
tia coniungunt, tanto uo extitisse: nec thesaurum tam preciosum propter sermonis
inconmodam esse negligendum, aut etiam abijciendum. Est enim operæ præcium audire
homines ingeniosissimos, partim Philosophiæ principijs, partim experiētia documētis,
partim uero utrisq; fietos, de hac arte, atq; adeo de omni metallorum natura distu-

tantes, quæ scilicet prima & propinqua sit materia metallorum, quæ illorum causa
 efficiens, quomodo inter sese differant, substantiâ aliâ ne aliqua forma, an uero acciden-
 talibus tantum, quæ habeant affirâ, an possit unum in alterum transformari, & quo-
 modo ad summam perfectionem debeant perducî. Quæ omnia, & alia huius generis
 multa, dum uel inquirunt, uel iam olim inuenisse se, magna constantia & auctoritate
 assueant, tan uim lucis afferunt, & cognitionis, ut equidem non illibenter dubitem,
 an uel Aristoteles, uel Theophrastus tandem potuerint præstare. Non debet igitur
 hæc Philosophiæ accessio tam insignis, à studiosis negligi, aut contemni, ut cunq; sit è
 Barbaro scriptorum genere passim emendicanda, & quasi aurum è stercorebus, colli-
 genda. Est & alia causa non parua, cur eosdem cognoscere uelis. Nam postquam fama
 huius artis orbè terrarum iam semel impleuit, multi passim uagantur nebulones, qui
 eam profitentur, cum nihil sciant minus, ac simplices, tam lucri, quam artis admiran-
 dæ auidos, inani spe lactatos uel furto uel fraude compilant. Quorum nequitiam, frau-
 dem, & præstigia, nemo citius deprehendet, neq; efficacius conuincet, quam qui in hu-
 ius artis adyta penetravit. Hæc enim ars, sine Philosophiæ cognitione, (quam illi si-
 mulare non possunt) nemini contingit, & examina lucri auri & argenti tam certa &
 efficacia tradit, ut nulla fraus, neq; tam scita, neq; tam testâ illis adhiberi queat, quam
 illi non detegant, ac penitus disperdant, id quod Reipublicæ quoq; plurimum interest.
 Cum igitur hoc genus authores, Philosophiam locupletent, & falsarios, Reipublicæ
 noxios, prodant, cognitione digni erant, etiam si ars ipsa in se nulla esset. Quanquam
 causam nullam uideo, cur eam non esse ueram existimemus. Nam ab hominibus in Phi-
 losophia exercitatisimis probabiliter asseritur. Et artifices quidam sine ulla mani-
 festa fallendi causa, eam se reperiisse, per omnia sacra, etiam æditiis libris, iurando con-
 firmarunt. Quibus testimonium perhibent affectus animi, leticia & gaudio inuentæ
 artis apud se gestiuæ, tam uehementer erumpentes, ut nulla arte tantam simulatio-
 nem fingi posse credibile sit. Habet & historiæ testimonia. Nam Suidas author minime
 cõtēnendus, Aegyptios, opibus ex hac arte, fretos, rebus nouâdis studuisse, et à Diocle-
 tiano coercitos fuisse scribit. Sed uerba eius recensēbo: *Χημία* (inquit) ἢ τὸ χρυ-
 σοῦ καὶ ἀργυροῦ καὶ χρυσεῖ, ἢ τὰ βιβλία διερευνησάμενος ὁ Διοκλε-
 τιανὸς ἐκαυσε. *Νία* τὰ νεωτερισθέντα ἀεγυπτίοις Διοκλετιανῶ. Τὸ
 τοῖς ἀνῆμερος καὶ φονικῶς ἐχρησάτο, ὅτε δὴ καὶ τὰ πέντε χημίας τοῦ
 χρυσοῦ καὶ ἀργυροῦ τοῖς παλαιῶς ἠεγραμμένα βιβλία διερευνησά-
 μενος ἐκαυσε πρὸς τὸ μὴ κετι πλοῦτον ἀεγυπτίους ἐκ τῆς τοιαύτης
 πρὸς γίνεσθαι τέχνης, μηδὲ χρημάτων αὐτοῦς βαρύνοντας περιουσία,

τὸ λοιπὸν τῆς ἑωυτέας ἀνταρτίου. Id est, Chemia, est auri & argenti confectio, cuius libros Diocletianus perquisitos exussit, eò quod Aegyptij res novas contra Diocletianum moliti fuerant. Duriter atq; hostiliter eos tractauit. Quo tempore etiam libros de Chemia auri & argenti à ueteribus conscriptos, conquisiuit & exussit, ne deinceps Aegyptijs diuitia ex arte illa contingerent, neue pecuniarum affluentia consisi, in posterum Romanis rebellarent. Hæc ille. Nec abluunt à reliquis historiographis Diocletianum describentibus. Veteres autem Poetæ, hanc non solum extitisse, uerum etiam quomodo exercenda sit, fabulis lepidissimis absolutissime, sed αἰνιγματικῶς tamen insinuauerunt. Quid enim aliud est, uellus aureum ab Argonautis ex Colchide petiitum, quàm huius artis indagatio & adumbratio. De quo Suidas alibi: τὸ το δὲ οὐχ ὡς πόικτικῶς φέρεται ἀλλὰ βιβλίον ἦν ἐν δέξμασι γεγραμμένον. περιέχον ὅπως δεῖ γίνεσθαι διὰ χημείας χρυσός. ἐκότως οὖν. οἱ τὸ τ: χρυσοῦν ὠνόμαζον αὐτὸ δέρας, διὰ τὴν ἐργίαν, πλὴν ἐξ αὐτῶ. Id est, Hoc autem non ut ficticie dicitur, sed liber erat, in uelleribus conscriptus, continens quomodo per Chemiam fieri debeat aurum. Merito igitur eius seculi homines Aureism uellus nominabant, propter efficaciam, quæ ex eo hauriebatur. Non datur uellus aureum: asoni, nisi prius certos & periculosos labores obierit, hoc est, nisi prius πρᾶξιῦ suis manibus exercendo didicerit. Frustra enim possidet librum, de hac arte conscriptū, qui πρᾶξιῦ ignorat. Cæterum, periculosa nauigatio, difficultatem indagandæ materiæ lapidis philosophorum (ut uocant) indicat. Ea, quia felluris uicem obtinet, & metallica est, à Marte metallorum deo, Ager martius appellatur: & quia in igne purganda, præparanda, & perficienda est, ut sit idonea ad recipiendum semen, fingitur à Tauris ignem spirantibus exaranda & excolenda. Hi Tauri fornaces sunt, qui nisi rite constructi fuerint, & ignem continuum debita quantitate exhibuerit, aut materia corrumpitur, aut uasa destruantur. & artifex odore noxio afflatur, aut incendio etiam perit. Deinde Draco peruiquil Argentii uiuum est. Dentes Draconis, sunt Mercurius sublimatus, eò quod eboris candorem, osium duriciem, & incredibilem mordacitatem, non sine ueneno possideat. Is dum sublimatur, in uase uitreo galeæ similliori, (Arabes alembicum uocant) excipitur: itaq; dentes Draconis Iasoni in Galea afferuntur, ut seminis eos loco in agrum martium spargat. Nam Mercurius ex ea terra toties sublimari debet, donec in ea figatur. Quod dum fit, hastularum modo è terra surgit, quarum quædam erectæ, quædam inclinatæ, quædam omnino transuersæ, & quasi iugulis hostium intentæ, continue in longum crescunt, ut moueri uideantur, & speciem confertissimi exercitus iamiam accerrime

Conſiſtētis exhibere. Ideo uiri armati ſinguntur enaſci, qui mutuis uulneribus cadāt, id
 eſt, tandē in ea terra ſepulti ſignantur. Et niſi uaeſculum eſſet uitreū, ſeu ſiliceū, ſine po-
 rit. artifex odore affectus periclitaretur, ideo Iaſon apud Ouidiū, ſilice periculū à ſe,
 in hoſtes cōuertitſe ſingitur. Hactenus lapis philoſophorū perfectus eſt, ſuper eſt, per-
 uigilem ſopire draconem, id eſt, Argentū uiuū illius efficacia conuerrere in aurū uel
 argentum: quod ubi ſuccedit, uellus aurum Iaſon uifer aufert, id eſt, hanc artē pre-
 cioſiſſimam Artifex aſſequutus eſt. Sed antequam hoc fiat, Hecati apud Orpheum ſa-
 crificant, in quo ſacrificio, magnum latet myſterium. Porro quia idem lapis philoſo-
 phorū, etiam corporibus humanis mederi, caq; ſana & incolumia uſq; ad uitā extre-
 mū conſeruare dicitur, ideo Medea, patrem Iaſonis in iuuentutem reſituere ſingitur. 20
 Hanc artē, & horū Hesperidum, & Cadmi fabula inſumant, & Cadmus immenſis
 opibus ex ea quaerit, Thebas Aegyptias condidit, ne quis miretur hanc artē in Ae-
 gypto poſitiſimum uigiſſe. Hæc magna ſunt huius artē teſtimonia, ſed longe maiora,
 que Iudæi ex Sacris literis, iuxta Hebrææ linguæ proprietatem aſſerūt. Aiunt enim,
 hanc quoq; Cabale ſue parti eſſe. Et principem Tyri, apud Ezechielem, eam exercu- 25
 iſſe, ideoq; prophetā illi exprobrare, quod eius artē ſilicia, Deus ſibi iſſe uideretur.
 Nam propheta (ut ipſi aiunt) narrat, quod aurum & argentum, quod in theſauris ſuis
 haberet, non e terra effodiſſet, non à ſubditis exiſſet, nec hoſtibus eruiſſet, ſed ſibi
 ipſe feciſſet, hæc ſcilicet arte fretus. ideoq; Dauid ſapientior eſſe, & omnia ſecreta
 nature perluſtriſſe illic dicitur. Videm de patribus ſuis aſſerunt, Oſeam prophetam 20
 huius artē abuſum illis exprobraſſe, quum ſub perſona Dei diceret ad eos: Multū ſi-
 ci eis Argentum, & ipſi ſecerunt idolo ſuo Aurum. Quōq; magis hoc credas, aiunt
 Dauidem Pſalmo iuxta ipſos duodecimo, guſtum quendam huius artē teſtim exhibe-
 re, dum dicit: Verba Dei uerba pura, argentum in aludele exuſtum in terram, ſeu pul- 25
 uerem, reſuſum ſepties, ſic enim illi de uerbo ad uerbum interpretantur. (recte an ſe-
 cus, eius linguæ periti iudicent.) Et addunt, Nemo tam ſtultus eſt, ut argentum ſic tra-
 ctare uellet, cum ſit maximi laboris, & ſummæ indiſtriæ, niſi ſic tractatum precioſius
 eſſet. Nec propheta uerbum Dei argento tali, ſed ſincero potius auro, compararet,
 niſi tale argentum auroz quipolleret. Et hoc ſanè ualde conſentit cum uerbis Gebri,
 de argento dicentis: Qui nouit ipſum magis ſubtiliare, & poſt ſubtiliationem inſpiſſa 30
 re & figere, cum auro coniunget &c. Hæc ſic diximus, ut non admodum cupiamus
 perſuadere. Nam ſi quid ſolidæ ueritatis hic eſt, ingenia philoſophica non ſegnius eā
 agnoſcent & apprehendent, quā ſanus oculus lucem, & ferrum Magnes. Scriptorū
 huius artē, quatuor ſerè genera ſunt. Quidam Methodum ſequuntur, ſine figuris &
 enigmatibus,

enigmatibus, more philosophico. sed materiam lapidis ita tegunt, ut nemo, nisi Deum munere quid uelint, assequatur. Hoc in genere primus tenet GEBBER, quæ recentiores quidam longo sequuntur interuallo, ut Rogerius Bachon, cuius etiam Picus Mirandulanus noster meminit, & alij plerique. Quidam artem methodice informatam, totam enigmatibus inuoluunt, ut Poetæ in Cadmi, Hesperidum, & Argonautarum fabulis, & quidam recentior in dialogo, de libello aureo. Quidam omnino methodo, præcipua tantum, figuris & enigmatibus ita adumbrant, ut solum ab ijs intelligi uelint, qui in Philosophia tantum profecerunt, ut hanc artem per se ipsos propemodum conijciant: huius generis est Hermes, Maria prophetissa, Morienus, & Turba philosophorum. Quærtum genus præcipue tantum scribit, sed tam simpliciter ac rustice, ut nihil omnino abstrusi inesse appareat. Verum in eo genere, prorsus ovis uisus (ut in proverbio dicitur) sed omnia erronea, falsa, & mendacia reperiuntur. Studiosis à GEBBERO potissimum incipiendum. Is quatuor scripsit opuscula, mutuo sibi testimonium perhibentia, Inuestigationis scilicet, Inventionis, Fornacum, & Summam perfecti magistris. Hanc quidam uarie corrumpere, uel in tres, uel in quinque, uel in septem libros diuiserunt, cum sint duo tantum. Nos collatis exemplaribus, quam fieri potuit, emendatissimum, diligentissimamque distinctum, amicis communicauimus, addidissimus & Librum radicum eidem à plerisque, ascriptum sed alterius. esse manifestissime deprehendimus. Super est, ut lectorem etiam de uocabulo artis admoceamus, quam miror ab Erasmo barbaro & prodigioso nomine Alcumsticam appellari. Dicitur autem uero nomine à Græcis ΧΗΜΕΙΑ, id est Euforia, eo quod metalla, & illis affinia, sales scilicet, alumina, & atramenta, que in igne flunt, & in hac arte potissimum, tractantur. ἀπὸ τῶ χῆω, χῶ χύματα, id est fusilia, (sicut ἀπὸ τῶ σῆω, σῆω, σῆματα) dicuntur. Arabes autem hoc nomen à Græcis mutuati, suo more articulum præposuerunt, & Alchemiam dixerunt. Sicut & Ptolemæi compositionem Μεγίστην Almegistum uel Almegestum uocauerunt. Habet autem hæc ars, ut reliquæ omnes, sua quædam peculiaria uerba & uocabula, uulgo non satis nota, partim quia barbara sunt & exotica, ut Aludel, Alembicus, Botus barbatus, Sal alkali, Elixir, & similia. Partim quia ἡεταχουρα seu abusua sunt, ut Imbibere, pro irrigare: Uigere, pro efficere, ne materia in igne corrumpatur, aut euaporet: Descendere, pro conflare & eliquare, & alia huius generis multi, quæ sola diligenti authorum lectione innotescunt. Hæc præfatus, bene uolum & studiosum lectorem, ad huius admirande artis adyta, iam dudum (nisi fallor) gestienti animo anhelantem, diutius non remorabor.

Finis præfationis.

INDEX

pag. 53. 4 errat magnus nec vir, dum negat plumbum approxi-
 re auro. | plumbum sub dio pluvie et radiis solis expositum, exeditur
 et aqua in cisternis mistum, noxam corporib. adfert. Canales
 plumbei, dio expositi, nexium inventum. | calx admista noxa au-

oleum tartari
 pag. 174. 16. et
 178. 12. | 179. 11.

INDEX EORVM

QVAE IN SINGVLIS CA-

PITIBVS LIBRI DE INVESTI-

gatione perfectionis, continentur.

Caput

I.	Præfatio, in qua explicat cur hunc librum scripserit. Folio. 1	I.	Præfatio, de modo tradendi huius artis, & de idoneis discipulis. 15
II.	De rebus corpora metallica perfici entibus & corruptentibus. 2	II.	Diuisio huius libri primi in quatuor partes. 17
III.	De Lapide philosophorum, quod unus tantum sit ad album & ad rube- um, & ex quibus rebus extrahatur, deq; possibilitate perfectionis. 3	In prima parte de impedimentis hæc continentur.	
IIII.	De rebus præparationem iuuantibus & earum inundatione. 4	III.	Diuisio impedimentorum. 18
V.	De præparatione & melioratione corporum in genere. 7	IIII.	De impedimentis huius operis ex parte corporis artificis. 19
VI.	De præparatione Iouis. 8	V.	De impedimentis ex parte animæ artificis ibidem
VII.	De præparatione Saturni. 10	VI.	De impedimentis externis huius ar- tis opus impediens. 21
VIII.	De præparatione Veneris. 11	VII.	Epilogus huius primæ partis, qualẽ oporteat esse artificem. ibidem
IX.	De præparatione Martis. 12	In secunda parte de negantibus artem hæc continentur.	
X.	De præparatione Solis. ibidem	VIII.	Diuisio dicendorum generalis. 24
XI.	De præparatione Lune. 13	IX.	Rationes variae artem simpliciter negantium. ibidem
XII.	De proprietatibus Elixiris maio- ris. ibidem	X.	Occupatio fieri nec posse, nec debe- re, quod ars naturam in omnibus differentijs proprietatem actio- nis imitetur, & quædam de prin- cipijs metallorum erudita. 28
XIII.	Epilogus & conclusio operis. 14	XI.	Confutatio rationum artem simpli- citer negantium. 29
	Finis libri inuestigationis.		XII.

INDEX EORVM, QVAE IN

singulis duorum librorum Summæ perfe-
ctionis capitibus continentur.

Libro primo hæc continentur.

I N D E X.

XII.	Diuerſæ opiniones eorum, qui artem eſſe ſupponunt. 34	extractione anime, uel ignis regimine ſuppoſitam. ibidem
XIII.	Rationes negantium artem in ſulphure ſuppoſitam. 35	XXIII. Rationes negantium artem in uitro & gemmis ſuppoſitam, & eorum conſutatio. 43
XIII.	Conſutatio rationum præcedentium. 36	XXIII. Rationes negantium artem in medijs mineralibus, uel ugetabilibus uel quarũcunq; rerũ cõmixtione ſuppoſitam. ibidẽ
XV.	Rationes negantium artem in Arſenico ſuppoſitam eorumq; conſutatio. 37	In tertia parte de principijs naturalibus, & eorum effectũ hæc continentur.
XVI.	Rationes negantium artem ſuppoſitam in Sulphure, Argento uiuo, Tutia, Magnesia, Marſchallita, & ſale ammoniaco, earumq; conſutatio. ibidem	XXV. De principijs naturalibus corporum metallicorũ ſecundũ opinionem antiquorum. 44
XVII.	Rationes negantium artem ſuppoſitam in ſpiritibus, una cũ corporibus figendis, & eorũ conſutatio. 38	XXVI. De principijs naturalibus metallorum, ſecundum opinionẽ recentium & authoris. 45
XVIII.	Rationes negantium artem in corporibus ſuppoſitam, & primo in plumbo albo, id eſt, ſtanno, ſeu loue, & earum conſutatio. 39	XXVII. Diuiſio dicendorum de tribus principijs, Sulphure ſcilicet, arſenico, & argento uiuo. 47
XIX.	Rationes negantium artem in plumbo nigro ſuppoſitã. 40	XXVIII. De ſulphure. ibidem
XX.	Rationes negantium artem in mixtione durorum cũ duris, & mollium cum mollibus corporibus ſuppoſitam. 41	XXIX. De Arſenico. 49
XXI.	Rationes negantium artem in mixtione durorum cum mollibus, & perfecturum cum imperfectis ſuppoſitam. 42	XXX. De argento uiuo, ſiue Mercurio. ibidem
XXII.	Rationes negantium artem in	XXXI. De effectibus principiorum nature, quæ ſunt corpora metallica. 50
		XXXII. De Sole, ſiue auro. 51
		XXXIII. De Luna, ſiue Argento. 52
		XXXIII. De Saturno ſiue Plumbo. ibidẽ
		XXXV. De loue ſiue ſtanno. 53
		XXXVI. De Venere, ſiue ære. 54
		XXXVII. De Marte, ſiue Ferro. 55

I N D E X.

- In Quarta parte de principijs artificialibus hæc continentur.
- XXXVIII. Diuisio dicendorum in hac parte, cum insinuatione perfectionis in secundo libro tradeda. 56
- XXXIX. De Sublimatione, cur sit inuenta. 58
- XL. Quid sit Sublimatio, & de tribus gradibus ignis in ea obseruandis. 59.
- XLI. De fecibus corporum metallicorum spiritibus in sublimatione addendis, & earum quantitate. 61
- XLII. De moderando igne in Sublimatione. 63
- XLIII. De erroribus circa quantitatem fecu, & dispositionem fornacis, in sublimando Sulphure & arsenico uitandis. Item de fornace construendo, & lignis eligendis. 64
- XLIII. Ex qua materia, & qua forma uas aludel sit faciendum. 67
- XLV. De sublimatione Mercurij siue argenti uiui. 70.
- XLVI. De sublimatione Marchasite. 71
- XLVII. De uase, in quo Marchasita recte possit sublimari. 72
- XLVIII. De sublimatione Magnesie & Tutie, item corporum imperfectorum, & de additione materie subleuantis ea. 75
- XLIX. De descensione, & modo purifi-
- ficandi per pastillos. 76
- L. De distillatione, & causis eius, ac de tribus eiusdem generibus, scilicet per alembicum, per descensorium & per filtrum. 78
- LI. De calcinatione tam corporum quam spirituum cum causis & modis suis. 82
- LII. De solutione. 88
- LIII. De coagulatione & eius causis, deq; diuersis modis coagulandi Mercurij & medicinarum solutarum. 90
- LIII. De fixatione & causis eius, deq; diuersis modis figendi corpora & spiritus. 96
- LV. De Ceratione. 99

LIBRO SECVNDO SVMMAE perfectionis continentur hæc.

- LVI. Prefatio diuidens secundum librum in tres partes. 101
- In prima parte de cognitione reru, ex qua perfectionis possibilitas et modus depræhendi potest, hæc continentur.
- LVII. Quod cognitio perfectionis huius artis à cognitione nature spirituum & corporum dependeat, & quod de utrisq; copiose uelit tradere. ibidem
- LVIII. De natura Sulphuris & Arsenici. 102

De natura

I N D E X.

- LIX.** De natura Mercurij siue Argenti
uiui. 103
- LX.** De natura Marchasite, Magne-
sice & Tutie. 105
- LXI.** De natura Solis siue Auri. 106
- LXII.** De natura Lune siue Argenti. 108
- LXIII.** De natura Martis siue ferri. Item
de effectibus sulphuris & Mer-
curij, deq; causis corruptionis &
perfectionis. 109
- LXIII.** De natura Veneris siue ætis. 111
- LXV.** De natura Iouis siue Stanni. 114
- LXVI.** De natura Saturni siue Plumbi. 117
- In secunda parte de medicinis & necessita-
te perfectionis &c. hæc continentur.
- LXVII.** Vniuscuiusq; corporis imperfe-
cti, similiter & Argenti uiui
necessario fore duplicem me-
dicinam, unã scilicet ad albũ,
alteram uero ad rubeum, à qui-
bus tamen omnibus excusamur
per unicã perfectissimam. 120
- LXVIII.** Vnicuiq; imperfectorum corpo-
rum suam præparationem esse
adhibendam. 122
- LXIX.** Imperfectorum metallorum dese-
ctum medicina suppleri, super-
fluum uero præparatione tolli
oportere. 124
- LXX.** De præparatione Saturni &
Iouis. 125
- LXXI.** De præparatione Veneris. 128
- LXXII.** De præparatione Martis. 129
- LXXIII.** De mūdificatione Argenti uiui. 130
- LXXIII.** Quinq; differentes proprietates

- necessario afferre medicinã
perfectissimam, scilicet nu-
dicem, colorem, fusionem,
perpetuitatem, & pondus,
unde coniectura sumenda,
ex quibus rebus elicitur. 131
- LXXXV.** De præparationibus medicine
adhibendis, ut differentias
proprietas debitas ac-
quirat. 132
- LXXXVI.** De differentijs medicinarum,
scilicet quod quedam sunt
primi ordinis, quedam se-
cundi, quedã uero tertij. 133
- LXXXVII.** De medicinis primi ordinis Ve-
nerem dealbantibus. 135
- LXXXVIII.** De medicinis Martem dealban-
tibus. 138
- LXXXIX.** De medicinis Lunam citrinan-
tibus. 138
- LXXX.** De differentijs proprietatum
medicinarum secundũ ordinis. 141
- LXXXI.** De medicina Lunari & Solari
pro corporibus imperfectis. 142
- LXXXII.** De medicina coagulante Ar-
gentum uiuum. 144
- LXXXIII.** Quomodo medicinis ingressio
per artem concilietur. 145
- LXXXIII.** De medicina tertij ordinis in
genere. 146
- LXXXV.** De medicina Lunari tertij or-
dinis. 147
- LXXXVI.** De medicina Solari tertij ordi-
nis. 148

I N D E X.

- In tertia parte, de probationibus perfectionis hæc continentur. 11.
- LXXXVII. Diuisio dicendorum. 150
- LXXXVIII. De cineritio, quare quædam corpora in eo perdurent, & quædam non. ibidem
- LXXXIX. Cineritij examen quomodo sit exercendum. 152
- XC. De Cemento, quare quædam corpora plus, quædam uero minus illud perferant. 153
- XC I. Cementi examen, quomodo componendū & exercendū. 155
- XCII. De ignitione. 156
- XCIII. De fusione. 157
- XCIII. De expositione super uapores acutorum. 158
- XCIV. De extinctione ignitorum. 159
- XCVI. De adurentis Sulphuris admixtione. 160
- XCVII. De calcinatione et reductione. 162
- XCVIII. De facili susceptione Argenti uiui. ibidem
- XCIX. Recapitulatio totius artis. 163
- C. Quem modum author in arte tradenda seruauerit. 164
- Fini Summæ perfectionis.
- INDEX EORVM, QUORUM AE IN
Singulis capitibus Libri de inuentione
ueritatis, continentur.
- I. De sex proprietatibus rerū ex quibus medicina elicitur. 165
- II. De septem medicine proprietatibus. 166
- III. Diuisio totius libri in quatuor partibus. 167
- IIII. Prima particula, de mediocum mineralium preparationibus. 168
- V. Secundæ particule præfatiuncula de spiritu mundificationis. 172
- VI. De Sulphuris preparatione. ibidē
- VII. De Arsenici preparatione. 172
- VIII. De Argenti uiui preparatione. 173
- IX. De Marcassite preparatione. ibidē
- X. De Tutie preparatione. ibidem
- XI. Tertiæ particule præfatiuncula de corporū preparatione. 174
- XII. De preparatione Saturni. ibidem
- XIII. De preparatione Iouis. ibidem
- XIIII. De preparatione Martis. 176
- XV. De preparatione Veneris. ibidem
- XVI. Quartæ particule præfatiuncula de medicinis. 177
- XVII. De medicinis albis pro Ioue & Saturno. ibidem
- XVIII. De medicinis solaribus pro Ioue, & Saturno. 178
- XIX. De medicinis albis pro Venere & Marte. 179
- XX. De medicinis rubeis pro Venere & Marte. 180
- XXI. De medicina tertij ordinis ad album. ibidem
- XXII. De medicina Solari tertij ordinis. 181
- XXIII. De aquis solut ionis, & alijs ineratius

I N D E X.

ratiuis. 182
 Finis Inventionis ueritatis.

INDEX EORVM, QVAE IN
 singulis capitibus Libri fornacum con-
 tinentur.

- I. Praefatio diuidens librum fornacum
 in quatuor partes. 184.
 In prima parte de modis operandi haec con-
 tinentur.
- II. De furno Calcinatorio. 185
 III. De furno Sublimatorio. ibidem
 IIII. De furno Distillatorio. 187
 V. De furno Descensorio. 188
 VI. De furno fusorio. 189
 VII. De furno Solutorio. 190
 VIII. De furno Athanor, uel fixato-
 rio. 191
 In secunda parte, De rebus preparandis
 haec continentur.
- IX. De preparatione spirituum, me-
 diorum mineralium, & alu-
 minum. 193
 X. De Calcinatione Iouis. 194
 XI. De calcinatione Saturni. ibidem
 XII. De Calcinatione Veneris. ibidem
 XIII. De Calcinatione Martis. ibidem
 XIIIII. De Calcinatione mediorum mine-
 raliu. ibidem
 XV. De ablutionibus corporum combu-
 storum. 195
 XVI. De incerationibus Calcium ablu-
 torum. ibidem

- XVII. De reductione Calcium in solida
 massam. ibidem.
 XVIII. De solutionibus corporum praepa-
 ratorum, et de eorum con-
 iunctionibus certis, cum pro-
 portione certa, ut meliora ap-
 pareat, cum fulgore, post eor-
 um reductiones. 196
 In tertia parte, De perficiendis, & altera-
 tiuis, haec continentur.
- XIX. De modo perficiendi tertij ordi-
 nis. 198
 XX. De regimine Iouis & Satur-
 ni. 199
 XXI. De regimine Veneris & Satur-
 ni. 200
 XXII. De regimine Martis. ibidem
 XXIII. De regimine Lunae. 201
 XXIII. De regimine Mercurij. ibidem
 XXV. De fermento Lunae ad azymu. 202
 XXVI. De fermento Solis ad rusteu. ibidem
 XXVII. De fermento fermenti, tam albi
 quam rubei sup Mercuriu. ibidem
 XXVIII. Recapitulatio experimentorum
 authoris. 203
 XXIX. Ludi Mercuriales. 205
 XXX. Citrinatio Lunae. ibidem
 Finis libri Fornacum.

INDEX EORVM, QVAE IN
 Speculo Alchemiae doctissimi uiri Ro-
 gerij Bachonis continentur.

Praefatiuncula. 209
 bb 3 De

INDEX.

- I. De definitionibus Alchemiæ. *ibidē* 226
 II. De principijs naturalibus & pro-
 creationibus mineralium. 209
 III. Ex quibus propinquius materia e-
 lixiris fit elicienda. 210
 IIII. De modo agendi, & igne moderan-
 do & continuando. 214
 V. De qualitate uasis atq; fornacis. 215
 VI. De coloribus acidatilibus & es-
 sentialibus in opere apparen-
 tibus. 216
 VII. De modo proijciendi medicinam
 super quodlibet imperfecto-
 rum. 218
 Finis Speculi.

INDEX EORVM QVÆ
 in correctorio Richardi Anglici,
 continentur.

- I. Prefatio, quomodo ars imitetur na-
 turam. 220
 II. Studium Philosophiæ esse necessari-
 um ad hanc artem. 221
 III. De principijs naturalibus. 222
 IIII. Quot sint partes mineralium. 223
 V. De metallis, quæ originem ducunt
 ex Mercurio in genere. *ibidem*
 VI. Quomodo metalla ex Mercurio fi-
 ant in specie. 224
 VII. De generatione Mercurij, & quæ
 ex eo oriuntur metalla. 225
 VIII. De formatione mineralium, quæ ori-
 ginem ex Mercurio non du-

- cunt. 226
 IX. De generatione sulphuris uulgi &
 simplicis, & Mercurij. 228
 X. Quod impossibile sit media minera-
 lia, artificialiter fieri metal-
 la. 229
 XI. De differentia sulphuris uulgi, &
 philosophorum simplicis non
 urentis. 232
 XII. Quomodo sulphur album & ru-
 beum existat in Luna & So-
 le. 235
 XIII. Quod in alijs corporibus ægris nō
 est utile hoc Sulphur quære-
 re. 236
 XIIIII. Quod aurum curet infirmitates,
 & alia corpora metallica. 237
 XV. Quod duo particularia tantum
 sint uera in hac arte, quorum
 primum est in Mercurio. 242
 XVI. De secundo particulari quod est in
 Luna. 246
 XVII. De particularibus sophisticis. 246
 XVIII. De uia uniuersali, sermo genera-
 lis. 248
 Finis Correctorij Richardi Anglici.

INDEX EORVM, QVÆ IN
 Rosario minore continentur.

- Prefatio habet § tres.
 § I. Aenigma de arte Alchemiæ, &
 de modo tractandi authoris. 250
 II. Admonitio, cauenda duo genera
 seductorum,

I N D E X.

- seductorum, & quod ars confi-
stat in Mercurio fixo. 251
- III. De eodem, quod Mercurius fixus
perficiat, & diuisio operatio-
num & libelli in duas partes,
sue in duo capita. 253
- Caput primum habet § viginti unum.
- § I. Promissio & diuisio dicendorum
de operatiōibus Alchemiæ. 254
- II. De calcinatione Saturni & Io-
uis. ibidem
- III. De calcinatione Veneris & Mar-
tis. 255
- IIII. De calcinatione Solis & Lu-
næ. ibidē
- V. De calcinatione aliarum rerum &
mixturarum. 256
- VI. De sublimatione spirituum. ibidem
- VII. De sublimatione corporum imper-
fectorum. ibidem
- VIII. De sublimatione corporum perfe-
ctorum. 257
- § IX. De Fixatione. ibidem
- X. De Distillatione. ibidem
- XI. De Solutione. 258
- XII. De Ceratione. ibidem
- XIII. De coagulatione. ibidem
- XIIII. De Particularibus ad albū in gene-
re. 259
- XV. De particularibus ad album in spe-
cie. 260
- XVI. De particularibus ad rubeum in
in genere. 262
- XVII. Particulare ad rubeū in specie. 263
- XVIII. Apostrophe ad lectorem, & ora-
tio ad Deum. 264
- XIX. Compositio aquæ fortis, quæ est
clavis Rosarij. ibidem
- XX. Laudes aquæ fortis prædictæ. 265
- XXI. Reclusio Rosarij per eandem a-
quam. 266
- Caput secundum habet §. sex.
- § I. Perfectiōnis causam solum Mer-
curium esse. 268
- II. De differentia Mercuriorum. 269
- III. Similitudo, uiam uniuersalem in-
sinuans. ibidem
- IIII. Practica caligine obducta. 270
- V. De tincturæ perfectæ propieta-
tibus. 271
- VI. Epilogus seu recapitulatio omni-
um dictorum. 272
- Finis Rosarij minoris.

INDEX EORVM, QUAE IN

Libro secretorum Calidis
continentur.

- Præfatio de difficultate artis. 274
- I. De quatuor magisterijs artis, sci-
licet Solutione, Congelatione,
Albificatione, & Rubificatio-
ne. 277
- II. De rebus & instrumentis huic o-
peri necessarijs & oportu-
nis. 280
- IIII. De naturis rerum ad hoc opus per-
tinentium. 281

De deco-

INDEX.

IIII. De decoctione & eius effectu.	282	Precatio Hortulani.	295
V. De Subtillatione, Solutione, Coagulatione, & Conmixtione lapidis, et eorum causa, atq; fine.	ibidem	Præstitio.	ibidem
VI. De Fixione spiritus.	284	I. Quod ars Alchemiæ sit uera & certa.	296
VII. De decoctione, contritione & ablu-tione lapidis.	285	II. Quod lapis debeat diuidi in duas partes.	ibidem
VIII. De quantitate ignis, & eius commo-do & incommodo.	ibidem	III. Quod lapis habeat in se quatuor ele-menta.	ibidem
IX. De separatione Elementorum lapi-dis.	286	IIII. Quod lapis habeat patrem & matrē scilicet Solem & Lunam.	297
X. De natura lapidis, & eius origi-ne.	287	V. Quod coniunctio partium lapidis di-catur impregnatio.	ibidem
XI. De commixtione Elementorum se-paratorum.	ibidem	VI. Quod lapis perfectus sit, si anima in corpore fixa fuerit.	298
XII. De solutione lapidis compositi.	288	VII. De mundificatione lapidis.	299.
XIII. De coagulatione lapidis soluti.	289	VIII. Quod pars lapidis non fixa, debeat superare partem lapidis fixam, eamq; eleuare.	ibidem
XIIII. Quod unus tantum sit lapis, & de eius natura.	290	IX. Quomodo lapis uolatilis sit iterum figendus.	300
XV. Modus operationis lapidis ad al-bum.	291.	X. De fructu artis, & efficacia lapi-dis.	ibidem
XVI. Conuersio prædicti lapidis in rube-um.	293	XI. Quod magisteriū hoc imitetur crea-tionem uniuersæ.	301
Finis libri secretorum Calidis.		XII. Insinuatio enigmatica, quæ sit natu-ra lapidis.	ibidem
TABVLA Smaragdina Hermetis Tris-megisti.	294	XIII. Quare lapis dicatur perfectus.	302
INDEX EORVM, QUAE IN expositione Hortulani continentur.			

Finis expositionis Hortulani, ac totius etiam indicis.

GEBR

GEBRI ARABIS

PHILOSOPHI SOLERTIS-

SIMI, RERVM QVE NATVRALIVM (PRAECIPVE

Metallicarum) peritissim^{is}, Περὶ Χημείας libellus, quem inscripsit;

De inuestigatione perfectionis. Incerto interprete.

PRAEFATIO, IN QVA EXPLICAT,

cur hunc librum scripserit. Cap. I.

Inuestigationem huius nobilissimæ sciētiae, ex con-

tinua, & frequenti operis sedulitate, & huic compa-

ri studio nimio, necnon cogitationibus nostris pro-

fundissimis, & uarijs annexis, emissam uobis tradam: ut meli-

us et apertius à uobis uolumina subsequētia intelligantur, et

ut intellecta, & circa eadem ingeniata & perscrutata, facilius

& promptius ad effectum perducantur. Et quia est aliud, artis

inuestigare rationem, quam attentare & probare subtilitates

& ingenia horum: donec operando, & perscrutando, & experi-

endo, ad intentum perueniatur completum. Ideo in hoc nostro

libro, quęcunq; per narrata inuestigauimus, secundum nostre

mentis rationem scripsimus, artem dico perficientia. Non pu-

tet tamen quis, quod hanc inuestigationem composuerimus

ante librum nostrum, qui Summa perfectionis magisterij est

intitulatus: in quo quęcunq; uidimus & tetigimus, completē,

secundum sciētiae ordinem, determinauimus; secundum ex-

perientiam & cognitionem certam, quam scrutatione nostra,

de naturalium, & mineralium effectibus, & transformantibus

diuersis, in opere apparētibus notauimus. Et ingeniati sumus

sciētiam nostram prius compositam, cum hoc inuestigationis

summam perfectionis magisterij a commento

*experimenta
facere*

commento, quod super ^{as ipsam} ipsam declarandam composuimus, de-
nudare. Ergo de iure hæc illam præcedit, cum per hunc librū
” inuestigare quæram de cognitione rei perficientis.

De rebus corpora metallica perficientibus, & cor-
rumpentibus. Cap. II.

Cum ergo hæc sciētia de imperfectis tractet corporibus
mineralium, in quantum ea perficere deceat. In primis
circa hæc, duo considerauius, Imperfectionem scilicet, &
Perfectionē. Circa hæc duo nostram fundamus intentionem.
De rebus autem perficientibus, & corrumpentibus, secundū
quod per nostram inuestigauimus experiētiam, hunc librum
componimus, quia opposita iuxta se posita, magis elucescunt.
Res autem quæ perficit in mineralibus, est substantia argenti
uiuī & sulphuris proportionabiliter commixta, per longam
& temperatam decoctionem, in uisceribus terræ mundæ, in-
spissata & fixa, cum ^{cap} obseruatione suæ humiditatis radicalis,
conser non corrumpentis, sed ad substantiam solidam cum ignitione
debita fusibilem, & sub malleo extensibilem producta. Per
diffinitionem naturæ huius ^{uiscus} perficientis, ^{facilius} leuius peruenire pos-
sumus ad cognitionem rei corrumpentis. Et est illa, quæ a con-
trario sensu habet intelligi, uidelicet substantia impura argen-
ti uiui & sulphuris, sine proportione debita commixta, uel ini-
nus decocta in uisceribus terræ immunda, nec recte inspissa-
ta, nec fixa, humiditatem habens combustibilem & corrup-
pentem, & rara substantiæ, & porosa: uel habens fusionem si-
ne ignitione debita, uel nullam, nec patiens malleum suffici-
enter. Primam autem diffinitionem inueni in ^{ut cap. 6. ferr.} tristam in his
duobus corporibus, uidelicet in Sole & Luna, secundum cu-
iuslibet

cuiuslibet perfectionem. Secundam uero in his quatuor scilicet
 in stanno, plumbo, cupro, & ferro, secundum ^{h. e. maiorem} cuiuslibet im-
 perfectionem. Et quia hæc corpora imperfecta ad sanitatem
 & perfectionem non sunt reducibilia, nisi contrarium in eis
 operetur, id est, ^{nisi ut} quod manifestum occultetur, & occultum
 manifestetur: quæ operatio uel contrariatio fit per præpara-
tionem, igitur præparatio est eis adhibenda. Est ergo præpa-
 rare, superflua demere, & absentia supplere, & sic notam eis
 immittere perfectionem: hac autem præparatione non indi-
 gent corpora perfecta. Indigent uero præparatione tali, qua
 eorum partes magis subtilentur, & à corporalitate sua ad spi-
 ritualitatem reducantur fixam. Cuius intentio est ex eis face-
 re corpus spirituale fixum, hoc est, multo magis attenuare &
 subtiliare, quam erant prius. De horum omnium præparatio-
 nibus, secundum nostram inuestigationem in loco suo tracta-
 bimus sufficiēter in hoc libro. Quæ postquam præparata fue-
 rint sufficiēter, erunt apta, ut de eis elixir album, uel rubeū
 fiat magnum.

De lapide Philosophorum, quod unus tantum sit, ad album
 & ad rubeum. & ex quibus rebus extrahatur.
 Deq; possibilitate ac modo perfectionis.

Caput III.
Philosophos

Inuenimus autem, ^{philosophos} modernos nobis unicum tantum scribe-
 re lapidem, ad album uel rubeum completum, quod & ue-
 rum esse concedimus. Nam ex quocunq; elixir conficiatur al-
bū uel rubeum, nihil tamen ibi aliud est, quam argentū uiuū
 & sulphur, quorū unum siue altero nihil agit, nec esse potest.
 Et ideo unus lapis à philosophis nuncupatur, quāuis à multis
 extrahatur corporibus siue rebus. Extrahere enim à re in qua
 non est, hoc stultum cogitare esset & uanum, ut quidam fatui

a ij puta-

pe. ut. in aliis fut
 in cupro et fer-
 ro: minorem
 imperfect. in
 his, ut in stanno
 et plumbo

Præparatio
 P. 4. 7. 16

quocunq; JB
 nam varia res
 sunt, quib. ar-
 gente uivum
 extrahitur. ut
 etiam hic sequ.

philosophi

putauerunt, quod nunquam erat intentio philosophorum.
 » Dicunt tamen multa per similitudinem. Et quia omnia
 » corpora metallica ex argento uiuo composita sunt, & sulphu-
 » re, puris (uel impuris, per accidens), & non in prima sua natu-
 » ra innatum, etiam per præparationem conuenientem tolli est
 » possibile. Nam expoliatio accidentium non est impossibilis.
 » Est ergo præparatio, superfluum demere, & defectum supple-
 » re in corporibus imperfectis, quæ fieri non potest sine adiu-
 » uatione operis, & rerum purificantium. Diuersificatur autem
 » præparatio, secundum diuersitatem rerum indigentium. Ex-
 » perientia enim nobis dedit modos agendi, scilicet calcinatio-
 » nem, sublimationem, descensionem, solutionem, distillationem,
 » coagulationem, fixationem, & cerationem. De quibus singulis
 » narrationem fecimus in Summa perfectionis magisterij suffi-
 » cienter. Ista enim sunt opera ad præparationem iuuantia.

paginis

De rebus præparationem iuuantibus, & earum
 mundatione. Cap. IIII.

» **R**es aut præparationes iuuantes sunt istæ, scilicet omnia
 » genera salium, aluminum, atramentorum, etiam uitrum,
 » borax, & quæ huius naturæ sunt, & acetum acerrimum, &
 » ignis. Et cum istis proponimus corpora imperfecta præpara-
 » re, sed conuenit ea prius mundare, si aliqua immundicia in
 » his extiterit, secundum nostram experientiam, in qua certi
 » fuimus per prædicta.

Mundatio salis communis.

» Mundatur enim sal commune, per hunc modum: Primo
 » comburatur, ^{seorsim} combustum in aqua communi calida soluatur,
 » solutum per filtrum distilletur, distillatum per lentum ignem
 » in pa-

et Glaspret
inparapsi deuitreata congeletur, congelatum calcinetur per
diem & noctem in igne mediocri, & serua ipsum sic sufficien-
ter mundatum.

Mundatio salis alcali.

Sal alcali sic mundatur ut sal commune, & est sagimen vi-
tri. Primo teratur, & totum soluatur in aqua communi calida,
postea distilletur per filtrum, & congeletur, & calcinetur cum
igne lento.

Sagimen

Mundatio salis gemmæ.

Primo teratur, deinde de illo fiat, ut de sale communi.

Mundatio salis ammoniaci.

Teratur primo cum præparatione salis communis mun-
dati. Postea sublimetur in alto aludele, donec totaliter fuerit
extractum purum. Postea soluatur super porfidum, sub diuo,
si de eo uis aquam facere, uel seruetur ipsum sublimatum &
purum sufficienter.

lapidem u. 25

Mundatio aliorum salium.

Diuerfa autem adhuc inveniuntur salium genera, quæ præ-
parantur per modum iam dictum, & mundantur.

Mundatio aluminum.

Primo de alumine glaciali. Multa possunt per ipsum præ-
parari sine ipsius mundatione aliqua. Tamen in hunc modum
mundatur. Ponatur in alembico, & extrahatur inde tota hu-
miditas, quæ multum in arte ista ualet. Feces in fundo uasis
remanentes, uel dissoluantur supra lapidem in aliqua parte
humida, uel in aqua inde extracta, uel reseruentur.

Mundatio aluminis Iameni.

Alumen Iameni, quemadmodum glaciale præparatur, ex-
cepto quod in hac arte maioris est uirtutis.

lapidis confic

a iij

Mundatio

Mundatio aliorum aluminum.

Plura adhuc inueniuntur alumina, quæ omnia, ut iam dicta præparantur, & mundantur.

Mundatio atramentorum. *παλαίοντος. floris a.*

- Primo de nigro atramento. Nigrum sic mundatur: Primo
 » soluatur in aceto mundo, post distilletur, & coaguletur. Vel
 » ponatur primo in alembico, & humiditas totalis extrahatur.
 » Feces in hac distillatione calcinatae super porfidum, uel in sua
 aqua soluantur, & coagulentur. Vel ipsa aqua, secundum uel-
 le artificis, referuetur.

Mundatio cuperosæ.

Cuperosa, siue uitriolum mundatur ut atramentum nigrum.
 Habet tamen atramentum nigrum maiorem atramento uiri-
 di terrestre itatem.

Mundatio aliorum atramentorum.

Diuerfa sunt atramenta, & inueniuntur diuersi coloris,
 quæ ut prædicta mundantur.

De uitro, & boracibus.

antimonium

Vitrum & boracia si debito modo fuerint facta, non indi-
 gent præparatione.

Mundatio aceti acerrimi.

- » Acetum autem, & cuiuscumque generis acutum, seu acer-
 » bum, subtiliantur & depurantur, & illorum uirtus siue effe-
 » ctus per distillationem melioratur. De eorum mundatione,
 » & depuratione sufficienter tractauimus, cum quibus corpo-
 ra imperfecta præparari possunt, & depurari, & meliorari, &
 subtiliari, igne semper debito mediante.

De

De preparatione & melioratione corporum mineralium in genere. Caput V. *notabile caput.*

Preparantur autem & depurantur per ista ad intentionem ignis, per hunc modum. Habent enim hæc corpora imperfecta humiditates superfluas, & sulphureitatem adusibilem, nigredinem in ipsis generantem, ipsa quoque corrumpentem. Habent etiam terreitatem immundam, feculentam, & combustibilem, nimis grossam, in gressionem impediens & fusionem. *ut Martis* Ista & tertia sunt superflua in his corporibus prædictis, quæ in ipsis nostra experientia, & inuestigatione certa & ingeniosa sunt inuenta. Et quia hæc superflua accidentaliter his superueniunt corporibus, & non radicaliter, & spoliatio accidentalium possibilis est, oportet nos cum igne artificiali his prædictis mundatis, superflua demere accidentia cuncta, sola substantia argenti uiui & sulphuris radicalis permanente. Et hæc est integra præparatio imperfectorum, & depuratio perfecta. Melioratio, depuratio, & subtiliatio horum, substantiæ puræ remanentis, fit multis modis, secundum quod indiget elixir. Præparationis ergo & depurationis in generali modus est hic. Primo enim eleuanda est cum igne proportionali tota humiditas superflua & corrupta, in illorum essentia, etiam superfluitas subtilis & comburens, & hoc calcinando. Deinde totalis substantia remanens corrupta, in illorum calce superflua humiditatis comburentis & nigredinis corrodena est cum his mundatis prædictis corrosiuis, acutis seu acerbis, donec calx fuerit alba *vel rubra* siue rubea, aut secundum corporis naturam & proprietatem colorata, & munda, & pura ab omni superfluitate, seu corruptione prænarratis. Et hæc cum his corrosiuis mundantur, terendo, imbibendo, & lauando. Postea uero delenda, seu deponenda est totalis terreitatis

corpora mineralia seu metallica, pag. 8, 20. 21.

quia

integra præparatio.

stanni. plumbi

streitas immunda, & feculentia combustibilis & grossa, cum
 rebus prædictis, mundatis uel puris, fusionem metallicam nõ
 habentibus, cum calce prædicta, modo prædicto depurata,
 commixtis & bene tritis, quæ in fusione, seu calcis reductione
 retinebunt secum terrestreitatem grossam & immundã præ-
 » dictam, remanente corpore puro, ex omni superfluitate cor-
 » rumpente mundato. Et hoc totum descendendo, Melioratio-
 » nis & subtiliationis horum substantiæ puræ in generali mo-
 dus hic est. Primo hoc corpus purgatum & reductum, est ite-
 rum calcinandum cum igne, & adiutorijs mundatiuis prædi-
 ctis, deinde cum his quæ sunt solutiua soluendum. Hæc enim
 » aqua lapis noster est, & argentum uiuum de argento uiuo, &
 » sulphur de sulphure, ex corpore spirituali abstractum & sub-
 tiliatum, siue attenuatum, quæ meliorari potest, confortando
 in ipsam uirtutes elementales, cum alijs præparatis, quæ sunt
 ex genere sui generis: & augmentando colorem, fixationem,
 "pondus, puritatem, fusionem, & alia omnia, quæ pertinent ad
 elixir perfectum. Et iste est modus, per solos nos inuestigatus,
 præparationis, depurationis, subtiliationis, & meliorationis
 corporum mineralium in generali. Nunc transeamus ad spe-
 cialem, seu particularem cuiuslibet corporis imperfecti præ-
 parationem, cum omnibus modis suis, etiam perfecti corpo-
 ris mineralis. Et primo de Ioue.

cap. 10. pag. 12.

De præparatione Iouis in speciali.

Caput VI.

PRæparatur autem Iupiter "multipliciter", melius tamen
 per hunc modum. Et est, ut ponatur in furno calcinationis,
 in uase ad hoc apto, & projiciatur subtus ignis usq; ad corporis
 ipsius

terrea feculenta, substantiā purā & temperatā cum sua pro-
 portione remanente. Postea uero calcinetur iterum hoc cor-
 pus reductum purum, cum solo sale ammoniaco puro, mun-
 dato, donec fuerit in pondere æquali, uel circiter. Cum autem
 bene & minutissime fuerit calcinatum, tunc illud totum per-
 optime, & bene diu teratur super porfidum, & ponatur sub
 diuo, in loco frigido & humido: uel in uescis uitreis in furno
 solutionis, uel in uentre equino, donec totum fuerit dissolutū,
 augendo sal, si fuerit necesse. Quam aquam honorare debe-
 mus, ipsa enim est quam quærimus ad album. Et hæc de præ-
 paratione Iouis dicta sufficiant.

pag. 11 xi.

De præparatione Saturni.

Caput VII.

PRæparatur & Saturnus sic: Ponatur similiter in furno
 calcinationis, mouendo ut Iouem, donec conuertatur in
 puluerem tenuissimum: Cribretur, & reponatur ad furnum,
 stet in igne suæ calcinationis per modum prædictum, donec
 fugitiua substantiā, & inflammabilis fuerit deleta. Postea ex-
 trahatur calx rubēa, que imbibatur, & teratur frequentissime
 & minutissime, cum sale communi mundato, & atramento, &
 aceto purificato, & acerbo multum. De istis uero ad rubeum
 utaris, sicuti ad album fecisti, cum sale communi, & alumine
 lameno, & aceto. Tunc multoties, ut de Ioue dictum est, defic-
 cetur, & imbibatur, & teratur, donec per beneficium dictorū,
 dicta immūdiā fuerit deleta. Tunc apponatur de uitro cum
 his prædictis, & descendat per Botum barbatum corpus purū,
 descēdendo reductum. Iterum calcinetur cum sale ammoni-
 co puro, ut de Ioue, teratur subtilissime & dissoluatur per mo-
 dum

calx rubea, de Sa-
 turno; ut calx al-
 ba, de Ioue
 pag. 9. v. 12.

Iouem. v. 21.
 et 26

vitrum

dum prædictum. Ipsa enim est aqua argenti uiui, & sulphuris, & proportionabiliter facta, qua utimur in rubei elixiris compositione. Et hæc de Saturni præparatione dicta sufficiant.

De præparatione Veneris,

Caput VIII.

PRæparatur etiam Venus optime per hunc modum: Ponatur stratam de sale communi optime mundato in crucibulo, & desuper ipsius lamina, & desuper salis stratam, & desuper lamina, & sic uicissim, donec uas fuerit plenum, & cooperiatur, & lutetur, & collocetur in furno calcinationis per diem naturalem. Deponatur & abradatur quod calcinatum fuerit, & reponantur laminae cum sale nouo. Et sic alternata uice calcinetur, donec omnes laminae fuerint consumptæ, seu corrosæ, per beneficium salis & ignis. Quia sal corrodit superfluam humiditatem, & sulphureitatem combustibilem: ignis eleuat substantiam fugitiuam & inflammabilem, cum proportionem debita. Teratur omnino puluis ille minutissime, & lauetur cum aceto, donec nigredine careat aqua exinde emanans: hinc alterna uice de sale nouo & aceto imbebe, & tere, & post contritionem, ad furnum calcinationis in uase aperto reponatur, stetq; ibi per tres dies naturales. Deinde extrahatur, & teratur bene, & subtiliter, & abluatur cum aceto bene & diu, donec ab omni immundicia fuerit mundatum & purgatum. Desiccet ad solem bene, tunc aponatur medietas eius de sale ammoniaco, bene & diuissime teredo, donec substantia impalpabilis fuerit. Ponatur sub diuo, uel in resolutionis fimo, donec quicquid ibi est subtile, fuerit solutum: renouando sal ammoniacum mundatum, si fuerit necesse, donec aqua totum fiat. Hanc aquam honora, quam aquam

b ij sulphuris

» sulphuris fixi nominamus: cum qua tingitur elixir usq; ad infinitum. Et hæc sufficiant de Veneris præparatione.

De præparatione Martis,

Caput IX.

MArs autem per hunc modum melius præparatur: Calcinetur, quemadmodum Venus, cum sale communi mundato, et cum aceto puro lauetur. Lotus ad Solem siccetur: desiccatus iterum cum nouo sale & aceto teratur & imbibatur, & ad eundem furnum ponatur per tres dies, ut de Venere dictum est. Solutum honora, aquam uidelicet sulphuris fixi, » mirabiliter colorem Elixiris augmentantem. Et hæc de imperfectorum corporum præparatione dicta sufficiant.

De præparatione Solis.

Caput X.

Perfecta uero corpora non indigent præparatione, quantum ad perfectionem, cum perfecta sint, sed ut magis subtilientur, & attenuentur, talis eisdem præparatio est adhibenda: Accipiatur Sol in laminas tenues productus, & ponatur cum sale communi optime præparato solariatim in uase calcinationis, & collocetur in furno, calcinando bene per tres dies, uel donec totum fuerit subtiliter calcinatum. Deinde extrahatur, multum bene teratur, cum aceto lauetur, & desiccetur ad Solem. Postea teratur bene cum medietate sui salis ammoniaci mundati, & ponatur ad dissoluendum, donec totum fuerit per beneficium salis communis, & ammoniaci in aquam clarissimam dissolutum. Hoc est fermentum ad elixir rubeum, » preciosum, & uerum corpus spirituale factum.

Sal ammon.
dimidio ponder
re corporis per
fecti solis aut
lunæ.

De

De preparatione Lunæ. Caput. XI.

Subtiliatur autem argentum & tenuatur, & ad spirituali-
 statem reducitur per modū iam dictum. Ergo per omnia
 & singula fac in ipsius subtiliatione sicut de Sole fecisti. Et a-
 qua Lunæ dissolutæ, est fermentum ad elixir album spiritua-
 le factum.

De proprietatibus Elixiris maioris.

Caput XII.

Iam imperfectorum præparationem, & perfectorum sub-
 tiliationem, sufficienter determinauimus, ut de eis quilibet
 discretus possit ad implere intentionem. Attendat ergo quis
 proprietates & actionis modos compositionis Elixiris maio-
 ris. Nos enim quærimus substantiam unam facere, tamen ex
 pluribus aggregatam, coadunatam, fixam, quam super ignem
 positam, ignis non exprimat, & liquatis permisceatur, & li-
 queat cum ipsis, cum eo quod est in ea de substantia ingressi-
 bili, & permisceatur cum eo quod est in ea de substantia per-
 miscibili, & consolidetur cum eo, quod est in ea de substantia
 consolidatiua, & figatur cum eo quod est in ea de substantia
 fixatiua, & non comburatur ab his, quæ non comburunt aurū
 & argentum, & afferat consolidatiōnes & pondus cum igni-
 tione debita & perfecta. Non tamen eatenus breue tempus in-
 telligas, ut paucis diebus, uel horis possit prima uice confici.
 Sed quia respectu aliorum medicorum modernorū, respectu
 etiam nature operationis ueritas hoc modo citius terminatur.
 Vnde dixit philosophus: Medicina est cuius temporis longū
 spacium anticipauit. Quare uobis dico, ut sustineatis patien-
 ter, quia forte moratur, & festinantia quidem ex parte diaboli

sed
 voces cum
 videntur
 delendæ.

in confectionem

quidam

est. Ergo qui patientiam non habet, ab opere manum suspendat, quia impediēt eum festinantem credulitas. Omnis namque actio naturalis suum habet modum, & tempus determinatū, in quo maiori uel minori spacio terminatur. Ad hæc tria necessaria sunt: patientia, mora, & instrumentorum aptatio: de quibus in Summa nostri magisterij perfecti artificem allocuti sumus, in Capitulis diuersis, in quibus experiri potest, si in nostris dictis fuerit sufficienter uersatus. In quibus manifesta probatione & aperta concludimus, lapidem nostrum nihil aliud esse, quàm spiritum fetentem, & aquam uiuam, (quam & siccam aquam nominauimus) & per naturalem proportionem mundatam, & unitam unione tali, quòd sibi neutiquam abesse possunt. Quibus addi debet & tertium, ad opus abbreviandum, hoc est corpus perfectum attenuatum. *velut firmus*

Solis aut Luna

Epilogus, & conclusio operis.

Caput XIII.

EX præmissis igitur patent res, in quibus ueritas est prope iniqua: & perficientes ipsum opus, inuestigatione uera nostra, qua certis sumus, & per experientiam manifestam considerauimus omnia uerba uera esse, quæ iam per nos solos in nostris uoluminibus scripta sunt: secundum quod uidimus per experimentum & rationem, in uoluminibus istis relata. Ea uero quæ per nostram experientiam digitis extraximus, & uidimus oculis, & manibus tetigimus, scripsimus in Summa nostri perfecti magisterij. Sapiens ergo artifex in nostris studeat uoluminibus, colligendo nostram dispersam intentionem, quam in diuersis locis proposuimus, ne malignis seu ignaris publicetur: & collectam probet, donec ad cognitionem studendo,

& ex.

& experimentando cum laboris ingeniosi instantia peruen-
 rit totalem. Exerceat ergo se artifex, & inueniet huius iam mo-
 dum inuestigationis, (commotis amore uisceribus) per nostram
 considerationem, ueritatis cognitionem etiam dare plenariam,
 perficientis & corrumpentis materiae & formae. Considera-
 uimus enim inuestigatione nostra, perfectorum materiam
 cum forma, a radice suae commixtionis usque ad complementum,
 puram esse, sine corruptione superueniente aliqua. Considera-
 uimus etiam a contrario sensu imperfectorum substantiam, &
 perfectorum unam esse ubique, scilicet argentum uiuum & sul-
phur: quae ante commixtionem suam, pura sunt & munda. Et
 per hanc considerationem per nostrum exercitium inueni-
 mus, corruptionem imperfectorum accidentaliter superue-
nisse, quae materiae nouam & corruptam dedit formam. Nam
 cum corpora imperfecta, per nostram experientiam, & per inge-
 nium nostrum uidimus praeparata, & mundata ab omni su-
 perflua corruptione, & immundicia fugitiua, seu terrestri de-
 liberata: Inuenimus ipsa maioris claritatis & fulgoris, seu pu-
 ritatis, quam ipsa corpora naturaliter perfecta. Per quam con-
 siderationem peruenimus ad finem huius scientiae perfectum
 & completum, quam perfecte & complete scripsimus in co-
 dicibus nostris. Studeas ergo in illis, & inuenies totam no-
 stram scientiam, quam ex antiquorum libris abbreviauius.

Finis libri de Inuestigatione
 perfectionis Gebri.

non jactat se
 ut primum inuen-
 torum, aut scripto-
 rum, sed ingentue
 fatetur, ex anti-
 quor. libris breui-
 ter haec congeisse.

GEBRI ARABIS

PHILOSOPHI SOLERTIS-

SIMI, RERVM QVE NATVRALIVM (PRAECIPVE

Metallicarum) peritissimi, ΓΕΩΡΓΙΟΥ ΧΗΜΕΑΣ Libri duo, quibus titulum fe-

cit: Summa perfectionis, siue perfecti magisterij. Ex Arabico in Lat-

tinum translati, Incerto interprete.

*Summa perfecti
magisterij.*SUMMAE PERFECTIO-
NIS GEBRI LIBER PRIMVS.PRAEFATIO, DE MODO TRADENDI HVIVS
artis, & de idoneis discipulis. Caput I.

♀ 10 Jul. 1698

Uotam nostram ΓΕΩΡΓΙΟΥ ΧΗΜΕΑΣ scientiam, quā ex libris
 antiquorum compilatione diuersa in nostris uolu-
 minibus abbreviauius, hic redegimus in summā
 unam. Et quod in alijs libris a nobis scriptis est diminutum, id
 sufficienter in hac traditione huius nostri libri compensaui-
 mus, & ipsorum defectum suppleuimus sermone breui. Et
 quod occultatum fuit a nobis in parte una, manifestum feci-
 mus illud in parte eadem, in hoc nostro uolumine, ut sapienti-
 bus patefiat complementum tam excellentis, nobilisque partis
 philosophiæ. Scias ergo charissime fili, in hoc opere totam ei-
 us artis operationem in capitulis generalibus, uniuersali di-
 sputatione, sine diminutione aliqua sufficienter contineri.
 Per Deum, qui secundum hunc librum operatus fuerit, uerū
 finem huius artis se adinuenisse lætabitur. Sed scias charissi-
 me, quod qui principia naturalia in seipso ignorauerit, hic iā
 multum remotus est ab arte nostra, quoniam non habet radi-
 cem ueram, supra quam intentionem suā fundet. Et qui prin-
 cipia

Dei Luctu

*in se iplo Iurea
 tionis, formati-
 onis sui. e qui-
 bus nature prin-
 cipis sit homo.*

cipia sua sciuerit naturalia, & causas mineralium omnes, non-
 dum tamen adeptus est uerum finem & proficuum huius artis
 occultissimæ, habet uero faciliorem aditū ad artis huius prin-
 cipia, quam cui ignorantia cadit super intentionem eius de
 modo huius nostri operis, & hic parum remotus est ab artis
 introitu. Qui uero sciuerit omnium ^{rerum} principia, & causas mine-
 ralium, & generationis modum, qui ex intentione naturæ cō-
 sistit, parum quidem aufertur ab eo de operis complemento,
 sine quo tamen non potest scientia nostra perfici, quoniam ars
 imitari non potest naturam in omnibus operibus, sed imitatur
 eam sicut rite potest. Charissime igitur fili, secretum tibi pan-
 dimus, quod in hoc artifices errant, quod naturam in omnibus
 differentijs proprietatum actionis imitari desiderant. Labora
 itaq; studere in nostris uoluminibus, & ea sapissime in mente
 tua reuoluere nitaris, ut intentionem ex nostre loquēle modo
 ueram acquiras, quia in eis inuenies, super quæ mentem tuā
 fundare debeas, & scies ex eis errores à te repellere, & in qui-
 bus imitari naturam possis in tui operis artificio.

Diuisio huius libri primi in quatuor
 partes. Caput II.

Ponemus igitur tibi breuiter primo impedimēta omnia,
 quibus in opere impeditur artifex, ne uerum finem adi-
 piscatur; dicemus etiam conditiones artificis huius artis. Se-
 cundo uero disputabimus contra ignorantes & sophistas, qui
 propter suam ignorantiam & imperitiam, huius artis magi-
 sterium & proficuum inquirendo, artem interimunt, & eam
 nullam esse contendunt. Ponemus autem omnes rationes il-
 lotū, & postea ipsas destruemus euidentissime: ita ut prudenti-
 bus

*deprimunt
 eleuant*

bus satis aperte patefiat, nullam illorum sophismata ueritatem
 continere. Tertio disputabimus super principijs naturalibus,
 quæ sunt de intentione naturæ: & ibidem super modo genera-
tionis & mixtionis eorum adinuicem ab opere naturæ, & su-
 per eorū effectu, secundum antiquorum philosophorum sen-
 tentiam. Quarto uero monstrabimus principia, quæ sunt ad
 intentionem huius nostri operis, in quibus imitari naturam
 possumus, & modum miscendi, & alterandi, scilicet congruū
 naturæ cum causis suis, ad intentum nostri operis reducendis.

PRIMA PARS HUIUS

PRIMI LIBRI DE IMPEDIMEN-

*tis, quibus impediuntur artifices, quo minus
 uerum huius artis finem adipiscantur.*

Diuisio impedimentorum.

Caput III.

cap. 4. S Vnt ergo impedimenta huic operi superuenientia, duo
 generaliter: Naturalis scilicet impotentia, & necessariæ
impensæ defectus, uel occupationes & labores. Naturalem
 tamen impotentiam multiplicem esse dicimus. Ex parte scili-
 cet organī artificis, & ex parte animæ. Ex parte etiam organī
 artificis multipliciter. Vel quia organum sit debile, uel ex to-
 to corruptum. Ex animæ denique impotentij multipliciter,
 uel quia sit anima peruersa in organis, propter organa nil re-
 ctitudinis, uel rationis in se habens, sicut anima insani, uel fa-
 tuī. Vel quia sit fantastica, contrarariū facile formarum susce-
 ptiuā indebite, & de uno scibili ad eius oppositum extensiuā
 subito, & de uno uelle ad eius oppositum similiter.

De im-

De impedimentis huius operis, ex parte corporis artificis. Caput IIII.

IAm tibi generaliter determinauimus huius operis impedimenta. Nunc uero specialiori sermone te alloquemur in hoc capitulo, & magis parte narrabimus tibi omnia illa impedimenta plenissime, seriatim. Dicimus igitur: quod si quis non habuerit sua completa organa, non poterit ad huius operis complementum peruenire per se, uelut si cæcus fuerit, uel extremis truncatus, quoniam non iuuatur à membris, quibus mediantibus, ars hæc perficitur, tanquam naturæ ministrantibus. Si uero fuerit artificis corpus debile & ægrotum, sicut febrientium, uel leproforum corpora, quibus membra cadunt, & in extremis uitæ laborantium, & iam ætatis decrepitæ senum, ad artis complementum non perueniet. His igitur naturalibus corporis impotentijs impeditur artifex in intentione sua.

De impedimentis ex parte anime artificis. Caput V.

PRæmissimus tibi capitulum unum, in quo narrauimus sermone absoluto & manifesto impedimēta, ex parte corporis artificis dependentia. Restat nobis narrare breuiter impedimenta ex parte ipsius anime, quæ maxime impediunt huius operis complementū. Dicimus igitur quod qui non habuerit ingenium naturale, & animam perscrutantem subtiliter principia naturalia, & naturæ fundamenta, & artificia, quæ consequi naturam possint in suæ actionis proprietatibus, non inueniet huius præciosissimæ scientiæ ueram radicem. Sicut sunt multi, qui duram habent ceruicem,

c ij in omni

in omni perscrutatione uacua ingenio, qui & uix communem intelligere queūt sermonem, & opera similiter cum difficultate discunt uulgo cōmunia. Præter hos etiam multos inuenimus animam habere facile opinantem fantasiam quamlibet, sed quod credunt se uerum inuenisse, fantasticum est totum, & à ratione deuium, & errore plenum, & semotum à principijs naturalibus, quoniam eorum cerebrum, multis repletum fumositatibus, non potest recipere ueram rerum naturalium intentionem. Sunt etiam præter istos alij, qui mobilem habent animam, de opinione in opiniones, & de uoluntate in uoluntates, sicut qui modo credunt hoc, & idem uolūt, sine rationis ullius fundamento. Paululum uero post illud, & aliud credunt similiter, & aliud uolūt. Et hi tam mobiles sunt, ut uix minimum eius ad quod intendunt, possint consummare, sed diminutum potius illud relinquunt. Sunt similiter & alij, qui non possunt uidere ueritatem aliquam ex rebus naturalibus, non magis quàm bestia, uelut mente capti, insani, & pueri. Sunt & alij, qui contemnunt scientiam, & ipsam nō putant esse: quos similiter hæc scientia contemnit, ipsosq; ab huius preciosissimi operis sine repellit. Et sunt, qui serui sunt, pecunie deseruientes, hanc scientiam mirabilem & ipsi affirmantes, sed ipsa dispendia interponere timent. ideoq; licet ipsam affirmant, & secundum rationem ipsam inuestigant, tamen ad operis experientiam non perueniunt, propter pecuniae auariciam. Ad hos igitur non peruenit hæc scientia nostra. Qualiter enim qui ignorans fuerit, uel scientiam inuestigare neglexerit, facilius ad ipsam perueniret.

experias facere

Exclamatio.

De impedimentis, externis, huius artis opus
impedientibus, Caput VI.

Reduxi-

cunqꝫ scientiam acquisiuerit, nisi ab industria etiam iuuetur
 » naturali, ad epulas tam preciosas non inuitabitur. In puncto
 » enim errorem suum emendaret, per suam industriam: cui re-
 » medium ignoraret adhibere, si sola doctrina fundatus foret: &
 » errori similiter subueniret in puncto ex acquisita scientia per
 » doctrinam naturalem, quem per solam industriam euitare nõ
 » posset: quoniam ars ab ingenio iuuatur, & ingenium ab arte
 » similiter. Et ipsum similiter necessarium est constantis uolun-
 » tatis in opere fore, ut non modo hoc, modo illud attentare pre-
 » sumat: quia in rerum multitudi- ne ars nostra non consistit, nec
 » perficitur. Est enim lapis unus, medicina una, in quõ magiste-
 » rium consistit, cui non addimus rem extraneam aliquam, nec
 » minuimus, nisi quod in preparatione superflua remouemus.
 » Oportet etiam ipsum sedulum operi usqꝫ ad consummationẽ
 » ipsius insistere: ut non opus detruncatum dimittat, quia nec
 » scientiam, nec proficuum ex opere diminuto acquireret, sed
 » potius desperationem, & damnum. Expedi etiam ipsum hu-
 » ius artis principia & radices principales, quæ sunt de esse ope-
 » ris, non ignorare: quoniam qui principium ignorat, finem non
 » inueniet. Et nos dicemus tibi principia illa omnia sermone
 » completo, necnon & prudentibus sufficienter aperto & mani-
 » festo, secundum huius nostræ artis exigentiã. Expedi simi-
 » liter artificem temperatum & tardum ad iram esse, ne subito
 » propter iræ impetum, iam incepta dissipet & destruat. Simili-
 » ter & pecuniam suam custodiat, neqꝫ presumptuosus eam uane
 » distribuat, ne si forte artem non inuenierit, relinquatur in mi-
 » seria, & desperatione paupertatis: uel ne forte, cum iam ad fi-
 » nem huius magisterij per suam indagatiõem approximaue-
 » rit, consumpta sint ipsius impendia, & uerum finem miser uio-
 » lenter ob paupertatem relinquat. Sicut cum in principio, qui

ignorant,

Hæc uerba hinc
 allegantur a
 Rasmus. h. uellio

ignorant, prodigaliter suum thesaurum totum exterminant,
 cum autem huic affines fuerint, non habent ulterius ex quo
 laborent. Vnde dupliciter hi tales in mœrore sepeliuntur, &
 quia pecuniam suam dissipauerunt in rebus inutilibus, & quia
 scientiam, quam protinus indagassent nobilissimam amittunt.
 Non enim oportet tua bona consumere, quoniam uili precio
 (si artis principia non ignoraueris, & ea quæ tibi tradidimus, *tradimus*
 recte intellexeris) ad complementum magisterij peruenies. Si
 ergo æs tuum perdidideris, non attendendo nostra monita, quæ
 tibi in hoc libello scripsimus aperta & manifesta, non nos ini-
 que corrodas, nec nobis blasphemias iniungas, sed tuæ impu- *objurges, incuses,*
 ta ignorantia & præsumptioni. Igitur hæc scientia non bene
 conuenit pauperi uel indigenti, sed potius est ei inimica & ad-
 uersaria. Nec etiam adinuenire nitatur sophisticam metam o-
 peris, sed soli sit complemento intentus, quoniam ars nostra in
 potentia diuina seruatur, & cui uult, elargitur & subtrahit, qui
 est gloriosus, & sublimis, & omni iusticia & bonitate repletus,
 forte enim ex sophistici uindicta operis, tibi artem denegares,
 & in deuium erroris te crudeliter detruderet, & ex errore in
 infœlicitatem, & miseriam perpetuam. Miserrimus enim &
 infœlix est, cui Deus semper post operis sui atq; laboris finem,
 meritatem denegat conspiceret: quoniam uite suæ spacium sem-
 per in errore concludit & terminat, hic enim in labore consti-
 tutus perpetuo, omnique infortunio, & infœlitate obsessus, to-
 ta huius seculi cōsolatione, gaudiū, & delectatione amittit, &
 uitā suā in merore sine proficuo cōsumit. Studeat similiter, cū
 n opere fuerit, omnia signa, quæ in qualibet decoctione appa- *Hæc fidelis et*
 ret, in mentē sigillare, & illorū causas inquirere. Hæc itaq; sunt *utiles monitis.*
 que necessaria sunt artifici, ad artē nostrā idoneo. Si uero alter
 orū, quæ narrauimus, eidem defuerit, huic arti non adhæreat.

SECUNDA PARS HUIUS

PRIMI LIBRI, IN QVA RE
 censentur rationes, hanc artem negantium,
 deinde uero confutantur.

Diuisio dicendorum generalis. Caput VIII.

QVoniam, in summa una huius libelli nostri iam premi-
 simus tibi omnia huius operis impedimenta, & doctri-
 nam tibi dedimus ad artis huius adhaerentiam sufficientem,
 expedit modo secundum nostri propositi intentionem, contra
 sophisticos & ignorantes disputare. Primo ipsorum rationes
 ponentes, secundum quod promisimus à principio nos deter-
 minaturos esse. Ultimo uero eas omnes interimemus, ut mani-
 festa demonstratione sapientibus patefiat, nihil ueritatis illas
 continere.

Rationes uarie, artem simpliciter ne-
 gantium. Caput. IX.

SVnt autem diuersi, qui eam negant & destruunt. Alij enim
 simpliciter, alij uero ex dictis à supponente eam esse. Sunt
 enim aliqui asserentes artem non esse simpliciter, suam opinio-
 nem sophisticè taliter corroborantes, dicunt enim: Distinctæ
 sunt rerum species & diuersitates, quia diuersæ sunt & distin-
 ctæ elementorum adinuicem in commixtione proportionēs.
 Est enim asinus diuersus ab homine in specie; quia multo di-
 uersam habuit elementorū in sui cōpositione proportionē: sic
 & in cæteris rebus diuersitatibus est inducere, ergo & in minera-
 libus. Ignota igitur miscibilium proportione, qua adipiscitur
 forma, & rei perfectio, quomodo & mixtum & miscendum
 formare

formare sciemus: Sed ignoramus Solis & Lunæ ueram elementorum proportionem, ergo & formare ipsa ignorare debemus. Ex his itaq; concludunt. Igitur inutilis est ars ista & impossibilis. Similiter etiam aliter arguunt, magisterium nostrum interimentes. Dicunt enim: Esi proportionem elementorum scires, modum tamen mixtionis adinuicem eorum ignorares, quoniam in cauernis, & mineris, & absconsis locis hæc natura procreat, ergo cum modum mixtionis eorum ignoras, & hæc facere similiter ignoras. Similiter iterum arguunt: Etiam si hoc debite scires, attamen in mixtionis actione ignorares calorem æquare agentem, quo mediante res ita perficitur. Certã enim habet natura caloris quãtitatem, qua metalla inesse deducit, cuius mensuram ignoras. Similiter & alias naturæ causarum differentias agentium ignoras, sine quibus non posset natura ueraciter intentum perficere: his ergo ignoratis, & totus similiter agendi modus, huius artis ignorabitur. Præterea etiam rationem & experientiam tibi adducunt. Tam diu enim, inquit, est à uiris sapientibus hæc perquisita scientia, ut si possibile esset ad eam per aliquam uiam perueniri, iam eam millies compleuissent. Similiter etiam, Cũ philosophi uisi sint in suis uoluminibus eam tradere, nec tamen in eis ueritatem reperiamus, manifestum satis per hoc est, & probabile, hanc scientiam non esse. Similiter & multi huius mundi Principes & Reges, thesaurum infinitum, & philosophorum copiam habentes, hanc artem adinuenire desiderauerunt, non tamen ad huius preciosissimæ artis fructum pertingere potuerunt. Hoc utiq; satis sufficiens est argumentum, quod ars sit friuola, probatione. Similiter etiam in debilibus mixtionibus specierum, sequi naturam nõ ualemus. Asinum enim fingere ignoramus & cetera similia, quarum mixtiones sunt debiles, & manifestæ

quasi sensibus. Quare & multo magis metallorū mixtionem
 (que est fortissima) fingere ignorabimus: que est etiam nostris
 sensibus & experientijs occultata penitus. Cuius signum est
 difficultas resolutionis elementorum ex ipsis. Similiter etiam
 non uidemus bouem in capram transformari, nec aliquam ali-
 am speciem, in aliam transmutari, uel per aliquod aliud artifi-
 cium reduci. Quomodo igitur cum metalla differant specie,
 niteris inuicē secundum speciem transformare, ut de tali spe-
 cie talem speciem facias? Absurdum satis hoc nobis uidetur,
 & à ueritate illata ex principijs naturalibus semotum. Simili-
 ter etiam, in millibus annorum natura metalla perficit: quo-
 modo autem tu in artificio transmutationis per annorum mil-
 lia durare poteris? cum uix ad annorum centum metam per-
 tingere ualeas? Si tamen ad hoc ita responderetur: Quod non
potest natura perficere in maximo temporis spacio, id in breui
per artificio nostrum implemus: quoniam artificio in mul-
tis naturæ defectum complet. Dicimus iterum, quod & hoc
 impossibile est, & in metallis specialiter, cum sint fumi subtí-
 líssimi, qui temperata decoctione indigent, ut in seipsis secun-
 dum æqualitatem inspissetur humiditas propria, & non fugi-
 at ab eis, & relinquat ipsa omni humiditate priuata, qua con-
 tusionem & extensionem suscipiunt. Si igitur per artificio
 tuum uolueris tempus decoctionis naturæ in mineralibus, &
 metallicis corporibus abbreviare, oportebit per excessum ca-
 loris hoc facere, qui non adæquabit, sed potius humiditatem
 dissoluendo ex eorum corporibus dissipabit & destruet. Solus
enim temperatus calor humiditatis est spissatius, & mixtio-
nis perfectius, non ignis excedēs. Similiter etiam, esse & per-
 fectio dantur à stellis, tanquam à primis perficientibus, & mo-
 uentibus naturam generationis & corruptionis ad esse & non
 esse

esse specierum. Hoc autem fit subito, & in instanti, cum perue-
 nit una stella aut plures ex motibus, ad situm determinatum
 in firmamento, à quo datur perfectionis esse: quia una quæq;
 res ex certo situ stellarum acquirit sibi esse in momento. Et nō
 est solum unus situs, imò plures, & sibi inuicem diuersi, quem-
 admodum ipsorum effectus sunt diuersi. Et horum diuersita-
 tem, & distinctionem ab inuicem pernotare non possumus, cū
 nobis sint incogniti & infiniti. Quomodo ergo supplebis de-
 fectum in opere tuo, ex ignorantia diuersitatum situum stel-
 larum, ex motu earum? Et tamen si situm unius, aut plurium
 stellarum certum, quo datur metallis perfectio, scires, non ta-
 men opus ad intentum tuum perficeres. Non est enim alicui-
 us operis præparatio ad suscipiendam formam per artificium
 in instanti, sed successiua. Ergo operi forma nō dabitur, cū præ-
 paratio non sit in instanti. Similiter etiam in rebus naturali-
 bus iste est ordo: quòd facilius est eas destruere, quàm constru-
 ere. Sed uix aurum possumus destruere, quomodo igitur &
 construere præsumimus? Propter has igitur rationes sophisti-
 cas, & alias his minus apparentes, credunt hanc se artem diui-
 nam interimere. Hæ omnes sunt persuasiones sophistarum, ar-
 tem nostram simpliciter esse negantium. Rationes uero eorū,
 qui ex suppositione negant artem, ponam cum destructioni-
 bus illarum in sequentibus. Ab hinc uero ad harum interem-
 ptiones nunc positarum, transeūdum à nobis est: prius ponen-
 tibus nobis super has ueram intentionem, ad operis comple-
 mentum.

exvertere

Occupatio, fieri nec posse, nec debere, quòd ars naturam
 in omnibus differentijs proprietatum actionis imi-
 tetur, & quedam de principijs metallorum
 erudita. Caput X.

d ij Dicimus

Dicimus itaq; quòd principia, super quæ actionem suam
 natura fundat, sunt durissimæ compositionis, atq; fortis-
 sima: & sunt sulphur & argentum uiuum, ut dicunt quidam
 philosophi. Igitur quia durissimæ & fortissimæ compositio-
 nis, difficillimæ sunt etiam resolutionis, sed ut fiat inspissatio
 eorum ad inuicem & induratio, talitèr, quòd fiat in eis contu-
 sio & extensio per mallei compulsionem, & non contractio:
 non est nisi per hoc, quod humidum uiscosum in eorum ad in-
 uicem commixtione, saluatur per successiuam in minerà deco-
 ctionem. Sed regulam tibi tradimus, charissime fili, generalē:
 quòd non fit inspissatio alicuius humidi, nisi prius fiat ex hu-
 mido partium subtilissimarum exhalatio, & conseruatio ex
 humido partium magis grossarum, si sit humidum in commi-
 xtione superans siccum, & uera mixtio siccì & humidi: ut hu-
 midū contemperetur à sicco, & siccum ab humido, & fiat hæc
 substantia una in suis partibus homæomera, & temperata inter
 durum & molle, & extensiuam in contusione. Sed hoc non fit, ni-
 si per diuturnam mixtionem humidi uiscosi, & subtilis terrei
 per minima, quousq; humidum idem cum sicco, & siccum cū
 humido fiat. Et huiusmodi subtilis uaporis non fit resolutio
 subito: imò paulatim, & in millibus annorum, & illud ideo,
 quia uniformis est substantia principiorum naturæ, ergo si su-
 bito fieret ab eis superflui humidi resolutio, cum non differat
 humidum à sicco, propter fortem mixtionem, quam habent,
 huius utiq; rei solueretur humidum cum sicco, quare totum
 in fumum euanesceret, nec separari posset humidum à sicco in
 resolutione, propter fortem unionem, quam habent ad inuicē.
 Huius itaq; uidemus manifestam experientiam in spirituum
 sublimatione, quia cum in eis per sublimationem fiat subita
 resolutio, non separatur humidū à sicco, nec siccū ab humido,

ita ut diuidantur in partes totales mixtiones eorum, sed tota ascendit eorum substantia, aut parum ex eorum componentibus dissoluitur. Resolutio ergo humidī subtilis fumosi, successiua, & diuturna & æqualis, est causa inspissationis metallorum. Hanc quoq; facere non possumus inspissationē per hunc modum. Ergo in hac sequi naturam non ualemus. Non enim possumus naturam in omnibus differentijs proprietatū actionis imitari. Nostra igitur intentio non est, in principijs naturam sequi, nec in proportione miscibilium elementorū, nec in modo mixtionis ipsorum adinuicem, nec in æquatione caloris inspissantis. Cum hæc omnia sint nobis impossibilia, & penitus ignota. Restat ergo rationes sophistarum interimere, hanc excellentissimam scientiam per ignorantiam negantiū.

Confutatio rationum, artem simpliciter negantium. Caput XI.

SI dixerint ergo, nos proportionem elementorum, & modum mixtionis eorum ad inuicem, æquationem item caloris metalla inspissantis, causasq; alias multas, & accidentia naturæ actionum consequentia, ignorare. Concedimus eis utiq; sed non propter hoc nostram scientiam diuinam interimunt, quia nec scire uolumus illa, nec possumus, nec ad opus nostrum possunt peruenire. Sed aliud ad hoc nobis principium assumimus, aliumq; generationis metallorū modum, in quibus sequi naturam possumus. Si dixerint, etiam philosophos & Principes huius mundi hanc desiderasse scientiam, & ipsam non inuenisse. Respondemus, eos mentiri, quoniam & quosdā Principes (licet paucos) & maxime antiquos, & sapientes, nostro tempore repertos, iam ex sua industria hanc constat indagasse scientiam, sed talibus, nec ore, nec scripturis eam tradere
 d iij uolue.

uoluerunt, cum indigni sint eius. Ergo cum non uiderint aliquos hanc scientiam possidere, cecidit super mentes illorum error, ut aestiment nullos hanc inuenisse. Ad hoc etiã, si arguant fantastice, asserentes impotentiam nostram non posse saltẽ in-lebilibus mixtionibus naturam imitari, sicut in mixtione asini uel bouis, ergo nec in fortibus: detegimus eis errorẽ suũ multiplicem, quod in arguendi modo ipsorum non cadat necessitas, qua coartemur artem nostrã non esse concedere, quia à simili, uel à maiori ad minus, suam corroborant fantasiam & errorẽ, in quibus non continetur necessitas, sed contingentia, ut in pluribus. Ostendemus quoq; per aliã uiam, demonstrando illos nullam assignare apparentem similitudinem, inter debilem commixtionem, & compositionem animalium, & mineralium firmam & fortem. Et hoc ideo, quia in animalibus & alijs uiuentibus, in quibus compositio est debilis, non est perficiens solum proportio, nec miscibilia proportionis, nec qualitates miscibilium, nec commixtio, quæ sequitur ex illarum actione adinuicem & passione, quæ est ex aggregatione illarũ primarum qualitatum, sed est anima, secundum opinionem plurium, quæ est ex occultis naturæ, sicut ab essentia quinta, uel à primo motore, & hoc etiam secundum sententiam plurium dicimus, & huius occultum ignoramus. Ideo hæc talia licet in eis sit debilis mixtio, perficere nescimus, quia perfectiuum, quod est anima, infundere ignoramus. Per hoc utiq; patet, quod non est defectus ex parte mixtionis, quod non perficiamus bouem uel capram, sed ex defectu infusionis animæ: quoniam sicut debilem & magis debilem, sic etiam fortem & magis fortem compositionem facere, uiam & cursum naturalem imitantes, secundum artificium nostrum sciremus. In metallis igitur perfectio minor est, quàm in eis, & uersatur illorũ

perfectio

perfectio magis circa proportionem & compositionem, quam
 circa aliud. Ideo cum in eis minor sit perfectio, quam in alijs,
 quæ iam narrauimus, liberius ipsa perficere possumus, illa ue-
 ro non. Diuersificatur ergo Deus altissimus & gloriosus per-
 fectiones ab inuicem multiformiter. Nam in quibus compo-
 sitio, quæ est secundum naturam fuit debilis, in illis maior
 & nobiliorem perfectionem posuit, scilicet eam, quæ est se-
 cundum animam. Sed quædam fortioris condidit compositio-
 nis & firmioris, sicut lapides & mineralia, sed in eis posuit mi-
 norem perfectionem & ignobiliorem, scilicet eam quæ est
 ex mixtionis modo. Patet itaq; quod nō est eorum similitudo
 bona, quia nō ignoramus bouem uel capram formare ratione
 compositionis, sed formæ perfectius, quoniã perfectio in boue
 uel in capra nobilior est, & magis occultata, quam quæ in me-
 tallo consistit. Si autem aliter arguant, quod non mutetur spe-
 cies in speciem. Dicimus eos mentiri iterū, sicut consueuerūt
 potius, quam uerum dicere super his, quoniam & species mu-
 tatur in speciem, secundum hanc uiam, cum indiuiduum spe-
 ciei unius in alterius mutatur speciei. Videmus nanq; uermē,
 & naturaliter, & per artificium naturale, in muscam uerti, quæ
 ab eo differt specie, & uitulum strangulatum in apes, & frumē-
 tum in lolium, & canem strangulatum in uermes per ebulitio-
 nis putrefactionem. Sed hoc non facimus nos, facit autem na-
 tura, cui administramus. Similiter & metalla nō mutamus, sed
 natura, cui secundum artificium illam materiam preparamus,
 quia ipsa per se agit, non nos. Nos uero administratores illius
 sumus. Et, si per aliã rationē similiter taliter arguūt, & suã cor-
 roborant sophistice opinionē, quod in millibus annorū natura
 metalla perficit, tu uero millib. perdurare nō potes. Dicimus
 qd̄ natura super principia sua secundū opinionē antiquorum
 philosophorum.

philosophorum agens perficit in millibus annorum, sed quia principia illa sequi non ualemus, ideoque siue in millibus annorum, siue in pluribus, siue in paucioribus, uel momento, hæc natura perficiat, non tenet illorum persuasio. Quod autem in principijs imitari naturam non possumus, iam ex præcedenti negatiuo sermone satis abbreviato determinauimus, & completiore sermone in subsequenti demonstrabimus. Secundum tamen opinionem aliquorum prudentium & perspicacitum, intentum suum subito natura perficit, scilicet una die, uel breuiori tempore. Et si hoc uerum sit, non tamen ualemus in principijs naturam imitari, id quod manifestius ostensione sufficiente probauimus, residuum tamen huius quæstionis confitemur, quia totum uerum concedimus esse. Et si dicant, quod à situ unius uel plurium stellarum datur metallis perfectio,

» quam ignoramus: Dicimus hunc situm nos scire non oportere, quia non est species generabilium & corruptibilium, quin

» ex indiuiduis eius alicuius fiat generatio, & corruptio omni die, per quod patet utique situm stellarum esse omni die perfectiuium cuiuslibet speciei indiuiduorum & corruptiuum. Nō igitur necessarium est stellarum situm expectare, esset tamen utile, sed sufficit solum naturæ disponere, ut & ipsa, quæ sagax est, disponat sitibus conuenientibus, mobilium corporum:

» Non enim suum motum potest natura perficere sine motu & situ mobilium. Vnde si naturæ artificium disposueris, & consideraueris, quæcūque ex contingentibus huius magisterij fuerint debite, perficietur sub debito situ per naturam sibi conuenientem, absque consideratione illius. Cum enim uidemus uerem ex cane uel alio animali putrescibili deductum in esse, non consideramus immediate situm stellarum, sed dispositiones aëris circumstantis, & alias causas putrefactionis perfecti-

uas, præter illum. Et ex tali consideratione sufficienter scimus uermes secundum naturam in esse producere. Natura enim sibi inuenit conuenientem situm, licet à nobis ignoretur. Et si dicant, perfectionem in instanti dari, & præparationem nostram non in instanti fieri; & concludunt ex hoc, non perficietur per artificium; ergo nec ars. Dicimus capita illorū fatua, uacuaq; esse ratione humana, eosq; magis bestiis, quam hominibus assimilari. Concludunt enim ex præmissis, nulla se habentibus habitudine ad id quod illatum est. Tantum ergo tenet hæc argumentatio, A sinus currit, ergo tu es capra, quantum & ipsorum. Et hoc ideo, quia etsi non fiat præparatio in instanti, non prohibetur tamen hoc, quod forma uel perfectio non possit præparato dari in instanti. Non enim præparatio est perfectio, sed habitatio ad suscipiendam formam. Sed si dicant etiam, quod facilius est, res naturales destruere, quam construere illas per artificium, & fix aurum possumus destruere, & concludant, impossibile esse, construere illud. Respondemus eis taliter: quod non concludunt de necessitate, quia coartemur concedere aurum non posse cōstrui. Nam cum difficulter destruitur, difficilius construatur, nō autem impossibile est, illud posse cōstrui, huius autem assignamus causam, quia fortem habuit compositionem, ideoq; difficiliorem habuit resolutionē, ideoq; difficulter destruitur. Et hoc est, quod facit eos opinari, impossibilem esse illius constructionem, quia destructionem artificialem ex cursu naturæ ignorant. Attentauerunt forte, quod sit fortis compositionis, sed quam fortis compositionis sit, non attentauerunt. Sufficienter itaq; tibi charissime fili sophistarum fantasias attulimus. Restat ergo, ex quo te attentū promissione fecimus, secundum illam promissionē ad ea quæ determinanda sunt, ex rationibus artem negantium, a datis

*alia objectio**quantum tantum**alia objectio**effici.*

transire. Quæ cum debite determinata fuerint, tum ad ea uenire determinanda, quæ sunt principia de intentione naturæ, quorum essentiam nos oportet disputare sufficientius in sequentibus. Post illam uero determinationem, etiam de ipsis sermonem faciemus, quæ sunt principia nostri magisterij. In præfata tamen traditione uniuersalem, in sequenti uero singula rem de uno quoque principiorum faciemus sermonem. Nunc uero ad præsens rationes negantium à datis, & ipsarum interemptiones in primis afferamus.

Diuersæ opiniones eorum, qui artem esse supponunt. Caput XII.

Hanc itaque artem supponentes, multiplices ex intentione diuersa esse comperimus, Alij quidem in spiritibus. Alij uero in corporibus. Alij in salibus, & aluminibus, nitris & boracibus. Alij uero in omnibus rebus uegetabilibus hanc inueniri artem & magisterium affirmant. Ex his autem omnibus, hi quidem secundum partem bene, & secundum partem male, hi uero secundum totum male, hoc diuinum magisterium æstimantes illud tradiderunt posteris. Ex ipsorum autem errorum multiplicitatibus ueritatem nos collegisse, difficilis & laboriosæ cautelæ coniectura, longaque & tædiosa experientia, multorumque sumptuum interpositione contigit, & illorum error per nostræ mentis dispositionem, & rationem sapissime militauit, & quasi desperationem adduxit. blasphemati sunt ergo in æternum, quia blasphemias & maledictionem posteris reliquerunt, & ex errore suo super philosophantes perfuderunt, non ueritatem, sed diabolicam instigationem potius post mortem suam dimiserunt. Et ego blasphemandus sim, nisi errores illorum corrigam, & ueritatem tradam in hac scientia prout melius exigit hæc ars uera. Hoc enim magisterium occulto

*tertia parte libri
primi. pag. 44.
capp. 25. 26.*

*qui in spirit. et
corporibus*

oculto sermone non indiget, nec manifesto penitus. Trade-
 mus igitur eam sermone tali, quem latere prudentes non acci-
 det: hic autem mediocribus profundissimus erit, fatuus autem
 utroq; terminos irreferabiliter cōcludet in hac una, & eadem
 nostra traditione. Redeuntes igitur ad propositum, dicimus
 eos, qui in spiritibus eam esse ponunt, diuersos esse multipli-
 citer. Alij quidem ex Argento uiuo, Alij autem ex Sulphure,
 & huic affini Arsenico, lapidem philosophorum perquiri as-
 serunt necesse esse. Et alij quidam ex Marchesita, quidam ex
 Tutia & Magnesia, & ex sale Ammoniaco quidam. Qui uero
 in corporibus, alij quidam in Plumbo, alij in quolibet aliorū
 corporum esse dicunt, alij utiq; in Vitro, & quidam in Gem-
 mis, & alij in diuersitatibus salium & aluminum, & nitrorum
 & boracium: & alij in omni genere rerum uegetabilium. Et il-
 lorum unicuiq; supponenti alius est aduersarius, secundum
 suam suppositionem. Et his aduersans credit se arti simpliciter
 aduersari. Et secundum plurimum utriusq; sectam inuenimus
 rationibus uacuum.

Rationes negantium artem in sulphure sup-
 positam. Caput. XIII.

Quidam igitur in sulphure supponentes eam inueniri, in
 sulphure laborem impenderunt, & ignorantes eius præ-
 parationis perfectionem, ipsam preparationem diminutam re-
 liquerunt. Crediderunt enim solam mundationem, & purifica-
 tionē, preparationem perfectionis fore, hac aut per sublima-
 tionem fit, ideoq; adductū est intentioni eorū, ut existimarent,
 quod sola sublimatio in sulphure, sit perfectio preparationis
 ipsius, & similiter in suo cōpari, uidelicet in arsenico aut man-
 tes induxerunt. Venientes igitur ad projectionem, quæ est
 e ij adin-

artem. eper-
 ture

ad intentionem alterationis, uiderunt illud aduri, & euanesce-
re, & non longam in corporibus moram trahere, & corpora re-
linqui ab eis magis immunda, quam prius fuerunt ante proie-
ctionem illius: quia ergo uiderunt hanc delusionem in operis
sui complemento, & longissimis fuit temporibus reuolutum
in stirorum pectoribus, ex solo sulphure hanc scientiam reperi-
ri, & in illo non inuenissent, arguunt, non posse in alio hanc in-
ueniri, quare cum nec in hoc, nec in alio inueniatur, arguunt
nusquam inueniri.

Confutatio rationum præcedentium.

Caput XIII.

Respondemus eis itaq; breuiter, & dicimus eos in hoc pa-
rum intelligere, & minime sapere, quia supponunt solum
» sulphur esse materiam nostram: Et si uera hæc esset suppositio,
tamen in modo utiq; præparationis decipiuntur, quia solam
» sublimationem credunt sufficientem esse. Sûnt enim tanquam
» puer, qui ex principio natiuitatis suæ usq; ad senectutē in do-
mo concluditur, non putans mundi latitudinem extendi, ultra
sua domus latitudinem, uel ultra, quam oculo possit in domo
conspicere. Non enim hi in multis lapidibus laborem suum
adhibuerunt, non igitur potuerunt sentire, ex quo medicina
» nostra eliciatur, & ex quo non, ex quo manus suas etiam à la-
» horum copia excusauerunt: quis ergo laborum perfectius sit
uel non, merito ignorare debuerunt. Sed quare fuerit opus il-
lorum diminutum, dicimus, quia adurentiam in sulphure di-
miserunt, & fugam, quæ non solum non perficiunt, uerum eti-
am dissipant & destruunt.

*Rationes negantium artem in Arsenico suppositam,
earumq; confutatio,*

Caput XV.

Alij

ALij uero in eodem & suo comparari Arsenico hunc lapidē inueniri existimantes necesse esse, & profundius ad operis consummationem attendentes, non solum per sublimationem mundauerunt adurentem sulphureitatem, uerum etiam remouere conati sunt terrestreitatem, relicta in illo fuga. Ad quorum projectionem similiter delusio superuenit, quia non adhæsit stabiliter in his ipsis corporibus, sed successiue & paulatim euauit, relicto tali corpore in priori sua dispositione. Qui & similiter arguerunt interimentes ut primi, & eisdem ut primis respondentes, artem affirmamus, & eam scimus esse, quia uidimus, & ueritatem tetigimus.

*Rationes negantium artem suppositam in Sulphure,
Argento uiuo, Tutia, Magnesia, Marchesita,
& sale Ammoniaco, eorumq; consuetudo.*
Caput XVI.

ALij quidam profundius in ipso uiderūt, & mundauerūt illud, & fugam, & adustionem abstulerunt, & factum est eis fixum & terreum, nullam dans in ignis calore fusionē bonam, sed solam uitrificatoriam, & ideo non potuerunt in projectione corporibus permiscere, ideoq; arguunt ut primi, & eisdem respōdemus sicut primis, quia opus diminutum dimiserunt, nec illud complere sciuerunt. Ingressionem enim, quæ est perfectiuum ultimū, inquirere ignorauerunt. In omnibus similiter spiritibus alijs est idem modus præparationis, nisi quod in argēto uiuo & Tutijs excusamur à maiori labore, qui est ex remotione adustionis, hæc enim sulphureitatem adustibilem & in flammabilem non habent, sed solam fugam. Magnesia uero & Marchesita omne genus sulphureitatis habēt, plus Marchesita, minus uero Magnesia, fugam tamen omnes e iij habent,

habent, plus argentum uiuum & sal ammoniacum, minus uero sulphur, adhuc uero minus compar illius, quarto uero adhuc minus marchesita: quinto uero magnesia minus illa, sexto uero & ultimo, minime omnium Tutia. Vtraq; autem fuga participans est, alia tamen plus, alia uero minus, & ideo propter illorum fugam quibusdam experimentatoribus superuenit delusio uehemens in operationibus preparationum illorum, & ipsorum projectionibus similiter. Ideoq; & ipsi arguunt, & interimunt ut in sulphure supponentes, & eisdem, ut in sulphure supponentibus, respondemus.

Rationes negantium artem suppositam in spiritibus, una cum corporibus figendis, & eorū confutatio. Caput XVII.

SVnt & alij nitētes spiritus in corporibus figere, nulla alia preparatione huic praueniēte, sed eisdem delusio angarians similiter mœrorem attulit & desperationem, & coacti sunt ex ea, non esse hanc scientiam credere, & contra ipsam arguere. Est enim turbationis illorū causa ac incredulitatis hæc, quod in fusione corporum spiritus illa dimittunt, nec eis adherent, imò asperitatem ignis refugiunt, permanentibus in ea solis corporibus, quoniam pressuram impietatis ignis illi compati propter fugam non possunt, quæ ab eis non est ablata. Accidit similiter quandoq; delusio, quia eisdem & cum corpora ignem effugiunt, & hoc est, cum non fixi spiritus corporibus in profundo inseparabiliter adhererunt, quoniam uolatilis summa, summam fixi superat. Vnde & similiter ut primi arguunt, & similiter ut primis eis respondemus. Tota ergo illorum reprobatio hæc est: Si corpora filij doctrinæ uultis conuertere, tunc si per aliquam materiam fieri hoc possibile sit, per spiritus

spiritus ipsos utiq; fieri necesse est: sed ipsos non fixos corporibus utiliter adhærere non est possibile, imo fugiūt, & immunda relinquunt illa, ipsos autem fixos non est possibile ingredi, cum terra facti sint, quæ non funditur: & cum inclusi corporibus fixi apparent, nō tamen sunt, aut ab eis recedunt ipsis manentibus, aut ambo simul aufugiunt. Cum igitur in materia magis affini nullis modis hanc artem inuenire sit possibile, in magis remota non inuenietur, ergo nusquam. Responsio utiq; nostra hæc est, quod quicquid scibile circa hoc est, non totum sciunt, ideo nec operatum ex eo totum inueniunt, consequentis igitur uitium per insufficientiam ponunt ipsorum robur.

Rationes negantium artem in corporibus suppositam. & primo in plumbo albo, id est stanno, seu loue, & earum confutatio. Caput XVIII.

Quidam autem posuerunt in corporibus illam. Cum tamen ad opus peruenerunt, illusi sunt, ut existimantes Plumbum utrumq; liuidum scilicet & album, albedine non pura, multum naturæ solis & lunæ assimilari & approximare: liuidum quidem multum Soli, Lunæ uero parū: album uero Lunæ multū, Soli uero parū. Propterea horū aliqui aut manes stannū, seu louem multū Lunæ assimilari, & stridore, mollicie, & liquefactionis uelocitate solummodo differentem, credentes ex superfluitate suæ humiditatis, liquefactu esse facile, & molle similiter, ex substantia uero fugitiua argenti uiui in illo intercidente partes stridorem possidere, exposuerūt illud igni, & calcinantes ipsum tenuerunt in igne, quem potuit tollerare, quousq; album factū est in calce sua, quem postea uolentes reducere non potuerunt, sed æstimauerūt impossibile fore.

Et horum

et inde uestimauerunt artem transformationis impossibilem esse.

Et horum aliqui reduxerunt ex illo aliquid, & stridorem, ut prius, & mollitiem in illo inuenerunt, atq; liquefactionis uelocitatem. Ideoq; crediderunt hoc impossibile per uiam hanc, & adducti sunt in incredulitatem, ut putarent artem indurationis illius inueniri non posse. Horum uerum aliqui calcinauerunt, & reduxerunt, & iterum scoriam illius subtrahendo cum maioris ignis expressione calcinauerunt & reduxerunt, & sic sæpe reiterantes opus ad illud, uiderunt iam illud induratum, atq; sine stridore: quia uero uelocitatem liquefactionis non omnino remouerunt, errauit mens illorum, & existimauerunt ad illud nõ posse perueniri. Horum itaq; & alij uolentes eidem duriciem & retardationem liquefactionis cum administratione durorum corporum præstare, in delusionem ceciderunt, ut frangeret illis quodcunq; durorum corporum admixtum ei fuerit, nec iuuit in hoc eos ulla præparatio. Ideoq; cum nec duris, nec igne illum præparare potuerint, excusauerunt se de longa mora inuentionis artis, quia eam impossibilẽ crediderunt & dixerunt, per hoc & contra artem arguentes instanter, posuerunt illam non esse. Præterea, & alij quidam addentes multa medicamina, uiderunt illa nullam immutationem facientia, nec ei conuenientia, sed potius corruptentia, & contra illorum propositum agentia, & ideo libros abiecerunt, & capita retrorserunt, & artem ueram & diuinam friuolã esse dixerunt. Quibus obuiantes respondemus responsione prima.

*Rationes negantium artem in plumbo nigro
suppositam. Caput XIX.*

EVndem etiã est in Plumbo nigro reperire illusionis modum, solo excepto, quod corpora non frangit, & quod citius

citius redit à calce sua, quàm Iupiter, liuiditatem uero eius remouere non possunt, quia ignorant, ideo per illud de albare non possunt dealbatione bona, nec per suam fantasiam potuerunt illud stabilibus corporibus tam stabiliter associare, quin contingat illud per fortem ignis expressionem recedere à cōmixto. Et illud quidem maxime decipit illos, in huius præparatione supponentes, in nullo posse scientiam inueniri, nisi in ipso, quia post duas reductiones à calce sua nullam duriciem suscipit, sed maiorem potius mollitiem quàm prius habuerat, & in alijs similiter non uiderūt illud emendari differentijs. Et ideo cum in ipso putātes propinquius & melius inueniri, non inuenerunt, coguntur per hoc credere & argumentari, scientiam non esse, sed delusionem, & ideo peccant hi ut priores.

Rationes negantium artem in mixtione durorum cum duris, & mollium cum mollibus corporibus suppositam, Caput. XX.

Alij uero componentes dura cum duris, & mollia cum mollibus, propter conuenientiam uoluerunt corpora sese inuicem transmutari & transmutare, & illud non potuerūt, propter suam ignorantiam, ut permiscentes Solem uel Lunā cum Venere, uel alio quocunq; metallorum, non transmutāt illa in Solem, uel Lunā transmutatione firma, quin experiantur ignis expressione forti unumquodq; illorum à commixtione separari, & comburi, uel ad priorem sui naturam redire. Quædam uero ex eis plus durant in commixtione, quædā uero minus, ut à nobis sufficienter determinatum est. Hæ itaq; delusiones superuenientes propter ignorantiam, faciunt hos tales de hac diffidere arte, & illam arguere non esse.

f Rationes

*Rationes negantium artem in mixtione durorum cum
mollibus, & perfectorum cum imperfectis
— suppositam. Caput XXI.*

Alij autem intimius & profundius super hoc inquirentes, cogitauerunt & ingeniati sunt, & uiam uoluerunt inuenire, ut dura mollibus unita, ea stabiliter indurarent, & perfecta imperfectis, ad perfectionem ea reducerent, & generaliter à se inuicem transmutarentur & transmutarent, transmutatione firma. Et ideo uoluerunt similitudinem & affinitatem illorum inuenire, tum quidem per medicinas, tum uero per ignis administrationem attenuando grossa, sicut Venerē & Martem, & inspissando subtilia, sicut est Iupiter, & similia illi. Et aliqui eorum credentes hanc administrationem perficere, delusi sunt in commixtione horum durorum corporum, uel quia frangibile fecerunt omnino, uel omnino nimis molle non alteratum à duro, uel nimis durum non alteratum à molli. Et sic conuenientiam non inuenerunt, & ideo artem esse negauerunt.

*Rationes negantium artem in extractione animæ, uel ignis
regimine suppositam. Caput XXII.*

Alij uero adhuc intimius & profundius inspiciētes, alterare uoluerunt corpora cum animarum suarum extractione, & cum extracta anima omnia alia similiter. Et ad id non potuit eorum experientia peruenire, sed delusi fuerunt in intentione sua, per hoc æstimantes artem nō posse inueniri. Alij uero solo igne ipsa perficere conantes delusi in opinione sua fuerunt, quia ad illud peruenire nescierunt. Et hi eam ex hoc non esse putauerunt. Quibus omnibus obuiamus ut primis.

Rationes

*Rationes negantium artem in vitro, & gemmis suppositam,
& earum confutatio. Caput XXIII.*

Qui uero in Vitro, & Gemmis illam posuerunt, experti sunt per Vitrum & Gemmas in corporibus alterationes fieri nō posse, quia nō alterat qd' nō ingreditur, at nec Vitrum quidē, nec Gemmæ ingrediuntur, ideoq; nō alterant. Sed & si conati sunt Vitrum cum illis unire, cum tamen uix hoc fieri possit, non tamen propositum habent, quoniam Vitrum ex corporibus faciunt, & propter hoc æstimant hunc errorem super totam artem cadere, & sic eam arguunt non esse. Quibus respondemus, eos operari in non debita materia, ideoq; indubite terminantes, nō possunt hāc ex suis erroribus interimere.

*Rationes negantium artem in medijs mineralibus, uel uegetalibus,
uel quarumcunq; rerum commixtione suppositam. Caput XXIIII.*

Sunt & alij supponentes eam artem inueniri in Salibus & Aluminibus, Nitris & Boracibus, qui possunt quidem in his experiri, sed eam inueniri minime putamus in eis. Ideoq; si post suam experientiam paucam utilitatem transmutationis inueniunt, scilicet soluendo, coagulando, & affando, tamen non interimant hanc artem diuinam, cum necessaria sit & scita. Possibile est tamen in his omnibus aliquam alterationem inueniri, sed remota est ualde, & maxime laboriosa. Adhuc uero & in alijs crescētibus omnibus supponētibus, magis laboriosa fore probatur. Ideoq; qui eā in omnibus uegetabilibus ponunt, possibile quidem ponunt, sed non eis, quoniam

f ij prius

prius deficerent in labore, quam laboratum perfici sit possibile, ideoque si tales artem non inueniunt suis laboribus, artem nullis laboribus inueniri posse argumētari non licet. Omnes autem prius dicti, errantes, unam materiam suam posuerunt, & nullam aliam supposuerunt præter illam. Et hi quidem iam redarguti sunt omnes. Alij uero multi, & quasi infiniti, harum rerum omnium compositionem, aut quarundam sub diuersa proportione facientes, ignoranter & inscients incedunt, & error illorum in infinitum extenditur, quoniam infinita est diuersitas proportionis rerum miscibilium, & infinita est diuersitas materierum miscibilium, & in his ambabus infinitatibus infinite contingit errare, aliquando ex superabundantia, aliquando ex diminutione, & in his possibilis est correctio. Sed nos quidem longitudini & prolixitati sermonum parcetes, super infinitis insistere uolumus, quoniam scientiam uniuersalem trademus breuibus locutionibus, qua euidenter infinitatem suorum errorum emendare potuerint, & illos corrigere. Nunc uero prius naturalia principia differamus, secundum eorum causas, ut ex principio te attentum fecimus & commemoratione illorum.

SEQUITUR TERTIA PARS

HUIUS LIBRI PRIMI, DE PRINCIPIIS

naturalibus, & eorum effectu.

De principiis naturalibus corporum metallicorum, secundum opinionem antiquorum. Caput XXV.

INnuimus ergo tibi secundum antiquorum opinionem, qui fuerunt de secta nostra artem imitantium, quod principia naturalia in operæ naturæ sunt spiritus lætens, & aqua uia, quam

quam & siccam aquam nominari concedimus. Spiritum autē fetentem diuissimus, est enim albus in occulto & rubeus & niger uterq; in magisterio huius operis . In manifesto autem, *Spiritus foetens et aqua viva* uterq; tenens ad rubedinem. Dicemus igitur sermone breui, nec non & similiter completo & sufficienti generationem uniuscuiusq; istorum, & modum similiter generationis. Expedi igitur nos ampliare sermonem nostrum, & dilatare, & singulū Capitulū de singulo naturali principio tradere. In genere tamen dicimus, quod unumquodq; ipsorum est fortissimæ compositionis, & uniformis substantiæ, & illud ideo, quod in eis partes terræ taliter partibus aërijs, aqueis & igneis per minima sunt unitæ, ut nulla ipsarum alteram in resolutione possit dimittere, imò quælibet cum qualibet resoluitur, propter fortem unionem, quam habuerunt ad inuicem per minima, & paulatim à calore naturali & æquali in mineralibus in terræ uisceribus condensato, multiplicato, & æquato secundum debitum cursum naturæ, ad exigentiam illorum essentiæ, secundum opinionem quorundam antiquorum philosophorum.

De principijs naturalibus metallorum, secundum opinionem recentiorum, & authoris. Caput XXVI.

Alij autem aliter dixerunt, quod principium non fuerit argentum uiuum in natura sua, sed alteratum & conuersum in terram suam, & sulphur similiter alteratum, & in terrā mutatum. Vnde dixerunt quod aliud fuerit principium, quā spiritus foetens, & spiritus fugitiuus in intentione naturæ. Et ratio qua moti sunt, ea fuit, quia non inueniunt in mineris argenteis, uel aliorum metallorum aliquid quod sit argentum uiuum in natura sua, & aliquid quod sit sulphur similiter, imo per se inueniunt unumquodq; illorum separatim in pro-
f iij pria

pria sua minera in sua natura. Et similiter per aliam rationem hoc quoque affirmant. Non est transitus inquit, à contrario in contrarium, nisi per dispositionem mediam. Ergo cum sic sit, coguntur confiteri & credere, quòd non sit transitus à mollietate argenti uiui ad duriciem alicuius metallorum, nisi per dispositionem, quæ est inter duritiem & mollietatem illorum: sed in mineris non inueniunt aliquid, in quo saluetur hæc media dispositio, ideo hæc ratione compelluntur credere, argentum uiuum, & sulphur in sua natura non esse principium de intentione naturæ, Imò aliud quòd sequitur ex illorum essentiarum alteratione, in radice naturæ ad terream substantiam. Et est iste modus, quòd prius unumquodque eorum conuertitur ad terream naturam, & ex his ambabus terreis naturis resoluitur fumus tenuissimus à calore multiplicato in uiscere terræ, & hic duplex fumus est materia metallorum immediata. Hic fumus cum à calore temperato minaræ decoctus erit, conuertitur in naturam cuiusdam terræ, ideoque fixationem quandam suscipit, quam deinde fluens aqua per uiscera minaræ & terræ spongiositatem dissoluit, & ei uniformiter unitur unione naturali & firma, Ideoque sic dixerunt sic opinantes, quod aqua fluens per meatus terræ inuenit substantiam dissolubilem ex substantia terræ in uisceribus illius, & illam soluit, & uniformiter cum illa unit, quousque & substantia terræ in uisceribus dissoluta, & aqua fluens dissolues, unum fuerint unione naturali, & ad tale mixtionem ueniunt omnia elementa secundum debitam naturalem proportionem, & miscentur per minima, quousque faciant uniformem mixtionem. Et hæc mixtio per successiuam decoctionem in minera inspissatur & induratur, & fit metallum. Et hi quidem quamuis sint affines ueritati, non tamen ueritatem conueniunt puram.

Diuisio dicendorum de tribus principijs, Sulphure scilicet, Arsenico, & Argento uiuo. Caput XXVII.

[Am sermone uniuersali determinauimus de metallorum principijs naturalibus. Restat igitur ut nunc ponamus uniuscuiusq; principij capitulum. Cum ergo tria sint, Sulphur, Arsenicum, & Argentum uiuum. Primo ascribemus capitulum de Sulphure. Secundo de Arsenico. Tertio de Argento uiuo. Deinde uniuscuiusq; metallorum, quæ sunt effectus eorum, ponemus capitulum determinatum, secundum quod est ex opere natura. Dehinc ad ea quæ huius magisterij sunt fundamenta, & illorum operationes transeundo, horum omnium causas assignabimus.

cap. 31.

De Sulfure. De Sulphure. Caput XXVIII.

Dicimus igitur quod Sulphur est pinguedo terræ, in minera terræ per temperatam decoctionem inspissata, quousque induretur, & sicca fiat, & cū indurata fuerit, Sulphur uocatur. Habet siquidem sulphur homogeniam & fortissimam compositionē, & est uniformis substantiæ in suis partibus homœomera, quia homogeniū est. Ideoque nō aufertur eius oleū ab ipso per distillationē, sicut ab alijs rebus oleū habentibus. Qui ergo quærūt ipsum calcinare nō perdendo de illius substantia aliqd, de quo sit curandum, in uanum laborant, quoniam non calcinatur nisi per magnam industriam, & multum de illius substantia dissipando. Ex centū enim partibus uix tibi tres sufficienter referuabis post calcinationem. Figi similiter non potest nisi calcinetur prius, commisceri attamen, & aliquantulū illius

illius fuga retardari, & illius potest adustio reprimi, & cum commixto facilius calcinatur. Qui ergo quærit ex eo opus elicere, illud per se præparando non eliciat, quoniam cum mixto perficitur, & sine illo protelatur magisterium usq; ad desperationem. Et cum suo compari fit tinctura, & dat pondus completum unicuiq; metallorum, & ipsum à fœditate depurat & illustrat, & perficitur cum magisterio, sine quo nihil horum præstat, sed potius corrumpit & denigrat, non igitur sine magisterio ipso utaris. Qui etiam in præparatione ipsum commiscere & amicari corporibus nouerit, sciet unum de secretis nature maximum, & uiam perfectionis unam, cum multæ sint uia ad unum effectum, & unum intentum. Et quodcunq; corpus ex ipso calcinatur, acquirit pondus sine dubio. Aes quoq; assumit ex eo solis effigiem. Mercurio quoq; associatur, & per sublimationem fit Vsifur. Calcinantur deniq; omnia corpora ex eo facile, præterquam Sol & Iupiter. Sol uero difficillime.

Et non coagulatur argentum uiuum ex eo in Solem uel Lunam, in quibus sit utilitas per artificium debile, sicut Philosophorū quidam fatui putauerunt. Et ita dicimus, quod quæcunq; corpora minus habent de humiditate, facilius per sulphur calcinantur, quam quæ multam. Per Deum altissimum, ipsum illuminat omne corpus, quoniam est lumen, alumen, & tinctura. Difficillime quoq; soluitur, quia non habet partes fassuginosas, sed oleagineas, quæ non facile in aquam soluntur. Quæ autem facile uel difficile soluuntur in aquam, in Capitulo solutionis monstrabimus satis aperte. Sublimatur uero, quia spiritus est. Et si commiscetur Veneri, & adunatur cum ea, fit mirabile uiolaceum. Cum Mercurio quoq; miscetur similiter, & fit ex eis per decoctionem celestinus color & delectabilis. Non putet tamen quis, quod sulphur per se opus compleat

Usifur

notabile

compleat Alchemiæ, non enim esset hoc nisi uanum credere, hoc autem satis lucide probabimus in sequentibus. Eligitur autem crassum & lucidum. Et de Sulphure hæc dicta sufficiât,

De Arsenico. Caput XXIX.

Restat nos de Arsenico determinare ad præsens. Dicimus Rigitur quòd est de subtili materia, & simile cū sulphure, iccirco non oportet illud aliter diffiniri, quàm sulphur: in hoc autem diuersificatur à sulphure, quia est albedinis tinctura de facili, rubedinis autem difficillime: sulphur uero rubedinis de facili, albedinis autem difficillime. Est autem sulphuris & Arsenici duplex genus, citrinum scilicet, & rubeū, quæ sunt huic arti utilia, reliqua autem multa genera, non. Figitur autem Arsenicum sicut sulphur. Vtriusq; uero sublimatio ex metallorū calcibus melior est. Non sunt autem sulphur & Arsenicum materia perfectiua huius operis. Non enim completa sunt ad perfectionem, habent autem adminiculum perfectionis in casu. Eligitur autem lucidum, & squamosum, & scissile.

De Argento uiuo, seu Mercurio. Caput XXX.

Argentum autem uiuum, quod etiam Mercurius appellatur antiquorū usu, est aqua uiscosa in uisceribus terræ, substantiæ subtilis albæ terræ per calorem temperatissimum unita totali unione per minima, quousq; humidum contemperetur à sicco, & siccum ab humido æqualiter, Ideoq; fugit superficiem planam de facili, propter suæ aquæ humiditatem. Non autem adhæret, uiscosam licet habeat humiditatem, propter siccitatem illius, quæ illam contemperat, & non adhære re præmittit. Est etiam (ut quidam dicunt) materia metallorū cum sulphure, Adhæret quoq; tribus mineralibus de facili,

g

Saturno

Saturno uidelicet, & Ioui, & Soli, Lunæ autem magis difficul-
 ter. Veneri uero difficilius quàm Lunæ, Marti autem nullo
 modo, nisi per artificium. Ex hoc itaq; maximum elicias secre-
 tum.³ Est enim amicabile, & metallis placabilis, & medium
 coniungendi tincturas, & nō submergitur aliquid in Argen-
 to citro, nisi Sol. Soluuntur tamen Iupiter & Saturnus, Luna
 & Venus ab eo, & commiscentur, & sine ipso aliquod metal-
 lorum deaurari non potest. Figitur & est tinctura rubedinis
 exuberantissimæ refectionis, & fulgidī splendoris, & non re-
 cedit à commixto, donec est in natura sua. Non est tamen me-
 dicina nostra in natura sua, sed iuuare quandoq; potest simili-
 ter in casu.

De effectibus principiorum naturæ. quæ sunt corpora
 metallica. Caput XXXI.

Dicamus de metallicis corporibus, quæ sunt effectus ho-
 rum naturæ principiorum. Sunt autē sex numero. Au-
 rum, Argentum, Plumbum, Stannum, Aes & Ferrum. Dici-
 mus igitur quòd metallum est corpus minerale fusibile, sub
 malleo ex omni dimensione extensibile. Est autem metallum
 (ut diximus) densæ substantiæ, & fortissimæ compositionis &
 firmæ. Habent autem affinitatem magnam metalla adinuicē,
 non tamen perfectum diminutum perficit per eius commi-
 xtionem. Si enim aurum cum plumbo admisceatur fusione, nō
 fit ex hoc plumbo aurum, sed euanescit plumbū ab admixtio-
 ne, & aduritur, Aurum autem in examinatione remanet. Simi-
 liter in reliquis inducendo cadit secundum communem cur-
 sum. Secundum uero nostrum magisterium perfectum imper-
 fectum adiuuat; & imperfectum in nostro magisterio per se
 perficitur sine administratione alicuius rei extraneæ; & im-
 perfectum

perfectum hoc eodem magisterio perficitur. Et per Deum, se-
 inuicem alterant & alterantur, & se inuicem perficiunt & per-
 ficiuntur, & per se tantum unumquodq; perficitur, sine alicu-
ius adminiculo.

De Sole, siue Auro. Caput XXXII.

ATulimus tibi in generali capitulo summam de intentio-
 nibus metallorum, specialem tibi tamen faciemus de
 unoquoq; sermonem. Et primo de Auro. Dicimus ergo quod
 Aurum est corpus metallicum, citrinum, ponderosum, mutū,
fulgidum, æqualiter in uentre terræ digestum, aqua minerali
diutissimæ lauatum, sub malleo extensibile, fusibile, examina-
 tionem cineritij & cimenti tolerans. Ex hac diffinitione itaq;
 elicias, quod aliquod non est aurum, nisi causas diffinitionis &
 differentias omnes habeat auri. Quicquid tamen metallum
 radicatus citrinat, & ad æqualitatem perducit & mundat, ex
 omni genere metallorum aurum facit. Ideoq; per opus naturæ
 perpendimus, & artificio æs in aurum mutari posse. Vidimus
 namq; in mineris æris, à quibus emanabat aqua, secum addu-
 cens æris squamas tenuissimas, Ipsaq; diuturno, & continuo
 lapsu lauit & mundauit. Deinde uero aqua cessante fluere, ui-
 dimus cum sicca arena has squamas per triennium in solis ca-
 lore excoqui, inter quas est inuentum aurum uerissimum. Ac-
 stimauimus itaq; per aquæ beneficium illas mundatas fuisse,
 per Solis autem calorem in arenæ siccitate æqualiter digestū,
 & ad æqualitatem peruenisse. Imitantes aut naturam cū possu-
 mus, similiter alteramus, nō tamē in hoc seq naturā ualemus.
 Aurū quoq; est preciosissimū metallorū, & est tinctura rubedi-
nis, quia tingit ac transformat omne corpus. Calcinatur aut &
oluicitur sine utilitate, & est medicina lætificans, & in iuuentu-
 re corpus conseruans. Frangitur facillime cum Mercurio, &
 o. in solis calore excoqui. l. o. 22 per aqua g ij odore
 um. notabilia.

ip/sas que

cc

cc

cc

*non sine utili-
tate.*

cc

52. TERTIA PARS LIB. PRIMĪ

odore plumbi teritur. Non est autē in actū aliquid quod magis in substantia illi conueniat, quā Iupiter & Luna. In pondere autem & furditate, & putrescibilitate Saturnus; in colore autem Venus; in potentia quidem magis Venus, deinde Luna, deinde Iupiter, & deinde Saturnus, ultimo uero Mars. Et hoc est unum de secretis naturæ. Cum ipso similiter commiscentur spiritus, & figuntur per ipsum maximo ingenio, quod non peruenit ad artificem duræ ceruicis & pectoris.

imputrescibilitate (ita legendum e pag. 53. 9.)

De Luna, siue Argento. Caput XXXIII.

Solis itaq; Capitulo præmissō, dicamus sermonem nostrū de Luna, communi uocabulo argento. Dicimus igitur quod argentum est corpus metallicum, album albedine pura, mundū, durū, sonans, perdurans in cinericio, sub malleo extensibile, ignibile, fusibile. Est itaq; albedinis tinctura, & induratur Iouē per artificium, & conuertit ad se; & commiscetur Soli, & non frangit, sed in examinatione sine artificio cum eo non seuerat. Qui nouit ipsum magis subtiliare, & post subtiliationem inspissare & figere, cum auro associatum, cum eo manet in pugna, & ipsum non dimittit penitus. Positum super fumū acutorum, sicut aceti, salis Ammoniaci, & agrestæ, fit cœlestinus color mirabilis. Et est nobile corpus, sed diminutum à nobilitate auri, & inuenitur eius minera determinata; & aliquoties habet confusam mineram cum alijs corporibus, & illud non est ita nobile. Calcinatur autem similiter, & soluitur labore magno cum nulla utilitate.

Celestinus color 12. 17. 10

hoc notabi le. v. 23. simili tenet videlicet, ut aurum, quare pag. 51, 28. le. gend. non sine utilitate.

ut aurum. p. 51, 27. cum multa utilitate. non est legendi. cum non ulla utilitate.

De Saturno, siue Plumbo. Caput XXXIII.

DE Plumbo similiter tradamus capitulum, & dicamus quod plumbum est corpus metallicum, liuidū, terreū, ponderosum,

ponderosum, mutum, parua participans albedine, cum liuiditate multa, cineritium & cementum refugiens, molle, facile omni sua dimensione parua compressione extensibile, & facile fusibile sine ignitione. Plumbum autem quidam fatui putant, & dicunt multum in natura sua auro approximare. Sed quia sunt duræ cervicis, omni ratione uacui, nullam ueritatem conijcere, quantum in se est, ex subtilissimis rebus queunt, sed de eis secundum sensum iudicant. Et quia uident illud ponderosum, & mutum, & non putrescere, credunt illud Soli multum ^{cc pag. 52, 3.} approximare, sed hoc totum est erroneum, ut latius à nobis in ^{cc} sequeuti negocio probatur aperte. Plumbum quoq; multum habet de substantia terrea, ideo lauatur, & in stagnum per lauacrum uertitur. Per hoc ergo ^{ut arguunt} patet stannum magis perfecto ^{cc} assimilari. Et plumbum similiter adurit, & fit minium, & po ^{cc} nitur super uapores aceti, & fit cerussa. Et licet non multum perfectioni approximet, ex eo tamen per nostrum artificium ^{cc} de facili argentum facimus, & non seruat pondus proprium ^{cc} in transmutatione, sed mutatur in nouum pondus. Et hoc to ^{cc} tum in magisterio acquirit. Est etiam Plumbum argenti exa ^{cc} men in cineritio, cuius causas dicemus.

De Ioue, siue Stanno. Caput XXXV.

IOuis ergo traditione non omiſſa, ſignificamus filijs doctri-
næ, quod eſt corpus metallicum, album, non purum, liui-
dum, & ſonans parum, terreitate pauca participans, ſtridorem,
molliciem, liquefactionis ſine ignitione uelocitatem, in radice
poſſidens, cineritium & cementum non expectans, ſub malleo
extenſibile. Eſt ergo Iupiter inter diminuta à perfectione cor-
pora magis perfectio in radice ſuæ naturæ affinis, Soli ſcilicet
& Lunæ, Lunæ magis, Soli uero minus. Hoc itaq; in ſequenti- ^{cc}

g iij bus

bus lucide narrabitur. Iupiter quia albedinem multam ex radice suæ generationis suscepit, ideo omnia non alba corpora dealbat. Vitium est tamē ei, quod omne corpus frangit, præter Saturnum, & purissimum Solem. Et Iupiter multum Soli & Lunæ adhæret, & ideo ab eis per examina non de facili recedit. Suscipit tincturam rubedinis, & splendet in eo fulgore inæstimabili, & pondus acquirit in magisterio huius artis. Induratur uero & mundatur facilius quam Saturnus. Et qui sciuerit eius uitium fractionis auferre, subito ex eius proficuo perfrui lætabitur. Conuenit enim Soli & Lunæ, nec separabitur ab eis unquam.

De Venere, siue AERE.

Caput XXXVI.

De sono, omisit.

DE Venere uero sermo noster sit ad presens. Et est corpus metallicum, liuidum, rubedine fusca participans, ignibile, fusibile, sub malleo extensibile, cineritium & cementum refugiens. Venus itaq; (ut narratum est) in profundo suæ substantiæ colorem & essentiam auri præterdit, malleatur uero & igitur ut argentum & aurum. Ideoq; secretum ex ea assumas, quia est medium Solis & Lunæ, & facile ad utrumq; conuertere naturam illius accedit, & est bonæ conuersionis, & pauca laboris. Conuenit cum tutia uehementer, quæ illam citrinat citrinitate bona, & ex hoc proficuum elicias. Excusamur itaq; per eam à laboribus indurationis & ignitionis illius. Assumas igitur eam præ cæteris imperfectis in opere minori & medio, in maiori uero minime. Hoc tamen præ loue uitium habet, quòd liuescit de facili, & infectionem ex acribus & acutis suscipit, & eradicare illud non est facile artificium, imò profundum.

De

M Artis uero narratio, & secretum illius totū est ex ope-
 ra naturæ, quia est corpus metallicum liuidum multū,
 parum uero rubeum, albedine non pura participans, durum,
 ignibile, fusibile fusione non recta, sub malleo extensibile, &
 multum sonans. Est autem Mars duræ tractationis, propter im-
 potentiam suæ fusionis, qui si medicina illius naturam immu-
 tante fundatur, coniungitur Soli & Lunæ, & nō separatur per
 examen, sine magna industria, sed si præparatur, coniungitur,
 & non separatur per aliquod artificium, si eius natura fixationis
 non immutetur ab eo, sola remota immundicie illius. Est ergo
 tinctura rubedinis de facili, albedinis uero difficulter. Et cum
 coniungitur non alteratus, non immutat colorem commixti,
 sed auget illud in quantitate. Inter omnia igitur corpora Iupi-
 ter insplendidius, & lucidius, fulgidius & perfectius in solare
 & lunare transformatur corpus. Sed in eo est opus facilis tra-
 ctationis, & longi laboris. Post illum uero Venus minus perfe-
 ctæ mutatiōis eligitur, difficiliōis tractationis, breuioris uero
 quàm Iupiter laboris. Saturnus uero post Venerem perfectio-
 nem in transmutatione ab illa diminutam habet, facilis tracta-
 tionis, longissimi uero laboris. Mars uero inter cætera minimæ
 perfectionis in transmutatione consistit, tractationis utiq; diffi-
 cillimæ, & laboris longissimi. Quæcūq; igitur ^{corporea} a uelocitate lique-
 factionis corpora remotiora sunt, difficiliōis inueniuntur in
 trāsmutationis opere tractatiōis. Et sunt huiusmodi Venus &
 Mars. Quæ uero magis, magis: & quæ maxime, maxime: Quæ-
 cūq; uero maioris liuiditatis & infectionis de terra sunt par-
 ticipantia, & hæc laboris maioris inueniuntur, & minoris per-
 fectionis. Quæcūq; autem perfectionum diuersitates paulò
 prius à nobis determinatæ sunt, in minoris & medijs operis
 artificio.

pag. 53. v. 27.
 nan, difficilis

artificio repertæ sunt, in maiori uero unius perfectionis sunt omnia, non autem unius tractationis aut laboris sunt. Remanet enim dicere, & quæ tractationis facilitas, & difficultas, & quæ breuitas laboris, & longitudo, in radice in natura corporum inuenta sunt. Iam ergo principia naturalia ipsorum corporum, traditione uera, quæ est ex intentione naturæ perscriptissimus, & ipsorum corporum similiter determinatos sermones in singulis Capitulis ueraciter exposuimus, & secundum sententiam eorum, qui intima naturæ uidere potuerunt, & secundum nostram, qui ad ea peruenimus cum instantia laboris. Nunc uero secundum quod inuimus, expedit huius artis defectum supplere, & principia omnia huius magisterij tradere in huius nostri sermonis ultima parte, & perfectionem quam uidimus, secundum eius exigentiam, cum causis suis monstrare.

QVARTAPARSHVIVS

PRIMI LIBRI, DE PRINCIPIIS
artificialibus huius artis.

Ex alia horum
libror. distincti-
one, incipit hic
liber 2us

Diuisio dicendorum in hac parte, cum insinuatione perfectionis, in se-
cundo libro tradenda. Caput XXXVIII. Libri II. cap. 1
hoc caput est præfatio in secundum lib.

SVnt duo quæ determinanda sunt. Principia scilicet huius
Magisterij, & perfectio eiusdem: Sunt itaque huius artis prin-
cipia modi operationum ipsius, quibus applicatur artifex ad
hoc magisterium. Qui quidem à se inuicem sunt diuersi. Est
enim unus modus Sublimatio, & Descensio alter, & unus etiã
Distillatio, & unus ex modis est Calcinatio, & aliud Solutio, &
aliud Coagulatio, Septimus uero modus est Fixatio, Octauus
uero Ceratio. De quibus singulis singulas narrationes facie-
mus.

cap. 39. | 2° cap.
49. pag. 76.
3. cap. 50. pag. 79.
7. cap. 51. pag. 82.
5. cap. 52. pag. 88.
6. cap. 53. pag. 90.
7. cap. 54. pag. 96.
8. cap. 55. pag. 99.

mus . Perfectio uero consistit ex consideratione eorum, quibus peruenitur ad eam, & ex consideratione rerum iuuantium, & ex consideratione ipsius rei, quae ultimo ^{v. 26} perficit, & ex qua *non perficitur* cognoscitur, an in perfectione fuerit magisterium, uel non.

- Consideratio eorum, quibus peruenitur ad operis complemētum, est consideratio substantiae manifestae, & colorum manifestorum, & ponderis in unoquodque corporum mutandorum, & eorum corporum, quae non mutanda sunt ex radice suae naturae absq; illo artificio, & consideratio illorum similiter in radice sua cum artificio, & consideratio principiorum corporum, secundum suum profundum, occultum & manifestum, secundum naturam suam, sine artificio, & eorum similiter cum artificio. Quoniam si non cognoscerentur corpora & illorum principia in profundo suae naturae & manifesto, cum artificio, & sine, nesciretur quod superfluum in eis, & quod diminutum, qua ratione necesse foret nos nunquam ad perfectionem transmutationis illorum peruenire. Consideratio autem rerum iuuantium perfectionem, est consideratio naturarum, illarum rerum, quae corporibus sine artificio uideamus adherere & mutationem facere. Et sunt Marchesita, Magnesia, Tutia, Antimonium, & lapis Lazuli; & consideratio eorum, quae sine adherentia corpora mundificant, & sunt scilicet sal & alumina, nitra & boracia, & quae illorum naturae sunt, atq; consideratio titrificationis mundantis per consummationem naturam. Consideratio uero rei que perficit, est consideratio electionis purae substantiae argenti uiui, & est materia, quae ex materia illius assumpsit originem, & ex illa creata est. Non est autem ista materia argentum uiuum in natura sua, nec in tota sua substantia, sed est pars illius, non est autem nunc, sed cum lapis noster factus est, ipse enim illustrat, & ab aduisione

h conseruat,

conseruat, quod perfectionis significatio est. Consideratio uero rei ex qua cognoscitur, utrum magisterium in perfectione sit, uel non, est consideratio cinerici, cementi, ignitionis, expositionis super uapores acutorum, extinctionis, commixtionis sulphuris adurentis corpora, reductionis post calcinationem, & susceptionis argenti uiui. Hæc autem omnia deinceps nar-
rabimus cum caulis suis, & cum experiētijis facilibus, quibus poteris manifeste cognoscere, sermones non errasse nostros. Et hæc experimenta erunt tibi penitus nota.

De Sublimatione, cur sit inuenta. Caput XXXIX. Lib. 2. cap.

PRosequentes igitur nostrum propositum, dicimus de sublimatione. Et fuit causa inuentionis eius, quia non inuenerunt antiqui nostri, nec nos, nec qui post nos erunt aliquid, quod uniretur corporibus, nisi spiritus solos, uel aliquid, quod naturam corporis & spiritus in se contineret, & hos ^{in se} proiectos super corpora sine illorum mundatione, uiderunt uel non perfectos colores dare, uel ex toto corrumpere, adurere, denigrare & defœdare. Et hoc secundum diuersitatem ipsorum spirituum. Quidam enim sunt adurentes, ut sulphur & arsenicum & marchesita, & hi quidem corrumpunt ex toto. Alij uero non adurunt, ut omne genus tutiæ, & hi quidem imperfectos colores dant, & illud ideo, quia quæ adurunt, & denigrant & fœdant, duplici de causa hæc faciunt. Vnâ, quia unctuositas adustiuæ sulphuris, de cuius proprietate est, de facili inflammari, & per inflammationem denigrari, & per consequens denigrare, ab eis non est ablata. Altera uero causa est terreitas, quæ ab eis similiter ablata non fuit. In his autem, in quibus non datur perfectus color, est causa terreitas, liuidum faciens eum. Potest etiam adustio liuidum creare colorē. Ideoq; ingeniati fuimus
hos.

hos mundare ab unctuositate uidelicet adurente, eam habentes scilicet, & à terrea superfluitate omnes. Et ad hoc per nullum magisterium potuimus peruenire, nisi per solam sublimationem. Ignis enim cum eleuat, subtiliores partes semper eleuat, ergo dimittit grossiores. Ex hoc patet, per sublimationem spiritus à terreatate mundari, quæ & ingressionem impedi- bat, & colorem immundum dabat. Experientia uero notum tibi facit satis peruisum tuum, illos ab ea absolutos esse. uides enim eos splendidiores & magis peruios, & eos facilius corporum densitatem subintrare & penetrare; & non foedum ut prius, colorem facere. Quòd uero per sublimationem adustio remoueatur, patet experimento, quoniam arsenicum quo prius ante sui sublimationem, impium & prouum erat ad adustionem, post eius sublimationem inflammari se non permittit, sed solummodo sine inflammatione recedit, & hoc idem in sulphure (si experieris) inuenies. Quia autem in nullis alijs quàm in spiritibus uidimus adhaerentiam ad corpora cum alteratione, per nullam aliam causam fuimus ab eis excusati, quin necessarium fuerit, illos præparasse, cum mundatione illorum, quæ est per sublimationem, ideo huius fuit causa necessaria inuentionis. Sublimationis igitur narremus ordinem totum sine diminutione, & ipsius causam.

Quid sit sublimatio. & de tribus gradibus ignis in ea obseruandis. Caput XL. Libri II. cap. III.

Dicimus igitur, Sublimatio est rei sicca per ignem eleuatio, cum adhaerentia sui uasis. Sublimatio uero diuersificatur propter diuersitatem spirituum sublimandorum. Quædam enim fit cum forti ignitione, quædam uero cum mediocri, quædam uero cum igne remisso. Si igitur

h ij sub.

sublimetur arsenicum uel sulphur, necesse est illa per remissum ignem sublimari, quoniam cum habeant partes subtilissimas coniunctas uniformiter grossis, ascenderet utiq; illorum tota substantia sine purificatione aliqua, imò denigrata & combusta. Vt igitur separet quis immundam terream substantiam, necesse est ingenia duorum inuenire generum, proportionem scilicet ignis, & mundificationem cum commixtione fecum, quoniam commixtio cum fecibus partes comprehendit grossas, & tenet illas in aludelis fundo depressas, nec eas scandere permittit. Vnde & necesse est, artificem triplicem ignis gradū sublimationi applicare. Vnum proportionatum taliter, quòd per eum ascendant alterata tantum & mundiora & lucidiora, donec per hoc manifeste uiderit ipsa mundari à terrea feculentia. Alter uero gradus est, ut quod in fecibus remansit de pura illorum essentia, sublimetur cum maiori expressione ignis, uidelicet cum ignitione aludelis & ipsarum fecum, quam uideri poterit oculis suis. Tertius uero gradus est, ut administratur ignis debilissimus sine fecibus, ei quod sublimatum à fecibus, & iam depuratum est, ita ut uix aliquid de illo ascendat, & quod ascendet de illo sit res subtilissima, quæ in hoc opere nihil ualet, quia illa est res, mediante qua adustio fit in sulphuribus. Est igitur tota sublimationis intētio hæc, ut remota terreatate illius per ignis administrationem debitam, & abiecta similiter ex ea subtilissima & fumosa illius parte, quæ adustionem cū corruptione adducit, relinquatur nobis pars illa, quæ in æqualitate consistit, quæ simplicem fusionem super ignem facit, sine adustione aliqua de igne fugiente sine inflammatione illius. Quod uero subtilissimum sit adustiuum, manifestissimis argumentationibus probatur. Quia ignis ad suam conuertit naturam unūquodq; eorum quod magis affine illi est, quia

ex unaquaq; re adustibili magis affine est, quod ex illa est subtile, & adhuc magis affine est, quod subtilius est, Ergo & maxime affine quod subtilissimum est. Ab experientia similiter, quoniam sulphur uel arsenicum non sublimatum uelocissime inflammatur, Sulphur uero facilius. Sublimatum uero directe non inflammatur, sed euolat & extenuatur sine inflammatione, precedente tamen fusione. His itaq; patet, sermonem nostrum ueridicum esse.

De fecibus corporum metallicorum, spiritibus in sublimatione addendis,

vi. 11. cap. 11. & earum quantitate ac qualitate. Caput XLI.

111.

• **P**robatio uero administrationis fecum, cum proportione sua est, ut eligatur materia illa cum qua plus conueniant spiritus sublimandi, & cui permisceatur profundius, quoniam illa cui magis uniuntur, potentior est in retentione fecum sublimandorum, quam cui non. Huius rationabilis satis est & manifesta probatio. Probatio uero quod necessaria sit fecum administratio, est, quia si non coniungerentur sulphur uel arsenicum sublimandum, cum fece de aliqua re fixa, tunc necesse esset ea cum tota sui substantia ascendere, non mundata. Experientia uero sciunt, nos uerum dicere, qui in sublimationibus exercitati sunt. Probatio uero, quod necessaria sit talium fecum administratio, quibus sublimanda conueniant & uniantur in profundo suo, quia si feces non permiscerentur per minima, tunc idem contingeret, sicut si fecem non haberent, scilicet ut ascenderet tota illorum essentia sine mundatione aliqua, sicut ascendunt sine fecibus cum tota substantia, ergo & similiter a fecibus sublimata quibus non uniuntur, accidere necesse est. Experientia scit uerum hoc esse, qui hoc uidit & nouit, quia cum sublimauit a re extranea a corporum natura, sublimauit

h iij in unum.

in uanum, ut nullo modo de purata post ascensionem illorum
 inueniret. Si uero cum calce alicuius corporum sublimauit,
 tunc bene sublimauit & perfecte mundare potuit, cum facili-
 tate. Est ergo intentio fecum, ut administrentur de calcibus
 metallorum. Est enim in illis facilis operationis sublimatio, cū
 rebus autem alijs difficillima. Non est ergo aliquid, quod lo-
 cum illorum possit obtinere. Non autem dicimus sublimatio-
nem impossibilem sine calcibus corporum, sed eam difficili-
mam & longissimi laboris & protelationis usq; in desperatio-
nem. Sed in hoc tamen aliquid bonitatis habet, quia quod sub-
limatur absq; fecibus, uel sine corporum calcibus, est quanti-
tatis multæ, quod uero cum fecibus, minoris. Adhuc uero &
quod cum corporum calcibus, minime est quantitatis, sed fa-
cillimi laboris & breuissimi. Illud uero quod plus nos excusat
 a fecibus de corporibus, est omne genus salis præparati, & hu-
 ius consimilium in natura. Et est nobis cum eis sublimatio
 multæ quantitatis etiam possibilis, quia facilis sit ab eis sub-
 limandarum fecum separatio per salium solutionem, quod in
 nullis alijs rebus esse contingit. Proportio uero fecum est, ut
quantitas fecum quantitati sublimandorum æquetur. In hoc
 enim etiam rudis artifex errare non poterit. mediocrem uero
 artificem, ponere medietatem ponderis sublimandorum ex
 fecibus, sufficiens esse contingit, & in hoc errare non debet.
 Exercitatio uero & maxime experto, minima illarum pars
 sufficit. Quanto enim minores fecum sunt quantitates, tanto
 & maioris exuberantiæ sublimationem necesse est esse, dum-
 modo & secundum diuersitatem subtractionis fecum, fiat pro-
 portionalis illi subtractio ignis. In parua enim quantitate, par-
 uus ad perfectionem ignis eliciatur, in magna magnus, in ma-
 iori maior.

Dial. de Al- >>
 chemia. pag. >>
 105. v. 4. huc >>
 repetuntur. >>

Aduerte uero >>
 et hoc >>

De moderando igne in Sublimatione.

Caput XLII.

1. cap. v.

S^{iv.}ed quoniam ignis non est res quæ mensurari possit, ideo contingit in illo errare sæpissime, cum quis exercitatus non est, tam ex diuersitate fornacum & lignorum adurendorum, quàm uasorum & coaptationis illorum, De quibus omnibus expedit artificem attentum sollicitare. Sed communem adducimus regulam. Quòd in primis expedit cum paruitate ignis, solam aqueitatem ex sublimandis exprimere, qua remota, si quid ascendit per illum, tunc in principio hic non augeatur ignis, ut per debilissimum ignē subtilissima pars tollatur, & seorsum ponatur, quæ est causa adustionis. Cū autē iam nihil uel modicum ascēderit (quod experiri poteris cū intromissione ne bombicis lycini in superius foramen aludelis) uigoretur ignis sub eo, & quanti uigoris debeat esse ignis, tibi experientia lycini ostendet. Si enim parum de sublimando uel mundū exierit, adhuc paruus erit ignis, augeatur igitur. Si uero multum & immundum, tunc superfluum est, subtrahatur igitur. Si uero mundum & multum, proportio iam inuenta est. Immundum autem uel mundum per extractionem lycini, quod in foramen aludelis positum est, cognoscetur. secundum enim quā quantitatem mundiciem uel immundiciem ex sublimando respexerit artifex adhæsisse lycineo, syllogizare poterit, & in tota sublimatione necessario proportionalem ignem, & ex hoc ignis rectificationem inueniet sine fallacia. Melior uero modulus secum est, ut sumantur ferrisquamæ uel æris combusti. Et hæc quidem propter priuationem malæ humiditatis, de facili sulphur aut arsenicum sibi imbibunt, & secum uniunt. Huius autem uiam scit exercitatus solus.

ferrisquamæ

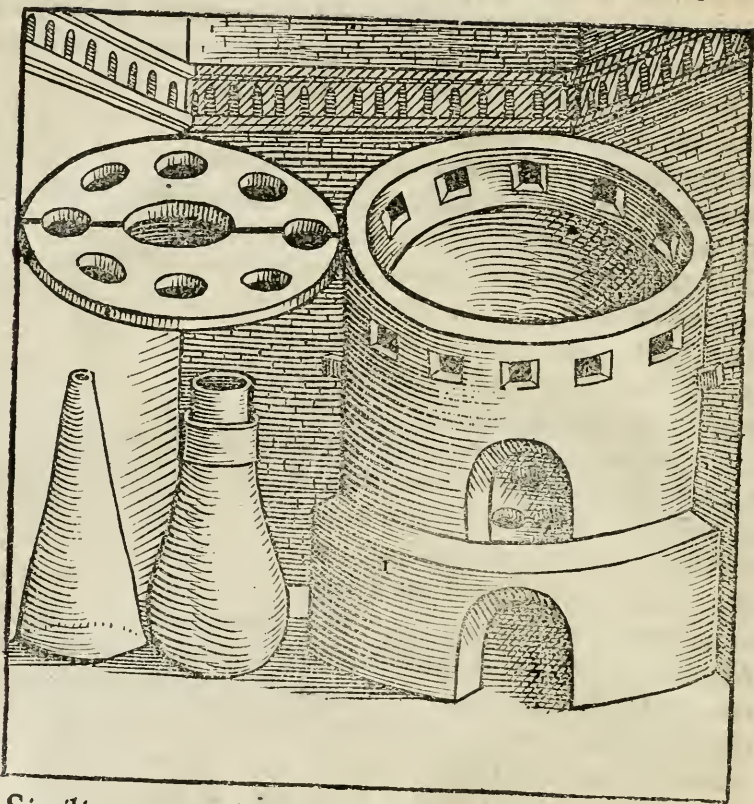
De erro.

De erroribus circa quantitatem fecum & dispositionem fornacis in sublimando sulphure & arsenico uitandis. Item de Fornace construendo, & lignis eligendis. Caput XLIII. Libri II. cap. V.

contingere potest etiam
EXpedit ergo nos rectificare artificem in omnibus, in quibus contingit errare ignoranter, in horum duorum spirituum sublimatione. Narremus igitur primo, quod si multas feces posuerit, tunc si non augmentauerit ignem proportionale, nihil ex sublimando ascendet. Quomodo autem illum inueniat, iam ei sufficienter narratum est. Et si paucam fecum quantitatem, uel non ex corporum calce posuerit, tunc si illius proportionem non inuenierit, ascendit sublimandum cum tota substantia. Et huius tradidi similiter inuentionem sufficientem. Ex fornace uero similiter contingit errare. nam magna fornax magnum dat ignem, paruum uero parua, si ligna & foramina auricularum eius proportionantur. Si igitur posuerit multam rei sublimandae quantitatem in paruum fornacem, ignem eleuationis sufficientem non poterit exhibere. Si uero paucam quantitatem in magnam fornacem, sublimationem exterminabit propter ignis excessum. Similiter uero spissa fornax condensatum & fortem dat ignem, tenuis uero rarum & debilem, in quibus similiter errare contingit. Similiter uero cum spissis auriculis furnus, & clarum & magnum dat ignem, cum strictis uero debilem. Item si maior fuerit uasis in coaptatione ad furnum distantia à spondilibus eius, magnum dabit ignem, si uero minor, minorẽ. In quibus omnibus contingit errare maxime. Rectificatio ergo horum est, ut furnus scilicet construatur secundum intentionem ignis quam quærit, spissus scilicet cum liberis auriculis, cū distantia uasis aludelis multa à spondilibus furni, si magnum quærit ignem. Si uero mediocrem, mediocrem in his omnibus inueniat proportionem: si uero debilem,

debilem, proportionem in his eandem inueniat. Et has proportiones omnes docebimus te in uenire cū preparatiōe uera & experientia determinata. Si igitur uolueris multam sublimationis quantitatem eleuare, tunc uas aludel tantæ capacitatis inuenias, quod illam suscipiat super fundum, ad eleuationem unius palmæ. Ad illud coaptēs furnum ut suscipiat aludel in mediō sui cum distantia parietum suorum per duos digitos. Et furno facto, facies illi decem aurículas æque distantes proportionē una, ut una æqualitas sit ignis ad omnes partes illius. Tunc uero stipite ferreo in medio fornacis ex transuerso in spondilibus eius firmato, qui à fundo fornacis distet ad extensionem unius palmæ cum pollice suo, & ad spissitudinem unius digiti, super eo firmetur uas aludel, & circumlinatur ad furnum, quem sequens demonstrat descriptio. Tunc uero aduerte, si bene & libere se expediuerit de fumositatibus, & flamma libere per totum furnum, transiuerit in circuitu aludelis, tunc bene proportionatum est, si uero non, non. Et tunc dilata eius aurículas, & si emendatur, bene quidem, si uero non, tunc necessario relinquitur, quod distantia aludelis à parietibus nimis parua est, radantur ergo tunc parietes, & ampliatur distantia, & postea tentetur. Reiteretur ergo ampliatio auricularum & rasura spondilium, quousq; libere se absoluat à fumo, & flamma in circuitu aludelis sit lucida, & fumus libere per aurículas exeat. Ista est sufficiens experientia ad omnem sublimationis quantitatem de inuentione magnitudinis furni, & dilatationis auriculæ eius, & distantiæ aludelis à parietibus eius. Inuentio uero spissitudinis furni est, q; si quæsieris magnū ignem, maior spissitudo illius sit, ad mensurā extensionis palmæ cū pollice suo. si uero mediocrem, ad mensuram unius palmæ. si uero minorem, ad spissitudinē duorum digitorum formetur.

Similiter

Similiter uero ex lignis eliciatur proportio, quoniam ligna
 solida fortem dant ignē, spongiosa uero debilem, sicca magnū
 & cito terminabilem. Viridia paruum & multum durantem.
 & similiter solida multum durantem. spongiosa uero de facili
 terminabilem dant ignem. Consideratione ergo distantiae alu-
 delis & magnitudinis & paruitatis auricularum, & spissitudi-
 nis & tenuitatis furni, & diuersitatis lignorum præmissis, ac-
 cidet

cidet omnium ignium diuersitates perquiri, cum experientia sua uera. Ex conuulsione uero maiore uel minore auricularū, uel fenestæ furni, per quam ligna intromittuntur, & administratione diuersitatis lignorum, & additione & subtractione illorum, accidet inueniri determinatum spacium temporis durationis ignis, scilicet ut scientia determinata sciatur, quantum unusquisq; ignis in suo gradu perdurare poterit in equalitate. Et hæc inuestigatio est maxime tibi utilis & necessaria, quoniã per eam excusaberis à multitudine laboris immensi. Exercite- ris igitur in ea & in omnibus à nobis nunc nouissime determinatis, quia qui se exercuerit, inueniet, qui uero non, non.

Ex qua materia & qua forma uas Aludel fit faciendum. Caput XLIIII.

ib. 11. cap. vi.

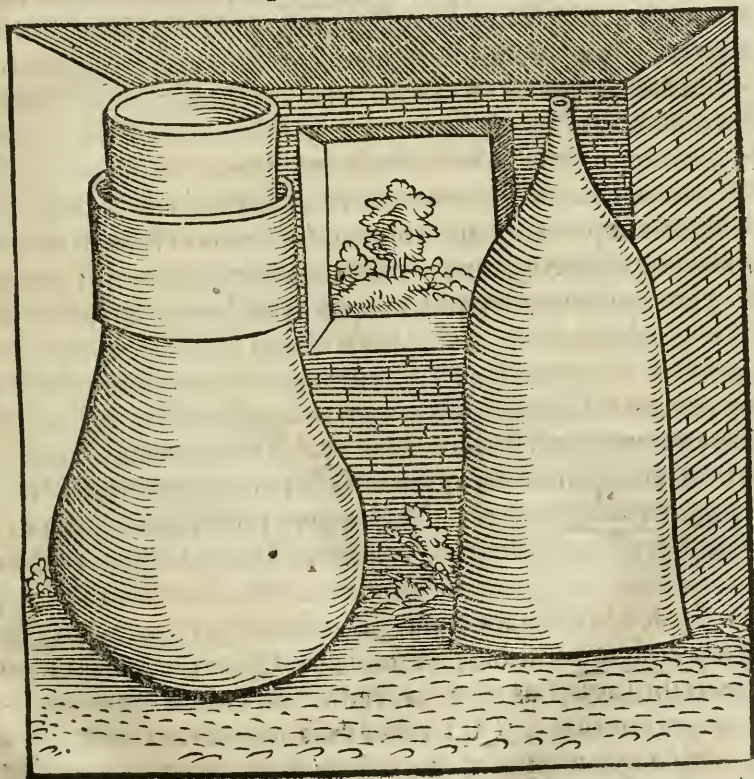
INtentio uero uasis Aludelis est, ut fingatur uas de uitro spissum, de alia enim materia non ualet, nisi forte similis esset substantiæ cum uitro spissum: solum enim uitrum & ei simile, cum poris careat, potens est spiritus tenere ne fugiant & exterminentur ab igne. Alia autem materia nulla, quia per poros eorum successiue diminuuntur & euanescent spiritus. Nec metalla in hoc ualent, quoniam spiritus propter amicitiam eorum & conuenientiam illa penetrant & cum illis ununtur, quare per illa transeuntes euanescent, quod per ea, quæ à nobis determinata sunt, aperte probatur. Necessario & experientia repertum est, hoc nos uerū dixisse, ergo per aliquod non excusamur à susceptione uitri in compositione Aludelis. Fingatur ergo concha uitrea rotunda, cuius fundus sit paruæ curuitatis, & in medio spondilium eius formetur zona uitrea circumdans eam, & super illam zonam fundetur paries

Aludel
 οκ φη πλντα
 ταυτα.

i ij rotundus

rotundus equedistans à conchæ pariete ad grossitudinem cooperuli ipsius conchæ, ita ut in distantia hac cadat paries cooperitorij large sine pressura. Altitudo uero huius parietis sit ad mensuram altitudinis parietis conchæ, aut paulo plus, aut paulo minus. Formentur uero duo coopertoria ad mensuram huius concauitatis duorum parietum, æqualia, quorum longitudo sit æqualis, & sit unius spannæ, & figura eorum figura una, scilicet pyramidalis, in quorū capitibus duo æqualia sint foramina. unum scilicet in uno, alterum in altero, in quibus ambobus possit cadere maior gallinæ penna, ut hic paulo post
 „ clarius cernere licebit. Est ergo conchæ uasis intentio, ut possit
 „ sit moueri secundum artificis uoluntatem cooperitorium illius,
 „ us, & quod iunctura sit ingeniosa, per quam sine lutatione aliqua non pateat spiritibus egressio. Qui ergo in hoc potest magis ingeniarī, non excuset se ab hoc per nostram traditionem. Et est specialis intentio super hoc, scilicet ut concha interior cum spondilibus suis usq̄ ad medium subintret cooperitorium
 „ suum. Cum enim fumorum sit ascendere & nō descendere, per
 „ hoc inuenimus inuentione prima, spiritus non habere ad consumptionem exitū, & propter hoc excellit modos alios, quos inuentione nostra quæsiuimus. Et hoc experiendo, uidebunt nos uerum astimasse de illo. Intentio uero & una est, ut sapissime euacuetur aludelis caput, ne præ nimia sublimandorum multiplicatione in illud, cadant ad illius fundum, & detineat multitudo reiterationis sublimationis occupatum longo tempore. Est & similiter intentio altera, ut semper seorsum separetur, quod sursum ad propinquitatem foraminis capitis aludel ascendit in puluerem, ab eo quod fustum & densum in frustis, & apud fundum illius, peruium, & clarum, cum adherentia ad uasis spondilia conscendisse inuenitur, quoniam hoc minus habet de

bet de adustione, quod prope foramen reperitur scandisse. hoc aut in superioribus aperta probatur, ratione uidelicet, & experimento. Probatio uero bonitatis & perfectionis sublimationis est iam dicta. Et est, ut inueniatur clara & lucida, & non duratur cum inflammatione. Hæc est ergo perfectio intentionum sublimationis, sulphuris uidelicet & arsenici. Et si non inuenta est sic, reiteretur opus super illa, cum consideratione omnium suarum intentionum, quousque sic inueniatur.

7070 QVARTA PARS LIB. PRIMI
De natura Mercurij sive Argenti vivi. cap. 59. pa.

De inventione perfect.
cap. 8. pag. 173. el pag. 201.
cap. 82. pag. 144.

De sublimatione Mercurij sive Argenti vivi. ενδυλα παρτα.
Caput. XLV. Cap. 30. pag. 49. Li.
gento vlt. pag. 92. Cap. 73. pag. 130. cap

illius sublima-
tio,

Nunc vero totam intentionem sublimationis argenti vi-
ui determinemus. Est igitur completa summa illius de-
puratio terreitatis, & remotio aqueitatis illius. Excusamur
enim a labore remotiois adustionis eius, quoniam eam non
habet. Dicimus igitur, quod ingenium separationis superflue
terre ipsius est, ipsum commiscere rebus, cum quibus affinita-
tem non habet, & sublimationem eius reiterare ab eis multo-
ties. Et harum genus est talk, & calx corticum ouorum, & mar-
moris albi. Similiter & vitrum minutissime tritum, & salis om-
ne genus preparati. Ab istis enim mundatur, Ab alijs vero re-
bus habentibus affinitatem cum eo, (nisi sint perfectionis cor-
pora) corrumpitur potius, quia sulphureitatem habent omnia
talja, quae ascēdens cum eo in sublimatione, ipsum corrumpit.
Et in hoc experientiam vides, quia si sublimas illud a stanno,
uel a plumbo, ipsum post sublimationem infectum conspicies
nigredine. Ergo melior est eius sublimatio per ea cum quibus
non conuenit. Cum quibus autem conuenit melior esset, si sul-
phureitatem non haberent. Ideo a calce meliore est sublimatio,
quam a rebus omnibus, quoniam illa parum conuenit, & sul-
phureitatem non habet. Modus vero remotiois aqueitatis
ipsius superflua est, ut quando commiscetur calcibus, a quibus
sublimari debet, teratur & comisceatur illis cum imbibitione,
quousq; de illo nihil appareat, & postea super ignem lentissi-
mū aqueitas imbibitionis remoueatur, Qua recedente, etiam
argenti viui aqueitas cum ea recedit. Sit tamen ignis tam le-
nis, ut per eum argenti viui tota substantia non ascendat. Ex
multiplici igitur reiteratione imbibitionis cū contritione, &

solertia, indu-
stria, qua vocem
inuenio pag. 91. 7.

num vitrum
commune, an
vero antimoni-
um.

cum illa parū

pag. 91. 4. per
ablacionem to-
tius ab eo humi-
li innati.

notabile.

v. 21. 22. sublimare super igne lentissimo, in aludele, pag. 71. 4. leni
v. 5. quod ingenium separationis citatur haec in Dialogo p. 94. e lib. 2. cap. 7.
v. 2. 1 deperatua a terreitrate, 2. remotio aqueitatis, v. 20.

leni assatione, aqueitas illius maior deletur, cuius residuū per sublimationis reiterationem remouetur. Et cum uideris illud albissimum, excellens niuem albedine sua, & quasi mortuum aludelis spondilibus adherere, tunc super ipsum reitera sublimationem eius sine fecibus. Quoniam adhæret pars illius fixa cum fecibus, & nunquam per ingeniorū genus aliquod ab illis separari possit. Aut post illud figas partem illius, & modum fixationis eius in sequentibus narratum tibi expresse trademus. Et cum fixeris illam, tunc reitera sublimationem residuæ partis super eam, ut illa similiter figatur, & serua, quod tētabis super ignē. Si fusionem bonā dederit, tunc sufficientem sublimationem illi administraſti. Si uero non, adde illi de argento uiuo sublimato partem aliquam, & reitera sublimationem, donec fiat. Quod si lucidum & albissimum habuerit colorem, & peruium, tunc bene mundaſti: si non, non. Igitur ne sis in præparatione illius quæ per sublimationem fit, negligens, quia qualis erit mūdatio, talis & perfectio per illud sequitur, in projectione illius super unumquodq; imperfectorū corporum, & super ipsum uiuum non præparatum. Vnde & quosdam contingit ferrum, quosdā uero plumbum, & quosdam per illud uenerē, & quosdā stannum formare. Quod contingit propter purificationis negligentiam, quandoq; illius solius, quandoq; in sulphuris sibi admixti, uel eius cōparis. Si igitur directe sublimādo mundaueris, & illud perfeceris, erit albedinis tinctura firma & perfecta, cui non est par.

cc
cc
cc
er

hoc sine fitilla
mūdatio
notabile
scrib. puto. unum
quodq; per se cor.
pag. 94. 7. corp.

arsenici

11. cap. 8.

De sublimatione Marchesitæ.

Caput XLVI.

Sufficienter igitur sublimationis argenti uiui summa intentionis tradita, nunc ad ipsius Marchesitæ sublimationem accedamus, Dux autem sunt illius sublimationes.

Prima

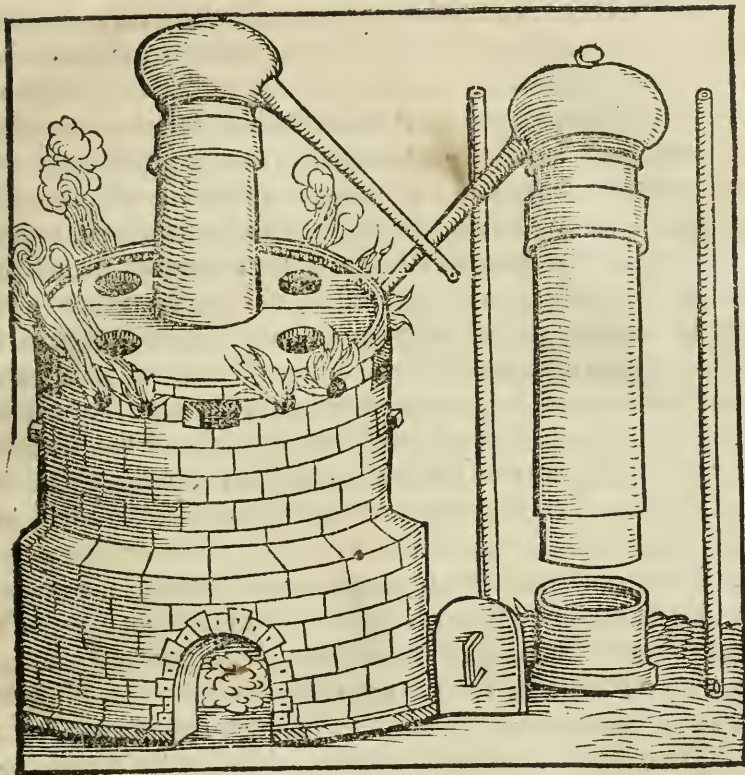
Prima quidem sine ignitione perficitur, alia cum ignitione. Et illud ideo. habet enim duplicem substantiam. Vnam, scilicet sulphur purum in natura sua, aliam uero argentum uiuum mortificatū. Prima utilis est, sicut sulphur. Secūda uero utilis, ut argentū uiuū mortificatū, & mediocriter p̄paratū. Assumamus igit̄ hanc ultimā, q̄a per illā excusamur à superiore argēto uiuo & à labore mortificationis eius. Est igitur totus modus sublimationis illius, ut teratur, & in aludēle ponatur, & sublimetur sine ignitione sulphur eius, semper remouēdo quod ex illo sublimatur, sapissime, propter causam dictam, & augendo ignis uigorem usq̄ ad ignitionem aludelis. Et prima sublimatio marchesitæ debet fieri in uase sublimationis, quousq̄ sulphur recesserit, & postea in isto successiue & ordinate procedere, quousq̄ totū quod in ea de sulphure constat, exierit. Quod probare poteris his manifestis experiētijs. Nam cum totum illius sulphur fuerit eleuatū, uidebis colorem eius, quod post illud sublimabitur, mutari in albissimum, mixto cœlestino eisdem colore clarissimo & amœno. Aliter etiam, quia quod erit de sulphuris natura comburetur, & flammā dabit ut sulphur. Quòd uero secundo post illud sublimatum fuerit, nec inflammabitur, nec proprietates sulphuris ostendet aliquas, sed uiui argenti mortificati in sublimationis reiteratione.

De uase, in quo Marchasita recte possit sublimari. Caput XLVII. Lib. II. Cap. IX.

Illud ergo colligamus per suum sublimationis modum, qui est, ut fiat uas terreum solidissimum, & bene coctum, ad longitudinem mediæ stature uirilis. Ad latitudinē uero, per quam manus subintrare possit. Et fiat fundus eius qui separari & coniungi possit, ad similitudinē unius planæ parapsidis profundæ

da multum. Et mensuretur ab orificio illius uasis, usq; prope
 fundum, ad mensuram longitudinis unius manus cum digitis
 suis. Et de illo loco usq; ad caput eius uitrificetur interius uas
 uitrificatione spissa multū. Et super caput illius ponatur alem-
 bicus cum laxo naso. In tali enim uase sublimatur illud. Con-
 iungatur igitur fundus uasi suo per lutum firmæ tenacitatis,
 & super ipsum fundum spargatur Marchesita, & super caput
 uasis alembicus laxi nasi, & ponatur in furnum, de cuius pro-
 prietate sit fortem ignitionem dare, fusionis scilicet argenti,
 uel ueneris, si artifex indiguerit, quem in summa nostri operis,
 ubi diuersitates omnium instrumentorum narrabimus, tibi
 sufficienter trademus, & caput furni circunda cum rota habē-
 te foramen in medio sui, ad magnitudinem uasis, per quod il-
 lud uas intrare possit, & luta iuncturas in circuitu uasis & fur-
 ni, ne ignis exiens impediatur in sublimationis adhærentia, re-
 lictis tantum quatuor fenestris paruis in rota, quæ claudi &
 aperiri possint, per quas mittantur carbones in furnum, & in
 lateribus fornacis similiter aliæ quatuor sub illis intermediæ,
 per quas & similiter carbones mittantur, & sex uel octo fora-
 minibus ad magnitudinem digiti minoris, quæ nunquam clau-
 dantur, ut per illa furnus à fumositatibus se libere possit expe-
 dire. Et sint foramina illa in iunctura furni cum rota sua. Furn-
 us uero magnæ ignitionis est, cuius spondilia sunt ad altitu-
 dinem cubitorum duorum. In medio sit rota, minutissimis &
 creberrimis perforata foraminibus, cum luto fortiter annexa.
 Capita foraminum superius sint stricta, inferius uero laxa, ut
 cinis uel carbones possint liberius ex illis cadere, & relinquat
 ipsa continue ad susceptionem aëris liberius aperta. Nam aëris
 libera & multa susceptio per inferiora foramina, est causa una
 magnæ ignitionis per furnum, exerciteris ergo in eo, & ipsum

inuenies. Causa uero longitudinis uasis est, ut extra ignem multa quantitas eius extendatur, & infrigidetur, ut fumi sublimationis locum refrigerij inueniant & adhæreant, & non inueniant uiam fugæ, & suæ exterminationis. Hoc autem nouit ille, qui dum sublimasset in breuibus aludelibus, nihil ex sublimato inuenit quoniam propter breuitatem aludelis æqualis fuit per totum ipsum ignis. Ideoq; semper in fumi substantiam conuersum sublimandum stetit, & non alicubi adhæsit, sed successiue per poros uasis euauit. Vas ergo in omnibus sublimandis ad maiorem sui partem in loco sui refrigerij extendatur. Causa uero uitrificationis uasis est, ne fumi ascendentes in loco suæ ascensionis, porosum inueniant aludelis parietem, & illum penetrantes aufugiant. Vitrificatur ergo locus ascensionis illorum, ut obseretur illis uia fugæ. fundus uero aludelis non, quoniam ipsius fundus in igne consistit, qui uitrificationem ipsius funderet, qua fusa, & fundus eius, & similiter sublimandum funderetur, & uitrum fieret. Est enim uitri proprietas, omnia uincere, & ad se conuertere. His igitur omnibus consideratis cum causis eorum, fiat ignis sub aludelle quousq; certificatus fueris experientia ueridica, illud totum ascendisse. Est autem experientia, intromissio baculi terrei bene cocti, habentis foramen paruum in capite suo, usq; ad medium eius ueniens, ad quantitatem digiti minoris prope ipsam rem à qua fit sublimatio. Et si foramini aliquid adhæserit ex sublimando, non est totum sublimatum, si uero non, tunc sublimatum est. Et hac eadem exercitatione in omnibus sublimandis certificari poteris. Descriptio uero uasis aludelis sublimationis Marchesitæ ultimæ, & cum fornace & baculo suæ experientiæ hæc est.

De sublimatione Magnesiæ & Tutia. item corporum
imperfectorum, & de additione materiae sub-
leuantis ea. Caput XLVIII

Sublimationis uero Magnesiæ & Tutia est eadem inten-
tio cum intentione ultimæ sublimationis Marchesitæ
Non enim possunt hæc omnia sine ignitione sublimari, ideoq;
omnia unâ intentionē habent cū causis iisdem & experientijs
k ij eisdem,

eisdem, & habet unum ordinem generalem. Quia sine fecibus sublimari debent, quæcunq; sublimari cum ignitione necessario contigerit. quia in seipsis feces habent sufficientes, imò superfluas, & huius signum est difficultas sublimationis ipsorū. Sublimantur etiā similiter omnia corpora à perfectione diminuta hoc eodem ordine, & non cadit diuersitas aliqua, nisi quia ignis sublimationis uehemētior est in corporibus, quā in Magnesia, Marchesita, & Tutia. Et non diuersificantur similiter corpora in sublimationibus suis, nisi quod quædam indigent admixtione rei subleuantis ea, quædam uero non, ut facilius fiat eorum eleuatio. Sed una tamen specialis in corporum sublimatione considerationis experientia reperta est bona, uidelicet ut in fundo aludelis nō sit multa corporis sublimandi quantitas, Quia multitudo sublimationem impedit. Et planicies sit in fundo aludelis sublimationis, & non concauitas, ut possit æqualiter & tenuiter super fundū sparsum corpus æqualiter & multum in omnibus suis partibus eleuari. Corpora uero indigentia admixtione rei eleuantis, sunt scilicet Venus & Mars, propter suæ fusionis tarditatem. Venus itaq; Tutia indiget, Mars uero Arsenico, & cum his eleuantur de facili, quoniam cum eis maxime conueniunt. Fiat igitur post illorū considerationem sublimatio, ut in Tutia, & illi similibus in sublimatione, & disponatur eorum sublimatio hoc eodem ordine cum causis suis & experientijs.

De descensione, & modo purificandi per
pillulos. Caput XLIX. Lib. II. cap. XI.

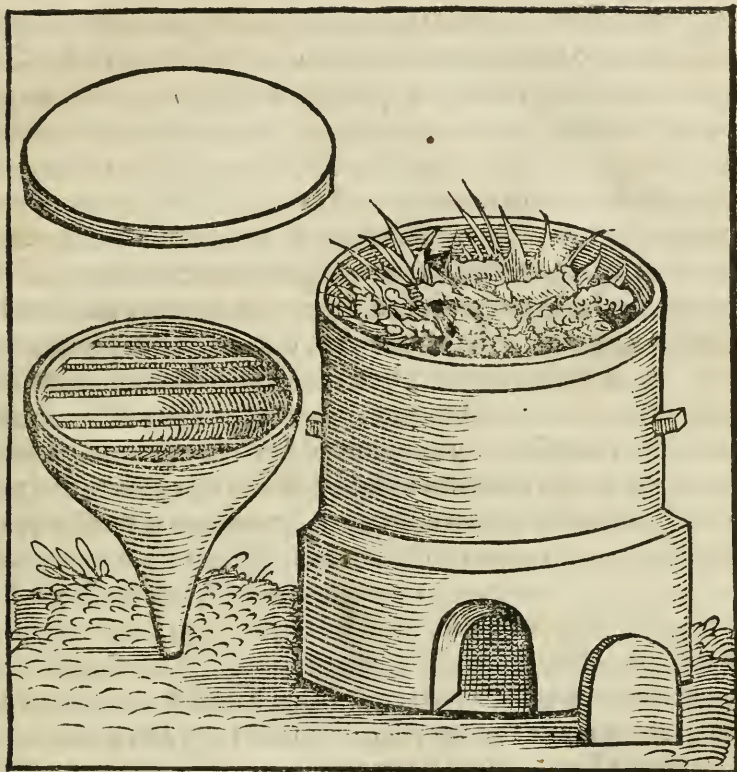
NArratis itaq; sublimationis intentionibus cū causis suis omnibus, restat nos Descensionis modum monstrare, cū causis suis similiter & suo ordine determinato, & completo. Fuit

Fuit ergo inuentionis illius causa triplex. Vna scilicet ut cum materia aliqua inclusa est in illo uase quod uocatur descensorium Chemiæ, post fusionem suam descendat per foramẽ illius, & per eius descensionem simus certi, fusionem suscepisse. Alia, ut corpora debilia per eam à combustionẽ præseruentur post reductionẽ à calcibus eorũ. Nã cũ à calcibus corpora debilia tẽtamus reducere, nõ omnẽ illoꝝ partẽ tẽpore uno reducere possumus. Si igitur pars illa, quæ primo in corpus reducta est, reductionẽ totius expectaret, per ignẽ euanesceret maior illius quãtitas. Necesse igitur fuit ingeniari, ut statim cũ reducta est pars, ab igne deponatur. Hoc autẽ per descensorium fit, Est & tertia causa inuentionis illius corporum depuratio ab omni re extranea. Descendit enim corpus fusum mundum, & omnẽ rem extraneam in concauitate illius dimittit. His itaq; tribus necessitatibus inuẽta descensione, determinetur modus illius cum instrumẽto suo prius notificato cum causis suis. Dicimus igitur, quod forma eius talis erit, ut fundus illius sit acutus, & parietes illius sine scrupulo æqualiter sint terminantes in fundi acuitatem, ut possit unumquodq; fusibilem libere sine adhærentia ad fundi illius foramen descendere, & coopertoriũ eius (si necesse sit) ad similitudinem planæ paraplidis, & bene conueniat illi, & sint de bona & firma terra, & nõ de facili per ignis pressuram findente. Mittatur igitur res, cuius intentio sit descendere, in illud, super baculos rotundos ex terra factos, ut magis fundo superiori approximẽt, & cooperiatur cum eo, & iunctura firmetur, & in igne de carbonibus ponatur, & super ipsum suffletur, quousq; tota res descendat in uas sibi superpositum. Potest tamen (si res fuerit difficilis fusionis) poni super tabulam planam, uel paruæ concauitatis, à qua possit de facili descendere cũ inclinacione capitis descensorij, si fusa fuerit.

Purificantur enim per hoc corpora. Sed per pastillum melius purificantur, cuius modus purificationis est idem cum modo purificationis descensorij. Et ideo per illum excusamur ab eo. Tenet enim feces corporum, ut descensorium, & melius, & ideo narramus modū illius. Dicimus igitur, quòd accipimus corpus, de cuius intentione est mundari, & illud in grana minutissima, uel limaturam, uel in calcem (quod perfectius est) redigimus, & ei commiscemus calcem aliquam de cuius intentione non sit fundi, & postea illud fundimus. Inuenimus enim per illud corpora mundari multa iteratione, sed non mundificatione perfecta, quam perfectionem scimus esse, sed mundificatione utili, ut medicina perfectionis suscepta, melius & perfectius per eam transformetur corpora. Est enim administratio præcedens eam, omnem autem administrationem sufficienter in sequentibus tibi narrabimus. Nunc uero Descensorij ponamus descriptionem.

De Distillatione & causis eius, ac de tribus eiusdem generibus, scilicet, per alembicum, per descensorium, & per filtrum. Caput L. Lib. II. Cap. XII.

Conueniens est igitur, ut sequentes propositum nostrū, sermonem de distillatione tradamus cum causis suis. Est igitur distillatio uaporū aqueorū in suo uase eleuatio. Diuersificatur itaq; distillatio. Nam quædā est per ignem, quædam uero sine igne. Quæ uero per ignem fit, duorū generum inuenitur. Quædam est per eleuationem in alembicum, quædam per descensum Chemiæ, qua mediante oleum ex uegetabilibus elicitur. pag. 6
Causa quare inuenta sit distillatio, & causa generalis inuentionis cuiuslibet distillationis est purificatio liquorosi à fece suæ turbulētis, & cōseruatio illius à putrefactione. Videmus enim
rem

rem distillatā quocunq; distillationis genere puriorem efficit,
 & melius à putrefactione custodiri. Causa uero specialis inuē-
 tionis illius, quæ per ascēsum fit in alēbicū, est inquisitio aquæ
 puræ sine terra. Cuius experientia est, quòd uidemus aquam
 sic distillatam, nullam fecem habere. Causa inuentionis aquæ
 puræ, fuit imbibitio spirituum & medicinarum mundarū, ut
 si quando scilicet indigemus imbibitione, aquā puram habea-
 mus, quæ fecem post ipsius resolutionem nō dimittat, qua fece
 medicinæ

medicinæ nostræ & spiritus mundati possint infici & corruppi. Causa uero inuentionis eius, quæ per descensum fit, fuit olei puri in natura sua extractio, quia per ascensum oleum in natura sua combustibili haberi non poterat, & huiusmodi inquisitio fuit scilicet, ut color eius, qui cum substantia sua permixtus est habeatur. Hic enim iuuare potest in casu. Distillationis uero quæ per filtrum, sine ignitione perficitur, causa inuentionis, fuit aquæ sola serenitas. Dicamus igitur nunc omnium distillationum modos, cum causis suis. Eius itaque quæ per ascensum fit, est duplex modus. Alia enim fictili olla cineribus plena perficitur. Alia autem cum aqua in uase suo cum graminibus uel Ianofitate, ordine suo disposita, ne cucurbita uel distillatorius alembicus rumpatur, antequam ad perfectionem deducatur. Ea uero quæ cum cineribus, maiori, & fortiori, & acutiori perficitur igne, quæ autem cum aqua, mansueto igne & æquali. Aqua enim acuitatem ignitionis non suscipit, quemadmodum cineres. Ideo per eam quæ cum cineribus fit, colores & grossiores terræ partes eleuari solent. Cum ea uero quæ cum aqua fit, subtiliores & sine colore, & ad naturam aqueitatis simplicis approximantes magis eleuari contingit. Subtilior ergo fit separatio per eam quæ aqua perficitur, quam per eam, quæ cineribus elicitur. Experientia hoc nouit uerum esse, qui cum distillasset oleum per cineres, oleum uix alteratum suscepit in recipientem. Volens uero partes eius separare, ad id necessitate peruenit, ut contingeret per aquam distillare. Et tunc per eius reiterationem separauit oleum in partes suas elementales, ut albissimam & serenissimam aquam ex rubicundissimo extraxerit oleo, remanente in fundo alembici totaliter illius rubore. Per hoc ergo magisterium ad omnis rei uegetabilis, & eius quæ ex uegetabili processit in esse, & omnis rei consimilis, ad
 omnium

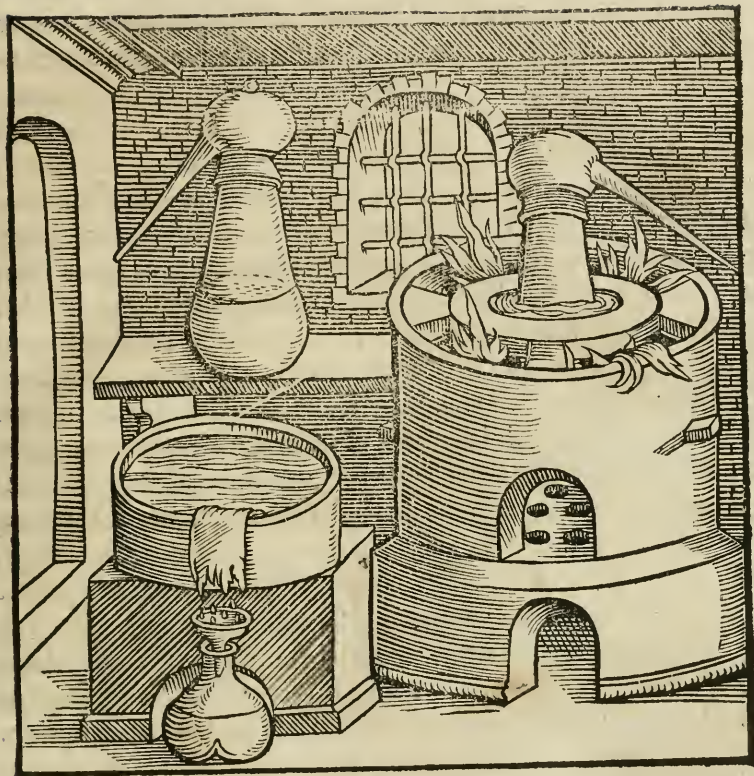
omnium determinatam elementorum separationem peruenire necesse est. Per eam uero quæ per descensum fit, ad cuiuslibet rei oleum perueniri determinate potest, scilicet uegetabilium omnium, & eorum consimilium. Per eam uero quæ per filtrum fit, ad cuiuslibet liquorosi serenitatem perueniri potest. Hæc autem omnia etiam parum uel minimum scientibus sunt manifesta & nota, qui uero hæc ignorat, nihil ex hoc nouit magisterio. Exercitetur igitur, & de facili ea inuestigabit.

Dispositio igitur eius quæ per cineres fit, est ut sumatur olla fortis ex terra, & coaptetur in furno, simili sublimationis furno præfato, cum eadem distantia à furni spondilibus, per eandem inuestigationem, & similibus auriculis, super cuius fundum ponantur cineres cribellati ad digiti spissitudinem, & super ipsos cineres ponatur uas distillationis, & cooperiatur in circuitu eius cum eisdem, usq; prope collum alembici, postea uero infundatur in illud res, de cuius intentione sit sic distillari. Ultimo uero cooperiatur illud cum alembico, cuius collum suscipiat collum cucurbitæ inferioris intra se, usq; ad curuitatem canalis ipsius alembici, ne uiam fugæ inueniat distillandum. Et postea lutetur alembicus cum cucurbita sua, & firmitur eorum iunctura, & supponatur ignis quousq; distillet. Alembicus uero & eius cucurbita de uitro sint. Ignis uero illius augetur ei secundum exigentiam distillationis, quousq; uideatur totum distillandum cum magna ignis expressione distillatum esse. Secundæ uero intentionis distillationis dispositio, quæ per aquam fit, est similis huic in uase & alembico. Differt tamen ab ea in hoc, quod in hac sumitur olla ferrea uel ænea, & coaptatur ad furnum, ut dictum est. Postea super fundum illius ollæ stratum de graminibus, uel lana, uel re consimili constitruatur, ad spissitudinem triū digitorum, ne cucurbita frangatur.

gatur, & eisdem graminibus, uel rebus consimilibus cooperiatur in circuitu cucurbita, usq; prope collum alembici, & super ipsa sarmenta uirgæ subtilis superaspargantur, & super uirgas ponantur lapides ponderosi, qui suo pondere cucurbitam, & alembicum, & ipsa sarmenta deprimant, & depressa firmiter & stabiliter teneant super ollæ fundum, ne natent leuata per ipsam aquam. & sit leuatio hæc causa fracturæ uasis, & distillandæ rei perditio. Postea uero super sarmenta fundatur aqua usq; ad ollæ plenitudinem, & supponatur ignis, quousq; distilletur totum. Dispositio uero eius quæ per descensum fit, est, ut fiat descensorium uitreum, cum coopertorio eius, & lutetur utrunq; & intromittatur quod sic distillari quis intendit. Et fiat super caput illius ignis. Descendet enim distillatio eius. Dispositio uero eius quæ per filtrum fit, est, ut ponatur liquor distillandus in concham lapideam, & filtri bene abluti & madidi, ponatur pars latior in dictū liquorē usq; ad fundum conchæ. Pendeat uero exilior pars eius ab orificio conchæ extra. Et sub capite illius filtri ponatur uas recipiens distillationem. Cum ergo distillare ipsum filtrum incipiet, primo aqua distillabit, qua madidum fuit. qua cessante, succedit illi liquor distillandus. Qui si nondum serenus fuerit, totiens ad concham reuertatur, quousq; serenissimus distilletur. Hæc autem quia facilia sunt omnia, magna probatione non indigent, ideoq; eorum probationem siluimus. Descriptio uero omnium uasorū distillationis cuiuslibet, à nobis nunc tradita, est hæc:

De Calcinatione, tam corporum, quàm spirituum, cum causis
& modis suis. Caput LI. Lib. II. Cap. XIII.

Post igitur distillationis narrationem, sermonem nostrum tradamus de calcinatione. Est ergo calcinatio, rei per ignem puluerisatio, per priuationem humiditatis partes consolidantis.

dantis. Causa inuentionis eius est, ut sulphureitas adustiua
corrumpens & defœdans, per ignem deleatur. Diuersificatur
 uero secundum diuersitatem rerum calcinandarum. Calci-
 nantur igitur corpora, & calcinatur spiritus, & res aliæ extra-
 neæ à natura horum, diuersa tamen intentione. Quia igitur
 sunt corpora imperfecta, duorum scilicet generum, Dura uidelicet
 ut Venus & Mars. Mollia uero, ut Iuppiter & Saturnus, quæ
 omnia calcinantur. Neesse fuit illa diuersa intentione calcinari,

I ij generali

generali scilicet, & speciali. Generali attamen una intentione calcinantur. Et est, ut sulphureitas illa corrumpens & defœdans deleatur per ignem. Sic enim comburitur omnis ex quacuncq; re sulphureitas adustiva, quæ sine calcinatione deleri nõ potest. Quoniam ipsum corpus solidum est, & propter soliditatem & latitationem occultatæ sulphureitatis in continuitate substantiæ argenti uiui defenditur per illud ab adustione. Ideoq; necesse fuit continuitatem eius separare, ut ignis liberius ad quamcuncq; minimam eius partem perueniens, sulphureitatem ex eo comburere possit, & non defendat ipsum continuitas argenti uiui in illo. Et est communis intentio similiter in illa depuratio terreitatis. Inuentum est enim, quod corpora per reiterationem calcinationis & reductionis mundantur, ut monstrabimus in sequentibus. Specialis uero calcinatio corporum mollium est, ut cum his duabus intentionibus sit intentio per eam illa indurare & ignire. ad quod peruenitur cum ingeniosa reiteratione calcinationis super illa, De qua in sequenti traditione determinare nos expedit. Inuenimus enim per id ingenium manifeste ipsa indurari. Sed manifestius & citius lupiter induratur. Causa uero inuentionis calcinationis spirituum est, ut ipsi melius figantur, & facilius soluantur in aquam. Quoniam omne calcinati genus fixius est, quàm non calcinati, & facilioris solutionis. Quia partes calcinati magis subtilitate per ignem facilius cum aquis commiscentur, & in aquam conuertuntur. Et hoc si expertus fueris, sic inuenies se habere. Calcinatio uero aliarum rerum, facit ad exigentiam præparationis spirituum, & corporum. De qua latius à nobis determinabitur in sequentibus. Non autem est de perfectione harum aliquid talium. Modus igitur ipsius calcinationis est diuersus, propter diuersitatem calcinandorum. Calcinantur enim corpora

pora aliter, quàm spiritus uel aliæ res, Et corpora à se inuicem
 diuersa, similiter diuersimode calcinātur. Corpora enim mol- *cc Saturn. et Jupit.*
 lia unum modum habent generalem ad calcinationis inten-
 tionem, scilicet, quòd ambo per solum possunt calcinari ignē,
 & per salis acuitatem, præparati uel non præparati ambo simi-
 liter. Primus igitur modus per ignem solum sic perficitur, ut
 sumatur uas ferreū, uel terreum ad similitudinem parapsidis
 formatum, cuius structura sit firma, & coaptetur ad furnum
 calcinationis horum, taliter, quòd sub illo possint carbones
proijci & sufflari. Proijciatur uero in fundum uasis illius plum-
bum uel stannum, quod super tripodem ferreum, uel tres lapi-
 deas columnas sedeat firmiter, & ad furni sui parietes similiter
 firmetur, quatuor uel tribus lapidibus coartantibus illud ad *cc*
 eos, ne uas moueri possit. Furni uero figura eadem sit cum for-
 ma furni magnæ ignitionis, de quo narratum est iam, & narra-
 bitur similiter sermone completiori. Accendatur igitur in il-
 lo furno ignis sub uase calcinationis, ad ipsius calcinandi cor-
 poris fusionem potens. Et cum ipsum corpus cutem nigram
 super se creauerit ignis calore, subtrahatur illa ab eo cum pala
 ferrea uel lapidea, quæ se non permittit comburi ad infectionē
 calcis. Hæc autem exscoriatio tam diu continuetur, quousq̃
 ipsum corpus in puluerem conuertatur. Quòd si Saturnus fue-
 rit, ad maiorem ponatur ignem, quousq̃ in citrinissimum mu-
 tetur colorem calx eius. Si uero Iuppiter, similiter exponatur, *cc*
 & dimittatur, quousq̃ in albedinem mutetur completam. In *cc*
 hoc tamen sollicitum reddimus artificem, quòd Saturnus de
 facili à calce sua redit ad corpus. Iuppiter uero difficillime.
 Ideoq̃ ne contingat illum errare in expositione Saturni, post
 primam eius puluerisationem, ad maiorem ignem, ne illius
 calx prius redeat in corpus, quàm perficiatur. quoniam tem-

perantia ignis indiget, & successione augmenti illius paulatim, cum cautela, quousq; in calce firmetur sua, ne de facili redeat in corpus, ut possit illi maior ignis administrari, ad suæ calcis perfectionem. Similiter ne cōtingat errare in Ioue, propter difficultem eius reductionem, ut si quando posuerit in reductionem calcem eius, eueniat ei, quòd non reducat, sed inueniat eam prioris dispositionis aut in uitrum redactam, & astimet reductionem eius impossibilem. Dicimus enim, quod si in Iouis reductione magnū non adhibuerit ignem, non reducet. Si uero magnum, nō necessario illū reducere contingit, sed possibile est illū in uitrificationem reducere. Et illud ideo, quia Iupiter in profundo suæ naturæ argēti uiui fugitiuam inclusam habet substantiā. Quæ si longam in igne traxerit morā, fugiet, & corpus priuatū humiditate relinquet, ita ut potius aptū ad uitrificationem, quàm ad corporis metallici fusionem conuerti reperiat. Omne enim propria priuatum humiditate, nullam nisi uitrificatoriam dat fusionem. Ideoq; necessario relinquitur, ut cum ignis impetu maxime ueloci, reducere celeriter festinet. Aliter enim non reducitur. Exercitur ergo ad illud, & sciet. Modus uero calcinationis horū duorum corporum, quæ à salis acuitate perficitur, est, ut proiciatur super faciem illorū salis quātitas, post quātitatē sapissime in fusione sua, & permisceatur agitatione multa per baculū ferreū, super ignē, quousq; per salis mixtionē in cinerē uertantur. Et postea per eundē modū perfectionis perficiatur illorū calx, cū suis considerationibus. Sed in hoc est etiā differētia in horū duorū corporū calcinatione. Quia plumbū ex primis calcinatiōis laboribus ad puluerē conuertitur facilius quàm Iupiter, non tamen perficitur illius calx facilius quàm Iouis. Depēdet autē huius causa ex eo, quòd Saturnus humiditatem magis fixam habeat, quàm Iupiter.

Veneris

^{us vero}
 a Veneris uero & Martis est idem modus, diuersus tamen à primis, & illud propter liquefactionis eorum difficultatē. Et est, ut laminati ponantur ad fortē ignitionem, de cuius intentione non sit fundere. Propter multam enim terreitatis eorum in illis quantitatem, & multam sulphureitatis adustiuæ & fugientis mensuram, de facili per hunc modum adducuntur in calcem. Et illud ideo, quia ex multa terreitate argenti uiui substantiæ intermixta, turbatur argenti uiui debita continuatio. Et ideo porositas in eis causatur, per quā & sulphureitas transiens euolare potest, & ignis ex causa illa ad eam accedens, cōburere, & eā eleuare potest. Per hoc igitur relinquit, & partes rariore fieri, & in cinerem per discontinuitatem raritatis conuertit. Manifesta igitur experientia huius est, quia exposita ad ignitionem lamina Veneris, flammam dabit sulphuream & squamam in superficie sua causabit puluerisabilem. Et illud ideo, quia ex propinquieribus partibus necesse est faciliorem sulphuris combustionem fieri. ¶ Modus uero furni calcinationis huius, est idem cum modo furni distillationis, nisi quod foramen solummodo unum magnum debet super caput suū habere, unde à fumositatibus se libere absoluat. Et situs calcinandorum in medio furni sit, ut in circuitu libere ignem suscipiant. Vas uero eius sit terreum, ad formam parapsidis factum.

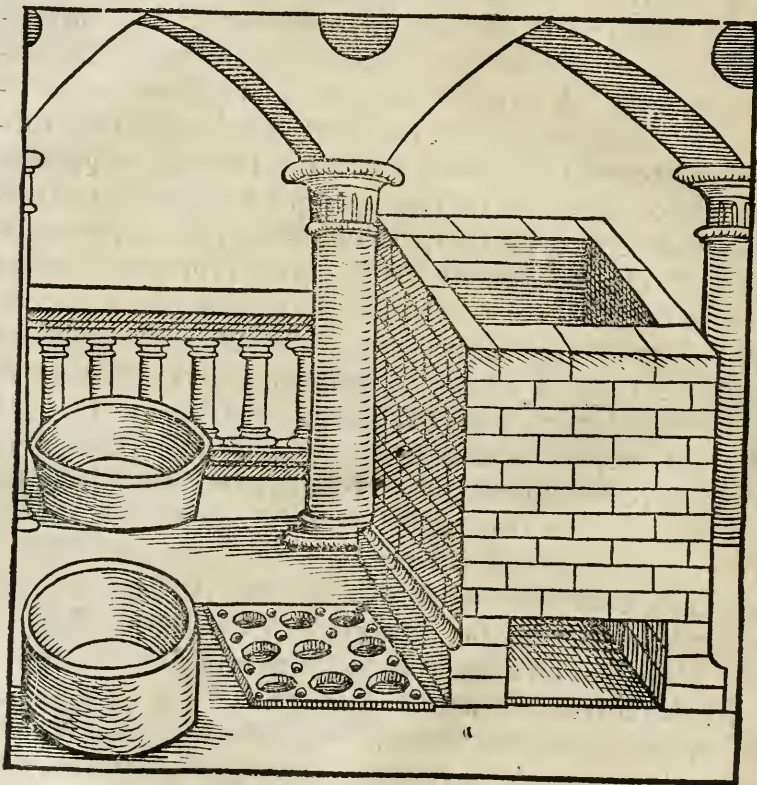
Modus autem calcinationis spirituum est, ut eis ad fixationem approximantibus, administraretur ignis, successiue & paulatim, illum augendo, ne fugiant, quousq; maximum eos tollerare ignem contingat. Et uas eorum sit rotundum, undiq; clausum, & furnis idem cum nouissime dicto.

Cum consimili autem furno, & consimili uase, omnis similiter res calcinatur. Excusamur, tamen à maiori labore, quàm qui adhibetur in custodia ^{a fuga} fugæ. Quoniam alia res

non

non fugit, nisi spiritus, & quod spirituum naturæ approximat.

Descriptio uero omniū, quæ narrata sunt nouissime est hæc.

De Solutione.

Caput · LII. Lib. II. cap. XLV.

DE Solutione sermo noster ampliatuſ inuit, ſolutionem rei ſiccæ in aquam eſſe redactionem. Dicimus igitur, quòd omnis ſolutionis perfectio adducit cū aquis ſubtilibus, & maxime

spiritus soluti & τὰ ἐν τῷ διαλελυμένῳ ὄντι πνεύματα. ἴδου. *spiritus*
e qua solvitur.

S V M M A E P E R F E C T I O N I S G E B R I . 89 89

& maxime acutis, & acribus, & ponticibus, fecem nullam habentibus, sicut est acetum distillatum, & vva acerba, & pira multæ acritudinis, & mala Granata similiter distillata, & his similia. Fuit autem causa inuentionis eius subtiliatio eorum, quæ nec fusionem nec ingressionem habent. de quibus magna utilitas amittebatur spirituum fixorum, & eorum, quæ ipsorum naturæ sunt. Nam omne quod soluitur, necesse est salis, aut aluminis, uel eorum consimilium naturam habere. Est autem natura eorum, quod fusionem dant, ante illorum uitrificationem. Ergo & spiritus soluti fusionem præstabunt similiter similem. Cum ergo multum ex natura sua, corporibus & sibi inuicem conueniant, habita fusione, necesse est per illam corpora penetrare, & penetrando transmutare. Ad hoc uero ut penetrent & transmutent, sine magisterio non peruenitur, quod est scilicet, ut post solutionem & coagulationem illius administretur illi aliquis ex spiritibus purificatus, non fixus. Et totiens ab illo sublimetur, quousq; secum maneat, & illi uelociorem præstet fusionem, & ipsum in fusione à uitrificatione conseruet. De natura enim spirituum est, non uitrificari, & à uitrificatione commixtum saluare, donec in eo fuerint. Spiritus ergo qui magis naturam seruauit spiritus, magis à uitrificatione defendet. Magis autem seruauit spiritus, solummodo purificatus, quam purificatus, fixus, calcinatus, atq; solutus. ideo necesse est talem illi admisceri. Resultat enim ex his bona fusio, & ingressio, & fixio stans. Ex operibus autem naturæ probare possumus, sola salium & aluminum, & similium naturam seruantia, solubilia esse. Non enim in operibus illius omnibus considerantes, inuenimus alia solui, præter illa. Igitur quæcunq; soluuntur, necesse est per illorum naturam solui. Sed quia uidemus omnia uere calcinata solui per reiterationem calcinationis & solutionis.

ponticibus
cc salis, uideatur inuenere.
ejus
aliqui
cc v. 25
cc
Spiritus
a Spiritus
notabilia
cc
cc
cc
cc
cc
a naturam spiritus. for. seqq. non solummodo purific. sed sæpius cal.
cc
cc
cc
cc
cc pag. 90. v. 11. 14

ti, seu alterius decocti acris et penetrantis. ως κχι το τών ουκων αφεψυ

90 90 Q V A R T A P A R S L I B. P R I M I

Ideoq; probamus per illud, omnia calcinata ad salium uel alu-
minum naturam approximare, ideo sese in proprietatibus ne-
cesse est concomitari. Modus uero solutionis duplex est, scili-
cet per fimum calidum, & per feruentem aquam. Quorum est
una intentio, & unus effectus. Modus ergo per fimum est, ut
ponatur calcinatum in ampullam uitream, & super illud fun-
datur quantitas aceti distillati, uel consimilis, duplum eius, &
obturetur caput ipsius bene, ne respiret, & sub fimo tepido sol-
ui dimittatur, & postea per distillationem filtrij solum remo-
ueatur. Nō solum uero iterato calcinetur, & post calcinatio-
nem iterato similiter soluat, donec per reiterationē operis su-
per illud, totum soluat. Modus uero qui per bullientem a-
quam fit, uelocior est. Et est ut calcinatum in ampullam simili-
ter ordinetur cum aceto, obturato foramine, ne respiret. quæ
in caldario pleno aqua & stramine sepeliatur, ut in distillatio-
nis modo per aquam præceptum attulimus per ordinem. &
postea succendatur sub ea ignis, donec aqua per horam ferue-
at, Post hoc uero solum distilletur, & seorsum feruetur. Non
solum uero iterato calcinetur, & iterato eodem ordine solua-
tur, donec per reiterationem totum soluat.

Descriptio uero eius, quod nunc dictum est, hæc est:

De coagulatione, & eius causis, deq; diuersis modis
coagulandi Mercurij, & medicinarum soluta-
rum. Caput. LIII. Lib. II. cap. XV.

C Oagulatio uero est rei liquorosæ ad solidam substantiam
per humidi priuationem reductio. Est autē duplex cau-
sa inuentionis illius. Vna scilicet argenti uiui induratio. Altera
uero inuentionis causa est, medicinarum solutarum ab aquei-
tate illis admixta absolutio. Diuersificatur ergo secundum
ipforum.

A per filtrum, ut
dud, tria
intra, eadem
materia reple
anter, et solu-
tum frigeat,
et distilletur.

ipforum coagulandorum multipliciter. Alia enim argenti uiuum coagulatione indiget, alia uero soluta medicinae. Est tamen ipsius argenti uiui duplex coagulatio. Vna quidem per ablationem totius ab illo humidi innati. Alia uero per inspissationem ipsius humidi, quousque induretur. Congelare atamen illud difficillime atque laboriose accidet, cum profunditate perspicacis industriae, & nos narrabimus omne ingenium

Coagulare.

coagulationis illius. Ingenium uero coagulationis illius cogi-
 tauerunt quidam fore per conseruationem illius in ignis tem-
 peramento. Qui cum illud putassent se coagulasse, post remo-
 tionem eius ab igne, inuenerunt illud fluere sicut prius. Per
 hoc igitur in stuporem & in admirationem adducti sunt, uehe-
 menter arguentes, ad hoc perueniri non posse. Alij uero, ne-
 cessario ex principijs naturalibus supponentes, humidū quod-
 libet ab ignis calore in siccitatem conuerti, conati sunt cū per-
 feuerantie instantia continuare illius conseruationem in igne,
 & per hanc continuationem ad hoc deuenire, ut ex eis ali-
 » qui in album, aliqui uero in rubeum conuerterint lapidem,
 » aliqui uero in citrinum, cui non fuit fusio nec ingressio. Et ha-
 rum diuersitatum causam non potuerunt æstimare, ideoq; il-
 » lud abiecerunt. Alij uero cum medicinis illud coagulare cona-
 ti sunt, & ad hoc non peruenerunt, sed accidit eis illusio, aut
 quia non coagulauerunt, aut quia insensibiliter extenuatum
 est, aut coagulatio eorum non fuit in forma alicuius corporis.
 Et horum diuersitatis causam ignorauerunt. Alij medicinas
 artificiosas componentes, illud in proiectione coagulauerunt,
 Sed eorum non fuit coagulatio utilis, quoniam ad imperfectū
 corpus illud conuerterunt. Et causam huius similiter uidere
 non potuerunt. Horum igitur nos narrare causas expedit, ut
 ad coagulationis illius magisterium artifex perueniat. Vt autē
 » iam à nobis sufficienter narratum est, uniformis est substantia
 » argenti uiui. Quare non est possibile in breui spacio temporis
 per cōseruationem illius in igne, a queitatem remouere illius.
 » Nimia igitur festinatio, causa fuit primi erroris, Cum uero sub-
 » tilis sit substantia, ab igne recedit. Ignis igitur excessus, est
 » caussa erroris illorum, a quibus fugit. Commiscetur cum sul-
 » phure, arsenico, & marchesita de facili, propter cōmunitatem
 in natura

in natura sua. Ideoq; per illa apparet coagulatum non in forma corporis, sed argenti uiui cum plumbo mixti. Non enim hæc cū fugitiua sint, possunt illud in ignis pugna tenere, quousq; donec ad corporis naturam perueniat, Sed fugiunt cum eo per ignis incussionem, & ideo illud est causa erroris eorum, qui sic coagulant.

Habet similiter argentum uiuum humiditatem multam sibi unitam, quam ab illo separari non est possibile, nisi per ignis cautam uiolentiam, per conseruationem eius in suo igne.

Et est suus ignis, quem illi augmentando, secundum exigentiam suæ tollerantiæ, illius humiditatem tollunt, [non] relicta si- *hoc non de?*

bi parte ad fusionem metallicam sufficiente, qua remota non funditur. Et hæc est causa erroris illorum, qui in lapidem illud coagulant non fusibilem. *argentum uiuum*

Habet similiter partes sulphuris naturaliter sibi admixtas, quoddam tamen plus, quoddam uero minus, quod remouere per artificium contingit esse possibile.

Cum igitur sit sulphuris proprietates, cum argento uiuo rubeū uel citrinum colorem (secundum mensuram suæ quantitatis) creare, eius ablatione proprietates argenti uiui erit, albedinem dare per ignem. Hæc igitur est causa uarietatis colorum illius

post coagulationem eius in lapidem. Habet similiter terreitatem sulphuris admixtam, qua quidem infici omnes suas coagulationes necesse est. Et hæc est causa erroris illorum, qui illud in corpus imperfectum coagulant.

Ex diuersitate igitur medicinarum illius coagulationis accidit, diuersa in coagulatione illius creari corpora, & ex diuersitate illius similiter qd

coagulandū est. Nam si medicina, uel illud, habuerint sulphur non fixum, necesse est corpus molle ex illo creari. Si uero fixū, necesse est durum. Et si album, album. Si uero rubeum rubeū.

Et si remissum ab albo uel rubeo, remissum similiter necesse est fieri. Et si terreum, imperfectum. Si uero non, non. Et omne

m iij similiter

et ex diuersitate illius similiter corporis quod coagulandum est. (quod corpus aut Saturnus, aut Iup. etc.)

similiter non fixum, liuidum creat, fixum uero non, quantum
 in illo est. Pura uero illius substantia purum creat corpus, non
 pura uero e contra. Accidit autem & similiter in solo argento
 uiuo (absq; sulphuris commixtione) diuersitas eadem propter
 diuersitatem mundationis, & pręparationis illius, in medi-
 nis. Ideoq; contingit ex parte medicina diuersitatis illiusio, ut
 quandoq; in coagulatione illius plumbum, quandoq; uero Iu-
 piter, quandoq; autem Venus, & quandoq; Mars fiat, quod
 propter impuritatem accidit. Quandoq; uero Sol, quandoq;
 Luna, quod ex puritate uenire necesse est, & consideratione
 colorum. Coagulatur igitur ex frequenti illius precipitatione
 cum uiolētia ad ignis asperitatem. Asperitas enim ignis aque-
 itatem illius de facili remouet. Hoc enim fit per uas, cuius figu-
 ra sit multę longitudinis, in quo inueniat locum refrigerij, ad-
 hęrentię, & quietis in eius spondilibus, propter suam longi-
 tudinem, & non fugę uiam, quibusq; iterata uice ad illius fun-
 dum precipitetur multa caliditate ignitionis, cum reiteratio-
 ne multa, quousq; fiat fixum. Coagulatur similiter ex diutur-
 na retentione in suo igne, in uase uitreo, cuius collum sit mul-
 tã longitudinis, & in uentre figuram ampullę habeat, cum
 continua colli eius apertione, ut per illam possit humiditas ei-
 us euanescere. Coagulatur uero per medicinam illi conueni-
 entem. Et nos illam tibi narrabimus in sequentibus apertius.
 Hic uero similiter, ut intentionem nostram super illo narremus
 completam, secundum quod per nostrum inuenimus experi-
 mentum. Et est medicina illius, quę maxime illi in profundo
 eius adhęret, & ei per minima commiscetur ante illius fugam.
 Ex rebus ergo ei conuenientibus, necesse est illam colligere.
 Sunt autem huiusmodi corpora omnia, & sulphur, & arsenicū.
 Sed quia non uidemus corporum aliquod in natura sua illud
 coagulare,

notabile

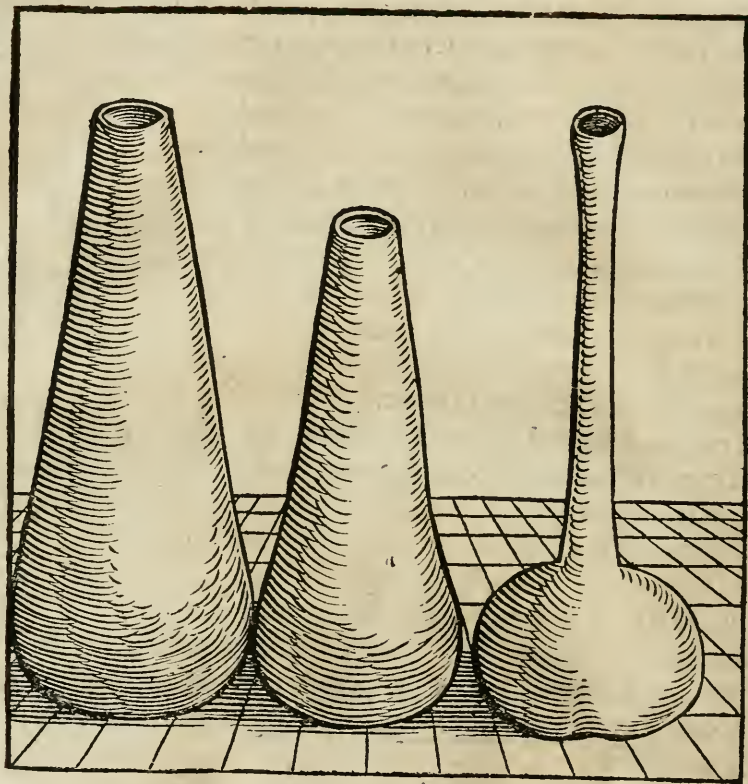
pag. 71, 20.

donec argentum
uivum fiat fi-
xum.Coagulatio
argenti uiri
per medicinam

2. 22

coagulare, sed ab eis ipsum fugere, quantumcunq; fuerint suæ
 cōueniētīæ, ideoq; considerauimus, nullum corpus illi in pro-
 fundo adherere. Subtilioris ergo substantiæ & liquidioris fu-
 sionis necesse est medicinā illā esse, quā ipsa corpora. Ex spīri-
 tibus etiā nō uidemus, illis in natura sua manentibus, firmā &
 stabilem coagulationem fieri illius, sed fugitiuam, & multā in
 fectionis. Quod quidē contingit, alterū propter spiritū fugā,
 alterū uero ex terrea & adustibilis substantiæ illorū cōmixtio-
 ne. Ideoq; ex hoc manifeste relinqtur, ex quacūq; re medicina
 illius eliciatur, ipsam necessario debere esse subtilissimē, & pu-
rissimā substantiæ, illi adhærentis ex natura sua, & facillimæ
 liquefactionis, & tenuissimæ ad modū aquæ, & fixæ super ig-
 nis pugnā. Hæc em̄ ipsum coagulabit, & in naturā solarem uel
 lunarem conuertet. Modos ingeniorū medicinæ tibi dedimus,
 ad quā per illos peruenire potes, & ipsam sermone sibi proprio
 determinauimus. Sollicite igitur ad illā exerciteris, & eā inue-
nies. Sed ut nos nō increpare possis ex eius insufficientiā, dici-
 mus q̄ ex ipsis corporibus metallicis cum suo sulphure uel ar-
 senico præparatis, hæc medicina elicitur, similiter ex solo sul-
 phure, uel arsenico præparatis, & ex solis similiter corporibus eli-
 ci potest. Ex solo uero uiuo argēto facilius, & ppinquius, & per
fectius inuenitur. Quoniā natura propriā naturā amplectitur
 amicabilius, & ea gaudet magis, quā extranea. Et est in ipso fa-
 cilitas extractionis illius substantiæ subtilis, cū iā in actu subtilē
 habeat substantiā. Modi uero inuentionis huius medicinæ sunt
 per sublimationē, ut à nobis narratū est sufficiēter. Modus ue-
 ro fixiōis illius in capitulo suo similiter narratus est. Coagula-
tiōis uero solutorū modus est, per ampullā in cineribus usq; ad
 collū cū tēperato igne, quousq; aqueitas euanescat. Descriptio
 uero longorū uasorū, & eorū in quibus fit ois coagulatio hæc est.

De Fixione

De Fixione, & causis eius, deq; diuersis modis figendi
 corpora, & spiritus. Caput LIIII. Lib. II. cap. 4.

Fixio uero, est rei fugientis ab igne conueniens ad tolerantiam eiusdem adaptatio. Causa uero inuentionis ipsius fixationis est, ut omnis tinctura, omnisq; alteratio, perpetuetur in alterato, & non muteur. Diuersificatur uero & ipsa secundum rerum figendarum multipliciter, quæ sunt uidelicet corpora quædam

quædã à perfectione diminuta, Sicut Saturnus, Iupiter, Mars,
 & Venus. Et secundum diuersitatem ipsorum spirituum, qui
 sunt scilicet sulphur & arsenicum, in gradu uno, & argentum
 uiuum in alio. in tertio uero marchesita, magnesia, & tutia, &
 horum similia. Figuntur igitur corpora hæc à perfectione di-
 minuta per suam calcinationem, eo quod absoluuntur per eam
 à sulphureitate uolatiua & corrumpente. Et hanc sufficienter

in sua narrauimus oratione, scilicet in ^{pag. 82.}capitulo calcinationis. Figuntur uero sulphur & arsenicum duobus modis, scilicet per reiterationem sublimationis super illa in uase aludela, quousque stent. Est igitur ex hoc intentio festinationis fixationis illorum, ut ingenieris ad inuentionem reiterationis multiplicis sublimationis in breui tempore, quod per duo fit aludela, cum duplicibus suis cooperculis, hoc ordine scilicet, ut nunquam ab actu sublimationis desistas, donec fixa fuerint. Projiciantur ergo cum in uno ascenderunt, in aliud aludel, & sic alternata uice fiat. Et nunquam ociosa permittantur aludelis spondilibus adherere, quin in continua sint ignis eleuatione, quousque cesset illorum eleuatio. Quotocumque enim in breuiori tempore poteris multiplices sublimationis reiterationes multiplicare, tanto celerius & melius continget ipsius fixationis tempus abbreviare. Ideoque fuit secundus fixationis modus inuentus, qui est per ipsius sublimandi precipitationem, ad calorem, ut continuo in illo sit, donec figatur. Et hoc fit per longum uas uitreum cuius fundus sit terreus, & non uitreus (quia scinderetur in partes) illi artificialiter cum clausura bona connexus, & per spatulam ferream, uel lapideam, cum ad spondilia eius adherit, deijciatur ad ima, caloris continue, per alternas uices, quousque figatur. Fixationis uero modus argenti uiui, est idem cum modo fixationis sulphuris & arsenici, & non diuersificatur inter se, nisi in hoc, quod non possunt sulphur & arsenicum figi, nisi prius eorum partes inflammabiles tenuissimae, subtili diuisionis artificio ab eis separentur, per hunc ultimum fixationis modum, Argentum uero uiuum hanc considerationem non habet, & ad hoc similiter temperatori calore, quam argentum uiuum indiget in hoc modo. Similiter diuersificatur, quia in longiori figuntur tempore, quam argentum uiuum. In eo similiter, quoniam

altius

altius eleuatur propter suam tarditatem, quam argentū uiuū. Ideoq̄ longiori uase indigent quā argentum uiuum ad suam fixationem. Fixio uero marchesitæ, magnesiæ, & tutiæ est, ut cū post primam illorum sublimationem acquisiuerimus quod ex eis uolumus, abiectis illorum fecibus, reiteremus super ea sublimationem, totiens conuertendo quod superius ascendit ad id quod inferius remansit, ex unoquoq̄ illorū, quousq̄ figantur.

Horum uero descriptio uasorum iam tradita est.

lib. 11. cap. XVII. De Ceratione. Caput LV.

Ceratio, est duræ rei non fusibilis mollificatio ad liquefactionem. Ex hoc igitur manifestū est, quod causa inuentionis huius fuit, ut quod ingressionem ex priuatione suæ liquefactionis non habebat in corpus ad alterationem, mollificaretur ut flueret, & ingressionem haberet. Ideo putauerunt aliqui, cerationem debere de oleis liquidis & aquis fieri. Sed erroneum est illud, & à principijs huius magisterij naturalis semotum penitus, & ex manifestis naturæ operibus reprobatum. Naturam enim non uidemus in ipsis corporibus metallicis humiditatem cito terminabilem, imò diu durabilem, ad illorum fusionis & mollificationis necessitatem posuisse. Si enim talem illis posuisset, relinqueretur necessario, ut citissime scilicet ignitione una, corpora totaliter humiditate priuari contingeret. Quare ex illo sequeretur, post unam ignitionem corpus quodlibet nec malleari, nec fundi posse. Quam obrem imitantes naturæ opera in quantum possumus, necesse est nos modum naturæ in cerando sequi. Cerat autem ipsa in radice cerationis fusibilem humiditatem, quæ super omnes est humiditates, expectans ignis calorem. Igitur etiam nos consimili cerare humiditate necessario expedit. In nullis

n ij autem

autem rebus melius & possibilis, & propinquius hæc humiditas ceratiua inuenitur, quàm in his, uidelicet sulphure & arsenico propinque, propinquius autem & melius in argento uiuo. Horum igitur humiditatem non uidemus terram illorum relinquere, propter fortem unionem, quam in opere mixtionis naturæ habuerunt. In omnibus autem rebus alijs humiditatem habentibus, experimento inuenies, eam in resolutione à terrea sua substantia separari, & post illius separationem omni humiditate priuari. In spiritibus autem prædictis hoc nomine contingit. Ideoq; non est aliud, per quod ab illorum in cerando, acceptione excusari possimus. Modus ergo Cerationis est per illos, ut totiens super rem cerandam multiplicetur eorum sublimatio, quousq; in illa cum humiditate sua manentes, fusionem bonam præsent. Hoc autem non fiet ante illorum perfectam mundationem, ab omni re corruptente. Sed mihi melius uidetur, ut eorum olea prius figantur, per oleum tartari, & cum illis fiat omnis ceratio competens, & necessaria ad hanc artem.

Finis libri primi Summæ perfectionis
 Gebri Ἰσῆτι Χημίας.

Summæ

SVMMAE PERF=

FECTIONIS GEBRI

Πρὸς χημίστας Liber Secundus.

*Praefatio. Diuidens hunc Secundum librum in
tres partes. Caput LVI.*

PRincipiorū itaq; huius magisterij discussione tra-
lita, necesse est ex promissione nostra intentum
huius artis complete prosequi, sermone illi conue-
niente. Et est scilicet consideratio omnis rei, per quam perfe-
ctio huius operis apertius ostendatur. Et consideratio necessi-
tatis perfectionis medicinae, scilicet ut discutiatur, ex qua re
melius uel propinquius eliciatur illa, ad omnem imperfecti-
perfectionem. Et consideratio similiter artificiorum, per quae
cognoscamus, an perfectio sit completa. His tribus itaq; tradi-
tis, & tota erit perfectionis tradita cognitio, secundum nostrae
artis indigentiam.

PRIMA PARS HUIUS

SECUNDI LIBRI DE COGNITIONE RE-

*rum, ex qua perfectionis possibilitas,
& modus deprehendi potest.*

*Quod cognitio perfectionis huius artis, à cognitione naturae spirituum,
& corporum dependeat, & quod de utrisq; copiose
uelit tradere. Caput LVII.*

COgnoscere uero non est possibile: transmutationes cor-
porum, uel ipsius argenti uiui, nisi super mētem artificis
deueniat.

n. iij.

deueniat uera cognitio illorum naturæ, secundum suas radices. Prius igitur corporum principia notificabimus, quid scilicet sint secundum causas suas, & quid boni uel mali in se contineant. Postea uero ipsorum omnium corporum naturas, cum suis omnibus proprietatibus monstrabimus, quæ uidelicet sint causæ corruptionis illorū, cum suis experientijs comprobātes.

De natura Sulphuris. & Arsenici. Caput LVIII.

Spiritus sunt corporum principia. *um arsenicum?* **E**Rgo in primis spirituum naturam, qui ipsorum corporū sunt principia, afferentes, quæ sunt uidelicet Sulphur, & eius compar, & argentum uiuum. Dicimus quod Sulphur & arsenicum pinguedo sunt terræ, ut à nobis narratum est. Cuius experientiam & manifestam probationem elicias per illius facilem inflammationem, & facilem eius liquefactionem, per calidum. Nō enim inflammatur, nisi quod oleaginum est, nec liquefcit per calidum facile, nisi quod illius naturā habet. Sulphur itaq; & illius compar, causam corruptionis habent, inflammabilem substantiam, & terream feculētiam. Causam uero perfectentem habent mediam, inter hanc uidelicet & illam. Est igitur causa corruptionis in illo terreitas, per hoc, quod neq; fusionem, neq; ingressionem habet. Et similiter inflammabilis substantia, quia neq; stat, neq; stare facit, & quod nigredinem ex omni genere eius præstat. Causa igitur perfectionis in illis est mediocris illarum substantia, quia per illius terreitatē non turbatur ab ingressione, que per fusionem bonam perficitur. Et per illius subtilitatem non remouetur eius impressio de facili propter fugam. Non est autem mediocris illorum substantia perfectionis causa corporum uel argenti uiui, nisi figuratur. Quæ cum non fixa sit, licet eius impressio nō remoueat^{ur} de facili.

de facili, non tamen stabiliter perpetuatur. Ex his itaq; elicitur illius mediocrem substantiam artificem diuidere, necesse esse. Diuidere autem putauerunt quidam impossibile esse, propter fortem illius mixtionem. Et illi quidem suis operibus manifestis aduersi sunt. Nam ipsum sulphur calcinauerunt, licet non multum, quod nullam fusionem nec inflammationem dedit. Sed illud per diuisionem ^{ne} necesse est euenisse, quia sulphur in sua naturali commixtione permanens, necesse est inflammari & comburi. Ergo per diuisionem diuersarum substantiarum in illo, relinquitur, partem in ipso magis inflammabilem, a partibus non inflammabilibus seorsum in artificio separari. nam si possibile est, per calcinationem ad remotionem omnium inflammabilium partium in illo perueniri, necesse est ex eorum naturalibus operibus, eos confiteri, ad omnem partium diuisionem posse perueniri. Sed quia hoc dependet ex subtilissimo artificio, cogitauerunt fore impossibile. Patet itaq; ex praemissis in capitulo, quod non est sulphur de ueritate nostrae artis, sed pars eius. Et nos iam ^{obscure} deduximus te in cognitionem artificij, per quod ad illius diuisionem possibile est deuenire. In arsenico uero, quia in radice suae minerae, per actionem naturae resolutae sunt multae illius partes inflammabiles, ideo artificij separationis eius est facile. Sed ipsum est albedinis tinctura, sulphur uero rubedinis. In sulphuris igitur diuisione magnam adhibere cautelam, necesse est.

pag. 102, 9. Sulphur
et arsenicum

De natura Mercurij. ^{vulgaris.} sive Argenti uiui. Caput LIX. cap. 45. pag. 70

In argento uiuo similiter necesse est superflua demere. Habet enim corruptionis causas, uidelicet terream, & adustibilis absq; inflammatione aqueitatis substantiam, Putauerunt tamen aliqui illud non superfluam habere terram, uel

uel immunditiam. Sed uanum est quod cogitatur ab eisdem,
 Videmus enim ipsum multæ liuidatis, & non albedinis. Et si-
 militer per leue artificium uidemus ex illo terram nigram &
 feculentam emanare, per lauationem uidelicet, cuius modum
 narrabimus. Sed quia duplicem est per illud perfectionem eli-
 cere, medicinā scilicet ex eo facere, & illud perficere, ideoq; ne-
 cesse est ipsum duplicis mundationis gradu præparare, pro-
 pterea duæ mundationes Mercurij sunt necessariae. Vna per
 sublimationem ad medicinam, & hæc hic innuitur. Alia per
 lauacrum ad coagulationē, & illa innuetur. Si enim uolumus
 medicinam ex illo creare, tunc necesse est eam à feculentia suæ
 terreitatis mundare per sublimationem, ne in proiectione cre-
 et colorem liuidum, & ipsius aqueitatem fugitiuam delere,
 ne totā medicinam fugitiuam in proiectione faciat, & medio-
 crem illius substantiam saluare pro medicina. De cuius est pro-
 prietate non aduri, & ab adustione defendere, & quæ non fu-
 git, & fixum facit. Probamus itaq; perfectiuum esse illud ma-
 nifestis experientijs. Nam uidemus argentum uiuum, argento
 uiuo magis adhærere, & eidem magis amari, post illud uero
 aurum, & post hæc argentum. Ideo ex hoc relinquitur, ipsum
 esse suæ naturæ magis. Alia uero corpora uidemus non ad illa
 tantam conformitatem habere, & ideo ipsa ueridicè inueni-
 mus minus de illius natura participare. Et quæcunq; uidemus
 plus ab adustione saluare, illa consideramus plus illius naturā
 possidere. Ideoq; relinquitur, ipsum argētum uiuum esse per-
 fectiuum, & adustionis saluatiuum, quod est perfectionis ulti-
 mum. Secundus uero mundationis gradus est ad ipsius coagu-
 lationem. Et est ut sufficiat illi solummodo lauatō suæ terrei-
 tatis per unam diem. Cuius modus hic est: Sumatur patella
 terrea, & in ea mittatur argentum uiuū, super quod fundatur
 26. adustionis saluatiuum. Et ab adustione defendere.

N. hic Mercurij
 appellationem
 et pag. 105, 11.

duo facere; a
 terreitate mun-
 dare, et aqueita-
 tatem fugiti-
 uam delere.

perfectibile,
 idoneum ad per-
 fectionem reci-
 piendam

ipsa
 uidelicet, aurum
 et argentum esse
 de natura argen-
 ti uiri.
 illa 3 illud, uide-
 licet, argentum
 diuina. per
 mutata sunt ho-
 rum pronomini
 duo hic loca.

cap. 73. pag. 130.

22
alt

ja

ill

pag. 105, 11.

16 aceti

medicina I quae constat e mercurio et fermento solis aut lune.
perfectivum Jactive. posse perficere.

S V M M A E P E R F E C T I O N I S G E B R I . 105

acetii fortissimi pauca quantitas, uel alterius rei cōsimilis, quae
sufficiat ad cooperiendum illud. Post immittatur ad ignem len-
tum, ne ferueat, & agitetur continue cum digitis super fundū
patellae, ut diuidatur argentum uiuum in similitudinem sub-
tilissimi pulueris albi, donec totum acetum euaporauerit, &
ipsum argentum uiuum redeat. Postea uero quod feculentum
& nigrum uideris ex illo emanasse, laua & abijce. Et hac itera-
ta uice multiplicata, quousq; uideris colorem suae terreitatis in
clarū, mixtum albo & caelestino, colore perfecte mutari, quod
perfecte lauationis est signum. Cū igitur peruenerit ad illud,
proiciatur super ipsum medicina suae coagulationis, & coa-
gulabitur in solificum, & lunificum secundum quod ipsa pra-
parata extiterit. "Et ipsius narrationem in sequentibus pone-
mus. Ex iam igitur dictis patet similiter argentum uiuum non
esse perfectivum in natura sua, sed illud quod ex ipso produci-
tur per artificium nostrum. Et similiter in sulphure & eius co-
pari est inducere. Non ergo in his possibile est naturaliter na-
turam sequi, sed per nostrum artificium naturale.

RES DIAXU
GERTES. cap. 4.
pag. 70, 14
in a y moris albi
vitrum minu-
tissime tritum
et salis praepa-
rati omne genu

Medicina
ad coagulan-
du argent. uiv.
cap. 82. pag. 144
vop & prupov
Not. hae.

De natura Marchesite, Magnesia, & Tutia. Caput LX.

DE alijs autem spiritibus naturalem necesse est nos facere
traditionem, qui sunt scilicet Marchesita, Magnesia, &
Tutia, impressionem magnam in corporibus facientes. Et ideo
dicamus quid sint cū probationibus suis in hoc capitulo. Di-
cimus igitur, quod Marchesita duplicem habet in sui creatio-
ne substantiam, argenti uiui scilicet mortificati, & ad fixationem
approximantis, & sulphuris adurentis. Ipsam autem habere
sulphureitatem comperimus manifesta experiētia. Nam cum
sublimatur, ex illa emanat substantia sulphurea manifesta, cō-
burens. Et sine sublimatione similiter perpenditur illius sul-
phureitas.

phureitas. Nam si ponatur ad ignitionem, non suscipit illam priusquam inflammatione sulphuris inflammetur & ardeat. Ipsam uero argenti uiui substantiam manifestatur habere sensibiliter. Nam albedinem præstat Veneri meri argenti, quemadmodum & ipsum argentum uiuum, & colorem in illius sublimatione cœlestinum præstare, & luciditatē manifestam metallicam habere uidemus, quæ certum reddunt artificem, illā has substantias continere in radice sua. Magnesia uero sulphur plus turbidum, & argentum uiuum magis terreum & feculentum & ipsum sulphur similiter magis fixum & minus inflammabile habere, per easdem probare experientias manifeste poteris, & ipsam magis naturæ Martis approximare. Tutia uero, est fumus ipsorum corporum alborum, & hoc manifesta probatione perpenditur. Nam proiecto fumo mixtionis Iouis & Veneris, adhærente in spondilibus fabricæ fabrorum, eandē impressionem facit cum ea. Et quod fumus Metallicus non redit, nec ipsa similiter sine alicuius corporis admixtione. Ideo cum fumus ipsa sit alborum corporum, alba non citrinat corpora, sed rubea. Nam citrinitas non est aliud, quàm rubei & albi determinata proportio. Ideoq; ipsa propter sui subtilitatem magis ad profundum corporis penetrat. Et ideo magis alterat quàm suum corpus, & magis adhæret in examine pauco artificio, quod iam tibi narratum est. Quæcunq; igitur alterantur, per argenti uiui uirtutem, uel sulphuris, aut horum similium necesse est alterari, quoniam hæc sola communicant in natura ad ipsa corpora.

De natura Solis, siue Auri.

Caput LXI.

DE corporibus nunc, ampliato sermone eorum intimam narremus essentiam. Et primo de Sole, postea de Luna, ultimo uero de alijs, secundū quod uidebitur expedire cū suis probatio.

probationibus, quæ per experimentum habentur. Est igitur Sol creatus ex subtilissima substantia argenti uiui, & clarissima fixura: & ex substantia pauca sulphuris mundi, & puræ rubeдинis, fixi, clari, & à natura sua mutati, tingentis illā. Et ideo, quia contingit diuersitas in coloribus ipsius sulphuris, necesse est & auri citrinitatem diuersitatem habere similiter. Est enim quoddam magis, quoddam uero minus in citrinitate intensum. Quod autem sit ex subtilissima argenti uiui substantia, perpenditur & ipsum, quia argentum uiuum de facili illud suscipit. Non enim argentū uiuum aliud quàm suæ naturæ suscipit. Quòd uero claram & mundam illius substantiā habuit, per splendentem eius fulgorem & radiantem manifestatur, nō solum in die, uerum etiam in nocte sese manifestantem. Quòd uero fixam & sine sulphureitate comburente habeat, patet per omnem operationem illius ad ignem: nam nec minuitur, nec inflammatur. Quòd uero ipsum sit sulphur tingens, patet per hoc, quod admixtum argento uiuo, ipsum in colorē transformatur rubeum: & quod sublimatum forti ignitione de corporibus, ita quod illorum ascendat subtilitas, cum ea citrinissimū creat colorem. Patet igitur, quod cum pura eius substantia purum colorem generat, cum non pura non purū. Qui uero probationis suæ citrinitatis ostensione indiget, sensum non habet: quia per uisum percipitur. Subtilissima igitur argenti uiui substantia ad fixationem deducta, & puritas eiusdem, & subtilissima sulphuris materia fixa, & non adurens, tota ipsius auri materia est essentialis. Maior uero argenti uiui, quàm sulphuris in illo probatur quantitas, ideo maiorem argentum uiuum habet ingressionem in illud. Igitur quæcunq; uolueris alterare, ad huius exemplar altera, ut ipsa ad æqualitatem eius perducas. Et modū iam ad illud nos dedimus. Et quia subtiles

& fixas habuit partes, ideo potuerunt partes eius multum den-
 sari. Et hæc fuit causa ipsius magni ponderis. Per multam uero
 operatam à natura decoctionem, facta est ex illo paulatim re-
 solutio, & inspissatio bona, & ultima mixtio, ut cum ignitione
 liquefcat. Ex præcedentibus igitur patet, quod multa quanti-
 tas argenti uiui est causa perfectionis: multa uero sulphu-
 ris, causa corruptionis. Et uniformitas in substantia, quæ per
 mixtionem fit in decoctione naturali. Diuersitas uero in sub-
 stantia, est causa corruptionis. Et induratio & inspissatio, quæ
 per longam & temperatam perficitur decoctionem, est causa
 perfectionis, oppositum uero corruptionis. Igitur si ceciderit
 super ipsum argentum uiuum sulphur non debite, necesse est
 secundum diuersitatem illius diuersas corruptiones adduci.
 Potest enim sulphur quod super illud cadit, fixum, non adusti-
 bile esse totum, aut totum adustibile, & fugiens in natura sul-
 phuris: aut fugiens, & non in natura sulphuris, aut partem fu-
 gientis, partem uero fixi tenere: sed in parte naturam sulphu-
 ris tenere, in parte uero non: aut totum mundum, aut medium
 immundum: aut multæ quantitatis, aut pauçæ, superans in cõ-
 mixto: aut pauçæ quantitatis superatum in illo, aut nec supe-
 rans nec superatum: aut album, aut rubeum, aut mediocre. Ex
 his itaq; omnibus diuersitatibus necesse fuit in natura diuersa
 creari corpora, & his similia: quas omnes oportet narrare no-
 cum probationibus manifestis.

De natura Lune, siue Argenti.

Caput LXII.

IAm ergo patet ex præcedentibus, quod si ceciderit sulphur
 mundum, fixum, rubeum, clarum, super substantiam argen-
 ti uiui puram, non superans, imò pauçæ quantitatis, & supera-
 tum, creatur ex hoc aurum purum. Si uero fuerit sulphur
 mundum,

mundum, fixum, album, clarum, quod ceciderit super substantiam argenti uiui, fit argentum purum. si in quantitate non superet, diminutam tamen habet puritatem ab auri puritate, & spissitudinem grossiorem, quam aurum. Cuius signū est, quod non densantur partes eius, in tantū ut auro componderet, nec ita fixam substantiam habet, ut illud. Signum est diminutio eius per ignem, & sulphur eius, quod non est fixum, nec incō-
 bustibile, causa est illius. Et quod sulphur in illo huius sit dispositionis, per illius paululam inflammationem probatur. Idē autem fixum & non fixum ad aliud quidem & ad aliud relatū esse, impossibile non est autumandum. Lunæ enim sulphureitas ad auri sulphureitatem relata, non fixa, & comburens est. Ad aliorum uero sulphur corporum fixa, & non comburens.

De natura Martis, siue Ferri. Item de effectibus Sulphuris,
 & Mercurij, deq; causis corruptionis, & perfectionis. Caput LXIII.

Si uero fuerit sulphur fixum terreum, argento uiuo fixo terreo commixtum, & hæc ambo non pura, sed liuidæ albedinis fuerint, cuius superantia quantitas sit sulphuris fixi summe, fit ex his ferrum. Quoniam superantia sulphuris fixationem prohibet. Ideoq; ex hoc relinquitur, sulphur uelocius liquefactionis festinantia per opus fixationis perdere, quam argentum uiuum. Non fixum uero uidemus citius quam argentum uiuum liquefcere. Ex his uero manifestatur causa uelocitatis fusionis & tarditatis in corporū unoquoq;. Nā quod plus de fixo habet sulphure, tardius, quod uero plus de adu-
 rente, facilius & citius fusionem suscipit. Quod satis aperte relinquitur à nobis esse monstrandum. Quod uero ipsum fixum tardio-
 rem faciat fusionem, manifestatur per hoc, quod ipsum nunquam,

πολυμαφες
 τουτο το κε-
 φαλαγον.

sulphur

nunquam, nisi calcinetur, figitur, & ^{non} calcinatum nullam dat fusionem. Ergo in omnibus illam impedire debet. Quod uero nisi calcinetur non figatur, patet experimento illius, qui illud figit non calcinatū, quoniam ipsum inuenit semper fugere, donec in terram uertatur. Cuius similitudo est calcis nature. Hoc autē minime in argēto uiuo cōtingit, quoniā figi potest absq; hoc, q̄ in terrā uertatur, & figi similiter cū conuersione illius in terram potest. Nam per festinationem ad eius fixationem, que per præcipitationem perficitur, figitur, & in terram mutatur. Per successiuam uero illius iterata uice sublimationem figitur similiter, & non in terram uertitur, imò fusionem dat metallicam. Hoc autem manifestum est, & illi probatum, qui utraq; fixationes illius expertus est, usq; in illius consummationem per festinā præcipitationem, & tardā, per successiuas sublimationes. Vidit enim & inuenit sic, ut à nobis scriptum suscepit. Et illud ideo, quoniam uiscosam & densam habet substantiam: cuius signum est contritio illius, cum imbibitione & mixtione cum rebus alijs. Sentitur enim in illo manifeste uiscositas illius per multam adhærentiam. Densam autem substantiam illud habere, manifeste uidet monoculus per illius aspectum, & per ponderationem sui immensi ponderis. Auro enim præponderat, cum in natura sua est, & est similiter fortissimæ compositionis, ut narratum est. His igitur relinquitur, ipsum posse figi sine illius humiditatis consumptione, & absq; in terram conuersione. Propter enim bonam partium adhærentiam, & fortitudinem suæ mixtionis, si quo modo partes illius inspissentur per ignem, ulterius non permittit se corrumpi, neq; per ingressionem furiosæ flammæ in illud se in fumū ulterius eleuari permittit: quoniā rarefactionē sui nō patitur, propter suam densitatem & carentiam adustionis, quæ per sulphureitatem combustibilem.

cc De argēto uiuo.

mercurius, seu argenti uiuo

incombustibilem, quam habet, perfigitur.

adustio

stibile, quam non habet, perficitur. Per hoc igitur inuentum est in uentione ueridica duorum secretorum genus mirabile duplex. Vnum scilicet, Causæ corruptionis uniuscuiusque metallorum per ignem: quæ una est inclusio adurentis sulphureitatis in illorum substantiæ profundo, per inflammationem illa diminuentis, & exterminantis in fumum ultima consumptione, quantumcunque in illis argentum uiuum bonæ fixationis extiterit. Altera uero est multiplicatio flammæ exterioris super illa penetrantis, & secum in fumum resoluentis, cuiuscunque fixationis in eis ipsum sit. Tertia uero est rarificatio ipsorum per calcinationem. Tunc enim flamma uel ignis in illa penetrare potest, & ipsa exterminare. Si igitur omnes corruptionis causæ conueniant, maxime corpora corrumpi necesse est. Si uero non omnes, remittitur corruptionis uelocitas uniuscuiusque corporis secundum remissionem illarum. Secundum genus est bonitas, quæ per ipsum consideratur in corporibus. Quia igitur argentum uiuum propter nullas causas exterminationis, se in partes compositionis suæ diuidi permittit (quia aut cum tota sua substantia ex igne recedit, aut cum tota in illo permanens stat) notatur in eo necessario perfectionis causa. Laudetur igitur benedictus & gloriosus Altissimus: qui creauit illud; deditque illi substantiam, & substantiæ proprietates, quas non contingit ex rebus ullam in natura possidere, ut in illa possit inueniri hæc perfectio, per artificium aliquod, quod in illo inuenimus potentia propinqua. Ipsum enim est, quod ignem superat, & ab igne non superat: sed in illo amicabilem requiescit, eo gaudens.

Denatura Veneris, siue aris. Caput LXIII.

Redeuntes igitur ad propositum, dicimus, quod si fuerit sulphur immundum; grossum, fixum, secundum sui maiorem

secretorum
p. 2.

argentum uiuum
obscura hæc.
videtur intel-
ligere, artifi-
cum iunctio-
nis mercurii
cum sulph. rubro
aut albo, eiusque
coctione.

ipsum enim
ad argentum uiuum philosophorum est, quod ignis.

maiolem partem: secundum uero sui minorem non fixum, rubeum, liuidum, secundum totum non superans neq; superatū, & ceciderit super argentum uiuum grossum, ex eo æs creari necesse est. Horum itaq; omnium probationem adducere per data ex natura illorū contingit. Nam cum illud ad inflammationem deponitur, flammam ex eo sulphuream discernere poteris, quæ sulphuris non fixi est signum. Et deperditio quantitatis eius per exhalationem, per frequentem eius combustionem, sulphur illud fixum habere significat. Nam ex ea, fit illius fusionis retardatio, & induratio substantiæ ipsius, quæ signa sunt, multitudinis fixi sulphuris ipsius. Quod illud autem sit rubeum immundum, adiunctum argento uiuo immundo, significatur per sensum: unde alia probatione non indiget. Experimento itaq; elicias secretum. Vides enim omnem rem caloris actione in terram mutatā, cum facilitate solui, & ad aquæ naturam redigi. Hoc autem contingit propter partium subtiliationem ab igne. Res igitur magis subtilis in natura propria ad hanc terream naturam reducta, magis subtiliatur. Igitur magis soluitur: ita & que maxime, maxime. Ex his igitur patet causa corruptionis, & infectionis horum duorum corporum, Martis scilicet & Veneris: quia est per sulphur multæ quantitatis fixum, & non fixum paucae in Venere, minimæ uero in Marte. Cum igitur sulphur fixum in fixationem deuenit per calorem ignis, eius partes subtiliantur: sed pars illa quæ est in aptitudine solutionis suæ substantiæ soluitur: cuius signum est expositio horum duorum corporum ad uaporem acetii. Nam per illud floret in superficie illorum sulphuris eorum aluminositas, per calorem in illo creata subtiliatuum. Et si posueris hæc duo corpora in liquorem ponticū, soluentur de facili per ebullitionem multæ illorum partes. Et si respexeris in mineris horum

horum duorum, manifestam inuenies ex eis solutam aluminositatis substantiam distillare, & in illis adherere; quæ aluminositas per ponticitatem & facilem solutionem in aquam mutatur. Non enim ponticum, & facile solubile reperitur aliud quàm alumē, & quod illius naturæ est. Nigredo uero in utroque horum duorum corporum ad ignem creatur. propter sulphur non fixum, quod in illis concluditur: multum quidem in Venere, parum uero in Marte, & ad naturam fixi approximans, Ideoque non de facili talem impressionem de Marte remoueri est possibile. Iam igitur patuit, ex sulphure non fixo fusionem fieri, & fusionem adiuuari: ex fixo uero fusionem non fieri, & fusionem impediri. Ex argento uero uiuo fixo non est necesse fusionem non fieri, & fusionem impediri. Illud scit necessario uerum esse, qui nullo ingeniorum fusionis, sulphur potuit conferuare in fusione post illius fixationem. Argentum uero uiuum figi potuit per frequentem sublimationis reiterationem ad illud, eo bonam fusionem suscipiente. Ex hoc itaque manifestum est, corpora esse maioris perfectionis, quæ plus argenti uiui sunt contentia: quæ uero minus, minoris perfectionis. Studeas igitur in omnibus tuis operibus, ut argentum uiuum in commixtione superet. Et si per solum argentum uiuum perficere poteris, præciosissimæ perfectionis indagator eris, & eius perfectionis, quæ naturæ uincit opus. Mundare enim poteris intime. ad quod natura non peruenit. Probatio uero eius, quod ea quæ maioris argenti uiui quantitatem sunt contentia, maioris sint perfectionis, est scilicet facilis susceptio argenti uiui. Videmus enim corpora perfectionis amicabiliter argentum uiuum suscipere. Ex præcedētibus itaque sermonibus relinquatur, duplicem esse in corporibus sulphureitatem. Vnam quidem in profunditate argenti uiui conclusam, in principio suæ

p

mixtionis,

NB. elixir

† maioris
notab.

mixtionis, alteram uero superuenientem. Quarum altera cum labore tollitur, alteram uero nullo artificiorum ingenio, quod per ignem perficitur, possibile est tolli, ad quod possit nostra operatio congrue ac utiliter peruenire, cum iam cū eo ad eandem cerationem unitum factum est. Et hoc experimento probatur, quod sulphureitatem adustibilem uidemus per ignem deleri, sulphureitatē uero fixam minime. Si igitur dixerimus corpora calcinatione mundari, intelligas utiq; à terrea substantia, quæ non in radice suæ naturæ unita est. Quoniam unita mundare per ignis ingenium non est possibile, nisi adueniat argenti uiui medicina occultans & temperans illā, aut illā de commixto separās. Separatio autem terrea substantię in radice naturæ metallo unitæ ab eius commixto fit. Aut per eleuationem cum rebus substantiam argenti uiui eleuantibus, & sulphureitatem dimittentibus, propter conuenientiam cum eis, ut est Tutia & Marchesita, quoniam fumi sunt, quorum maior pars argēti uiui est quantitas, quàm sulphuris. Et huius experientiam uides, quoniam si forti & subita fusione hæc cōiunxeris cum corporibus, spiritus secum adducent corpora in fuga sua. Ideoq; cum eis eleuare poteris. Aut cum lauatione per argenti uiui commixtionem, quam narrauimus. Argentū enim uiuum tenet quod suæ naturæ est, alienum uero respuit.

De natura Iouis, siue Stanni.

Capit L X V.

HAc igitur inuestigatione proposita, nostrum propositum sequentes inuimus, quod si sulphur fuerit in radice cōmixtionis, fixatione pauca participans; album albedine non pura, non superans, sed superatum; cum argento uiuo secundum partem fixo, secundum partem uero non fixo; albo non puro commixto

commixto, sequetur ex eo stannum. Et horum probationem per præparationem inuenies. Quia si stannū calcinaueris, senties ex illo sulphuris foetorem: quod signum est sulphuris non fixi. Et quia flammam non dat, ne putes illud fixum. Quia non propter fixationem, sed propter superantiam argenti uiui, in commixtione saluantis à combustionē, flammam non dat. Probatur itaq; duplex in stanno sulphureitas: duplex item argenti uiui substantia. Vna quidem sulphureitas quæ est minus fixa, quia cū calcinatur, foetet ut sulphur. Per primam probatur mixtionis experientia. Altera per continuationem illius in calce sua ad ignem, quam habet, quia magis fixa non foetet. Probatur uero duplex argenti uiui substantia in illo, quarum una est non fixa, altera fixa: quia ante illius calcinationem stridet, post uero triplicem ipsius calcinationē non stridet, quod est, quia eius argenti uiui fugitiui substantia stridorem faciēs euolauit. Quod uero argenti uiui substantia fugitiua sit causa stridorem faciens, probatur per lauationem plumbi cum argento uiuo. Quia si cum argento uiuo plumbum lauetur, & post lauacrum eius illud fuderis cum igne, non superante suæ fusionis ignem, remanebit cum eo argenti uiui pars, quæ plumbo stridorem adducit, & illud in stannum conuertet. Econuerso uero, per mutationem stanni in plumbum illud considerare potes. Nam per multiplicem calcinationis reiterationem ad illud, & ignis illi magis conuenientis ad reductionis administrationem, in plumbum conuertitur. maxime uero cum per subtractionem suæ scorix cum magno calcinatur igne. Et de harum substantiarum diuersitatibus certificari poteris per ingenia conseruationis illarum in instrumentis proprijs, & ignis modo eas diuidentis: ad quem nos peruenimus cum instantia, & uidimus cum certificatione nostra, nos uerum per illud

*in sulphureitate
tem laet,
Harum prima
probatur*

aestimasse. Quid igitur sit quod post remotionem duorum non
 fixorum ex Ioue, scilicet sulphuris & argenti uiui remansit, te-
certum reddere nos expedit: ut complete cognoscas ipsius Iou-
 is compositionem. Est igitur illud liuidum, ponderosum, ut
 plumbum: maiori tamen albedine plumbo participans. Est
 igitur plumbum purissimum. Et est in ipso æqualitas fixationis
 duorum componentium, argenti uiui scilicet, & sulphuris.
 Non autem æqualitas quantitatis: quoniam in commixtionē
 uincit argentum uiuum: cuius signum est facilitas ingressio-
nis in illud argenti uiui in natura sua. Igitur si non maioris ar-
 genti uiui in illo esset quantitas, non adhereret illi in natura
 sua sumptum de facili. Ideoque non adheret Marti, nisi subtilis-
 simo ingenio: nec Veneri, propter paucitatem argenti uiui in
 illa, in commixtionē sua. Ex hoc igitur patet, quia difficillime
 Marti adheret. Veneri uero facilius, propter maiorem copiam
 argenti uiui in ea: cuius signum est fusio illius facilis, Martis
 uero difficillima. Fixio uero harum duarum substantiarum, ad
 firmam approximat fixationem: non autem fixa propterea est
 perpetuo. Et huius est probatio, ipsius corporis calcinatio: &
 post calcinationem ad fortissimum ignem expositio. Nam per
 eum non fiet diuisio, sed tota ascendet substantia: purificata ta-
 men magis. Videmus ergo substantiam sulphuris in stanno
 adurentem facilius separari, quam in plumbo. Et huius experi-
 mentum uides per facilem Iouis indurationem, calcinatio-
 nem, & meliorationem sui fulgoris. Ideoque cōsiderauimus hæc
corruptentia in radice Illius non fuisse, sed ei postea aduene-
 runt. Et quia in prima commixtionē non fuerunt illi multum
 coniuncta, ideo facile possunt separari. Ideoque alterationes in
 eo sunt uelocis operis, mundificatio uidelicet, induratio, & il-
 lius fixio, Et harum causas per ea quæ iam à nobis tradita sunt,
 manifeste.

manifeste considerare potes. Et quia post has operationes, calcinationem scilicet & reductionem, considerauimus in fumo suo per magnam eleuationem, & ignis expressionem, & uidi-
 mus illum ad citrinitatem pertingere, cum hoc sit de proprie-
 tate Sulphuris calcinati, æstimauimus æstimatione uera, in
 qua fuimus certificati, sulphuris fixi naturam illud secū mul-
 tam continere. Qui igitur uoluerit in hac nostra scientia uide-
 re ueritatem, inuestigationem horum omnium perfudeant cū
 sedulitate operis, donec per eam principia ipsorum corporum,
 & proprietatem spirituum inueniant inuentione certa non
 coniecturali, quam tradidimus, in hoc nostro uolumine suffi-
 cienter ad artis exigentiam.

De natura Saturni, siue Plumbi. Caput L X V I .

R Estat nos igitur de Saturno descriptionem ponere. Et
 dicimus, quod non diuersificatur à Ioue post calcinatio-
 nis reiterationem, ad illius naturam reductio, nisi quod im-
 mundiore habet substantiam à duabus substantijs commixtā
 grossioribus, sulphure scilicet & argento uiuo. Et quod sul-
 phur in illo comburens, est sui argenti uiui substantiæ magis
 adhaesiuum, & quod plus habet de substantia sulphuris fixi
 ad compositionem suam, quam Iupiter. Et harum probationes
 per experientias manifestas adducemus. Quod igitur ipsum
 sit maioris terreæ feculentiae, quam Iupiter, manifestatur per
 uisum, & per lauacrum eius ab argento uiuo, in hoc, quod plus
 per lauacrum emanat feculentiae ab eo, quam à Ioue, & quod
primum gradum calcinationis suscipit facilius quam Iupiter,
 quod est lignum multe terreitatis, Nam corpora pluris terrei-
 tatis facilius inuenimus calcinationis, & terreitatis paucae
 difficilius calcinationis. Et huius est probatio, difficillima

p iij Solis.

combustibilis
 p. 110. 4.

multa terr

Solis calcinatio cōpleta. Et quod non rectificatur eius fœditas
 per calcinationis reiterationem sicut in Ioue, quod est signum
 maioris fœditatis in principijs eius ex natura sua, quam Iouis.
 Quod uero sulphuris quantitas cōbustibilis magis sit argenti
 uiui substantiæ adhæsua in eo q̄ in Ioue, significatur per hoc,
 quod non separatur de eo in fumū quātitas notanda, quin sit ci-
 trini coloris multæ citrinitatis, cuius similiter est quod in fun-
 do inferiori ex eo remansit, id quod necessario unius triū horū
 esse signū relinquitur, aut nullius quātitatis sulphuris combu-
stibilis in eo, aut paucissime, aut multum coniuncte, in princi-
piorum propinquitate ad radicem commixtionis. Sed certifi-
 » cati sumus per illius odorem, ipsum alicuius esse quantitatē,
 & non paucā, immo multā, quia nō remouetur ab eo odor sul-
 phureitatis in breui tempore. Ideo considerauimus considera-
 » tione qua certi sumus, sulphur comburens illius, sulphuri non
comburenti ad naturam fixi approximanti, in argēti uiui sub-
 » stantia uniformiter esse commixtum. Ideo cum scandit fumus
 » eius, necessario cū sulphure non comburente scandit, de cuius
 proprietate est citrinitatem creare. Quod uero maior quanti-
 » tas sulphuris non adurentis sit in iplo quam in Ioue, à nobis ad
 ductū est cum ueritate, per hoc q̄ uidemus totū colorē ipsius
 in citrinum mutari, Iouis uero in album, in calcinationibus su-
 is. Et ideo in hoc nobis aperta est uia inuestigationis causæ hu-
 ius operis, per quod in calcinatione mutatur Iupiter facilius
 » in durū q̄ Saturnus, non aut in tarditatem liquefactionis uelo-
 » cius quā Saturnus. Et illud ideo, quoniam causa duritiæ natu-
 » ræ est sulphur, & argenti uiuū fixum. Causa uero liquefactio-
 nis est duplex, argentum uiuum scilicet, & sulphur combusti-
bile. quorum alterum, quo ad fusionis perfectionem, sufficit in
 unoquoq̄ gradu eius, cum ignitione scilicet, & sine ignitione,
 scilicet

Combustibile
 v. 4. 9

scilicet argentum uiuum. Quia igitur in Ioue est multa argenti uiui quantitas non uere fixi, remanet in illo multa liquefactionis uelocitas, & non remouetur ab illo faciliter. Causa uero mollificationis est duplex, argentum scilicet uiuum, & sulphur combustibile. Quia igitur remouetur sulphureitas comburens ex Ioue facilius quā ex Saturno, ideo ex eo altera causarum mollitiei remota, necesse est illud indurari calcinatum. Saturnus uero quia utriusque mollitiei causas fortiter habet coniunctas, non facile induritur. Est tamen diuersitas in mollitie per argentum uiuū, & mollitie per sulphur: quia mollities per sulphur est cessiua, mollities uero per argentum uiuum extensiua est. Et hoc necessario probatur per hoc, quod uidemus corpora multi argenti uiui multae extensionis esse, corpora uero pauci, paucae. Et ideo Iupiter facilius & subtilius extenditur quā Saturnus. Saturnus facilius quā Venus, Venus quā Mars, Luna subtilius quā Iupiter, Sol uero quā Luna subtilius. Patet igitur, quod causa indurationis est argentum uiuum fixum, aut sulphur fixū. Causa uero mollitiei est opposita. Causa uero fusionis est duplex, sulphur non fixum, & argentum uiuum cuiuscunque generis. Sed sulphur non fixum necessario est causa fusionis sine ignitione. Et manifeste uides huius rei experientiam, per projectionem arsenici super corpora difficilis fusionis: facit enim ea facilis fusionis, & sine ignitione. Causa uero fusionis facilis est & similiter argentum uiuum. Causa uero fusionis cum ignitione est argentum uiuum fixum. Causa igitur impediementi fusionis cuiuscunque est sulphur fixum. Per hoc itaque maximum poteris elicere secretum. Quod cum plurimae argenti uiui quantitatis corpora maximae perfectionis sint inuenta, pluris utique quantitatis argenti uiui corpora à perfectione diminuta, perfecto magis approximare necesse est.

Itaque

† uidelicet,

in

cc. n. 3. | p. 118.

cc. v. 25. Causa

uero liquefacti

onis

cc. p. 118. 26.

majoris

Itaq; & multę sulphureitatis corpora plurimę corruptionis esse contingit. Quam ob rem igitur ex iam dictis patet, Iouem maxime perfectio approximare, cum perfectionis plus participet, Saturnum uero minus, minus uero adhuc Venerem, minime uero Martem, eo ex quo perfectio dependet. Aliter autem ex medicina complente, & defectum supplente, & perfectius attenuante ad profundum, corporum spissitudinē, & sub splendentis fulgoris substantia eorundē palliante fuscēdinem, se habere contingit. Ex hac enim maximę perfectibilis Venus existit, minus uero Mars, adhuc minus Iupiter, minime uero Saturnus. Ex his igitur repertum est laboris inuestigatione ueridica, ex corporum diuersitate, diuersas inueniri cum prapparatione medicinas. Alia enim eget medicina, durū ignibile, alia uero mollē & non ignibile corpus. Hoc quidē mollificante, & ad profundū attenuante, & in suā equante substantia. Illud uero indurāte & inspissante occultū eius. Ex his igitur nos expedit ad medicinas transire, cū manifestis experientijs, ponentibus nobis causas inuentionis diuersarum medicinarū, & quod diminutum relinquunt, & quod ad complemētum deducant.

SECUNDA PARS HVIVS

SECVNDI LIBRI, DE MEDICINIS IN GENERE, ET DE

necessitate perfectionis medicinarū, omnia imperfecta perficiente, atq;

ex qua re melius & propinquius eliciatur.

Vniuscuiusq; corporis imperfecti, similiter & argenti uiui necessario fore duplicem medicinam, unam scilicet ad album, alteram uero ad ruberū,

à quibus tamen omnibus excusamur per unicam perfectissimam.

Caput LXVII.

PRobamus igitur, spiritus corporibus magis assimilari, per hoc, quod magis corporibus uniūtur & amicitabilis, quam

ad preparatio
non eorum

qua
qua

Perspicua sunt quae
hoc capite tractat.

quam alia in natura. Per hoc ergo adductum est nobis inuentione prima, hos esse corporum alterationes medicinam uerā. Ideoq; omni quo potuimus ingeniorum genere nos ipsos exercuimus, ut per illos, imperfectorum unumquodq; corporum, mutatione firma in perfectum lunare & solare transformaremus corpus. Quamobrem ^{et} ex eisdem medicinam diuersam ex diuersa alterandorum intentione creari necesse accidit. Cum sint igitur duplicis generis metalla alterationis, argentum uiuum scilicet perfectione coagulabile, & à perfectione diminuta corpora. & hæc iterum multiplicia, alia quidem dura ignibilia, alia uero mollia non ignibilia. Dura quidem ignibilia, ut Mars & Venus. Mollia uero, ut Iupiter & Saturnus. Necesse est & medicinam similiter perfectiuam multiplicem esse. Alia etenim eget argentum uiuum medicina perficiente, alia uero corpora transformanda. Quinetiam alia egent dura ignibilia, ut Venus & Mars, alia uero mollia non ignibilia, ut Saturnus & Iupiter. Et hæc utraq; utriusq; generis cum ad se inuicem differant in natura, similiter diuersam ea egere medicinam necessario accidit. Vnius etenim generis sunt Mars & Venus, sed in speciali quadam proprietate differunt. Etenim hic non fusibilis: illa uero fusibilis: Ideoq; alia quidem Mars, alia uero Venus medicina perficitur: & hic quidem ex toto immundus est, illa uero non. Et hic quidem quadam albedine fusca, illa uero rubedine & uiriditate participat: quæ in medicina diuersitatis necessitatem imponit consimiliter. Alterius etiam generis mollitiei corpora, scilicet Iupiter & Saturnus, cum hic & similiter differant, diuersa medicina ea similiter egere necesse est. Est enim hic quidem mundus scilicet Iupiter: ille uero non. At uero & hæc quidem mutabilia omnia, nunc Lunaria, nunc Solaria efficiuntur corpora: ideoq; necesse est uniuscuiusq;

*alterationem
susceptientia*

*non ignibilia
v. 11 et 16. e-
pag. 120, 121. moll
et non ignibile
corpus.*

v. 14.

duplicem medicinam fore. Vnam quidem citrinam, in citrinū
 mutātem solare corpus: alteram uero albam in album Lunare
 corpus mutantē similiter. Cum ex quatuor igitur imperfecto-
 rum corporum unicuiq; duplex materia adinueniatur, Solaris
 uidelicet & Lunarī, Octo in summa erunt medicinae omnes
 corpora perficientes, in forma bona. Perficitur & similiter ar-
gentum uiuum in Solare & Lunare: ideoq; & medicinae alter-
antis illud duplicē differentiam esse contingit. Decem igitur
 erunt omnes medicinae, quas inuenimus cum totalitate sua ad
 cuiuslibet imperfecti alterationem completam. Verum utiq;
 cum diuturni laboris instantia, & magnae indagationis indu-
 stria excusari uolumus ab inuentionis labore harū decem me-
 dicinarum per unius beneficiū medicinae: & inuenimus in qui-
 sitione longa, necnon & laboriosa maxime, & cum experientia
 certa, medicinam unam, qua quidem durum mollescit, & mol-
le induratur corpus, & fugit uicium figitur, & illustratur foedū
splendore inenarrabili, & eo qui supra naturam consistit. Ideoq;
 omnium harum medicinarum expedit singulum sermonem
 adducere, cum causis suis, & ^{cum} manifestis probationum experi-
 entijs. ¹Primum igitur medicinarum decem seriem, & ab hinc
 quidem corporum omnium, deinde uero argenti uiui, dehinc
 uero & ultimo ad perficientis magisterij medicinam transeun-
dum; cum tamen prapARATIONE indigeant imperfecta. Ideo ne
 propter insufficientiam traditionis artis mordeamur ab inui-
dis, afferamus in primis narrationem de imperfectorum ^{corporum} pra-
 parationibus, earum inuentionis causae necessitatem ponentes,
 quibus quidem in nostro artificio efficiantur congrua, perfe-
 ctionis albedinis & rubedinis in uno quoq; gradu medicinam
 suscipere, & ab eadem perfici. Dehinc uero addendum medici-
 narum omnium narrationem sufficientem & congruam.

Vnicuiq;

Cum autem

apta

Vnicuique imperfectorum corporum suam preparationem
esse adhibendam. Caput L X V I I I .

EX iam ergo à nobis narratis sermonibus apparet quid superfluum quidue diminutum ex operibus natura relinquitur in unoquoque eorum, quæ imperfecta sunt corpora, secundum sufficientem partem: secundum uero complementum quæ in superioribus obmissimus, hic complebimus sufficienti sermone. Primum igitur, cum corpora imperfectiōnis mutabilia duplicis generis esse contingat, mollia scilicet, & ignibilia, ut Saturnus & Iupiter. Dura & non fusibilia, aut cum ignitione fusibilia, ut Mars & Venus: hic quidem non fusibilis, illa uero cum ignitione: necessario nos natura informando edocuit, ex illorum diuersitate essentiarum, in radice naturæ diuersas præparaciones secundum exigentiam illis administrare. Sunt itaque unius generis transformanda imperfectiōnis corpora duo necessario: plumbum scilicet, quod μέλαν id est nigrum dicitur, & per artem Saturnus: & plumbum stridens, quod λευκόν id est album dicitur. Et in hac sententiâ Iupiter, quæ à se inuicem sunt diuersa in sui occulti profundo ex radice suæ naturæ innata, & in manifesto similiter: quia Saturnus, fuscus, liuidus, ponderosus, & niger, sine stridore totaliter mutus. Iupiter autem albus, liuens parum, multum uero stridens, & modico sono tinnitum adducens: quorum differentiam in profundo illorum tibi cum manifestis experientijs monstrabimus ex illarum causis necessarijs. Ex quibus secundum magis & minus, præparatiōnis ordinem colligere bonæ mentis artificem contingit. Primo igitur secundum ordinem corporum præparatiōnem narremus: postea uero & ipsius argenti uiui coagulabilis. Sed & primo unius generis, molliciei scilicet, post hoc

q ñ uero

uero & alterius. Primi quidem generis corporum ponatur Saturni præparatio & Iouis: postea uero & aliorum, secundum suum ordinem determinatum. Quia in præparatione corporum nihil superfluum ex profundo ipsius remouendum: sed ex manifesto potius.

Imperfectorum metallorum defectum, medicina suppleri, superfluum uero præparatione tolli oportere. Caput LXIX.

SATURNI uero præparatio multiplex adhibetur essentiæ, & Iouis similiter, secundum ipsorum multiplicis perfectioni approximationis, aut elongationis ab ea gradum. Cum sit igitur aliud ex corrumpentibus quidem illorum profundo adueniens ex ipsorum naturæ radice innata, sulphureitatis scilicet terreitas, atque impuritas terræ argenti uiui, illorum creationis principijs essentiali natura commixta. Aliud uero superueniens post primam illorum mixtionem, corruptionem adducens, & sunt primi generis sulphureitas comburens, & illius impuritas, & argenti uiui substantia fœda: quæ omnia sunt Saturni & Iouis perfectionis substantiam corrumpentia. Sed horum quidem alterum impossibile est remoueri per alicuius industriae medicinam, primi ordinis. Alterum uero paruo adminiculo remoueri contingit. Hoc quidem remouendum esse impossibile aduenit, propter hoc, quod in principijs naturæ propriae huius generis corporum in ueram essentiã commixta fuerunt, & uera essentiã facta sunt. Ideoque cum non sit possibile ueram rei cuiusque in natura remouere essentiã, re permanente, non fuit possibile ab eis hæc corrumpentia delere. Quãobrem igitur putauerunt quidam Philosophorum, per hoc ad artem non posse perueniri. Sed nos quidem & nostro tempore hanc inquirentes scientiam, peruenimus ad hoc idem, quod & similiter

similiter nullo ingeniorū præparationis modo potuimus cor-
 pora illustrare, cum complemēto sui fulgoris lucidi, quin con-
 tingeret illa ex toto infici, & denigrari potius. Propter hoc igitur
 & nos similiter in stuporem adducti, multi temporis spa-
 cio sub desperationis umbraculo delituimus. Redeūtes tamen
 in nos ipsos, & nos ipsos torquentes immensæ cogitationum
 meditationis afflictionibus, respeximus à perfectione corpora
 diminuta in profundo suæ naturæ fœda existere, & nihil ex eis
 fulgidum inueniri. cum in eis secundum naturam non sit. Non
 enim inuenitur in re quod in illa nō est. Cum igitur nihil per-
 fecti in illis inueniatur, necessario & in eisdem nihil superfluum
 inueniri relinquitur in diuersarum substantiarum separatione
 in illis, & in profundo suæ naturæ. Ideoq; per hoc inuenimus
 aliquid diminutum in illis fuisse, quod compleri necessario ac-
 cidit per materiam sibi conuenientem, & diminutum complē-
 tem. Est igitur diminutum in illis scilicet paucitas argenti ui-
 ui, & non recta spissatio eiusdem. Igitur complementum erit
 in illis argenti uiui multiplicatio, & spissatio bona, & fixio per-
 manens. Hoc autem per medicinam ex illo creatam perficitur.
 Hæc enim cum ex argento uiuo sit in esse deducta, per benefi-
 cium illius luciditatis & splendoris, illorum fuscēdinem palli-
 ando celat & tegit, & splendorem educit, & in fulgorem con-
 uertit. Cum enim argentum uiuum in medicina præparatum
 per nostrum artificium sit mundatum, & in substantiam purif-
 simam & fulgidissimam redactum, proiectum super diminuta
 à perfectione illustrabit, & sua fixatione perficiet. Hanc uero me-
 dicinam in sua narrabimus oratione. Relinquitur itaq; ex præ-
 iacentibus necessario, duplicem fore perfectionis inuentionē
 necessariam, unam quidem per materiam quæ de mixto sub-
 stantiam fœdam separat, alteram uero per medicinam quæ illā

fui fulgoris splendore palliādo tegat, & illustrādo decoret. Cū nihil igitur superfluum, sed potius diminutum, in profundo corporæ contingat reperiri: si quid omnino superflui remoueri expedit, necesse est id ex manifesto suæ naturæ superueniens, & tolli & moueri, diuersis cū p̄parationibus, quas in hac oratione nos expedit enarrare: primum quidem in eadem oratione Iouis & Saturni, ultimo uero & aliorum secundum ordinem.

De p̄paratione Saturni & Iouis.

Caput LXX.

PRæparantur igitur Saturnus & Iupiter p̄parationibus multiplicibus secundum maioris perfectioni approximationis necessitatem, communi scilicet, & speciali p̄parationis modo. Communis quidem est, per gradus approximationis ad perfectionem multiplices. Est enim unus gradus approximationis, scilicet fulgor ex substantia munda: alter uero durities, cum suæ fusionis ignitione: tertio uero fixio, per remotiōnem fugitiuæ substantiæ. Mundificantur igitur & fulgida fiūt tripliciter: aut per res mundificantes, aut per calcinationis modū & reductionis, aut per solutionē. Per res igitur depurantes mūdantur dupliciter: aut in calcem redacta, aut in natura corporæ. In calcem uero redacta, purificantur in hunc modum: aut per sales, aut per alumina, aut per uitrum. Et est, ut cum corpus calcinatū extiterit, tunc infundatur super eorum calcem ^{Saturni et Iouis} aluminū aut salium aqua, aut cōmiscetur cū ea uitrum, & reducat in corpus. Hoc igitur toties super hæc corpora alternata uice reiteretur, quousq; munda complete se ostendant. Nā cū sales & alumina & uitrū fundantur fusione alia q̄ corpora, ideo ab illis separantur, & secum terræ substantiam ducunt, relicta sola corporum puritate. In natura uero corporum similiter, &

per

vitrum (vitru)

vitrum

vitrum

hæc notabile,
quod et aliis Iouis
dicit.

per eundem depurantur modū. Et est, ut limentur subtilissime hæc duo corpora: post hoc uero cum eisdem administrentur aluminibus, salibus, & uetro uidelicet, & postea in corpus reducuntur. Et sic alternata uice reiterentur, quousque mundiora appareant. Mundantur & per argenti uiui lauacrum, cuius modū attulimus. Mundificantur & hæc similiter utriusque generis corpora per reiterationis uicem calcinationis ad illa, & reductionis similiter, cum sufficientia sui ignis, quousque mundiora appareant. Per hanc enim mundantur à perfectione hæc diminuta corpora, à duplici corruptente substantia, hac quidem inflammabili & fugitiua, illa uero terrea feculentia. Et illud ideo, quia ignis omnem fugitiuam substantiā eleuat & consumit. Et idē ignis similiter in reductionis modo omnem substantiam terræ diuidit cū proportione sua. Et hanc proportionē in alio nostro uolumine, quod de perfectionis inuestigatione intitulatur cōscripsimus: quod ^{secundum} ordinem hunc præcedit librum. In illo enim quæcumque inuestigauimus, secundum nostrę mentis rationem scripsimus, hic uero quod uidimus & tetigimus complete, secundum scientiæ ordinem determinauimus. Mundificantur & hæc utique similiter per solutionem suę substantiæ, cuius modum iam diximus, & per reductionem similiter eius, quod ex eis dissolutum extiterit. Inuenitur enim illud mundius & perfectius quæ alio quopiam præparationis genere, hoc eodem præparationis modo. Et huic modo non comparatur modus, nisi qui per sublimationem perficitur, & ideo huic æquipollet. Est & similiter præparatio illis, induratio suę molliis substantiæ, cum ignitione suę fusionis, & est, ut ingeniemur illis permiscere argenti uiui substantiam fixam in profundo illo: aut sulphuris fixi, aut sui comparis, aut cum rebus duris, & non fusibilibus, sicut est calx Marchasitæ & Tutia. Hæc etenim.

etenim cum illis uniantur & amendantur, & illa indurant, quousq; non fundantur, antequam igniantur. Et per medicinam perficientem hoc idem completur similiter, cuius narrationem ponemus. Et est similiter alius preparationis modus, per remotionem suae fugitiuae substantiae. Et hic quidem perficitur per conseruationem illorum post primum calcinationis gradum, in igne illis proportionali. Et quia ordo in modis preparationis contingit necessario, ideo ponemus ordinem completum ex illis Primo igitur mundetur ex eis omnis substantia fugitiua & adustiuua corrumpens. Dehinc uero terrea superfluitas deletur. Post hoc soluantur & reducantur, aut per lauacrum argenti uiui lauentur complete. Et hic ordo utilis & necessarius est. Specialis attamen horum corporum preparatio, primum quidem Iouis est multiplex. Vna quidem per calcinationem: & per hanc induratur eius substantia magis, quod Saturno non euenit. Etiam per alumina similiter: haec enim proprie Iouem indurant. Altera uero per conseruationem eius in igne suae calcinationis. Per hanc enim stridorem amittit, & corporum similiter fractionem: quod Saturno similiter non contingit, quia stridor non habet, nec corpora frangit, & per calcinationis reiterationem similiter ab acuitate salis stridorem amittit. Saturni uero secundario est preparatio specialis, scilicet per calcinationem a salis acuitate: per hanc enim induratur, & per talck specialiter dealbatur, & per Marchesitam & Tutiam. Modos uero omnes preparationum determinauimus completius, in libro qui de perfectionis inuentione intitulatur, quoniam in hoc ^{hic} abbreviamus summas illarum. *Vag. 165.*

De preparatione Veneris. Caput LXXI.

IMitantes igitur praemissorum ordinem, durorum corporum preparationes narremus. Primo igitur Veneris, deinde uero

*Conseruatis in
caliditate
igne.*

*Modi prepara-
tionum om-
nes, in li-
bro de perfe-
ctionis inuen-
tione.*

uero Martis. Est igitur Veneris multiplex præparationis modus. Alius quidem per eleuationem: alius uero sine eleuatione perficitur. Per eleuationem uero est modus, scilicet, ut accipiatur tutia, cum qua Venus magis conuenit, & cum ea per ingenia uniatur. Deinde uero in suo sublimationis uase ponatur ad sublimandum, & per excellētissimum gradum ignis, eius eleuetur pars subtilior, quæ fulgidissimi splendoris inuenta est. Vel cum sulphure misceatur per minima, & postea eleuetur per modum suum eleuationis iam dictum. Sine sublimatione uero præparatur, aut per res mundificationem facientes, aut in calce sira, aut in corpore, uelut tutia, sales, & alumina: aut per argenti uiui lauacrum, cuius modum attulimus: aut per calcinationes & reductiones, ut in alijs narratū est: aut per solutiones & reductiones eius quod solutum est ad naturā corporis: aut per argenti uiui lauacrum mundificatur, sicut & corpora reliqua à perfectione diminuta.

De præparatione Martis.

Caput LXXII.

MArtis uero præparatio est similiter multiplex. Quædam enim per sublimationem, quedam uero sine sublimatione completur, quæ uero per sublimationem fit cum arsenico, cuius modus hic est. Ingeniemur quam profundius possumus eidem arsenicum non fixum unire, ut cum fusione cum eo liquefeat. Postea uero sublimetur in uase propriæ sublimationis. Et hæc præparatio melior & perfectior inter cæteras reperitur. Est & alia præparatio ipsius Martis, per arsenicum, sublimatum ab eo multoties, quousq; maneat quantitas aliqua ipsius arsenici. Hoc enim si reductum fuerit, emanabit album fusibile mundū præparatum. Est & similiter modus tertius præparationis eiusdem per fusionem illius cum plumbo & tutia.

Ab his

Ab his enim fluit mundum & albū. Sed quoniā ne minus sufficienter dixisse uideamur, cū nos determinaturos esse promissimus de duroꝝ corpoꝝ ingeniosa mollificatione, atq; molliū induratione, per calcinationis modum, ideo illum non omittamus: sed mollium quidem primo, duroꝝ uero postea. Et est scilicet, ut soluatur argentū uiuum precipitatum, & soluatur corpus calcinatū, de cuius intentione sit indurari. Et hæ ambæ solutiones misceantur, & ex eis alternata uice calcinatum corpus misceatur, terendo, & imbibendo, & calcinādo, & reducendo, quousq; durum fiat & cum ignitione fusibile. Hoc idē & cum corpoꝝ calce, & tutia & marchesita calcinatis, solutis, & imbibitis, perfici cōplete cōtingit. Et quādo quidē hæ mundiora, tāto & perfectius mutant. Mollificātur similiter & dura corpora cum ingenio consimili. Et est scilicet, ut cum arsenico toties cōiungantur & sublimētur, & post arsenici sublimationē assentur cum proportione sui ignis, cuius modum narrauimus in libro fornacū. Et ultimo reducantur cū expressione sui ignis, in oratione sua dicti, quousq; in fusione mollescāt, secundum exigentiā duritiei corporis. Et hæ quidē alterationes omnes sunt primi ordinis, sine quibus non perficitur magisterium.

De Mundificatione Argenti uiui. ^{vulgaris; an etiam philosophor.} Caput LXXIII.

Igitur ex præmissis necesse est argenti uiui mundificationē cōplete narrare. Dicimus igitur qd̄ Argentū uiuū mundat̄ dupliciter, Aut per sublimationem, cuius attulimus modum. Aut per lauacrū, cuius modus hic est. Fundatur argētum uiuū in patella uitrea uel lapidea, & super ipsum aceti quantitas superfundatur, quæ sufficiat ad illud cooperiendum. Dehinc uero super lentum ignem ponatur, & calefieri permittatur, in tantum, ut digitis tractari patiatur. Deinde uero digitis agitetur, quousq;

Two modi
 si per argenti uiui
 vi.
 Cap. 45. pag. 70
 et cap. 60. pag. 10

quousq; in partes minutissimas diuidatur, in pulueris similiter
 dinē: & tā diu agitetur, quousq; aceti totū q; in illo infusum est
 cōsumetur omnino. Deinde uero qd' in eo terreitatis inuentū
 sit, lauetur cum aceto, & abijciatur. Toties igitur super illud
 opus reiteretur, quousq; terreitas illius in cœlestinum mute-
 tur colorem perfectissimum, quod perfectæ lauationis est si-
 gnum. Ab his igitur ad medicinas est transeundum.

*de aqueitatis
 ejus remotione
 cap. 45. pag. 70.*

Quinq; differentes proprietates perfectionis necessario afferre medicinam
 perfectissimam. scilicet mundiciem, colorem, fusionem, perpetui-
 tatem, & pondus, unde coniectura sumenda sit, ex quibus
 rebus eliciatur. Caput LXXIIII.

Afferamus igitur in primis sermonē uniuersalē de medi-
 cinis, cum causis suis, & experiētīs manifestis. Innuimus
 igitur, quod nisi qdē omne superfluum, siue per medicinā, siue
 per præparationis modum auferatur ab imperfectis, scilicet
 ut ab illis tollatur omnis superflua sulphureitas, omnisq; ter-
 reitas immunda, non purificentur, ita scilicet, quod de commi-
 xto non separantur in fusione, post proiectionem medicinæ
 alterantis illa. Cum hoc quidem inueneris, iam ex perfectio-
 nis differentijs, unam habes. Similiter utiq; nisi & medici-
 na illustret, & alteret in colorem album aut citrinum, secun-
dum intentionem quam quæris, quæ fulgoris splendorem, &
 amœnitatis luciditatem adducat, non perficiuntur à perfe-
 ctione corpora diminuta in complemento totaliter. Ampli-
 us autem, nisi fusionem Lunarem aut Solarem determinate
 adducat, non est in complemento alterabile, quia in iudicijs
 non quiescit, sed de commixto separatur omnino, & rece-
 dit. Hoc autem à nobis latius determinatum in sequentibus
 demonstratur in capitulo de cinericio. Amplius autem, & nisi

inuenimus

r ij per-

4 perpetuetur medicina cum ^{ingress} impressionis alteratione firma, nō
 5 ualet ipsius mutatio, quia non permanet, sed euanescit impres-
 sio. Amplius autem, & nisi pondera perfectionis adducat, non
 mutat sub complemēto naturæ firmo & uero, cui non sit fraus
 per credulitatis errorem. Est enim pondus naturæ unū ex per-
 fectionis signis. Patet igitur, quod cum perfectionis differen-
 tiæ quinq; sint, necesse est & medicinam nostri magisterij has
 scilicet adducere in projectione differētias. Per hoc igitur pa-
 tet, ex quibus medicina nostra eliciatur. Nam per ea elicitur,
 quæ maxime corporibus adiunguntur, & amicabiliter eisdem
 in profundo adhærent alterantia. Ideoq; cum in rebus cæteris
 exquirentes, non inuenimus inuentione nostra rem aliam ma-
 gis quam argētum uiuum corporum naturis amicari, per hoc
 opus nostrum in illo impendentes, reperimus ipsum esse uerā
alterabilium medicinam in complemento, cum alteratione ue-
 ra, & non modice peculiōsa. *Lucrosa*

De preparationibus medicinae adhibendis, ut differentias proprie-
 tatum debitas acquirat. Caput LXXV.

R Estat igitur nos substantiam ipsius & proprietatis substani-
 tiæ differentias determinate adscribere. Et cum non in-
 uenerimus ipsum sine alterationis naturæ illius administratio-
 ne mutare, inuenimus & similiter ipsum præparari debere ne-
 cessario, cum non permisceatur in profundo, absq; illius præpa-
 rationis modo. Et est scilicet, ut talis fiat illius substantia, quod
 permisceatur in profundo, usq; ad profundum corporis altera-
 bilis, sine separatione in æternum. Hoc autem non fit, nisi sub-
 tiliatur ualde cum præparatione certa & determinata in capi-
 tulo sublimationis. Et non permanet eius impressio similiter,
 nisi figatur: nec illustrat, nisi fulgidissima ex illo eliciatur sub-
 stantia,

stantia, cum sui modi ingenio, & modo suæ operationis per ignem congruum. Ea non præstat fusionem perfectam, nisi in illius fixatione adhibeatur cautela, cū hac dura remollire, & mollia indurare. Est tamen talis, ut cum sufficientia seruetur suæ humiditatis proportionatæ, secundum exigentiam eius quæ quæritur fusionis. Per hoc ergo patet, quod ipsius talis præpararetur & administraretur præparatio, qua fulgidissima & mundissima substantia ex illo creetur. Deinde uero figatur, & cautela eidem exhibeatur, ut scilicet exercitetur artifex in administratione ignis, in modo suæ fixationis, quo possit ex illo deleri humiditas in tantum, quod sufficiat ad fusionem perfectam complendam. Et est scilicet, ut si quæris per hanc corpora fusionis dura mollificari, in principio suæ creationis lentus adhibeatur ignis. Ignis enim lætus humiditatis est conseruatiuus, & fusionis perfectiuius. Si uero mollia indurare, ipsius componatur ignis uehemens. Talis enim ignis humiditatis est consumptiuus, & fusionis turbatiuus. Et has quidem regulas omnes in omni medicina bonæ mentis artificem necessario considerare expedit. Et multas similiter alias in ponderis mutatione considerationes adducere necesse est, cum causis suis & ordine congruo. Est igitur causa ponderis magni, subtilitas substantiæ corporum, & uniformitas in essentia. Per hoc enim tantum illorū possunt densari partes, ut nihil intercadat, & partium densatio ponderis est adductio, & illius perfectio.

De differentijs medicinarum, scilicet quod quedam sunt primi ordinis, quedam secundi, quedam uero tertij. Caput LXXVI.

Patet igitur, quod tam in corporum administrationis præparatione, quam ipsius perficientis medicinæ modo per operis artificia subtilitatem perquirere necessario contingit.

Quia quanto maioris ponderis sunt corpora transmutata, tanto & maioris sunt perfectionis inuenta, inuestigatione per artem. Completur igitur sermo utilis de medicis, si omnium medicinarum differentias narremus. Innuimus quidē, quod medicinarum triplicem differentiam esse necessario accidit. Alia est primi ordinis, alia uero secundi, alia uero tertij. Dico autem primi ordinis medicinam, omnem præparationem mineralium, quæ super diminuta à perfectione corpora proiecta, alterationem imprimit: quæ non adducit complementum sufficiens, quin contingat alteratum mutari & corrumpi, cum euaporatione impressionis medicinæ illius totali. Sicut est omnis sublimatio dealbatiua Veneris, aut Martis, quæ fixationem non suscepit. Et huiusmodi est omne additamentum coloris Solis, & Lunæ, aut Veneri commixtorum, super furnum cimenti positum, ut ziniar, & similium. Hoc enim mutat immutatione non stante, sed potius diminuentem se per exhalationem. Secundi uero ordinis medicinam dicimus omnem præparationem, quæ quando super diminuta à perfectione corpora proiecta est, alterat in differentiam aliquam complementi, relictis differentijs aliquibus corruptionis omnino, uelut est calcinatio corporis, qua omne fugitiuum deletur. Et est huius generis medicina perpetue Lunam citrinans, aut perpetue Venerem dealbans, relictis alijs in eis corruptionis differentijs. Tertij uero ordinis medicinam appello, omnem præparationem, quæ quando corporibus aduenit, omnem corruptionem cū projectione sua tollit, & cū omnis complementi differentia perficit. Hæc autem est unica sola. Et ideo per illam excusamur à laboribus inuentionis decem medicinarum secundi ordinis. Primi igitur ordinis opus minus appellatur: Secundi uero medium: tertij tandem maius: Et hæc est omnium medicinarum differentia sufficiens.

De medi-

De medicinis primi ordinis Venerem dealban-
tibus. Caput LXXVII.

EX ordinis igitur determinati promissione secuta (cū quidē alia sit medicina corporū, alia uero Argētī uiuī, Et corporum quidem alia primi ordinis, alia uero secundi, alia uero tertij, & Argenti uiuī cōsimiliter) Narremus omnium medicinarū differentias, primo primi ordinis, deinde uero secundi, postremò tandem tertij: & corporū quidem primo, postea uero Argenti uiuī medicinæ, cum sermone completo & ordine cōgruo, narrationē tradamus. Dicimus igitur, quòd primi ordinis medicina corporum, alia est durorū corporū, alia mollium. Durorum quidem corporū alia Veneris, alia Martis, alia uero Lunæ. Veneris quidem & Martis, est pura illorum substantiæ dealbatio, Lunæ uero rubificatio, cū citrinitate fulgoris amœni. Quia Veneri & Marti rubificatio non adducitur primi ordinis medicina cum fulgoris apparationi, quia ex toto immun-
 da sunt, non apta rubedinis fulgorem recipere, priusq̃ illis adueniat præparatio fulgorem adducens. Narremus igitur in primis Veneris medicinas omnes: postea uero Martis, quæ cadunt in ordine primo. Est igitur medicina Venerem dealbās, alia per argentum uiuum, alia per Arsenicum. Per Argentum uiuum quippe sic completur medicina dealbans illā. Solutur etenim primo Argentum uiuum præcipitatum, & soluitur similiter Veneris calcinatio, & hæ ambæ solutiones commiscentur in unum. De hinc uero coagulantur, & super ipsius corpus proijcitur eorum medicina, hæ enim dealbat & mundat. cc
 Amplius autem & aliter. Solutur Argentum uiuum præcipitatum, & soluitur litargirium, & hæ ambæ solutiones coniunguntur in unum, & soluitur corporis calcinatio, de cuius intentione

intentione sit dealbari, & coniungitur cum prædictis solutionibus, & deinde coagulantur: de hinc uero super illius corpus proijciuntur, dealbatur enim per hanc. Aliter autem. Sublimatur alternata uice ex illius corpore Argenti uiui quantitas, quousq; cum illa permaneat Argenti uiui pars, cum ignitione completa. De hinc uero ex aceto distillato sapissime imbibendo teritur, ut in profundo illius melius commisceatur, ab hinc uero affetur, & ultimo consimiliter ab eo Argentum uiuum sublimetur, & iterato imbibatur & affetur. Et sic totiens reiteretur opus super illa, quousq; multa Argenti uiui quantitas in eo cum ignitione completa quiescat. Hæc enim primi ordinis bona est dealbatio. Aliter autem, super argentum uiuum præcipitatum toties sublimetur argentum uiuum in natura propria, quousq; in illo figatur & fusionem præstet. De hinc uero super Veneris substantiam proijciatur, & dealbatur peculiöse. Aliter autem soluitur Luna, & soluitur litargirium, & coniunguntur solutiones. Ex his Veneris substantia dealbatur. Sed & melius quidem dealbatur, si in omnibus medicinis perpetuetur argentum uiuum. Dealbatur uero per arsenicum sublimatum: ut si accipiatur calcinatio Veneris, & super illam iteretur eiusdem sublimatio, quousq; cum eo maneat, & illam dealbet. Sed nisi exercueris te ipsum cum modis sublimationum, non perseverabit in ea arsenicum alteratione aliqua. Et est scilicet, ut post primum sublimationis gradum secundario reiteres, quem narrauimus in marchesitæ sublimatione. Dealbatur uero & aliter, ut sublimatum arsenicum in Lunam proijcias: dehinc uero hoc totum super Venerem, dealbat enim peculiöse. Aut commisce prius litargirium, uel plumbum usitatum solutum cum Luna: deinde uero super hoc arsenicum superiacet, & hoc totum super Venerem proiectum dealbat, & est primi ordinis

ordinis bona dealbatio. Aut solum super litargirium solutum & reductum, proijciatur arsenicum sublimatum, & hoc totum super Veneris fusionem, quoniam dealbat eam cum curialitatis aspectu. Aut commisceantur Luna & Venus, & super has proijciatur omnis medicina dealbatiua. Luna etenim amica est arsenici magis quam corporum aliquod, & ideo fractionem ab eo tollit. Secundario uero Saturnus, & ideo cum illis eum commiscemus. Aliter aut Arsenicum fundimus sublimatum, quosq; fiant frustra: deinde uero frustū post frustū super Venerē proijcimus. Iubemus etenim in frustis potius quam in puluere proijci, quoniam facilius inflammatur puluis quam frustum: & ideo facilius euanescit quam frustum, & consumitur prius quam super corpus cadat ignium. Tollitur autem & aliter rubedo illius cum tutia uidelicet, & dealbatur. Sed quia Tutiae dealbatio non sufficit, ideo solum citrinat. Et citrinatio quaelibet albedini est affinis. Et est modus huius scilicet, ut soluatur & calcinetur omne genus Tutiae, deinde uero Venus: & haec ambae coniungantur solutiones, & cum his citrinetur Veneris substantia, & cum Tutia si exercueris, proficuum inuenies. Dealbatur uero per sublimatam Marchesitam, quemadmodū cum sublimato Argento uiuo, & est modus idem.

De medicinis Martem dealbantibus. Caput LXXVIII.

Restat ergo, & dealbationes Martis ex medicinis sibi proprijs creatas narrare, quae sunt secundum essentiam primi ordinis, secundum quem fusionem non habet rectam, ideo expedit nos cum medicina fundente illam dealbare. Est igitur omnis medicina Veneris dealbatiua, & Martis similiter, cum eiusdem ordinis praeparatione. Sed fusiuua illius specialis, est Arsenicum cuiuscunq; generis. Cū quocunq; igitur dealbatur
 3 & funditur,

& funditur, expedit quòd cum Argento uiuo coniungatur & lauetur, quousq; omnis impuritas tollatur ab illo, & fiat album & fusibile, aut calefiat cum ignitionis uehementia, & super ipsum proficiatur Arsenicum, & cum fufum fuerit super illum profice Lunæ quantitatem. Quia quando cum eo unitur, non separatur ab eo per leue artificium. Aut calcinetur & lauetur omnis ex ipso solubilis aluminofitas, corruptionis infectionē adducens, per modum solutionis iam dictum. Dehinc uero ab illo sublimetur Arsenicum mundatum per sublimationem aliquam, & reiteretur multoties, quousq; cum eo aliquid ex illo figatur. Dehinc uero cum solutione litargiriæ alterna uice imbibatur, commiscendo, & agitando, & affando alterna uice, & ultimo reducendo cum igne, quem docuimus in Iouis reductione à calce sua. Ex hac enim exhibit albus, mundus, & fusibilis. Aut solum cum Arsenico sublimato in calce sua reducatur & exhibit albus, mundus, & fusibilis. Sed eandem artificem expedit adhibere cautelam, quemadmodum in Veneris reiteratione sublimationis ab ea Arsenici figentis se in illius profundo docuimus. Dealbatur & similiter per Marchesitam & Turtiam, cum ingenio & industria, quæ tibi narrauimus, Sed horum dealbatio aut mundatio non est sufficiens.

De medicinis Lunam citrinantibus. Caput LXXIX.

PRosequentes igitur præmissorum ordinem. Medicinam Lunæ substantiam citrinantem in ordine primi generis narremus cum ueritate certa. Et est scilicet medicina, quæ eidem in profundo adhæret, & adhærendo colorat, siue per naturam propriam, siue per artificium huius magisterij. Narremus igitur medicinam, quæ ex sua radice innata illi adhæret. Deinde uero artificia, per quæ facimus rem cuiusq; generis

neris adherere, cum ingressione firma. Elicimus aut illam aut ex Sulphure, aut ex Argento uiuo, aut ex amborum commixtione. Sed per Sulphur diminute quidem magis, per Argentum uero uiuū perfectius. Elicitur autem & similiter per quasdam res minerales, quæ non sunt huius generis, quemadmodum est Vitriolum & cuperosa, quod & guma Cupri, aut eiusdem stillicidium nuncupatur. Afferamus igitur in proximis modos omnes medicinarum, quæ ex Argento uiuo consurgunt. Deinde uero quæ ex Sulphure, aut ex amborum commixtione. Ultimo uero & eã quæ ex guma Cupri, aut similibus. Est igitur modus eius quæ per Argentū uiuū fit talis. Sumatur præcipitatum, per præcipitationem mortificatū & fixum. Deinde uero ponatur in furnū magnæ ignitionis, admodum conseruationis calcium, quem docuimus, donec rubescat in similitudinem usifur. Si uero non rubuerit, tolle Argenti uiui non mortificati partem, & cū Sulphure reitera sublimationē illius. Sit tamen Sulphur ab omni impuritate mundatū, & Argentū uiuū similiter. Et postquã uigesies illius sublimationē reiteraueris super ipsum præcipitatum, illud dissolue cum aquarum acumine dissoluente, & iterato illud calcina, & iterato dissolue, donec exuberanter sufficiat. Post hoc Lunæ partē dissolue, & cū soluta fuerit, solutiones cōmisce & coagula, & super Lunæ fusionē proijcias. Citrinabit enim citrinitate peculiōsa multū. Si uero argentū uiuū in præcipitatione rubuerit, ad projectionē suæ perfectionis, sufficit administratio dicta sine cōmixtione rei tingētis illud. Per sulphur uero rubificatur, sed illius est rubificatio difficilis, & laboriosa immēse. Citrinat uero & Luna cū Martis solutione similiter. Ad hoc autē nos inducit operis necessitas, ut prius calcinemus illum & figamus, quod laboris est copia. Dehinc uero hac eadem præparatione administretur.

mus, & eadem proiectione super Lunæ substantiam in fundamus. Et tamen non resultat eius citrinatio fulgens, imò fusca & liuens, citrinitate mortifera. Eius uero quæ per Vitriolum aut cuperosam perficitur, citrinationis modus est talis. Tollatur illorum uniuscuiusque quantitas certa, & illius sublimetur pars quæ sublimari potest, donec cum expressione sublimetur totali. Post hoc uero iterato quod sublimatum est, sublimetur cum modo ignis illi appropriati, ut ex eo figatur pars post partem, donec maior illius figatur pars. Postea uero calcinetur cum ignis cautelæ intentione, ut possit illi maior ignis ad perfectionem administrari. Post hoc uero soluatur in aquam rubicundissimam, cui non est par. Dehinc uero ingenieris, ut illi ingressum in Lunare corpus exhibeas. Et hæc ingenia tibi sufficienter monstrata sunt, si perfecti fueris operis exquisitor, quod scripsimus. Et quia res huius uidemus Lunæ profunde & amicabilem adherere, considerauimus, & est certum, has esse de illorum radice, & ideo per illas alterari contingit. Hæc utique sunt medicinæ omnes primi ordinis quas attulimus. Possunt tamen illarum plures multiplicari modi, salua pigmentalium rerum in modorum uarietatis essentia. Argenti quippe uiui non est medicina in hoc ordine primo, cum non sit medicina ipsum alterans unica differentia: imò in complemento totali omnino. Quidam uero plures inuenerunt medicinas, sed unum ex duobus necessario conuenire contingit. Quod aut ex eisdem, aut ex eadem naturam habentibus, illos medicinam creare necessarium est. Aut medicinam componunt, quæ ei quod non est, æquipollet cum alteratione sua, & quæ nec mundo confert, nec mundi partibus, donec motor in sublimi naturæ mobili quieuerit incorruptus.

De differentijs proprietatum medicine secundi ordinis. Cap. LXXX.

Restat:

Restat igitur ad secundi ordinis medicinas transire, cum sermonis sui exigentiæ sufficientiæ uera, & manifestis probationibus, cum experientia uera. Cum sit igitur medicina alia corporum mutandorum, alia uero argenti uiui perfecte coagulabilis: prius omnium medicinas corporum narremus complete. Dehinc uero ad ipsius eiusdem argenti uiui medicinam coagulabilis in Solificum Lunificumque uerum. Est igitur secundi ordinis medicina, quæ quidem imperfecta, sola perfectionis unica differentia complet. Verum cum multæ sint corruptionis causæ in unoquoque imperfectorum corporum, uidelicet in Saturno quidem sulphureitas uolatiua, & argenti uiui fuga, per quæ corruptionem adduci necessario accidit, & illius terreitas. Fiat medicina, quæ quidem alterum eorum aut ex toto tollat, aut palliando decoret, relictis solis alijs imperfectio- nis causis. Quia igitur corporum est aliquid impermutabile, quod in corporum radice innatum est, quod per secundi ordinis medicinam tolli non potest: ideo omnis illa medicina quæ illud de commixto tollit, non secundi ordinis, sed tertij, & maioris ordinis appellatur medicina. Et quia superfluitates fugientium inuenimus per calcinationis modum tolli, & per reductionis reiterationem terreitatem non innatam: ideo necesse fuit medicinam secundi ordinis inuenire, quæ quidem innatum palliet, & durum remolliat, & molle induret, in duris scilicet & mollibus, secundum complementum non Sophisticum, sed Solificum, aut Lunificum uerum imperfectorum corporum, perfecte constituat. Cum pateat igitur in corporibus solis quidem mollibus per ingenia artificiorum huius operis non posse liquefactionis festinantiam tolli, nec impuritatem in principiorum sui radice innatam, necessario euenit medicinam

percunctari, quæ quidē in projectione illoꝝ tenuitatē inspisset, & in spissando ad suæ liquefactionis ignitionis sufficientiā induret, in duris spissitudinē attenuet, & attenuando ad fusionis uelocitatē sufficientem cū proprietate ignitionis adducat, & utriusq; generis corpoꝝ fuscedinē palliādo decoret: & hoc in album, illud uero in citrinū transformet perfectissimū. Non aut diuersificatur hæc medicina à tertij ordinis medicina, nisi per minoris præparationis imperfectionem. Et non diuersificatur à se, quod in diuersoꝝ corpoꝝ projectione & pigmentoꝝ acceptatione constat, sed in modo præparationis. Similiter & alia eget præparationis industria corporum mollium medicina tenuitatem inspissans, alia uero durorum attenuans spissitudinem. Hæc quidem ignis consumptiui modo, illa uero humiditatis conseruationis administratione eget.

De medicina Lunari & Solari pro corporibus imperfectis. Caput LXXXI.

Afferamus igitur sermonem uniuersalem de medicina huius secundi ordinis completum, cum determinatione certa & uera & prius omnes Lunares omnium à perfectione diminutorum corporum, cum differentijs præparationis eoꝝ. Dehinc uero Solares, cum proprijs similiter differentijs. Probauimus autē iā ex nostris sermonibus, sulphur cuiusq; generis perfectionis esse corruptiuū. Argētū quippe uiuū, perfectiuū est in operibus nature completis regiminibus. Igitur & naturā mutantes minime, sed imitantes, in quibus nos sequi est possibile operibus. Et argentum similiter in huius operis magisterio uiuum assumimus, in cuiusq; perfectionis medicina, lunari scilicet & solari, tam quidem imperfectorum quam & ipsius argenti uiui coagulabilis. Cum autem iam ex nouissime dictis sermonibus

sermonibus duplicem medicinæ differentiã diximus: aliã quidẽ corporẽ, aliã uero argenti uiui uere coagulabilis. Hinc quidẽ corporẽ prius, deinde uero argenti uiui narrationem medicinæ tradamus certam. Est igitur per se huius medicinæ materia cuiusq; generis unica: & est, quod iam sufficienter notum est. Assume igitur illud, & si uis ad Lunarem secundum ordinem tibi promissum exercitatum te redde, & præparato illud cum modis huius magisterij notis. Quorũ intentio est, ut purã ex illo substantiam diuidas, & partem quidem figas, partem uero ad cerandum omittas: & sic totum magisterium prosequendo, donec compleas tentatam illius fusionem. Quod si se subito fuderit in duris, perfecta est: in mollibus uero e contra. Hæc enim medicina super imperfectorum unumquodq; proiecta, in Lunare perfectum mutat corpus, si quidem præuenient huic medicinæ præparationes notæ. Si uero non, diminutum relinquit: sed perficit in altera perfectionis differentiã tantum, quantum ex huius generis medicinæ ordinis administratione dependet. Quantum uero ex tertij, non præueniente administratione aliqua, perficit in projectione sola. Solaris uero huius secundi ordinis medicina imperfectorum cuiusq; corporum est eadem materia, & administrationis eodem regimine communicans. In hoc tamen differentiam habet, scilicet in maiore partium per modos proprios digestionis subtiliatione, atq; Sulphuris subtilij præparationis regimine administrationi commixtione, cum materia modo nota additio. Et est regimen scilicet ipsius, purissimi Sulphuris fixio, & solutio eius per modũ. Cũ hoc enim tingitur medicina, & cũ hoc proiecta super unumquodq; à perfectione diminutorũ, cõplet in cõplemento solari, quantum ex huius secundi ordinis medicinæ præparatione dependet, administratione præueniente nota.

& certa

lucroso

& certa ipsius à perfectione diminuti corporis. Et super Lunã quocq̃ proiecta, perficit eam in complemento solari peculioso multum.

De medicina coagulante Argentum uiuum, ^{vulgi} Cap. LXXXII.

Secundum igitur præmissorum ordinem restat ex operis complemento, quod in primis nos determinaturos exhibuimus, ad medicinã Argenti uiui coagulantis ipsum, narrationem transire. Dicimus igitur, quod ex eisdem illius elicitur materia, scilicet ex noto in capitulis huius operis multiplicibus. Et illud ideo, quia cum fugitiuum sit Argentum uiuum de facili, absq̃ inflammatione aliqua, medicina egat, quã subito ante fugam eius in profundo illi adhæreat, & illi per minima coniungatur, & illud inspisset, & sua fixatione illud in igne conseruet, quousq̃ adueniat illi maioris ignis tollerantia, eius humiditatem consumentis, & conuertat illud per hoc beneficium in momento in Solificum & Lunificum uerum, secundũ illud ad quod medicina fuerit præparata. Cum igitur non inueniamus aliquid magis illi conuenire, quã ipsum, quod suæ naturæ est, ideo propter hoc æstimauimus cum eo medicinam illius posse compleri, & ingeniati sumus formam medicinæ illi per ingenia præstare. Et est scilicet, ut præparetur cum modis suis iam dictis cum diurnitatis laboris instantia: qua omnis illius subtilis substantia & purissima, alba quidem in Luna, citrina uero intensa in Sole perhibeatur perfecte. Et hoc quidem non completur, ut citrinum creet, sine mixtione rei tangentis illud, quæ suæ est naturæ. De hinc uero cum hac purissima Argenti uiui substantia, perficiatur cum huius magisterij operis ingenijs, medicina, quæ maxime Argento uiuo ad hæreat, & fundatur facillime, & illud coagulet. Couertet enim hoc

pag.

præmissi
mutis

>>
>>
>>
>>
>>
>>
>>
>>
>>
>>

† argentam vi-
uum

145;
et 4

NB

hoc in Solificum & Lunificum uerum, cum præparatione illius præhabita. Sed ex quibus maxime hæc Argenti uiui substantia elici possit, solet quæri. Et nos quidem respondentes narramus, quod in quibus est, ex illis elicitur. Est autem tam quidem in corporibus, quàm & in ipso Argento uiuo secundum naturam, cum unius sint reperta naturæ. Sed in corporibus difficilius: in uiuo argento propinquius, non autem perfectius. Igitur cuiuscunq; generis sit medicina, tam quidem in corporibus, quàm in ipsius Argenti uiui substantia, lapidis preciosi indagatur medicina. *Hæc consider.*

Quomodo medicinis ingressio per artificium concilietur.

Caput LXXXIII.

Sed quoniam contingit quãdoq; medicinam commisceri, quandoq; uero non, ideo modum permiscendi narrabimus scilicet qualiter unaquæq; res in corpus profundissime ingressum acquirat, aut unaquæq; medicina non intrans. Et est modus per dissolutionem eius quod ingreditur, & per dissolutionem eius quod non ingreditur, & per commixtionem ambarum solutionum? Facit enim ingressuum esse omne illud cuiusuis generis, quod illi per minima coniungitur. Hoc autem per solutionem completur, & completur per solutionem fusio in rebus nõ fusibilibus: & ideo magis apta sunt ingredi & alterare. Et hæc est causa, quare quasdam res calcinamus, quæ non sunt de natura harum, scilicet ut melius soluatur, & ob hoc soluuntur, ut melius ab eis corpora impressionem suscipiant, & ab eis similiter per hæc præparentur & mundentur. Aut ingressum damus his quæ sua spissitudine ingredi non permittuntur, cum multiplici sublimationis reiteratione spirituum non inflammabilium super illa, Arsenici uidelicet, & Argenti uiui non fixorum,

ob suam spissitudinem

fixorum, aut cum multiplici reiteratione solutionis eius, quod ingressum non habet. Est tamen bona cautela ad ingressum rebus impermiscibilibus dandum, ut solvatur corpus, de cuius intentione per has mutari & alterari, & solvantur res, quarum intentionis sit ingredi cum alteratione. Non fiat tamen omnium partium solutio, sed quarundam: de hinc illud & non aliud imbibatur corpus uice post uicem. Per hoc enim beneficium in id solum ingressum habet necessario, non autem in quocumque alio corpore necessario hoc contingit. Ex his igitur modorum ingenijs, necesse est rem quamlibet ingressum, quo ex illius naturæ pendet beneficio habere, & alterare cum permutatione inuenta. Per hunc igitur sermonem, decem medicinarum completur numerus, cum suæ traditionis sufficientia. pay 122, 80

an, intenta.

per elixir perfectum.

pay. 180.

De medicina tertij ordinis in genere.

Caput LXXXIII.

Restat igitur nos ad tertij ordinis medicinam transire. Est autem huius ordinis medicina duplex, scilicet Solaris & Lunar. Et est tamen in essentia una, & agendi modo similiter: & ideo unica medicina nuncupatur à nostris ueteribus, quorum scripta perlegimus. Est tamen ^{ob} additamentum citrinantis coloris, qui à Sulphuris fixi mundissima perficitur substantia, differentia inter hanc & illam, Lunarem scilicet & Solarem, hæc quidem id in se continet, illa uero non. Est tamen hic ordo tertius maioris operis ordo appellatus: & illud ideo, quia maioris sagacitatis industria in illius administratione, & perfectionis preparatione est, & labore longiori ad ueritatis complementum indiget. Et ideo non diuersificatur huius ordinis medicina à secundi ordinis in essentia ullatenus, nisi per subtilissimos preparationis gradus in creatione illius, & per diuturniorem laboris instantiam. Et hos gradus omnes narrabimus, cum

a medicinam quippe

com.

complemento sermonis, & præparationis modum complete cum causis suis, & experientijs manifestis: & modorum gradus administrationis pluris huius tertij ordinis. Alio etenim gradu eget Solaris medicina in pigmentorum preparatione completa, alio uero Lunarís. Hæc quidem Sulphuris administratione tingentis eam: illa uero non.

De medicina Lunari tertij ordinis.

Caput LXXXV.

PRimo igitur administrationis modum Lunarís medicinæ narremus. Et est, ut accipias lapidem illius notum, & per separationis modum illius purissimam partem diuidas, & *utramque* seorsum ponas. Dehinc uero eius quæ purissima est partis aliquid figas, & aliquid ex illa relinquant: & cum fixa fuerit, solue quod ex illa solubile fuerit: quod uero non fuerit solubile ad calcinationem mittas, & abhinc super idem solutionem reitera, donec iterum quod ex ea solubile est, soluatur omnimode. Sic igitur ordo iste seruetur, quousq; maior soluatur quantitas. Post hæc uero solutiones omnes simul commisce, & coagula. Dehinc uero leuiter affando, in ignis temperamento conserua, quousq; illi maior ad illius exigentiam ignis ministrari possit. Post hoc uero primū solutionis ordinem serua, quousq; iterato totum soluatur quod ex eo est solubile, & iterato coagulo, & iterato in ignis temperamento conserua, quousq; iterato illi possit ignis maior ad eius perfectionē administrari. Omnes igit hos ordines præparationis super illa quater reitera, & ultimo calcina per modū suū: & sic preciosissimā lapidis terrā sufficienter administrando rexisti. Deinde uero seruata partis non fixæ cum hac terræ partæ administratæ quantitatem per ingeniorum subtilem cōiunge modum per minima. Et sit ingeniu

t ij

hoc in

*Arvata q
his no fixæ
i. sua y u m d
m q d m y
i. d m r a a l t r
i t r a l y i t i*

hoc intentionis leuationis eius per modum sublimationis dictum, quousq; fixum cum non fixo leuetur totaliter. Quod si non eueniat, addatur illi iterato uicissim non fixæ partis quantitas, quousq; ad eleuationem illius sufficiat. Cum igitur eleuata fuerit, reiteretur illius sublimatio, quousq; per hanc administrationis reiterationem figatur totum. Cum igitur totum fixum fuerit, iterato cum non fixæ partis quantitate post quantitatem combibe, per ingenium tibi notum, quousq; totum iterato leuetur. Igitur iterato figatur, quousq; fusione præstet facilem, cum ignitione sua. Hæc enim medicina est, quæ omne à perfectione diminutum corpus, omneq; cuiuscunq; argentum uiuum generis, in Lunare perfectissimum trãformat corpus.

De medicina Solari tertij ordinis. Caput. LXXXVI.

Solaris igitur huius medicinæ præparationi, non adurentis fit additamentum Sulphuris, per modum figentem & calcinantem, cum astutiæ industria administrati perfecte, atq; solutionis modum multiplicem, cum reiteratione multa, quousq; mundum fiat: his quidem administratione perfecta præueniente, quæ per sublimationem perficitur. Et est huius scilicet additamenti modus, per reiterationem partis non fixi lapidis, sublimationis, cum ingenio coniungēdi quousq; eleuetur cum ea, & iterato cum illa figatur ut stet, & quanto huius complementi exuberantiæ ordo reiteratur pluries, tanto & huius exuberantia medicinæ multiplicatur magis, & illius magis augetur bonitas & multiplicatur illius augmentum perfectio nis maxime. Et nos quidem, ne mordeamur ab impijs, complementum narramus totum huius magisterij, sub breui sermone completo & noto. Et est illius intentio, ut per sublimationis modum mundetur perfectissime lapis & illius additamentum: & ab

irring + cyg
rubri 4 par
fizi

& ab hinc quidem cum ingeniorum modo uolatiuum ex eis
 » figatur . Dehinc uero fixum uolatile fiat , & iterato
 » uolatile fixum . “ Et in hoc ordine completur arcanum
 » preciosissimum , quod est super omne huius mundi scientiarum
 » arcanum , & thesaurus incomparabilis . “ Et tu quidem
 » exerciteris ad illum , cum laboris instatia maxima , & cum diu-
 » turnitate meditationis immensa . ” Cum illa enim inuenies , &
 » sine illa non . Et huic quidem medicinae reiteratio bonitatis ad-
 » ministrationis , cum talis cautela industria potest in prepara-
 » tione lapidis euenire , quousq; argentum uiuum mutet in infi-
 » nitum Solificum uerum & Lunificum , & non dependet nisi in
 » multiplicatione illius . Iam igitur laudetur sublimis naturarū
 » Deus benedictus & gloriosus , qui nobis omnium medicinarū
 » reuelauit seriem , cum illarum experientia , quam illius insti-
 » gationis bonitate , & nostri laboris instantia perquisiuimus , &
 » oculis uidimus , & manu tetigimus complementum illius no-
 » stro magisterio indagatum . Sed & si quidem hanc palliauius ,
 » non miretur doctrinae filius . Non enim illi palliauius , sed
 » malis & improbis eam tali sermone tradidimus , quem latere
 » insipientem necessario accidit : & eodem ad illius inuentionis
 » perquisitionem prudentes allicio . Filij igitur doctrinae per-
 » quirite , & hoc excellentissimum Dei donum uobis solis serua-
 » tum inuenietis . Filij insipientes nequitiae & maliuolae prauitatis ,
 » immense ab hac scientia fugite , quoniam est uobis inimi-
 » ca & aduersa , & uos in miseriam paupertatis constituet : quoni-
 » am uobis penitus hoc Dei donum diuinae prouidentiae iudi-
 » cio est occultū , & denegatum omnino . Perquisitis ergo omni-
 » tum medicinarum modis , nostri propositi prosequentes inten-
 » tum , ad eas quae huius magisterij perfectionem notificant , cū
 » probationum causis ab hinc transeundum est .

TERTIA ET VLTIMA

PARS HVIVS SECVNDI LIBRI
de probationibus perfectionis.

Diuisio dicendorum. Caput LXXXVII.

PRætermisſis igitur manifeſtis experiencijs, de quibus nar-
rationem non facimus, cum omnibus ſint notæ & certæ
abſq̃ ullius ſagacitatis ingenio, ponderis ſcilicet, & coloris, &
extenſionis per malleum: artificiorum experientias tentemus
cum cautela, an ſit huius artis adminiſtrationis proiectionis, com-
plementum cum ueritate adducens, quæ ſunt ſcilicet Cineriti-
um, Cementum, Ignitio, Fuſio, Super uapores acutorũ expo-
ſitio, Adurentis Sulphuris mixtione probati, Extingtio, Cal-
cinationis & reductionis reiteratio, & Argenti uiui facilis aut
difficilis ſuſceptio. Primum igitur ſecundum ordinem incho-
andum: dehinc uero ſecundum eundem ad alia, ſecũdum pro-
miſſionem perfecte curramus cum cauſis eorum notis.

De Cineritio, quare quædam corpora in eo perdurent,
quædam non. Caput LXXXVIII.

DIcamus igitur ſermonem de Cineritio, cũ ſuis omnibus
cauſis manifeſtis, & ſuæ confectionis modo. Eſt autem
ſola Solaris & Lunarıs ſubſtantia, in cineritij perdurans exami-
ne. Perquirentes igitur horum corporum perfectorum ueras
ſubſtantia differentias, & cauſas ſimiliter cineritij, quare quæ-
dam magis, quædam uero minus in huius magiſterij examine
à perfectione diminutorum perdurent, percunctabimur. Eſt
tamen à nobis ſufficienter narratum horum duorum ſecretum
corporum in profundo illorum ſubſtantia. Et eſt ſcilicet, quod
illorum

illorum prima radix multa fuit Argenti uiui quantitas, & pur-
 rissima illius essentia, & subtilissima prius, postea uero inspif-
 sata, donec cum ignitione fusionem suscipiat. Quæcunq; igitur
 à perfectione diminuta plus terreitatis habent, minus in hoc
 perdurant examine: quæcunq; uero minus, plus. Quoniam
 hæc quidem magis adhærent, propter eorum partium subtili-
 tatem, maxime se permiscentem & unientem. Et similiter quæ
 maioris tenuitatis sunt corpora, aut e contra quidem, quæ ma-
 ioris spissitudinis corpora, quam quæ in perfectione consistunt,
 necesse est de commixto separari omnino, quia non sunt eius-
 dem fusionis, & ideo separantur. Et quidem quæ minoris sunt
 Argenti uiui quantitate participantia, facilius de commixto
 separantur. Patet igitur, quòd cum sit multæ terreitatis Sa-
 turnus, paucaq; Argenti uiui quantitatis, facilisq; tenuitatis
 liquefactionis, quæ maxime perfectioni examinis cineritij
 sunt opposita, ideo inter cætera corpora minime in cineritij
 artificio in commixto perdurat, imò citissime separatur & ce-
 dit. Ideoq; cum inter cætera à perfectione diminuta corpora
 magis cedat, per hoc magis proprius est huius magisterij exa-
 mini, & illud ideo, quia citius cedit, & citius imperfectorum
 unumquodq; secum de commixto trahit. Et propter hoc sal-
 uatur maior perfecti quantitas ab ignis examinis combustio-
 ne forti, quia non quiescit spacio temporis longo perfectum in
 consumptione examinis & ideo ex eo per Plumbi examen
 minus comburitur, & facilius depuratur. Quia uero Iouis sub-
 stantia, pluris Argenti uiui capax extitit, & minore terreita-
 tis quantitate, maioreq; puritate illius, atq; subtiliore substan-
 tia participans, ideo magis in commixto saluatur quàm Satur-
 nus & Venus, quia magis commixto in profundo adhæret. Et
 hæc est causa, quare multa perfecti deletur quantitas, p̄i. i. squā
 ab illo.

ab illo separatur coniunctus. Venus uero fusionem cum ignitione præstat. Sed quia tardior est illius quam perfecti fusio, ideo separatur de commixto: tardius tamen quam Saturnus, propter ignitionem substantiæ suæ fusibilis. Quia uero minoris est Argenti uiui quantitatis quam Iupiter, & maioris terreatatis, & substantiæ spissioris, ideo facilius quam Iupiter de commixto tollitur, quoniam in profundo magis Iupiter quàm Venus adhæret. Mars uero fusionem non habet, & ideo non permiscetur, quod propter suæ humiditatis priuationem contingit. Sed & si propter ignis uehementiam illum permisceri contingat, quia humiditatem non habet, Lunæ aut Solis humiditatem combibendo, ei per minima unitur, ideo licet terreatatē multam, & Argenti uiui paucitatem, & fusionis carentiam habeat, non separatur ab eis per artificium leue. Per hoc igitur artificis dilatatur industria, ad cuiusq; corporis rectificationem ueram, si recte eius quod scripsimus efficaciam nouerit. Si uero fantastice super illud intellectum contraxerit, nihil ex eo ueritatis cognoscet. Sunt autem duo in huius examine perdurantia perfectionis corpora, Sol scilicet & Luna, propter bonam compositionem, quæ per bonam mixtionē resultat, & illorum puram substantiam.

Cinericij examen, quomodo sit componendum & exercendum. Caput LXXXIX.

NArremus igitur modum illius. Et est ut tollatur cinis cribellatus, aut calx, aut puluis ossium animalium combustorum, aut horum omnium commixtio, aut quorundam. Dehinc itaq; cum aqua madescat, & super illud prematur manus, & fiat stratum firmum & solidum, & in medio strati fiat rotunda fouea & solida, & super illius fundum spargatur uitri
triti

triti quantitas aliqua . Deinde uero exsiccari permittatur, & cum sicca fuerit, ponatur illud de cuius intentione sit tollere huius examen, in foueam dictam, & super illam carbonum ignis fortis succendantur, & super faciem examinabilis suffletur corporis, donec fundatur. Quo fuso, Saturni partem post partem proijciamus in illud, & super illud suffletur cum flamma fortis ignitionis . Et dum uideris illud agitari, & moueri motu concussionis forti, non est purum. Expecta igitur, donec totum euanescat plumbum . Quod si euauerit, & non cessat illius motus, non est depuratum. Iterato igitur super illud plumbum proijce, & super illius faciem iterato suffla, donec plumbum separetur . Quod si non quieuerit, iterato post plumbi proiectionem, sufflationem in illius faciem procura, quousque quiescat, & uideas illud mundum & clarum in superficie sua. Post hoc uero carbones aperi, & ignem dissipa, & in faciem eius aquam perfunde: hoc enim perfecte examinatum inuenies . Et si quandoque in sufflatione huius examinis istrum proieceris, melius & perfectius depurabitur, quoniam sordes tollit, & illas infiscat. Potest tamen loco uitri sal proijci, aut borax, aut alumen aliquod. Similiter & confici potest huius examen cineritij in crucibulo terreo, & in circuitu illius sufflari, & super faciem eius similiter, ut citius confletur examinandum. His igitur sufficienter narratis, ad cementi examen transeamus cum causis suis, & suis experientijs manifestis & notis.

De Cemento, quare quaedam corpora plus, quaedam uero minus illud perferant. Caput XC.

Diximus autem, quod corpora quaedam magis, quaedam uero minus, per ignis comburuntur calcinationis modum: ut quae pluris sunt Sulphuris quantitatem combustibilis continentia, magis: quae uero minus, minus . Quia igitur Sol

u inter

inter cætera corpora minoris est Sulphuris quãtitatis: ideo inter cætera omnium mineralium corporum minime per ignis inflammationem comburitur. Luna uero post Solem inter omnia corpora reliqua minus est Sulphuris quantitatis participans, pluris autem quam Sol, Igitur minus potest secundũ hoc inflammationis ignitionem temporis spacio longo tollerare quam Sol, & res per consimilem comburentes naturã. Minus Venus: quia Sole & Luna pluris est Sulphuris, & terreitatis maioris, ideo minus inflammationem ignis tolerat. Iupiter uero minus Venere, plus uero Sole & Luna sulphureitatis & terreitatis participat, & ideo minus per inflammationem Venere comburitur, plus uero Sole & Luna. Saturnus uero plus terreitatis & sulphureitatis per naturam in cõmixtione seruauit, quam nũc dicta corpora: & ideo citius & facilius omnibus dictis inflammatur corporibus, & per inflammationẽ cõburitur uelocius, propter hoc, q̃ sulphureitatẽ maxime habet coniunctam & Ioue magis fixã. Mars uero non per se, sed per accidens non cõburitur. Cum enim cũ multæ humiditatis commiscetur corporibus, combibit illam, propter suę humiditatis carentiã: & ideo coniunctus non inflammatur, nec comburitur, si non inflammabilia nec combustibilia sint corpora sibi unita. Si uero combustibilia sint illi commixta corpora, secundum naturã suã combustionis, necessario euenit Martem comburi & inflammari. Cum igitur ex rebus constituatur inflammabilibus cementum, patet causã illius inuentionis necessaria: & fuit, ut omnia cõbustibilia adurerentur. Cũ igitur unũ solũ sit corpus incombustibile: solũ illud, aut ad illius naturã præparatum, in cemento saluatur. Durant tamen quædã magis, quædã uero minus in cemento. Quæ uero magis, & quæ minus, nota sunt cũ causis dictis. Durãt igitur plus Luna, minus uero Mars, adhuc uero.

S V M M A E P E R F E C T I O N I S G E B R I . 155 155
uero & minus Iupiter, minus uero & adhuc Venus, minime
uero Saturnus.

*Cementi examen quomodo sit componendum &
exercendum. Caput XCI.*

NArremus igitur Cementi modum. Cunaq; cognitu no-
bis sit maxime necessarius in perfectionis examine, dici
mus quod illius compositio est cū inflammabilibus rebus. Et
sunt huius generis res omnes denigrantes, & fugientes, & pe-
netrantes, & comburentes; sicut est uiriolum, sal ammoniacū,
& æris flos, & lapis fictilis antiqui contriti, & sulphuris mini-
ma quantitas, aut nihil, & uirilis urina, cum similibus acutis,
& penetrantibus. Incementantur igitur hæc omnia cum urina
uirili, & super corporis illius tabulas tenues ponuntur, de cui-
us intentione sit probationis examinari iudicio. Dehinc uero
tabulæ conclusæ in fictili uase extendantur super cratem fer-
ream, ita tamen, quod una ex eis alteram non tangat, ut libere
ignis uirtus ad illas percurrat æqualiter, & sic triduo in igne
forti conseruetur fictile, Cautela tamen adhibeatur, ut ignian-
tur tabellæ, sed non fundantur. Post tertiam autem diem tabellas
omni impuritate mundas inuenies, si in perfectione illarum
extiterit corpus. Si uero non, corruptas omnino & calcinatio-
ne combustas. Quidam tamen ponunt ad inflammationem ta-
bellas, absq; compositionum cemento, & depurantur similiter,
si perfectionis sint corpora. Si uero non, comburuntur omni-
no. Longiori tamen combustionis spacio in hoc ultimo egent
examine, quod sola ignis inflammatione perficitur, quam quæ
cementi examinantur iudicio. Sed cum Luna quidem à Solis
natura non multa distet differentia, pauco administratio-
nis modo in iudicio cum illo quiescit. Et neq; separatio cor-
u ij porum

porum fit ab inuicem in his duobus examinis generibus, nisi propter diuersitatem compositionis substantiarum eorū: quia ex eo resultat fusionis diuersitas, & spissitudo & raritas: quæ quidē separationis sunt causæ, quia fortē propter illorū compositionem non corrumpitur illorum substantia à substantia corporis extranei, cum non fiat illorum per minima mixtio. Et ideo necesse est, illa de cōmixto à se inuicem separari, sine corruptione totali illorum essentia. Quamobrem administratio corporum imperfectorum completa, dignoscitur, cum eiusdē fusionis, & ignitionis, & soliditatis, administrationis reperta sunt ingenio.

De Ignitione. Caput XCII.

Restat igitur ut capitulum de Ignitione tradamus. Dicimus igitur, quoniā corpora maximæ perfectionis cum ignitione determinata, reperta sunt ignem suscipere, ante fusionem illorum. Et ideo dicimus, si alterationem illorum completam adinuenire conamur, necesse est ad fusionem illorum corpora administrata redigere. Et est scilicet, ut priusquam fundantur perfectionis corpora, ignitionem suscipiant cum in flammatione, cœlestini coloris amœnitatis, priusquam perueniat illorum ignitio ad albedinem ignis, quam oculus nequam possit conspicerere. Patet igitur ignitionem illorum perfectā compleri ante fusionem, cum rubore intenso, & non cum albedine, quam non possit conspicerere oculus. Si enim priusquam igniantur administrata fundantur corpora, in complemento non sunt. Si uero & igniantur cum labore & ignis expressione forti, non est illorū administratio uera. Et hoc quidem in mollibus. Idem uero in solo Marte contingit colligi. Non enim non ignibilia de facili ignitionem preparationis modo suscipiunt, neq; non fusibilia fusionem rectam, quam in perfectis

perfectis secundum naturam inuenimus. Et si cum ignitione flammam amœnitate cœlestini coloris non prædant administrata, non est illorum completa administratio. Et si minuitur aliquid ponderis, coloris, pulchritudinis, ignitionis, & similitum ex præparamenti differentiarum bonitatis inuentum astutia, non fuit sufficiens artificis indagatio. Reiterato igitur inquirat, donec inueniat cum modis diuina bonitate collatis.

De fusione. Caput XCIII.

IN fusionis igitur narratione sufficientiam tradamus, secundum quod examen est corporum omnium ad ignitionem illorum certam. Dicimus igitur quod unica est perfectionis fusio cum ignitione, sed non cum cuiusq; ignitionis genere, sed cum ignitione in qua non albescit omnino corpus, & cum ignitione in qua non fit fuscedo igni adueniens, & in qua non subito post ignitionem fundatur, & liquefcat corpus ut fluat. Igitur cum se fuderit corpus ex minima ignis pressione debilis, aut sine ignitione, aut cum ignitione fusca, huius præparationis necesse est corpus imperfectionis esse, unumquodq; imperfectorum corporum, in artificio diminuto. Et si post fusionem infrigidari omittatur, & omnino subito in nigredinem illius uertatur ignitio, & ob hoc quidẽ prius quam durefcat, ignitionem perdat, non est in complemento corpus, cuiuscũq; generis illud extiterit. Sed iudicari quidem expedit mollitiei hoc corpus existere ex imperfectionis corporum generibus. Et si quidem cum ignis laboriosa expressione fortis & uiolenti fiat illius ante fusionem ignitio & radio fulgoris inæstimabilis albescens omnino, iam non perfectionis, sed duritiei alteratum est corpus. Et ob hoc quidem si post illius fusionem ab igne tollatur, & subito induretur, ut non fluat, manente illius

u iij ignitione

ignitione fulgida, iam non Lunarís aut Solarís perfectionis corpus existit, cuiuscunq; generis & preparationis corpus fuerit administratum, sed sub Martis differentiarum natura ponatur. Patet igitur ex iam dictis, triplicem in fusilibus ignitionem ante liquefactionem substantiarum illorum experimento recolligi: Vnam scilicet fuscā, alteram uero rubeam & claram, albissimam uero tertiam, radio fulgentem. Prima quidem est mollium: secunda perfectorum: tertia uero durorum corporum ratione & experimento probatur. Sed & qui harū omnium ignitionum desiderat gradum perquirere, omnia fusibilia conflēt corpora, & ignis consideret sufficientiam ad fusionis perfectionem completam, & considerando recolligat omnium signorum fusionis gradus differentiam, & sic quidem inueniet: aliter uero non. Et hoc quidem tibi adducatur exemplar in omnibus à nobis determinatis atq; determinandis examinationis maneriebus. Et hæc itaq; de fusionē dicta sufficiāt.

De expositione corporum super uapores acutorum. Caput XCIIII.

Prosequentes igitur sermonis complemētum, de corporū expositione super acutorum uapores narremus. Dicimus igitur, quod perfectionis uideamus corpora super acutorū uaporem exposita, acrium uidelicet, ponticorū & acetosorū, simi- et similia, liter omnino aut nihil florere, aut acernissimum cœlestinum florem emittere florem emittere. Sed Solem purissimū non florere: Lunā uero aut Solem non purum, super acutorū uapores exposita, florere comperimus, & cœlestinum acernissimū, acernus Solem q̄ Lunam. Et ob hoc igitur naturam imitantes, & nos similiter in preparatis colorē cœlestinū creemus corporibus, q̄ per argēti uiui bonitatem perficitur, ut sufficienter à nobis narratum est in præ-

SUMMAE PERFECTIIONIS GEBRI. 159

in præcedentibus nostri sermonis. Quæcunq; igitur præparata corpora super uapores acutorum extiterint, & cœlestinum non creauerit amœnitatis colorem, non sunt in præparationis complemento totali. Itaq; est ex corporibus quoddam, quod rubeum fuscum, aut citrinum fuscum uiriditati admixtum, colorem in examine ponticorum floret in superficie sua, ut huius generis est Mars. Quoddam uero uiride fuscum in superficie floret, cœlestino admixtum turbido, & huius generis est Venus. Quoddam uero album fuscum, & huius generis Saturnus comperitur. Quoddam uero album clarum, & huius generis est Iupiter. Quia igitur maxime perfectum corpus, minime floret, aut nihil: & si quid floret, tardissimo temporis floret spacio: Et Iupiter quidem omnium tardissime inter diminuta à perfectionis complemento corpora gummositatem suam floret. Ideo per huius magisterij examen consideramus Iouem, maxime perfectioni approximare in opere maioris ordinis. Per hoc igitur examen perquiri poterit, in quo pertractatum temperamenti genere consistat corpus, si recte horum consideraueris ordinem, quæ narrauimus in hoc capitulo. Sin autem non, tuæ imputa temeritatis insipientiæ.

creauerint

efflorescere
fuitgummositatis
e sue florem
emittit, pag.
158, 22.

De Extinctione ignitorum. Caput XCV.

IN extinctionis igitur narrationem adducamus totalem. Est tamen multiplex illius experiētia, in qua cognoscitur utrū in perfectione magisterium consistat. Primū igitur, si ignitū corpus in liquore extingatur, & Lunare quidē albū non fiat, & Solare citrinū fulgidum, sed in alienū mutetur colorem, nō est in complemento alteratio magisterij. Vt si quidem in reiteratione sue ignitionis & extinctionis in aq; salū aut
aluminum

aluminum cuiuscunque generis administratione creatis, scoriã nigredini affinem in sua superficie prætenderit: aut extinctione illius in Sulphuribus, & ab extinctione, ignitionis reiteratione multa, euauerit: aut nigredine foeda se in secerit: aut omnino per mallei compulsionem se confregerit, fallax est operis artificij. Aut si ex Salis ammoniaci, & uiridis æris, & puerilis urinæ mixtionis cementatione, aut in natura consimiliũ, & ad ignitionem positum, & post ignitionem & extinctionem sui, ad extensionem similiter Lunare uel Solare ex toto colorẽ amiserit proprium, aut scoriã creauerit, in corruptione constat corpus adhuc permanere Sophistica. Vnam tamen generaliter tibi tradimus regulam certam, quod tam in dictis quã à nobis dicendis examinibus, si quid ex perfectionis differentijs alteratum commutauerit corpus ponderis, uidelicet aut coloris, non recte, sed fantastice indagauit artifex opus: quod non peculiosum, sed perditionis est potius.

De adurentis Sulphuris admixtione. Caput XCVI.

EX sulphuris igitur mixtione, utrum in perfectione consistat magisterium, approbatur similiter, quia experientia nostra inuenimus sulphur corporibus commixtum, quãdã magis, quãdam uero minus comburere: & quãdam à combustione illius redire: quãdam uero non, nostro comperimus artificio. Et ex hoc itaque differentia notari potest inter ipsa à perfectione diminuta corpora præparata in complemento sophistico. Igitur cum inter cætera corpora cuiuscunque inuenimus generis, Solem minime per Sulphur comburi. Abhinc uero & postea Iupiter, deinde uero Luna, post hoc Saturnus, & facilius quidem his omnibus Venus: facillime Mars per Sulphuris oleaginitatem comburitur. Ideo per hoc notatur quod magis, quod

quod minus naturæ perfecti approximatur. Et ex diuersitate colorum post corporum combustionem perquiri potest, in quo alteratum genere ex suæ naturæ radice corpus consistat: quoniam Sol quidem citrinum intensum, aut rubeum clarum, Luna uero nigrum cœlestino admixtum, Iupiter uero nigrum, modica rubedinis tinctura admixtum, Saturnus uero nigrum fuscum, multo rubori & liuiditati admixtum, Venus uero nigrum, liuiditati admixtum, multa præexistente combustione Sulphuris, pauca uero præexistente combustionem nitidissime, & amœnum uiolaceum protendit ex Sulphuris commixtione colorem, Mars uero in omni combustionis genere nigerrimū fuscum colorem creat. Ex reductione autem à Sulphuris combustionem notatur similiter diuersitas in corporibus. Quædam uero redeunt, quædam uero ignis expressione à reductione cū sulphure recedunt, aut totaliter, aut eorum quantitas maior: quædam uero in suæ naturæ corpora, quædam uero in aliud quam suæ naturæ redeunt à combustionem ad corpus. Redeunt ad proprii naturam corporis, à Sulphuris combustionem Sol & Luna, recedunt autem Iupiter & Saturnus. Iupiter autem aut totaliter, aut secundum sui maiorem partem. Saturnus uero non ex toto recedit, sed quandoq; maior, quandoq; uero minor illius deletur pars. Horum autem contingit diuersitatem existere propter naturam rerum & corporum, & administrationis eorum in opere preparationis differentiam, quia scilicet ex subita ignis expressione de reductionem Iouem deleri contingit. Ex successiua uero & paulatiua, & Saturnū & Iouem saluari. Eorum tamen reductio in alieni corporis potius quam proprii naturam uergit. In clarum uidelicet antimonium, Iouis, in fuscum uero Saturni conuerti reductionem, repertum experientia nostra extitit. Venerem uero minus, in ignis

x reductionis

reductionis impressione: Martē uero magis cōtingit. Sed Veneris quidē est reductio ponderosa, & citrina fusca, & mollis, nigredinē participans, cū sui augmento ponderis corporis. Ex his igitur perquiri poterit omnium alteratoꝝ natura corpoꝝ.

De Calcinatione & reductione. ^{a calce. v. 17.} Caput XC VII.

perfectionis corpora seu perfecta, v. 17 et 26

DE calcinationis igitur & reductionis reiterationis examine dehinc perquirendum. Innuimus igitur, quod perfectionis reperta sunt corpora in calcinationis & reductionis reiteratione, ex bonitatis differentijs, nihil coloris, ponderis, aut quantitatatis, de qua curandum sit nimium, aut fulgoris perdere, quantūcūq; reiteretur ad illa operationis illarum multiplicitas. Et ideo, si per reiterationem modorum calcinationis & reductionis à calce, ex omni metallorum alteratorum genere, bonitatis differentijs perdant aliquid, æstimandum putes, sophisticè perquisitionem artificem indagasse. Quamobrē igitur ad illas exerciteris, ut eas ^{bonitatis differentijs v. 8/} cognoscas.

Calcinationis et reductionis reiterationes.

De facili susceptione Argenti uiui Caput XCVIII.

revera

IAm igitur uobis patuit ueridice, maximam argenti uiui quantitatem continentia perfectionis existere corpora: & ideo maxime argento uiuo amicari. Quamobrem autumandū corpora magis perfectioni approximare, quæ magis amicabilem argenti uiui combibunt. Et huius est signum argenti uiui facilis susceptio à Solari aut Lunari perfectionis corpore. Ob huius igitur rationis causam, si quidem alteratum corpus de facili in sui substantiam Argenti uiuum non suscipiat, à perfectionis maxime complemento distare necesse est.

NB contrariam

v. 6. quod perfectiora reperta sunt — bonitatis differ. quidquam coloris p. — tione, nec in Recapitu.

Recapitulatio totius artis. Caput XCIX.

Quia pertractauimus huius magisterij causarum sufficien-
tia experientias notas, secundum nostri propositi fermone-
nis exigentiam. Restat nos ad complementum totius operis
diuini peruenire in capitulo uno, & in summam contrahere ser-
monis abbreviati in Capitulis dispersum magisterium. Dici-
mus igitur, qd totius operis intentionis summa non est, nisi ut
sumatur lapis, in Capitulis notus: deinde uero cum operis instā-
tia assiduetur super illum opus sublimationis primi gradus: &
per hoc mundatur à corrūpente impuritate, & est scilicet sub-
limationis perfectio, ut cum ea subtilietur lapis, donec in ulti-
mam subtilitatis puritatem deueniat, & ultimo uolatilis fiat.
Ab hinc uero cum fixationis modis figatur, donec in ignis aspe-
ritate quiescat. Et hic secundū pręparationis gradus meta con-
sistit. Sed & tertio similiter lapis administratur gradu, qui in ul-
timo consistit pręparationis complemento, scilicet ut iam fixū
lapidem cum modis sublimationis uolatilem facias, & uolati-
lem fixum, & fixum solutum, & solutum iterato uolatilem, &
iterato uolatilem fixum, quousq; fluet & alteret in comple-
mento Solifico & Lunifico certo. Ex reiteratione igitur prę-
parationis huius gradus tertij in medicina, resultat bonitatis
alterationis multiplicatio. Ex diuersitate igitur reiterationis
operis super lapidem in gradibus suis resultat multiplicatio-
nis bonitatis alterationis diuersitas, ut ex medicinis quędam
quidem sui centuplum, quędam uero ducentuplum, quędam
trecentuplum, quędam uero millecuplum, quędam uero in-
finitum Solificum & uerum perfectionis Lunificum transmutet
corpus. Abhinc igitur & ultimo tentetur, utrum in perfe-
ctione consistat magisterium.

causas suffi-
cienter per
exper-

assiduetur]
assiduo labore
sublima illum

reiteratione
bonitatis

preparationis
artificio in-
quiratur, de
argenti et au-
ri bonitate.

Quem modum Author in arte tradenda
seruauerit. Caput C.

» S Ed ne nos quidem mordeamur ab inuidis, narramus quod
» non tradidimus scientiam nostram sermonis continuatio-
» ne, sed eam sparsimus in diuersis capitulis. Et hoc ideo, quod
» eam tam probus quam improbus, si continue fuisset tradita,
» usurpasset indigne. Et eam similiter occultauimus, ubi magis
aperte locuti fuimus, non tamen sub ænigmate, sed sub plana
sermonis serie artificem allocuti fuimus, & tali sermonis modo
eam ascripsimus, quam solius Dei altissimi, benedicti, sublimis
& gloriosi, & nostræ, qui illam scripsimus, menti recolligi ac-
cider: aut diuinæ gratia bonitatis perfusi, quæ cui uult largi-
tur, & subtrahit. Non desperet igitur doctrinæ filius, quia si il-
lam quæret, eam inueniet: non doctrinæ, sed propriij motus in-
dagatione naturæ: Quia qui per suæ industriæ bonitatem quæ-
ret, scientiam inueniet. Qui uero per librorum insecutionem
quæsiuerit, tardissime ad hanc perueniet artem preciosissimam.
Quia nobis solis, artem per nos solos inuestigatam ædidimus,
& non alijs, uerissimam tamen & omnino certam. Solum igitur
prudentes ad artem alluciuimus, & per ingenia à nobis tra-
dita uiam inuestigationis eisdem exposuimus. Non autem eã
inuentam nisi solis nobis scripsimus, sed & inuentionis modũ
& modorum ingenia. Per ea igitur quæ tradidimus, exerceat
se bonæ mentis artifex, & Dei donum altissimi se adinuenisse
lætabitur. Ad artis igitur excellæ perquisitionem hæc dicta
sufficiant.

Libri Secundi summæ perfectionis
Gebri, Finis.

Gebri

165 165

GEBRI ARABIS PHILOSOPHI SOLERTIS

PRIMI, RERVM QVE NATVRALIVM PERITISSIMI

Ἰσοπέτη Χημικός liber. quem inscripsit De inuentione ueritatis sue
perfectionis. Incerto interprete. 19 pag.

De sex proprietatibus rerum, ex quibus medicina elicitur. Caput 1.

Considerauimus in nostris uoluminibus, ex secretis principiorū naturalium proprietatibus, quin etiā per experientiam nostram & inuestigationem inuentionis nostræ omnimode certam, quod ea, ex quibus elicitur nostra medicina, in corporibus transmutandis habeant in se has qualitatū proprietates. Primo, quod habeant terram subtilissimam in se, & incombustibilem, aptamq̃ ad figendum, omnimode fixam cum suo proprio radicali humore. Secundo, humiditatem aëream & igneam uniformiter illi terræ coniunctam sic: quod si unum fuerit uolatile, sit & reliquum. Et quod ipsa humiditas sit super omnes humiditates expectans ignis calorem, usq̃ ad sui sufficientis inspissationis terminum completum, quo ad indigentiam completionis ipsius cum permanentia inseparabili terræ sibi annexæ, sine euaporatione. Tertio, quod humiditatis dispositio naturalis sit talis, quod per beneficium suæ oleaginitatis in omnibus suarū proprietatum differentijs, terram sibi annexam, conuersione utriusq̃ in alterum homogenice, sic contemperet unctuose, & unione totali, & uinculo cōiunctionis inseparabilitatis æqualiter, ut post finalis præparationis gradum fusionem bonam

preſtet. Quarto, quod hæc oleaginitas ſit tantę puritatis eſſen-
tię, & ab omni re combuſtibili ſeu urente artificialiter emun-
data, quod omnia cum quibus per minima conſungitur, non
comburat, ſed à combuſtione præſeruet. Quinto, quod claram
& ſplendidam habeat tincturam in ſe, albam uel rubeam, mun-
dam & incombuſtibilem, ſtabilem & fixam, quod ignis nequa-
quã ualeat ipſam permutare, necq; ſulphurea aduſtiua ſeu acu-
ta corrodentia ipſa corpora corrumpere & deſcœdare. Sexto,
quod totum compositum inceratum cum ſuo complemento
finali, ſit tantę ſubtilitatis, materięq; tenuitatis, quod poſt fi-
nalem ſuę decoctionis terminum, in proiectione tenuiſſimę
maneat fuſionis, admodum aquę & penetrationis profundę,
uſq; ad ultimum rei permutabilis, cuiuſcuq; fixationis ipſum
extiterit in complemento, & cum uicinitate ſua ſeu affinitate
adhæreat ſuo ſimili naturaliter, cum inſeparabili conſolida-
tione contra impreſſionem ignis in ipſa hora, ſua ſpiritualitate
corpora in uolütum reducens.

De ſeptem medicinę proprietatibus: Caput II.

HIs conſideratis, inuenimus inueſtigatione noſtra, ſeptem
proprietates rerum in noſtro lapide neceſſarias & oportu-
nas, & ſunt hæc, oleaginitas, materię tenuitas, affinitas, radi-
calis humiditas, puritatis claritas, terra figens, & tinctura. Pri-
ma uero differentiarum proprietas, eſt ipſa oleaginitas, dans in
proiectione uniuerſalem fuſionē, & apertionem materię. Nā
primū quod neceſſariū eſt poſt medicinę proiectionē, eſt ipſius
medicinę ſubita & conueniens fuſio, quę cū oleaginitate mine-
rali perficitur ac inuiſceratur. Secūda eſt materię tenuitas, ſiue
ipſius ſubtilitas ſpiritualis, tenuiſſime fluens, in fuſione ad in-
ſtar aquę penetrans in profundum rei alterabilis, quia ſecūdo
poſt

post fusionem medicinæ, necessaria est ingressio eius immediate. Tertia est affinitas siue uicinitas inter elixir & rem transmutandā, dans adhærentiam in obuiatione sui similis & retentione; quia tertio post medicinæ ingressionem immediate adhærentia conueniens est & necessaria. Quarta est radicalis humiditas, igneas, congelans, & consolidans partes retentas cum adhærentia sui similis, unione omnium partium cōsimiliū inseparabiliter in æternum: quia quarto, post adhærentiam, oportuna est partium consolidatio cum sua radicali humiditate uiscosa, & necessaria. Quinta est puritatis claritas mundificatiua, dans splendorē eminentem, in combustione existenti, non adurētis. Nā post cōsolidationem partium purificatarum relinquit, quod ignis actualis habet comburere omnes superfluitates extraneas, non consolidatas, quare sequitur purificatio immediate, & est necessaria. Sexta est terra figens, temperata, tenuis, subtilis, fixa, incombustibilis, dans fixationis permanentiam in solutione adhærentis cum eo, stans & perseuerans contra ignem. quia sexto uecessaria est immediate fixio, post purificationē & oportuna. Septima est tinctura dans colorem splendidum & perfectum, album, aut citrinum intensum, & lunificationem, seu solificationem reꝝ transmutabilium. quia septimo post fixationē necessaria est tinctura splendida, & ulterius color tingens, seu tinctura colorans materiam conuertibilem in uerum argentum, uel aurum cum omnibus suis differentijs certis & notis,

rei
„ quæ in combusti-
bili. non adu-
rens p. 166, 2.

quinto

Diuisio totius libri in quatuor particulas. Caput III.

Sufficienter ad artis exigentiam disputauimus contra negantes artem, & de principijs naturalibus, que sunt de intentione naturæ in metallorū procreationib, & de corporibus, metallorum, & eorum

& eorum procreationibus, & præparationibus, & ultimo de
 medicinis, & examinationibus eorum transmutatorum, utrū
 in perfectione steterit complementum, in Summa nostra per-
 fecti magisterij, Et ibidem scripsimus modum inuentionis ar-
 tis nostræ, & nostrorum ingenia, secundum ueritatem quam
 uidimus, & tetigimus. Hic uero nunc de perfectionis inuen-
 tione tractabimus, & declarabimus speciali modo ea quæ ne-
 cessaria sunt in hoc nostro magisterio, & modum præparatio-
 nis eorum pondere & mensura, & probatione certa non con-
 iecturali. Volumus autem hunc librum nostrum in quatuor
 particulas diuidere. Et in prima de medijs mineralibus, & eorū
 præparationibus tractare sufficiēter, ut sint apta in extractio-
 ne spirituum, & corporum imperfectorum. In secunda de spi-
 rituum mundificationibus, & præparationibus integris eorū-
 dem. In tertia de imperfectorum præparationibus diuersis se-
 cundum exigentiam operis complementi. In quarta de omni-
 bus medicinis specialiter pro quolibet corpore in Solē & Lu-
 nam transformando, cum proiectione, pondere, & mensura,
 secundum necessitatis exigentiam ad operis complementum.

PRIMA PARTICULA

De mediiorum Mineralium præpa-
 ratione. Caput IIII.

SAL commune dissoluatur in aqua fontis clara, & per filtrū
 destillatur, & congeletur in uase terreo, uel plumbeo, uel
 alio metallo. Sal petra dissoluatur in aqua fontis, & per filtrū
 distilletur, congeletur in uase uitreo usq; ad ipsius fusionem
 cristallinam. Sal nitri sic præparatur, dissoluatur in aqua fontis
 clara, & distilletur per filtrū. Sal gemmæ dissoluatur, ut prius,
 cōgeletur in terreo uase uitreato. Sal alkali uerum, fit de zozz
 * in plumbeis uasis decoquant. cum in terreis, de- dissoluta
 berent. et ingenii soletia ad hoc opus, ut ad aliquam consistenti-
 am in terreis uasis coquantur, et adhuc humida in magnam uas
 crassi ligni, transportentur. Lateribus terreis uasis alioqui sal
 congelans adheret in fortiter.

in doctrinam, op
 rationum artifi
 cia

mira mihi hæc
 doctrina, del
 plumbeo, uel alio
 metallo. forsan
 respexit solum
 ad usum eius sa-
 lis ad puroran-
 da metalla; non
 autem ad usum
 eius in cibis. pag
 169. v. id. 19. Hinc
 error Lunenburgē-
 sium, et alior. forsa
 sui salis aquam.

VERITATIS SIVE PERFECTIIONIS 169

dissoluta & per filtrum distillata & cocta ad tertiam partem,
 & descendit sal in paruo tempore ad fundum uasis ad modum
 cristalli, & est preparatū. Similiter fit Sal alkali apud aliquos. *cc*
 Accipiunt cinerem clauellatam, pondera quinq;, & calcis ui-
 uæ unum, & extrahunt totum lixiuū, & distillant, & conge- *per filtrū,*
 lant, hoc reiterant semel, & est preparatum. Sal ammoniacus *cc*
 fit ex quinq; ^{p. 4 pondere} partibus urinæ humanæ, & parte una sudōris ei- *cc*
 usdem, & parte una Salis communis, & parte semis fuliginis *cc*
lignorum, his simul coctis usq; ad consummationem humidi- *cc*
 tatis, sublima Salem ammoniacum uerum & utilem, hunc ite-
 rum in sudōre dissolue, & congela, & sublima à Sale communi
 semel, & est preparatus. Sal tartari fit de fecibus uini distillati
 calcinatis, tartaro ex eis dissoluto & congelato, & est prepara-
 tum. Sal urinæ, fit ex fecibus urinæ distillatæ calcinatis, & ite- *per filtrū*
 rum in aqua sua dissoluitur & congelatur, & est preparatum, *p. 168, 24. 26.*
 & magni iuuamenti. Multi diuersi mode tractant de Salium *p. 169, 1.*
 præparationibus, nos autem inuentione nostra inuenimus has
 præparationes Salium breuiores, subtiliores, & utiliores ad
 nostrum propositum prosequendum, cum ex omnibus rebus
 uere calcinatis Sales per solutionem extrahantur, quæ per uia
 prælibatam preparari tenentur. Sufficiat igitur nos transire
 cum his magis usitatis. Alumen glaciale uel rochæ, duplicem
 habet præparationis modum, unum pro corporibus calcinatis
 abluendis: alium pro spiritibus sublimandis. Primo modo sic
 præparatur: Dissolue ipsum in aqua clara fontis, & destilla per
 filtrum, & coque ad eius tertiam partem, & pone in parapsidi-
 bus uitreatis, & descendit circa latera uasis, & in profundo alu-
 men preparatum cristallinum. Secundus modus est, ut alumen
 in uase terreo coquatur, quousq; humiditas euanescat, & in-
 uenies in subm spongiosum, & leue preparatum pro sublima-
 y tionibus,

tionibus, & alijs diuersis operationibus. Alumem plumosum, dissoluitur & congelatur ut prius. & est præparatum. Nunc de præparationibus atramentorum inuestigare expedit, cum multum necessariū sit illud, quod per ea colligimus in tincturis & ligamentis spirituum, & aliorum quæ ad illud spectant. Atramentum nigrum dissoluitur in aqua bulliente, & per filtrum distillatur, & congelatur, & est aptum. Cuperosa dissoluenda est in aceto distillato, clarificanda per filtrum, & congelanda, & sic est munda. Vitriolum Romanum alia præparatione non indiget, nisi quod in aliquibus casibus tenetur in igne mediocri & rubificatur. Amplius est certum, quod à corporibus imperfectis extrahuntur diuersa nobis necessaria, & sunt adminicula perfectionis in casu, quæ indigent præparatione, & primo de Cerussa plumbi, Cerussa plumbi diluenda est in aceto distillato, purificanda deinceps à grossioribus, & illud quod ut lac emanauit, congelandum in Sole, uel lento igne, & est præparatum. De albo hispanico, Stanni, minio, eodem modo fit, sunt enim in urina distillata diluenda, & admodum Cerussæ præparanda, & sunt præparata. Viride æris in aceto distillato, soluitur, & rubificatum limpide congelandum erit lentissimo ignis calore, & est præparatum & aptum. Crocus ferri dissoluendus est in aceto distillato, & clarificandus, hæc aqua rubicunda croci congelata, dat tibi Crocum aptum. Aes ustum tritum & ablutum cum aceto distillato, per modum quem insinuauimus in præparatione Cerussæ, tibi subueniat. Litargirium in aceto distillato solutū, clarifica & congela, quia bene præparatū est, quod itæ quemadmodū alia prænotata dissoluere poteris, & eis uti, dissolutis & cōgelatis, & in hoc est inuestigatio profunda. Antimonium calcinatur, dissoluitur, clarificatur, & congelatur, & teritur, est præparatū. Lapis lazuli calcinat & abluitur

tritus,

tritus, & est purificatus. Lapis Aemathites, ignitur, & extinguitur sapius in felle taurino. Bolus armenus teritur & dissolvitur ut Cerussa, & congelatur. Cinnabari semel sublimandū est à Sale communi, & sic est præparatum. Tutia calcinatur & solvitur in aceto distillato, & est optime præparata.

SECUNDA PARTICULA

De spirituum mundificationibus. Caput V.

TRACTAVIMUS in prima particula, de eis, quæ nobis necessaria videbantur in inuentione nostra certa, ad spirituum & imperfectorum corporum præparationem sufficienter. Intendimus hic nunc ampliare sermonem de spirituum sublimationibus seu præparationibus cuiusque speciei, quo ad nostri magisterij indigentiam completam. Ne discedas ab hac nostræ inventionis doctrina, quam in meditatione profunda, & in operibus vidimus maxime nobis necessariam, & omnino certam. Hic uero pondera & specialem modum in eorum præparationibus & sublimationibus inuestigamus, cum experientia omnino certa, & primo de Sulphure, & de suo compari, & sic de alijs per ordinem.

arsenico

De Sulphuris præparatione. Caput VI.

SULPHUR uiuum, clarum, & gumosum tere subtilissime, & coque in lixiuio facto de cineribus clauellatis & calce uiua, colligendo superius combustibilitatem eius oleagineam extrahendo, quousque clarum uidetur: quo facto extrahe, & moue cum baculo, & caute extrahe illud, quod cum lixiuio egressum habuerit, partes grossiores inferius relinquendo. Illud autem extractum, in trigida parum, & impone ei quartam eius

de aceto bono, & ecce totum congelabitur ut lac. Lixiuum extrahe clarum quo ad poteris, residuum ad lentum desicca ignem & serua. De fecum amministrazione hunc modum serua. Ad librā unam Sulphuris huius præparati, accipe de squamis ferri bene calcinatis rubeis libram unam, Aluminis roche bene calcinati libram unam, & Salis communis præparati libram semis. Hoc totum incorpora bene terendo cum aceto, ut sit liquidum, quod coque, mouendo quousq; totum bene denigratum fuerit, & desicca, tere optime, & pone in aludeli cū largo cooperculo, & sit cooperculum alembici cum magna zona & larga, ad eleuationem spirituum conseruandam, sitq; aludeli altitudinis pedis unius cum dimidio, ne calor ignis alembici zonā attingat, & sic sublīma, ut docuimus in summa perfectionis nostrę. Collige autem quod in zona collectum fuerit densum, quod uero ad latera uasis superius in alembico adhæret leue & puluerisabile, proijce, quia combustibile & fœdum ac defœdans est. Collectum uero, per se pone in phialam, & coque super cineres tam diu donec humiditas combustiua paulatim deleatur, & serua munde, quia perfecte mundificatū est.

De Arsenici præparatione. Caput VII.

Fius compar Arsenicum, post contritionem bulliendum est in aceto, & ibidem tota pinguedo combustibilis extrahenda & desiccanda. Sume deinde libram unam cupri calcinati, & semis aluminis calcinati, & salis communis præparati tantum ut aluminis, & tere cum aceto ut sit liquidum, & coque ut in sulphure, & sublīma in aludeli sine alembico, & sit longitudinis unius pedis, collige album & densum clarum, & lucidum, & serua, quia satis est aptum.

De Argenti

De Argenti uiui præparatione. Caput VIII.

Argentum uiuum sic sublima. Sume de eo libram unam, Vitrioli rubificati lib. duas, aluminis rochæ calcinati lib. unam, & salis communis lib. semis, & salis petræ quartam partem, & incorporatum sublima, & collige album densum clarū & ponderosum, quod circa uasis spondilia inuentum fuerit, & serua ut tibi de alijs scripsimus. Sed si in prima sublimatione inuentum fuerit turbidum uel immundum, quod tibi accidere poterit, propter tuam negligentiam illud cum eisdem fecibus noueris iterum sublimare & serua.

Summa Perfectionis cap. 45. pag. 70.

De Marchasita præparatione. Caput IX.

Marchasita trita ponatur in aludel magni fundi ad digiti spissitudinem, & primo Sulphur cum lento igne collige, & cum cessauerit, uigora ignem, renouato cooperculo, & ascendet quod Argenti uiui locum obtinet, ut tibi plenarie scripsimus in perfectionis nostræ summa completa.

De Tutia præparatione. Caput X.

Tutia puluerizata in aludele posita magnæ ignitionis administratione, sublimatur & fit bona. Sal ammoniacus sublimatur à Sale communi, ut in practica de salibus tibi scripsimus. Argentum uiuum ita sublimatur rubicundissimum: Recipe libram unam Mercurij, & libras Vitrioli rubificati duas, & libram Salis petræ, simul mortificato, & sublima etiam ab alumine rochæ calcinato, & Sale petræ cum eisdem ponderibus. Et est magnum nostræ inuentionis secretum, nec sit pretermittendum, quin consideratio fecū sit notanda in Sulphuris sublimatione & sui comparis, quod Sulphur sublimatum à calce cupri, magis dealbatur, quam à calce ferri. Et sic inuestigandum

gandum est de Arsenico, nam à ferro sublimatur magis rubeū. Possunt etiam sublimari à Vitriolo & alumine calcinato, & cū Sale communi & Sale petræ commixtis, & ita sufficienter tradidimus spirituum præparationes artificiose non modice.

TERTIA PARTICVLA

huius libri, quomodo corpora sint præparanda. Caput XI.

Tertiam nostram particulā ponimus imperfectorū corporum præparationem completam, & inuestigamus modū, qualiter præparari debeant ut perficiantur quo ad complementum primi ordinis uel secundi per se, sine medicina. Secundo præparationem eorum ad recipiendam medicinam albam, uel rubeam.

De præparatione Saturni. Caput XII.

Saturnum calcina cum sale communi præparato fufum, cū spatula ferrea agitādo quousq; in cinerem uertatur, coque per diem naturalem, & sit aliquantulum ignitus, & non multum, ablue cū aqua dulci complete, deinde calcina per tridū, donec intime rubificetur, & si uis ad album, cum aqua aluminis albi imbibere, & reduc cum oleo tartari, uel eius sale. Si uero ad rubeum, imbibere cum aqua croci ferri, & uiridis æris prædicto, & reduc cum sale tartari ut prius, & hoc itera quousque sufficiat.

De præparatione Iouis. Caput XIII.

Iouem calcina ut Saturnum. Et albifica eius calcem, per triduum ut in Saturno, nec errabis in eis reductione, quia difficilis est, nisi fiat in furno illorum qui per cinericia uel cementa

menta reducunt, & fit ad libitum. Scias tu inuestigator huius operis, quod præparationes fecum reductibilium plenarie in hoc libro conscripsimus, cum totus ^{hic} ^{liber} sit practicus cum inuestigatione certa compilatus. Sed in summa nostra præseruauimus nobis alium stilum magis Philosophicum, cum ibidem ut Theoricus, hic uero ut Practicus purus, artem cõplete inscripsimus. Ut autem artifex errare non possit, subiunge illud, quod reducere quæris, scilicet tantum, quantum illud quod præstare habet reductionem, & calcem diuisam cõdunare. Sed in incturis est alia consideratio. Nam tingens multiplicandum est super tingendum, donec tinçtura appareat: quod considerabis in corpore uel medicina: & hoc est unum de secretis nostris. Postquam reduxeris hæc duo plumba, & inuenieris splendorem & colorem, & omnia alia ad uoluitum tuum forte ignitione carebunt, & ut consequaris intentum, incipe sic. Dissolue tutiam calcinatam, & stannum calcinatum, & has aquas misce, & cum hac aqua imbebe calcem stanni, uice post uicem, sic cum induxeris octauam partem tutiæ in totam calcem, reduc in corpus, & uide si ignitionem habuerit, bene quidem, si uero non reïtera, donec ignitionem habuerit. Et omnes aquas dissolutiuas spirituum & corporum ponam in fine libri huius, & quodlibet eius pro suo genere: nec mireris quod dispersimus huius practicæ specialia in diuersis uoluminibus, cū ab improbis hanc artē fugare conamur. Cum talk uel Mercurio præcipitato, uel utiliùs cū Luna pura ad hoc deducta calcinando & soluendo peruenimus ad horum duorum corporum ignitionem & duritiã completam cū splendore inenarrabili. Scias tamen quod sola speculatio, quæ multū ualet in Summa nostra, in hac nostra inuentione parum prodest. Sed terere, coquere, affare, inhumare, calcinare, fundere, destruere, cõstruere, corpora emundare,

Summa (libris quos Summam perfectionis docet)

Sit

cc

cc

cc

cc

cc

cc

cc

cc

cc

cc

cc

Saturniet Jovis

cc ΠΑΡΤΗΡΟΣ ΠΙΡΟΥ.

mundare, cum his clauibus aperies occultas seraturas arcani nostri, sine quibus ad huiusmodi conuiuij epulas non uocaberis. *Destruere sine ira, & complebis cum laticia.*

De præparatione Martis. Caput XIII.

MArtem sic præpara: Tere libram unam limaturæ eius, cum libra semis Arsenici sublimati. Imbibe illud cum aqua Salis petrae & alkali, ter reiterando, funde uolenter, & habebis ferrum album; itera, quousque sufficienter liquecat, cum dealbatione peculiosa.

De præparatione Veneris. Caput XV.

Veneris purgatio duplex est, una quidem ad album, alia uero ad rubeum. Ad album purgatur sic. Calcina ipsam solo igne, quemadmodum tradidimus in Summa nostra perfectionis. Sume ipsam calcinatam, tere libram unam cum uncijs quatuor Arsenici sublimati, & imbibe cum aqua litargirij ter uel quater, & reduc cum Sale petrae ac oleo tartari, Et inuenies corpus eius album splendidum pro medicina suscipienda. Est & alia preparatio eius ad rubeum. Tere libram unam limaturæ eius cum uncijs quatuor Sulphuris, uel laminas eius cum Sulphure cementando, & sic calcina & ablue cum Salis aqua & aluminis, & cum reductibus reduc in corpus mundum, aptum ad tincturam rubeam. Est etiam tertia preparatio eius. Calcina ipsam solo igne, & tunc dissolue partem eius, & tantum Tutia calcinatae dissolue, & cum dissolutione imbibe quater uel pluries residuum calcis. uel cum sola Tutia dissoluta, sic quod intret Tutia ultra caelis medium, & sic reduc cum reductibus, & habebis corpus mundum & splendidum, & cum paruo adminiculo ducitur ad statum altiore, si uerus inquisitor fueris ueritatis. Est & quarta preparatio eius, ex se ipsa calcinata

nata rubea, solo dico igne, facias uiride intensum, quod flos cupri nuncupatur. Illud autem uiride dissolue cum aceto distillato, & congela, congelatum cum reductibus reduc, quod aptum erit ad multa, si inuestigatio tua non erit negligens, in operibus similibus per nos datis. Hunc uero librum composuimus, ut sit introductorius Summæ nostræ, uel ea absente sit totius conclusio finalis, ad complementum utriusq; medicinæ. Nam hic ponimus practicam gradatim, illic uero theoreticam speculationis nostræ, modo magis generali, cum demonstrationibus manifestis ordinatam:

Q V A R T A P A R T I C U L A
 huius libri de medicinis. Caput XVI.

SECUNDUM ordinem præmissorum practicabimus in hac quarta particula nostra, iterum inuestigationis modum componendi medicinam quamlibet, albam uidelicet & rubeam secundum naturam & proprietatem corporis transmütandi, uel ipsius Mercurij cum omnibus suis pertinentijs occultis & manifestis. Et in secundo uel tertio ordine, nihil sophisticum recipit hic liber noster, cum de ueritatis inuentione intituletur. Quamobrem primo de Elixirijs albis incipiemus.

De medicinis albis pro Ioue & Saturno. Caput XVII. *Subigi quia sequi. extrahe de Mercurio.*

MEDICINA alba pro Ioue preparato. Sume Lunæ purissimæ libram unam, Mercurij uiui libras octo, & amalgama, quo facto, ablue cum aceto distillato & sale communi preparato usq; ad colorem cælestinum, uel lazurijs, quo abluto, extrahe de Mercurio quantum poteris, exprimēdo per pannum spissum, & appone Mercurij sublimati duplum Lunæ, tere sufficienter, & coque in phiala uitrea cooperta per diē & noctē,

z extrahe,

extrahe, tere, & iterum coque, frange phyalam, & separa illud quod sublimatum est ab inferiori puluere quasi rubeo, & caue de nimio igne, alias totum funderetur in massam nigram, puluerem pone super porphyritem, & adiunge ei duas partes Ammoniaci preparati, & partem unam Mercurij sublimati, tere trituratione bona, & imbibe cum aqua Salis alkali, uel aqua Salis petrae, si zozam non inueneris, & pone ad distillandum cum imbibitum fuerit cum lento igne, & extrahe totam aquam, sic ut remaneat sicut pix fusa, redde illi aquam, & sic ter faciendo. Deinde extrahe, & tere super lapidem, & desicca multum, imbibe cum oleo ouorum rectificato uel desiccato, uel cum oleo Salis alkali, uel petrae, uel tartari, donec fundatur cum ingressu, & proijce unam partem super quinque Stanni preparati, & est Luna perfecta in secundo ordine, absque errore.

Item alia medicina super Iouem. Sume talk calcinatum, & tere cum sale ammoniaco, ana, & sublima ter uel quater, & dissolue cum aqua, qua imbibe Lunam calcinatam, ut in prima medicina fecisti, toties donec bibat suum pondus, & da ei ingressum cum oleis predictis, & proijce unam partem super decem partes Iouis preparati, & uidebis intentum. Tertia medicina Iouis fit cum una parte Lunae dissolutae in aqua sua, uidelicet stillicidij Cupri & Salis petrae, ut in fine habetur, cui ad iunge duas partes talk dissolutae, uel Tutiae calcinatae, & dissolutae. recipiendo aquam ter uel quater, congela, & incera cum Arsenico sublimato, quousque fundatur, & proijce unam partem super octo partes Iouis preparati. Et si uis has medicinas proijcere super Saturnum preparatum ad album, tunc minue Saturnum in suo triduo, & fac ut in Ioue.

Prima igitur medicina Solaris sic fit: Calcina Solem, amalgamando prius cū Mercurio, uelut in luna, extrahe Mercurium per pannum, tere cum duplo salis communis preparati, pone super lentum ignem, ut recedat Mercurius, extrahe salem cum aqua dulci, & desicca, & sublima ab eo tantum salis ammoniaci, reddendo sibi quater, tunc dissolue in aqua uitrioli, & petræ, & lameni, ut in fine libri huius habetur. Solue crocum à ferro extractum per calcinationem, uel cuprum calcinatum rubeum. Iunge has aquas ana, extrahe aquam per distillationem, & redde sibi quater. Ultimo desicca, & imbibere cum oleo tartari rectificato, ut in fine libri huius, quousq; fluat ut cera, & tingit quatuor partes obrise. Secunda fit in sole soluto, ut in prima, & uiridi facto de cupro, calcinato & dissoluto, ana, mixtis & inceratis, distillando & reiterando, & in fine incera cum sulphure preparato, quousq; fundatur ut cera, & tingit octo partes Saturni splendide.

Tertia fit ex auro soluto, & sulphure soluto, & uiridi dissoluto, mixtis & præparatis ut in secunda, & in fine inceratis cū oleo capillorum preparato, uel ouorum, quia una est uia, & cadit una pars super decem Saturni. Possunt etiam hæ medicinæ proijci super louem præparatum in rubeum, & erit ita splendidissima perseverans materia, ut opus finissimum, secundum eius gradum. Nam hæ medicinæ alterant in secundo ordine, ut retulimus.

De medicinis albis pro Venere, & Marte.
Caput XIX.

TRanseamus nunc ad Veneris medicinas, & Martis, & primo de medicinis horæ ad albū Sume argenti, ut supra calcinati, partē unā, tere cum duabus partibus arsenici preparati,

z ij & una

& una parte Mercurij præcipitati, & imbibe cū aqua salis petræ, litargij, ammoniaci, ana, quousq; pondus suum biberit, desicca & incera cum oleo albo, ut in alijs, quousq; fluat, & cadit una pars super quatuor Veneris, uel Martis præparatorū. Secunda medicina fit ex Luna calcinata, & tantum Iouis calcinati & soluti, misce, desicca, & incera, cum duplo horum arsenici sublimati, quousq; fundatur. Tertia fit ex Luna calcinata, ut supra, arsenici & sulphuris sublimatis & tritis, cum tantū salis ammoniaci, quod sublima ter ab eis, & proijce unam partem super sex horum duorum corporum præparatorum.

De medicinis rubeis, pro Venere & Marte. Caput XX.

Solaris uero medicina fit, ut sumas thutia libram unam, calcina & dissolue in aqua uitrioli & petræ, tum cum ea aqua imbibe calcem Solis, ut bibat eius duplum, distilla, recipiendo aquam, & hoc quater reddendo. Ultimo incera cum oleo capillorum, uel felle taurino, & uiridis æris præparato, & erit excellens, purum, & laudabile. Tu autem porrige manum ad nostra dicta, aliter in quantum studes, & recipe in corde, in nostris uoluminibus intentionem nostram, & uidebis nos uerum inuestigasse.

De medicina tertij ordinis ad album. Caput XXI.

Inc uero ad tertij ordinis gradum ascendemus, Et primo de Medicina Lunari, tã pro corporibus imperfectis perficiendis, quàm pro ipso Mercurio in ueram Lunam coagulando. Primo dissolue Lunam calcinatam in aqua dissolutiua ut prius, quo facto, coque eam in phiala cum longo collo, non obturato ori per diem solum, usquequo consumetur ad eius tertiam partem aquæ, quo peracto, pone in loco frigido, & deuenient.

nient lapilli ad modum cristalli fusibiles, & hoc est argentum reductum ad Mercurium nostrum fixum & fusibilem, de quo recipe uncias quatuor, de arsenico albo præparato uncias sex, & de sulphure præparato uncias duas, & misce simul bene terendo cum eo salis petrae, & ammoniaci, & pone in phiala cū longo collo per septimanam, & indurabitur ut pix, extrahe, & iterum incera ut prius coquendo per quatuor dies, & iterum incera tertia uice, & inuenies illud oleum fustum infra triduum, & cum infrigidatum fuerit frange, & extrahe, & inuenies laminam fixam, fluentem ut cera, & est primus gradus. Iterum appone tantum ut prius de noua materia, & iunge cum isto fermēto, & fac ut prius, & sic tertio, & quarto. Et inuenies medicinam cuius bonitas est magna & excellens, cadit enim super decem cuiuslibet corporis, uel ipsius Mercurij in lunam ueram. Hunc autē lapidem custodi, & ratiocinare per modum à nobis traditum in summa nostra, & peruenies ad altiora. Nec enim proposuimus, cuncta in uno solo monstrare uolumine, cū liber librum exponat & declaret.

De medicina Solari tertij ordinis.

Caput XXII.

Medicina uero Solaris fit ex Sole dissoluto, & præparato ad modū Lunę, cui appone sulphuris soluti partes tres, arsenici partem unam, ut in fine habetur, per omnia faciendo ut in Lunari capitulo, & erit medicina tingens omne corpus, & ipsum Mercurium in uerum solem, uel amplius, secundum modum iam tibi traditum. Lege & perlege Summam perfectionis nostrā, & inuenies modum regiminis tibi ordinatum, ut in infinitem tingas, si ingenium acutum possideas, nec discurrere hinc inde in diuersis philosophorum dictis ambiguīs. Nam omnes ad unam tendunt perfectionem, tibi à nobis suf-

z. iij. ficienter:

*hoc est, quoties resteras, .i. in finitem
+oties multiplicauer in infinitum.*

100.22.

147.148

scienter traditam. Experiri poteris, si tantum ualeas, sin autem, recede, quia damnum incurres & inanitionem.

De aquis solutiuis, & oleis inceratiuis:

Caput XXIII.

Fili doctrinæ perquire experimenta, nec desine, quia fructum in eis inuenies millecuplum, quia tibi soli hunc librum scripsi, quem complere uolo cum aliquibus aquis & oleis, in nostro magisterio multum necessarijs, cum ijs sigillabimus librum nostrum de perfectionis inuentione. Et primo cum aqua nostra dissolutiua, de qua mentionem fecimus in Summa nostra, cum loquuti fuimus de Dissolutione cum aquarum acumine. Primo sume libram unam de Vitriolo, de Cypro, & libram semis Salis petrae, & unam quartam aluminis lameni, extrahe aquam cum rubigine alembici. nam dissolutiua est multum, & utere ea in capitulis praelibatis: fit autem multo acutior, si cum ea dissolueris quartam Salis ammoniaci, quia soluit Solem, Sulphur & Argentum. Aqua alia philosophica nostra inceratiua. Sume oleum distillatum ab ouorum albuminibus, tere cum medietate Salis petrae, & Ammoniaci, ana, & fit optime, uel cum Sale alkali misce, & distilla ut prius, & in quantum hoc plus reiteraueris, tanto melius incerat: aut cum oleo tartarino, coniunge oleum praedictum, & distilla oleum inceratiuum album. Oleum inceratiuum rubeum. Sume oleum uitellorum, seu capillorum humanorum, cui adijunge tantum Salis ammoniaci, & iterum distilla, & hoc ter, et erit oleum rubicundissimum inceratiuum. Oleum uiridis aeris fit, cum uiride aeris dissoluitur in aqua salis Ammoniaci, et cum illo congelato, admisce oleum uitellorum, et distilla, et hoc ter renouando,

*oleum attenti
oueru albumini*

renouando, & habebis oleum viridis æris ad incerandum aptum & utile. Oleum fellis fit, extrahendo à felle oleum, ut à capillis humanis, per omnia faciendo ut in alijs. Et non dico, quod ista dent humiditatem radicalem mineralem, (ut probauimus in Sulphure & Arsenico) sed saluant tincturam à combustione, donec ingrediatur, & postea fugiunt in expressione ignis, ut à nobis alibi narratum est. Quicumq; artifex secundum dicta nostra, in hoc libro nostro tradita, perfecte & studio

se fuerit operatus, inueniet post complementum operis

sui, nos uerum inuestigasse, et in hoc liber no-

ster terminatur, qui de inventione uerita-

tis seu perfectionis intitulatur.

F I N I S.

GEBRI ARABIS PHILOSOPHI SOLERTIS-

SIMI, RERVM QVE NATVRALIVM PERITISSIMI

Liber Fornacum ad exercendam $\chi\mu\epsilon\iota\sigma\upsilon$ pertinentium. Inter-
prete Rodogero Hispanensi.

Præfatio, diuidens librum in tres partes. Caput 1.

Considerauimus consideratione non fantastica, nos totam artem tradidisse in uoluminibus nostris. Sed ne ob inuidiam mordeamur, hunc librum Fornacū præscripsimus, in quo tractabimus practicam manua- lem, tam in spirituum quam corporum præparationibus, ut artifices leuius contingere ualeant ad operis complementū. Cum ergo ultima cōsideratio in rerum cognitione magis propinquarum consistat, & in modo operandi, & res à rebus regimine ignis extrahi possunt. Et cum ad hanc rem peruenire nō possumus nisi separando superflua à contento desiderato, scilicet sulphuris combustibilitates & territates corpus quodlibet infœdantes: Hinc est quod primo singulos operandi modos tractabimus, utpote qualis furnus cum suis instrumentis spectet ad quamlibet rem præparandam, usq; ad operis complementum cum regimine ignis illi appropriato, & qualia uasa pertineant ad propositum, ut artifex perficere possit suam operationem. Secundo, quæ res præparandæ sunt, ut ex simplicibus seu commixtis uerum Solem uel Lunam generare ualeat cum splendore. Tertio narrabimus illa quæ perfici possunt cum alteratiuis, & quæ naturaliter alterantur cum complemēto totali, Et modum permiscendi cum proportione debita, & cum

perlin-
peruenire

cum medicinis longē tempore ad hæc præparatis. In fine autē pertractabimus recapitulationem omnium experimentorum nostrorum, cum quibus peruenimus ad noticiam ueritatis huius.

PRIMA PARS HVIUS

libri de modis operandi.

De furno calcinatorio. Caput II.

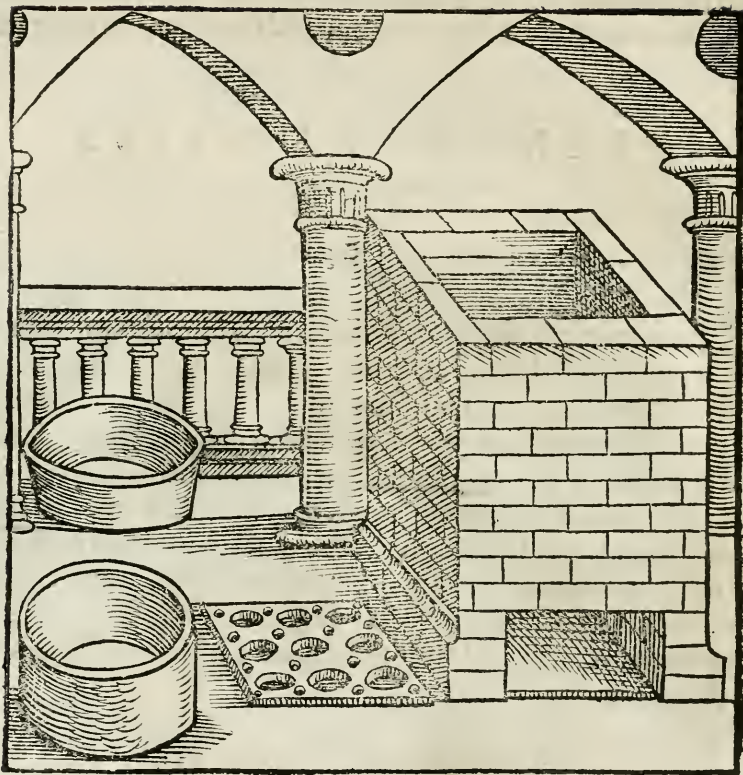
Fiat furnus calcinatorius quadratus in longitudine quatuor pedum, in latitudine trium pedum, & sit spissitudo parietum dimidij pedis in hunc modum. Ponantur ergo Luna Venus, Mars, uel aliæ res calcinandæ in patellis terreis de fortissimo luto, de quo crusibula fiunt, ut possint in ignis asperitate stare, usq̃ ad calcinandi totalem combustionem. Calcinationis thesaurus rei est, nec te tedeat calcinationis. Studeas autem in nostris uoluminibus quæ diximus. Per calcinationem mundificantur corpora imperfecta, & per reductionem calcinati in solidam massam. Et tunc proijciatur medicina nostra super ea, & gaude.

De furno sublimatorio. Caput III.

Fiat furnus sublimatorius, uidelicet per modum in Summa nostra de spirituum sublimatione prius traditum complete secundum hanc formam.

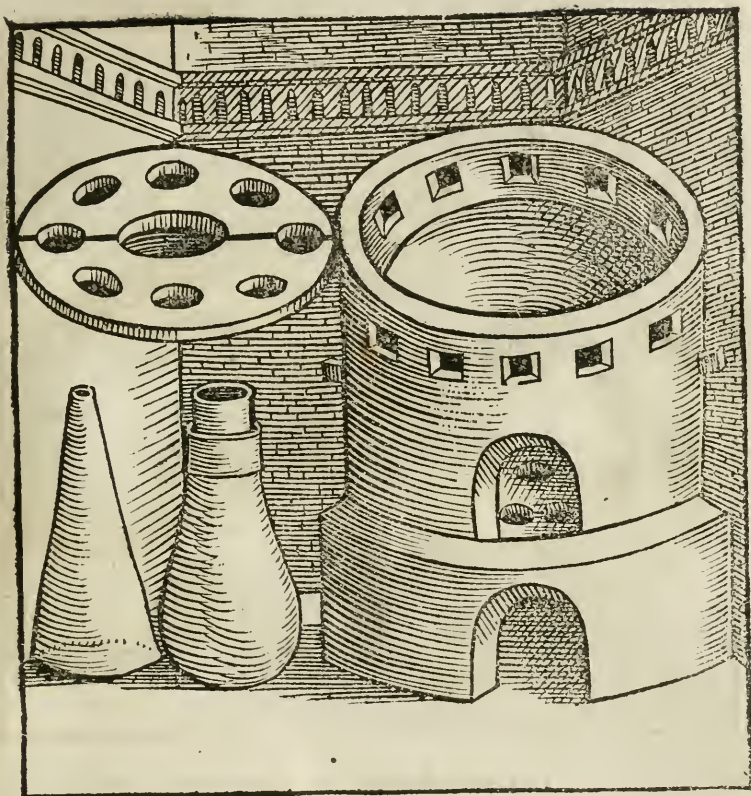
In sublimatione sulphuris debes cooperculū sublimatorij facere cū magno libero concauo canali interius ad modū alem-

A bñ

bici sine naso. Nam aliter descenderet totum sublimatum ad
 fundum uasis præ nimio calore. Nam in fine sublimationis nõ
 ascendit sulphur, nisi cum expressione, usq; ad ignitionem alu-
 delis, & nisi sublimatum in canali retineretur superius cum
 leuiter fun datur, descenderet iterum per uasis latera, usq; ad
 fundũ, & sic nihil inueniretur sublimatũ, ut notũ est expertis.
 De furno

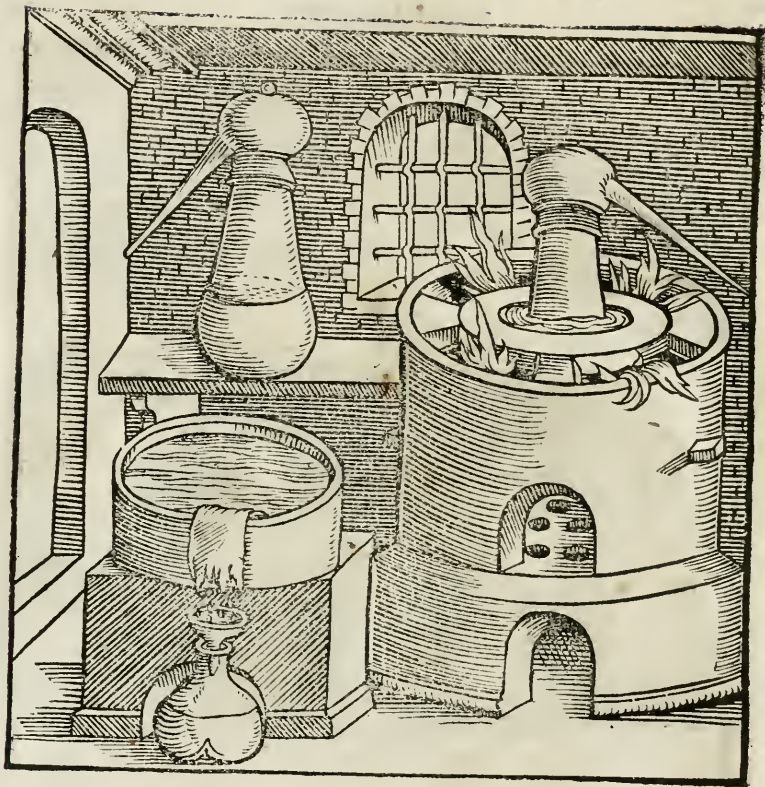
Furnus Sublimatorius:

De furno distillatorio. Caput IIII.

Furnus distillatorius est idem cum furno sublimatorio, fit autem uas distillatorium ad modum istius figurae. Ignis autē administrandus est secundum exigentiam rei distillandae. Modum autem sufficienter descripsimus distillatorium tam mineraliū, quām uegetabilum, in Summa nostra perfectionis.

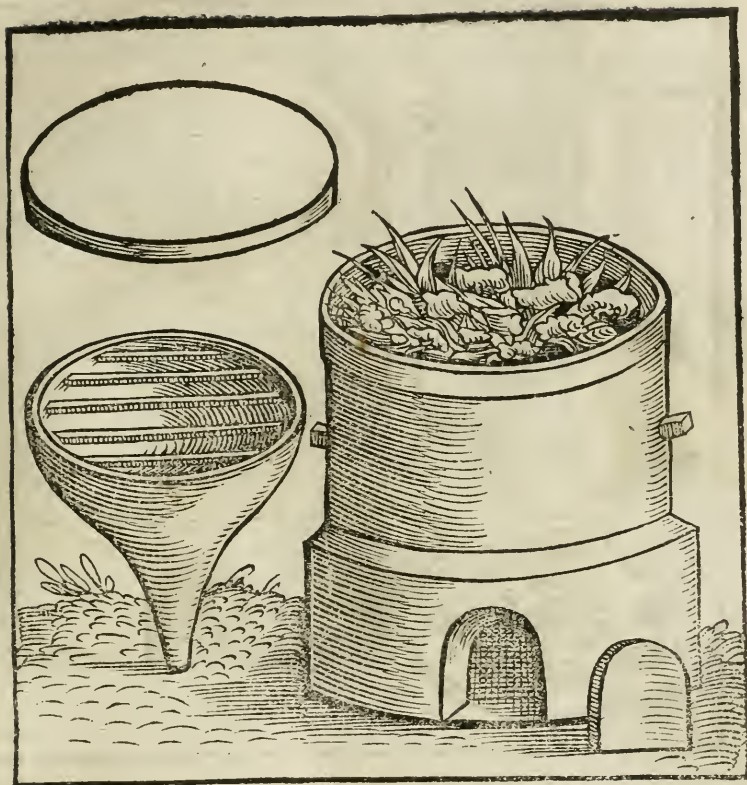
A ij De furno

De Furno descensorio. Caput V.

Furnus autem descensorius fit in hunc modum. Et est apud nos inter fusores cineritiorum, & cementorum mirabiliter usitatus. Reducuntur aut omnia corpora calcinata, combusta, soluta, & coagulata per hunc furnum in solidam massam. Imo cineritia & cementa, & teste seu crucibula, in quibus sepius fusum est argentum ad recuperationem illius metalli imbibiti.

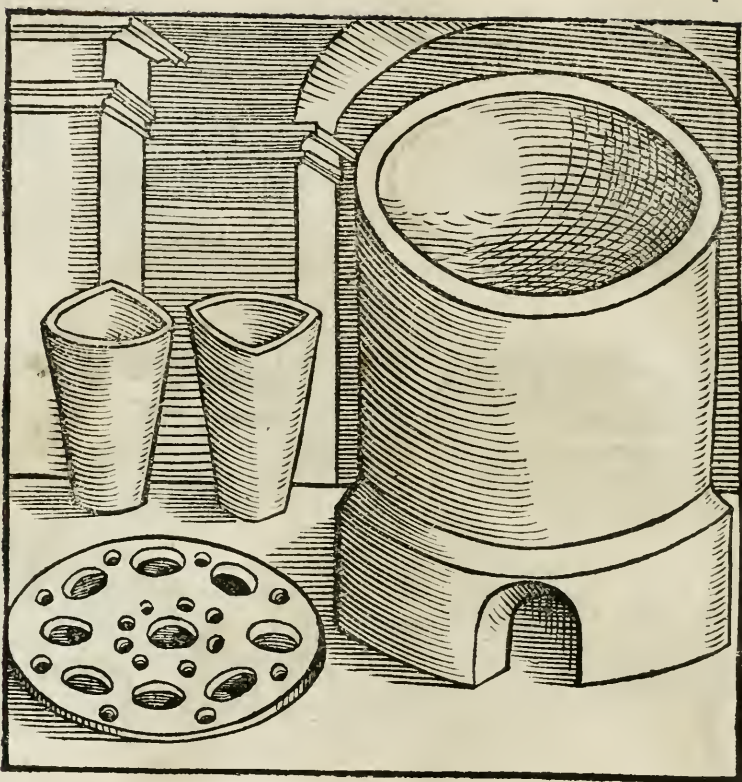
De

De furno fusorio. Caput VI:

FVrnus fusorius, in quo omnia corpora leuiter funduntur per se, & est furnus iste multum usitatus inter fusores monetarios, nec non & aurichalcum in his furnis funditur, & tingitur cum Tutia uel Calamina, ut notum est expertis, & sic fit.

A iij De fur-

De furno Solutorio. Caput VII.

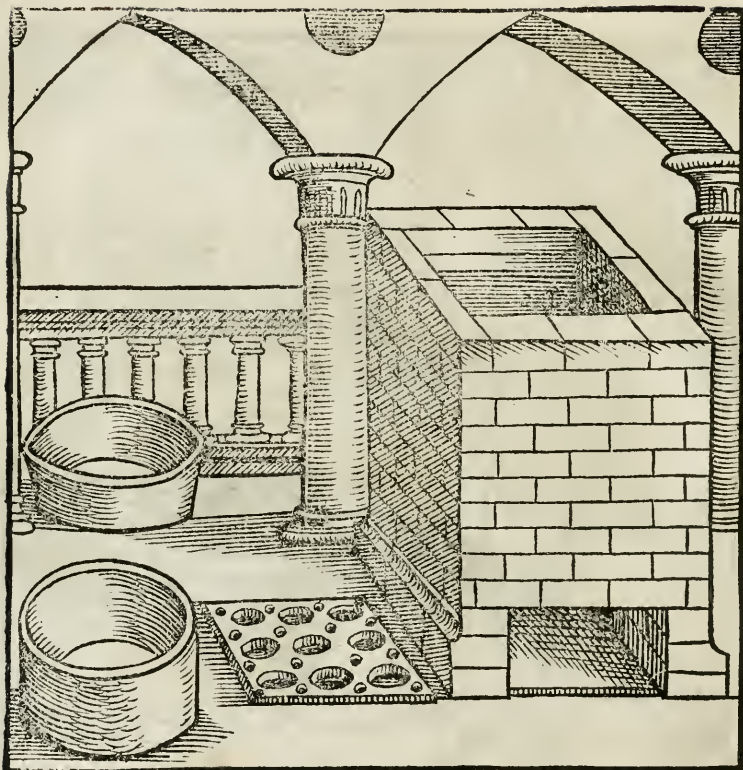
FVrnus dissolutorius fit cum cacabo aquæ pleno cum instrumentis ferreis, in quibus artificiose tenentur alia instrumenta, ne cadant, in quibus fit omnis dissolutio, & hæc est forma furni & uasorum, ut sequitur.

De

De furno fixatorio uel Athannor. Caput VIII.

Fiat furnus fixatorius ad modum furni calcinationis, & sit patella profunda terrea plena cineribus cribellatis. Sit autem uas cum materia fixanda bene sigillatum in medio cinerum situata, sic quod spissitudo cinerum subtus & superius & in circuitu sit ad spissitudinem quatuor digitorum, uel secundum.

secundū illud, q̄ fixare desideras, Quia maior ignis requiritur
 in uno q̄ in alio fixando, Per hunc furnū, & per hanc uiā perue-
 nerunt antiqui philosophi ad opus magisterij, quod notū est ue-
 re philosophantibus, quod per nos est satis monstratum suffi-
 ciēter in libris nostris, illis qui fuerint ueritatis inuestigatores,
 Et hæc super est figura Athannor. Qui uero in huiusmodi po-
 test magis ingeniari, nō excuset se ab hoc, per n̄ram traditionē.

SECVN-

SECUNDA PARS DE

REBUS PRAEPARANDIS.

De præparationibus spirituum mediorum mineralium & aluminum. Caput IX.

IN hoc capitulo dicam præparationes spirituum, & primo Mercurij. Si autem perfecte desideras eum sublimare, ad libram eius pone salis communis libras duas & semis, & salis petrae libram semis, mortifica totum, simul terendo cum aceto, quousque non appareat in eo de uiuo aliquid, & sublima ut scis, quia utile. Sublimatur autem Mercurius rubeus, scilicet libra una eius, ab una libra salis petrae, & libra una uitrioli, cum quibus optime teritur, & sublimatur rubeus & splendidus. Sublimatur autem Arsenicum, scilicet libra una, à libra una limaturæ Veneris, & salis communis libra semis, aluminis calcinati quarta libræ unius. Mortificentur cum aceto super ignem mouendo, quousque totum denigretur, & iterum imbibe, desicca mouendo, & hoc ter. Sublima azymum, & utile. Sulphur autem decoctum in lixiuio & exsiccatum sublimatur cum eisdem fecibus, sicut arsenicum, excepto, quòd loco limaturæ Veneris ponitur limatura Martis, uel batitura squamæ eius, in uase prædicto. Sal autem ammoniacum à sale communi sublimatur, æquis ponderibus inpositis. Tutia uero, & Marchasita, atque corpora imperfecta sublimantur, ut narratum est in Summa nostræ perfectionis. Sales uero & alumina præparantur, & bauratia, & uitriola, ut in libro nostræ inuestigationis sufficienter scripsimus.

De Calcinatione Iouis.

Caput. X.

B

Iupiter

Iupiter specialiter calcinatur sic: Sit testa magna super furnum situata, & stanno imposito, cum tantundem salis communis preparati, & aluminis roche calcinati. Moueas semper cum spatula ferrea perforata, quousq; totum fuerit incineratum. Cribra & pone in igne, & sit semper ignitum, quousq; optime dealbetur, & serua.

De calcinatione Saturni. Caput XI.

Saturnus eodem modo calcinatur ut Iupiter sed calx eius rubificatur ut minium, quam serua.

De calcinatione Veneris. Caput XII.

Venus sic calcinatur: Ponitur in furno calcinationis predicto, uel in sua limatura, uel per se, uel cum arsenico puluerisato, uel cum sulphure, inungendo cum oleo communi, Et sic calcinatur per tres uel quatuor dies igne fortissimo. Calcinatū percute, ut cadat à tabulis, residuum calcina, calcinatū & tritum recalcina, quousq; optime rubificetur, & serua.

De Calcinatione Martis. Caput XIII.

Mars quidem calcinatur per eius limaturam in predicto furno, quousq; optime rubificatus fuerit, ut puluis impalpabilis sine tactu. Et dicitur crocus Martis.

De calcinatione mediorum mineralium.

Caput. XIII.

Omnia atramenta, sales, alumina, & Thutia genera cum tartaro, & alijs diuersis calcinantur in furno dicto Calcinatorio, cum igne mediocri, uel forti, secundum exigentiam

rei

rei calcinandæ , ut patet in libro De inuestigatione perfecti magisterij, sed omnia corpora calcinantur ut in testamento nostro.

De ablutionibus calcium corporum combustorum.

Caput XV.

Ablutio omnium corporum combustorum & calcinatorum sic fit: Habeas primo uas terreum uitreum, magnum, impletum aqua dulci calida. Cum qua ablue calcem quamcunq; corporis calcinati, fricando sæpius, ut totum sal & alumen dissoluatur, tunc cum residuum fecerit, euacua aquam caute, ne aliquid de corpore exeat lotionem. Calcinatū iterum impone in aquam calidam, & reuera ut prius, quousq; bene & perfecte ablutum fuerit, & serua.

De incerationibus calcium ablutorum. Caput XVI.

Incerationes Calcium ablutorum fiunt sic: Calcem ablutam desicca, post dissolue in aceti distillati libris duabus, salis communis, aluminis glaciei, salis gemmæ, ana, uncias duas, & quatuor libras calcis ablutæ prædictæ, desiccata imbibe, quousq; totam imbiberit aquam prædictam, desicca, & serua.

De reductione Calcium in solidam massam.

Caput XVII.

Reductio illius calcis ablutæ & inceratae sic fit: Calcem inceratam ablue cum urina distillata, quousq; extraxeris sales, & alumina cum spurcitiis corporis calcinati, qua desiccata, ipsam imbibe cum oleo tartari, in quo dissolue ad libram unam olei, uncias duas salis Ammoniaci, & unciã unam salis petrae. Sint autem calcis libræ quatuor, & talis imbibitio fiat

B ij per uices

per uices desiccando & imbibendo, & desicca, & descende in descensorio magno, & reduc in solidam massam, corpus purgatum, à sulphureitate combustibili, uirtute ignis calcinantis, Et à terrestitate foerida, uirtute salium, quæ in reductione secum retinent terræ feculentiam, corpore purificato ab immundicijs accidentalibus, quæ ei superuenerunt in minera sua. Quòd autem in radice suæ generationis ei innatum fuerat spurcitia, palliari poterit cum medicina, cuius maior pars argenti uiui substantiam in se contineat, ut à nobis monstratum est sapius, in summa nostra, ad artis exigentiam.

De solutionibus corporum præparatorum, & de eorum coniunctionibus certis, cum proportione certa, ut meliora appareat cum fulgore, post eorum reductiones. Caput XVIII.

CVm dupliciter corpora ad perfectionem reducuntur, aut per præparationis modum, & commixtione perfectorum cum imperfectis, aut per medicinam ad hoc præparatam. Hic uero narrabimus, quare perfectum imperfectum perficit. Et etiam imperfectum ad perfectum reducitur cum præparationibus à nobis generaliter demonstratis. Et has præparationes in hoc capitulo specialius tractare proponimus sufficienter. In primis narramus, quòd corpus, ut prædictum est, mundatum per calcinationis & reductionis modum, uel limari oportet, uel in granulas diuidi, ut notum est. Quoniam post fusionem proijcitur super tabulam minute perforatam super aquam frigidam, dictam aquam fortiter mouendo. Et iste est modus noster. Hanc granulaturam dissolue in aqua dissolutiua nostra, quæ fit ex sale petrae & uitriolo, quantum eius medium, uel limaturam eius dissolue in aquam limpida, Appone fermenti præparati tertiam eius partem, Extrahe aquam & redde, & hoc

hoc septies. Et postquam reductum est in corpus affina per suū
 examen, & gaudebis de hoc quod generasti. Et quia pertracta-
 uimus de corporum imperfectorum administratione perfe-
 cta, nunc speciales regulas de quolibet corpore dabimus, ue-
 riores & certas. Primo de Ioue incipientes dicimus. Postquam
 præparaueris Iouem & reduxeris eum, dissolue illum in aqua
 rum acumine, quo dissoluto, ut prædiximus, ad eius nouem
 partes, adiunge de talk calcinato, & soluto partem unā, aquas
 claras commiscendo. Hoc autem rectifica, aquam per alembi-
 cum septies, extrahendo & reddendo. Et cum ultimo rectifi-
 catum fuerit, da ei de aqua salis petræ imbibendo & desiccando,
 & reduc in corpus mundum, ignitionem, & cineritium ex-
 pectans. Si enim Argentum uiuum præcipitatum & dissolu-
 tum, cum Luna dissoluta coniunxeris, & Ioui dissoluto, ut di-
 ximus, apposueris, inuenies post reductionem corpus nobile
 pertractatum, sub proportionem prænominata. Saturni autem
 regimen, completur eo præparato & dissoluto, cum tertia eius
 fermenti rubei dissoluti, quibus ut prius præparatis, corpus
 quidem pulchrum te inuenisse lætaberis. Veneris quidem
 regimen specialius pertractantes, narrauimus quod eam præ-
 paratam & dissolutam rectificabis septies uel pluries, aquam
 ab ea distillando & reddendo. Qua coagulata, fac inde uiride
 nobilissimum, cum sale ammoniaco in aceto distillato. Illud
 autem uiride in uase Martis rubifica & dissolue iterum, cui ad-
 iunge Lunæ præparatæ & dissolutæ tertiam partem eius, fer-
 menti aquam post extrahendo & reddendo septies, hoc autem
 reduc in corpus, & gaudebis. Martis autem regimen est, ut
 Veneris, sed propter eius maximam fœditatem nihil boni in
 eo expectabis. Lunæ uero regimen est, quod eam dissoluas
 & coagules septies, uel ad minus quater. Et ad eam dissolutam,

B iij adiunge

adiunge aquas fixas rubificantes, quas narrauimus, & inuenies corpus aptum solare, quia cum Sole conuenit, & remanet cum eo quiete. Et sit tuum adiutorum Venus optime purgata & dissoluta, cum ab ea extrahatur sulphur mundissimum, tingens & fixum. Et dico tibi quod Mercurius purificatus & fixus, habet palliare foeditatem corporum imperfectorum. Fixum uero Sulphur extractum a corporibus purum, colorare cum splendore. Et ex hoc magnum secretum tibi elicias, quod ipse Mercurius atque Sulphur extrahi possunt, tam a perfectis quam imperfectis corporibus debite praeparatis. Sunt enim ad hoc adimicula, spiritus purificati & media mineralia, ut opus ad perfectionem reducatur congrue, necnon & peculiiose multum.

TERTIA PARS DE COR-

poribus perficiendis & medicinis alteratiuis.

De modo perficiendi tertij ordinis. Caput XIX.

CVm autem sufficienter pertractauimus omnes modos imperfectorum corporum cadentes in secundo ordine, nunc ad tertij ordinis metas est transeundum. Quae autem sint medicinae, & quales secundi & tertij ordinis, sufficienter demonstratum est in libro nostro perfecti magisterij, ubi demonstrauimus demonstratione competenti & uera, lapidem nostrum de Argenti uiui substantia esse procreandum, & hoc sufficienter ut theoreticus speculatiuus. Hic uero practicum manifeste reserabimus enodatam, & est, ut studeas Lunam uel Solem resolvere in aquam suam siccam, quam uulgus Mercurium uocat. Et hoc, ut duodenaria proportio contineat partem solam corporis perfecti. Nam si cum igne lento, haec bene rexeris, inuenies per quadraginta dies corpus illud in meram aquam conuersum,

*2. p. art. h. uaria
 7. y. uaria. p. cu
 7. uaria. p. cu
 7. uaria. p. cu
 7. uaria. p. cu*

conuersum. Signumq; suæ perfectæ dissolutionis est nigredo desuper apparens. Si uero utrumq; opus album & rubeum perficere conaris, utrumque fermentum per se modo iam dicto dissolue & serua. Et est nostrum Argentum uiuum de Argento uiuo extractum, quod uolumus pro fermento. Pastam uero fermentandam extrahimus more solito ex imperfectis corporibus. Et ex hoc tibi tradimus regulam generalem, quod pasta alba extrahitur de Ioue & Saturno, Pasta uero rubea ex Venere & Saturno. Est autem ut in fermento corpus quodlibet per se dissoluendum.

De regimine Iouis & Saturni. Caput XX.

ET quia in hoc capitulo demonstrabimus regimen Iouis & Saturni. Primo innuimus quod hoc caput est ad album, & est modus talis: Accipe libram unam Iouis mundissimi, & funde, quo fuso impone duodecim libras Mercurij bene mundati, mouendo totum ut commisceatur, quod pone in phialam cū collo unius pedis, in furno Athannor. Et aliam phialam Saturni sic præparati, & subijce ignem lentum per septimanam, Et habebis pastam dissolutam, aptam ad fermentandum à fermento albo, secundum proportionem quam monstrabimus ad præsens. Sint pastæ Iouialis quatuor partes, Saturni tres, fermenti albi pars una, Ista dissoluta, ut diximus, misceantur per minima, & ponantur in putrefactione, in modum dissolutionis nostræ ignis mediocris per septem dies, quibus extractis & bene mixtis, per pannum liquidiora exprime, quod uero remansit spissum, in Chemia bene sigillatum, pone in Athannor, sicut prius, per tempus prædictum, & sic ter quousque biberit totam aquam suam. Tunc pone in Chemiam

Chemiam in furno fixationis per duodecim dies, tūc extrahe, & reduc cum reductentibus. Et illud inuenies, quod antecessores nostri maximo studio inuenierunt, generans generatum. Idem autem in cineritio cum plumbo affina. Et inuenies corpus albedine perfectum, generans perpetuo suum simile. Cuius expositionem unā cum cæteris meis antecessoribus, cum eo quod scripsimus, successoribus relinquo.

De regimine Veneris, & Saturni. Caput XXI.

SInt pastæ Veneris libræ tres, Saturni libræ duæ, fermenti libra una, his optime dissolutis, fiat cōmixtio per minima, quam serua calore, ut in albo dictum est, extrahe aquam, & quod in panno remansit, pone in Chemiam optime sigillatam per tres septimanas. Extrahe reddendo sibi tertiam partem aquæ suæ reseruatae, & coque ut in capitulo præcedenti, Et sic ter. Cum autem biberit totam aquam suam, pone in orobo ad figendum. Et cum fixum fuerit, reduc cum reductentibus corpus paratum ad augmentandum & tingendum.

De regimine Martis. Caput XXII.

CVm Martis solutio nimiū inueniatur difficilis, propter quam plures modos, & diuersa etiam alia experimenta per nos facta, in fine huius libri pertractabimus. Sint ergo Martis pastæ libræ duæ, Veneris libræ quatuor. Saturni libræ quatuor, misceantur sine fermento, & coque per septem dies, & inuenies totum siccum. fige, & pone cum medietate eius Litargirij triti, & commixti simul in reductorio, & inuenies corpus minerale, & multum utile, si ea sapias, quæ pertractauimus sæpe.

De regi-

De regimine Lunæ. Caput XXIII.

Regimen Lunæ est, ut reducatur de minera sua ad nobilissimam, & hoc ut dissoluas eam, de qua accipe libras tres, Veneris dissolutæ libras quatuor, fermenti dissoluti libram unam, coniunge aquas, coque per septem dies cum lento igne, in Orobo clauso, ut in Marte, cum tota aqua sua, deinde fortifica ignem paulatim per alios septem dies, & sit quasi sublimationis. Sed per alios septem dies da illi parum fortio-rem ignem, ut figatur tota aqua cum eo, quem puluerem in pauca quantitate reduc, & si retinuerit secum partem Mercurij, (quod leuiter scire poteris, si calcinare sciueris) bene quidem. Si uero non, iterum ad figendum impone, quousque sufficiat, hoc autem reduc cum reducentibus rubeis. Et Lunam coloratam, transmutatam, & fixam inuenies, quam honora. Nam si bene studueris in nostris uoluminibus, inuenies per considerationem nostram, super quæ actionem suam fundare debeat uerus inquisitor.

De regimine Mercurij. Caput XXIII.

Regimen Mercurij sit duobus modis. Primo ipsum benelotum, & purificatum, amalgamabis cum nostra subscripta proportione certa. Secundus modus est, ut ipsum distilles, & inde aquam uitæ facias. Quantum ad primum modum, hæc est proportio. Sint Mercurij uncia quadraginta octo, Solis uncia una, Lunæ uncia una, Veneris uncia una, Saturni uncia una. Funde hæc corpora, primo Venerem & Lunam. Secundo Solem. Tertio Saturnum. Extrahe ab igne, & sit in magno crucibulo, habeasque dictum Mercurium bene calefactum in alio, & cum indurare ceperit, infunde paulatim Mercurium, mouendo cum baculo, & reimponendo super ignem, & mouendo quousque bene fuerit amalgamatum cum Mercurio toto. Pone

C

ad dissol-

ad dissoluendum per septem dies, extrahe aquam cū panno, residuum fac uolatile, supponendo ignem ignitionis. Istud iterū imbibe cum aqua sua tota, & pone ad generandum, iterum ad desiccandum per quadraginta dies, & inuenies lapidem, quem pone ad figendum, & habebis lapidem augmētabilem, usq; in infinitum. Custodi ergo hunc librum à filio tuo, quia iste exponit cuncta, quæ scripsimus in diuersis libris nostris.

De fermento Lunæ ad azymum. Caput XXV.

Fermentum Lunæ ad azymum, fit, cum Luna dissoluta fuerit, in aqua sua corrosiua. Et si hanc aquam decoxeris ad tertiam, & in aëre posueris per se in balneo, uel in fimo per aliquot dies, erit oleum Lunæ, & ipsum fermentum, quod serua ad album.

De fermento solis ad rubeum. Caput XXVI.

Fermentum Solis, fit cum Sol dissolutus fuerit in aqua sua, & decoctus atq; præparatus secundum capitulum prædictum fermenti Lunæ, Erit fermentum solis ad rubeum, qd serua.

De fermento Fermenti, tam albi, quam rubei, super Mercurium. Caput XXVII.

Compositio medicinae nostræ, quæ dicitur fermentum fermenti super Mercurium, fit per hunc modum ad album: Accipe fermentum Lunæ, quod est eius oleum, & appone duplum eius arsenici sublimati, & in aqua dissoluti, quibus appone Mercurij dissoluti quantum arsenici, commisce aquas, easq; pone super ignem per diem ad incorporandum. deinde extrahe aquam per alembicum, & redde. Et hoc quindecies sic incerando, & erit currens, ut cera fusibilis. Tunc appone tantum ceræ uirginæ fusæ, & commisce, & projice super Mercurium

curium lotum, secundum quod tibi uidebitur expedire. Nam illud resolutum augmentatur in uirtute & pondere. Si autem ad rubeum sit hoc fermentum fermenti, dissolue solē in aqua sua, (compositiones autem omnes aquarum illarum, & aliarū rerum, sufficienter sunt traditæ in libro nostro, *De perfectionis inuentione, & dissoluēdi modus*, quare hic omisimus) quo Sole dissoluto, ad partem eius appone duas partes Sulphuris dissoluti, in eadem aqua simul, & tres partes Mercurij dissoluti. Sintq; omnia ista ueraciter dissoluta in aquam clarissimam, quibus mixtis coque per diē, ut fermentētur, deinde extrahe aquam, quindecies semper reddendo, incera cum cera crocea uirginea. i. oleo sanguinis, uel oleo ouorum, ad medium, proijce super Mercurium crudum, secundum quod uidebitur tibi expedire. Scias utiq; si hanc medicinam perfeceris, secundum modum tibi traditum in tertio ordine Summæ nostræ de medicina Mercurij congelatiua, inuenies per reiterationem operis, & per subtiliationem eius, quod una pars tingit Mercurij infinitas partes, in Solem altissimum nobiliorem omni soli naturali.

pag. 182.

pag. 146. 147.
147. cap. 82.
De medicina
coagulante
argentum viuū

Recapitulatio experimentorum authoris.

Caput XXVIII.

C Vm intendamus in hoc nostro uolumine declarare cuncta dubia, quæ accidere possunt cuilibet artifici cōcludā librū meū, cū omnibus ueris experimentis per me probatis, & expertis. Et per has operationes ueras percipere poterit investigator nouus, ueritatē seu falsitatē receptorum diuersorū sophisticorum, ne tempus suum exponat uiliter, & bona similiter, in falsificorum receptionibus. Et primo de spiritibus solis postea de alijs consequenter modis suis, tam de corporibus

inutiliter

C ū quām

quàm de spiritibus. Sed istud capitulum diuísium est in duo. Primo narramus experientiam antiquorum per nos expertã. Secundo rectificaciones eorum omnium. Sed ad ea quæ sunt albedinis, est prius insístendum, pro ut nos incepimus. Bonã dealbatio. Recipe Realgaris unciam unam, Argentí uiuifíblimatí uncias tres & semis, Tartari calcinati unciam unam, tere & incorpora, & pone in phíalam cum longo collo unius pedis, sic quod duo dígití intrare possint, & sit lutata, & pone super ignem coopertam cum panno. Fac primo ignem lentum per quartã horę, deinde subtus & incircuítu, augmenta ignẽ, quousque furnus ulterius ardescat cum ignitione, infrigidatũ frange, & quod metallinum inueneris, extrahe & collige magnam copiam. Quia iam dicam tibi modum, qualiter hæc medicina rectificetur utiliter. Dealbatio artificiosa. Super Tutiam sublimato unam partem Mercurij sublimati, & duas partes Arsenici sublimati, quousq; habuerit ingressum. hoc Venerem dealbat clare, & speciosẽ multum. Item alia. Cum litargirio dissoluto imbibe Mercurij sublimati partes tres, Arsenici sublimati partes duas, quousque fiant octo pondera. Cui adijunge Arsenici sublimati alia octo, tere simul, & funde cum oleo tartari & dealbabis Venerem præparatam ad libitum. Item alia. Arsenicum metallinum cum tantundem calcis Lunæ, tere, & imbibe cum aqua salis ammoniaci, & desicca, & tere, & post dissolue salem tartari in aqua salis petrx, cum quo oleo imbibe medicinam, desicca eam ter incerando, & desiccãdo, & gaudebis de hoc, quod nunc narrauimus. Item alia nota. Iouem calcinatum, ablutum, & desiccatum, toties imbibe cum Arsenico metallino, cum medietate eius Mercurij sublimati, quousque fundatur, & intret Venerem. nam ipsam dealbat splendide, præparatã. Itẽ. Super Tutia calcinatã, dissolutã, & coagu-

& coagulata, sublima Arsenicum sublimatum album, sic quod
 Arsenici sint tres partes, Tutia uero una, reiterando sublima-
 tionem super ipsum quater. nam habet ingressum cum illis,
 adiuuge Mercurij sublimati medietatem totius, terendo & in-
 cerando quater cum aqua salis ammoniaci, petrae & tartari, ana,
 cum quo coagulato. Cementa laminas Veneris preparatas, &
 funde, & erit res ualde pulchra. Item alia. Venerem calcinatam
 & incratam tere, cui adiuuge Arsenici sublimati, & dimidia
 partem Mercurij sublimati, quibus bene tritis, & mixtis, ad-
 iunge parum de aqua Ammoniaci, incerando super marmore,
 post desicca & sublima. Sublimatum redde fecibus iterum im-
 bibendo. Et sic ter, in quarta uice imbibe cum aqua petrae, &
 sublima id, quod sublimari patitur, reitera, donec fufum mane-
 at in fundo, illud autem in cupro preparato, resplendet cum
 nitore. Item. Super calcem Veneris preparatam, toties sub-
 luma Arsenicum sublimatum, quoad aliqua pars Arsenici re-
 maneat, cum eo in asperitate ignis. Illud autem imbibitum cum
 aqua petrae, & ultimo incratum cum aqua Lunae & Mercurij
 praecipitati, in fine cum oleo tartari rectificati, quousque fluat,
 Martem dealbat mirifice. Et intrat secundum ordinem, si saga-
 citer ambulaueris in conuallibus huius artis. Dixi namque ali-
 bi, quod si Mercurij ubique praecipitati obtineat in comini-
 xto, splendidius ambulabis, praecipue si fermentum album
 dissolutum, cum Mercurio dissoluto, post aliqualem eius fi-
 xionem, adiunctum fuerit per medium incrationis, inuenies
 te iuxta uiam ambulasse. Et quia probauimus Iouem qualiter-
 cunque preparatum, in toto primo ordine totaliter inutilem,
 qualecunque sibi magisterium superuenerit, etiam Saturnum
 & Martem: propter hoc in Summa nostra, dedimus eum me-
 dicinae tertij ordinis subseruiturum, quia excellentissime ibi

decoratur, ut sapius est probatum in Summa perfectionis nostræ, & iam infinitos modos de facto probauimus, & sciuius. Aptiora tamen descripsimus de ipsius Veneris dealbatione.

Ludi Mercuriales. Caput XXXIX.

NVnc autem incipiam de Ludis Mercurialibus. Fac cementum de litargirio argenteo, & sale alkali de zozæ, hoc pone in crusibulo ad spissitudinem digiti, ibidem pone globum amalgamationis Mercurij & Lunæ, superpone residuum cementi, ut sit globus in medio cementi. Desicca, luta, & pone in lento igne per medium diem, paulatim ignem uigorando, sicq; de uespere, usq; ad crepusculum calere incipiat, cum modica ignitione extrahe, & in cineritio affina, & erit Luna in pondere, & surditate, & fixatione multum melior. Item. Lunam amalgama cum mercurio, cui adiunge tantum Saturni, quantum est Lunæ. pone in crusibulo alio, sic, quòd tres quartæ sint uacua, superpone oleum sulphuris, & coque usq; ad olei consumptionem, post tene per duas horas in igne mediocri, & generabitur ibi lapis niger, cum paruo rubore, hunc lapidem fac transire per cineritium, & Lunam inuenies augmentatam in pondere, surditate & fixatione. Item aliud præmeditandum. Lunam amalgamatam cum Mercurio tere cum duplo eius arsenici metallini. Cui adiunge Veneris amalgamata proportionem decuplam, Lunæ scilicet & arsenici, tere totum, & fige, & reduc in corpus, & bene tibi erit.

Citrinatio Lune. Caput XXX.

Postquam duximus in cognitionem illorum albantium cum magisterio, Nunc ad citrinationem Lunæ accedamus, specialius

specialius quā in Sūma nostra . Zyniar nostrum philosophicū
 ex Venere præparata deductum , dissolue cum aqua dissolu-
 tionis Lunæ, cui adiunge medium eius Mercurij rubificati per
 sublimationē, & aequaliter fixati & dissoluti, Lunæ aut dissol-
 lutæ quātū ipsum zyniar appone, quibus fermentatis per diē,
 extrahe aquam per distillationē & redde, & hoc decies. In fine
 coagula & reduc in corpus, & gaudebis ab inuento. Aliter.
 Solue ipsum zyniar & crocum nostrum præparatum cū Mer-
 curij sublimatione, quousq; rubescat, adiunge tantum salis am-
 moniaci, & sublima ter ab illo croco, quod dissolue. Sint autē
 crocus & zyniar ana, cui adiunge tantum de Luna dissoluta,
 quantum de duobus, fac ut in præcedenti incerando, & reduc,
 quia leue. Item. Alium modum tibi tradimus leuiorem.
 Recipe croci & zyniar dissolutorum ana, adiunge tantum au-
 ri dissoluti, incera ut prius. In fine congela, & da illi quartam
 eius de oleo salis petreæ, & proijce tantum Lunæ, & erit tinctu-
 ra cum citrinali aspectu. Aliter autem & optime. Fac a-
 quam de zyniar nostro, & de illo croco nostro, & imbibe calcē
 Solis & Lunæ ana, quousq; biberint eorum pondus. In fine in-
 cera cū oleo ammoniaci & petreæ, & reduc in corpus nobile.
 Item, Sublima ammoniacum à uiridi nostro, cui tunc adiunge
 crocum & zyniar, ex quibus bene commixtis, sublima bis uel
 ter, ammoniacū extractum de prædicto, & in fine dissolue to-
 tum, cui adiunge tertiam auri dissoluti, incera ut prius, & con-
 gela. Et proijce supra Solem & Lunā, ita quod Lunæ sint duæ
 partes, Solis autem una, & erit bonum.

Finis libri Fornacum.

Dactis.

DOCTISSIMI VIRI ROGERII BACHONIS

DE ALCHEMIA LIBELLVS,
cui titulum fecit, Speculum Alchemiæ. *paginis 12*

P R A E F A T I O.

MULTIFARIAM, multisq; modis loqueban-
tur olim philosophi per sua scripta, quum ue-
lut in ænigmate, & quasi nebulosa uoce, scientiam
quandã præ cæteris nobilem, nobis penitus obum-
bratam reliquerunt, & sub desperationis uelo negatam omni-
no, & hoc non sse causa. Quare ego præcipio, ut præ omnibus
aliorum scriptis, super ista septem capitula, transformationem
metallorum in se continentia, mentem tuam firmiter fundes,
& eorum principium, medium, & finem sepius in corde reuol-
uas, & subtilitatem talem in eis inuenies, qua adimplebitur
animus tuus.

De diffinitionibus Alchemiæ. Caput 1.

IN pluribus antiquorum codicibus plures inueniuntur isti-
us artis diffinitiones, quarum intentiones nos in hoc capitu-
lo considerare oportet. Nam Hermes de hac scientia dicit: Al-
chemia est scientia corporea, ex uno & per unum simpliciter
composita, preciosiora adinuicem per cognitionem & effectum
coniungens, & eadem naturali commixtione in genus melio-
ris conuertens. Alius quidam dicit. Alchemia est scientia do-
cens transformare omne genus metalli in alterum. Et hoc per
medicinam propriam, sicut patet in multis philosophorum li-
bris. Quare Alchemia est scientia, docens facere, & generare
quandam

*ubi hæc Hermē-
tis definitio in-
ueniatur.*

quandam medicinam, quæ elixir nuncupatur, quæ quando
 projicitur super metalla, seu corpora imperfecta, perficit ipsa
 complete in momento projectionis.

De principijs naturalibus, & procreationibus
 mineralium. Caput 11.

Secundo principia naturalia, & procreationes mineralium
 perfecte declarabo. Vnde primo notandum est, quòd prin-
 cipia mineralia in mineris sunt Argentum uiuum & sulphur.
 Ex istis procreantur cuncta metalla, & omnia mineralia, quo-
 rum multæ sunt species, & diuersæ. Sed dico quòd natura sem-
 per proposuit, & contendit ad perfectionem auri. Sed acciden-
 tia diuersa superuenientia transformant metalla, sicut in mul-
 tis inuenitur philosophorum libris satis aperte. Nam secundum
 puritatem & impuritatem prædictorum duorum, scilicet Ar-
 genti uiui, & sulphuris, pura & impura metalla generantur,
 uidelicet: Aurum, argentum, stannum, plumbum, cuprum,
 ferrum. De quorum natura, uidelicet puritate & impuritate
 uel immunda superfluitate, & defectu talia accipe uera. De
 natura auri. Aurum quidem est corpus perfectum, ex Argen-
 to puro, fixo, claro, rubeo, & ex Sulphure mundo, fixo, rubeo,
 non adurente generatum, & nullum habet defectum. De na-
 tura Argenti. Argentum est corpus mundum, purum, ferè
 perfectum, ex Argentis uiuo puro, ferè fixo, claro, & albo, &
 de tali Sulphure procreatum, & deficit ei pauca fixatio, & co-
 lor cum pondere. De natura Stanni. Stannum est corpus
 mundum imperfectum, ex Argento uiuo puro, fixo, & non fi-
 xo, claro, albo in suo manifesto, & rubeo in suo occulto, & de
 tali sulphure procreatum, & deficit ei sola decoctio siue digestio.
 De natura plumbi. Plumbum est corpus immundum &

imperfectum, ex Argento uiuo impuro, non fixo, terreo, feculento, aliquantulū albo in manifesto, & rubeo in occulto, & ex tali sulphure adustibili ex aliqua parte procreatum. & deficit ei puritas, fixatio, cum colore & ignitione. De natura cupri. Cuprum est corpus immundum & imperfectum, ex Argento uiuo impuro, non fixo, terrestri, adurente rubeo non claro, & ex tali sulphure generatum, & deficit ei fixatio, & puritas cum pondere, habetq; nimis de colore impuro, & terrestreitate nō adurente. De natura Ferri. Ferrum est corpus immundum & imperfectum, ex Argento uiuo impuro, nimis fixo, terrestri adurente, albo & rubeo, non claro, & ex tali sulphure generatum, & deficit ei fusio, puritas, & pondus, & nimis habet de sulphure fixo immundo, & terrestreitate adurente. Hæc ergo iam dicta Alchemista quilibet notare debet.

Ex quibus propinquius materia elixiris sit
 elicienda. Caput III. *notabile hoc caput.*

IN iam dictis, sufficienter determinata est procreatio, tam perfectorum quàm imperfectorum metallorum. Nunc ad materiam imperfectam perficiendam eligendamq; redeamus. Cum ex capitulis præcedentibus satis notum sit, quod ex Argento uiuo & Sulphure cuncta procreentur metalla, & quomodo ipsorum impuritas immundiciaq; corrumpit, & cum nulla res metallis adhiberi debeat, quæ non ex ipsis sit composita seu orta, satis nobis aperte relinquitur, quod nulla res extranea, quæ ex his duobus non sumpsit originem, potens est & sufficiens ipsa perficere, uel eorum transmutationem facere nouam. Quare admirandum est, quod aliquis prudens suam fundat intentionem super animalia, siue uegetabilia, quæ ualde sunt remota, cum inueniantur mineralia satis propinqua.

Nec

Nec credendum est omnino, quod aliquis philosophorū, po-
 fuerit artem in prædictis remotis, nisi similitudinarie. Sed ex
 prædictis duobus fiunt metalla cūcta, & nihil eis adhæret, nec
 eis coniungitur, nec ea transmutat, nisi quod ex illis est. Et sic
 de iure oportet nos accipere Argentum uiuū & sulphur, pro
 lapidis nostri materia. Nec Argentum uiuū per se solum, nec
 sulphur per se solum, aliquod generat metallum, sed ex ambō-
 rum commixtione diuersa metalla diuersimode procreantur,
 & mineralia multa. Ergo ex amborum commixtione materia
 nostra constat eligenda. Sed finale nostrum secretum, est excel-
 lentissimum & maxime occultum, Ex qua re minerali debeat
 fieri propinquius & uicinius, Et hoc ipsum eligere sollicitè te-
 nemur. Pono igitur, quod eligatur materia nostra, primo ex ue-
 getabilibus, ut sunt herbæ, arbores, siue omne progrediens è
 terra, Tunc oportet inde prius fieri Argentū uiuū, & sulphur,
 per longā decoctionē, à quibus, & à quorū operatione excusa-
 mur. Cum nobis natura proponat Argentū uiuū & Sulphur.
 Et si eligeremus ex animalibus, ut sunt sanguis humanus, ca-
 pilli, urina, egestio, oua gallinarum, & omnia quæ ex animalibus
 procedunt, oporteret etiam ex ipsis fieri Argentum uiuū
 & Sulphur decoquendo, à quibus excusamur, ut prius. Sin eli-
 geremus ex medijs mineralibus, ut sunt omnia genera Magne-
 siarū, Marchasitarū, Tutiarum, Atramentorū, seu uitriolorum,
 aluminū, Baurach, salis, & aliorū multorū, oporteret similiter,
 ut ex prædictis, Argentū uiuū inde fieri & Sulphur decoquē-
 do, à quibus, ut ab alijs præcedentibus excusamur. Et si elige-
 remus aliquē ex septem spiritibus per se, ut solum Argentum
 uiuum, aut Sulphur solummodo, aut Argentū uiuum, & unū
 è duobus sulphuribus, aut sulphur uiuum, aut auripigmētum,
 aut Arsenicum citrinum, aut rubeū solum uel cōpar, nequaquam
 D. n. perfice-

perficeremus, quia cum nunquam natura perficit aliquid, sine
 amborum commixtione aequali, nec nos, a quibus tunc, ut a
 praedictis Argentu uiuo, & Sulphure, in sua natura excusamur.
 Finaliter, si eligeremus ipsa, quodlibet sicut est, oporteret nos
 commiscere secundum debitam proportionem, quam huma-
 nam ignorat ingenium, & postmodum de coquere, ad coagula-
 tionem in solidam massam. Et ideo excusamur a receptione
 amborum in sua propria natura, uidelicet Argēti uiui & Sul-
 phuris, cum ignoremus dictarum proportionem, & inuenia-
 mus corpora in quibus inuenimus praedicta proportionata,
 coagulata & coadunata debito modo. Hoc secretum tene se-
 cretius. Aurum est corpus perfectum & masculinum, sine su-
 perfluitate aliqua aut diminutione. Et si imperfecta, sola lique-
 factione sibi commixta perficeret, esset elixir ad rubeum. Ar-
 gentum est etiam corpus ferè perfectum & foemineum, quod
 si etiam imperfecta ferè perficeret sola fusione uulgarī, esset
 elixir ad album, quod non est, nec esse potest, quia solummodo
 perfecta sunt. Quod si illa perfectio esset commiscibilis imper-
 fectis, non imperfectum cum perfectis perficeretur, sed potius
 illorum perfectio cum imperfectis diminueretur, & imperfi-
 ceret. Sed si essent plusq̄ perfecta, uel in duplo, uel in quadru-
 plo, centuplo, uel ultra, interim perficerēt imperfecta. Et quia
 natura semper operat simpliciter. Perfectio in eis simplex est,
 & inseparabilis, & incommiscibilis, nec arte ad opus abbrevi-
 andum ponerentur in lapide pro fermento, & reducerentur
 tunc in pristinum, quum summe uolatilis superat summam fi-
 xi. Et quia aurum est corpus perfectum, ex argento uiuo ru-
 beo, claroq̄, & ex tali sulphure, ideo non eligimus ipsum pro
 materia lapidis ad Elixir rubeum, eo quod ita simpliciter est
 perfectum, sine mundificatione ingeniosa, & tam fortiter di-
 gestum, sine mundificatione ingeniosa, & tam fortiter di-

*n videtur quodam
 deesse, necesse com-
 mixtionis, propor-
 tionem sciamus.*

Et si

NB

*nihil videtur *
 deesse. verba, nec
 arte ad opus, pen-
 tent a praeced.
 Sed si essent plus-
 pristinum in
 argentum uiuū,
 unde aurum et
 argentum ortum
 habent, cum sum-
 me uolatilis natura
 aut argenti, po quod argentum uiuū
 gentum sibi admixtum.*

albert rubeo

me curius prius

nobis

sed non

*argent uiui, superat summe fixam naturam auri gestum,
 gentum sibi admixtum.*

N

NB

gestum, & coctum naturali caliditate, quod cum igne nostro artificiali uix in aurum & argentum operari ualemus. Et quāuis natura aliquid perficiat, tamē intime mundificare, seu perficere, ac purificare ignorat, quia simpliciter operatur super illud, quod habet. Quare si eligeremus aurum uel argentum pro materia lapidis, uix aut difficulter inueniremus ignem in eis agentem. Et licet non ignoremus ignem, tamē ad intimam sui mundificationem & perfectionem peruenire nō possemus, propter sui fortissimam compactionem, & compositionem naturalem, quare excusamur à receptione primi ad rubeum, seu secundi ad album, cum inueniamus rem, uel corpus aliquod, ex tam mundo, uel mundiore sulphure, & argento uiuō, super quod natura parum, uel minimum est operata, quod cum igne nostro artificiali, & experientia artis nostræ, ad congruam sui decoctionem, mundificationem, colorationem & fixationem cum ingenioso nostro opere, super hoc continuato, ualemus peruenire. Eligenda est ergo materia, in qua est argentum uiuum mundum, purum, clarum, album, & rubeum, non ad complementum perductum, sed commixtum æqualiter & proportionabiliter, per modum debitum cum sulphure tali, & in massam solidam congelata, ut cum ingenio & prudentia nostra, igneque nostro artificiali ad mundiciam sui intimam, & ad ipsorum puritatem peruenire possimus, & talem efficere, quod ipsa post operis complementum sit milles millesies fortior & perfectior, quàm ipsa corpora simplicia caliditate naturali decocta. Esto igitur prudens. Nam si in capitulis meis subtilis & ingeniosus fueris, in quibus manifesta probatio, & aperte materiam lapidis cognoscendam demonstraui, gustabis illud delectabile, super quod philosophorum intentio cadit tota.

De modo agendi, & igne moderando, & conti-
nuando. Caput 1111.

Credo te inuenisse, si non es durissimæ ceruicis, & uelo ignorantia totaliter perfusus, uel insipientia, per uerba iam dicta, certam philosophorum materiam, lapidis benedicti peritorum, super quam operatio Alchemia est adhibenda, cum imperfecta conamur perficere, & hoc cum plusquam perfectis. Et cum nobis natura tradidit imperfecta solummodo cum perfectis, oportet nos plusquam perficere, materiam in capitulis notam, cum nostro opere & labore artificiali. Et si ignoramus agendi modum, quid est in causa, quod non uidemus qualiter natura, quæ olim metalla perfecit, frequenter operatur? Videmus ne quod in mineris per continuatam caliditatem quæ in montibus mineralium est, aquæ grossities in tantum decoquitur & inspissatur, ut fiat per tempus argentum uiuum? Et ex pinguedine terre per eandem decoctionem & caliditatem generatur sulphur? Et quod per illam caliditatem perseuerantur super ipsa continuatam, ex prædictis secundum ipsorum puritatem & impuritatem, cuncta generantur metalla? Et quod natura tam perfecta quàm imperfecta cuncta, sola decoctione perficit, siue facit metalla? O nimia dementia, quid uos, rogo, cogit per aliena regimina melancholica & fantastica uelle perficere prædicta? Quemadmodum quidam dicit: Væ uobis qui uultis superare naturam, & metalla plusquam perficere nouo regimine seu opere orto ex capositate uestra insensata. Et Deus naturæ dedit uiam linearem, scilicet decoctionem continuam, & uos insipientes ipsam imitari spernitis. ut ignoratis. Itē. Ignis & azot tibi sufficiunt. Alibiq̃. Calor omnia perficit. Et alibi. Coque, coque, coque, & non te tædeat. Et alibi, fiat ignis uester
blandus

blandus & mitis, qui per singulos dies semper æqualis ardēdo perduret, nec inualescat, sin aliter, sequetur maximum damnū; Et alibi. Patienter & continue. Et alibi: Tere ipsum septem uicibus. Et alibi. Scias quod una re, uidelicet lapide, una uia, scilicet coquendo, & uno uase totum magisterium terminatur. Et alibi. Igne teritur. Et alibi. Hoc opus multum creationi hominis assimilatur. Sicut enim infans in principio leuioribus nutritur cibis, ossibus aut confortatis, semper fortioribus. Sic & magisterium istud, primo indiget igne lento, quo semper in decoctionis essentia qualibet est agendum. Et quamuis semper loquamur de igne lento, reuera tamen sentimus, quod in operis regimine paulatim & uicissim usque ad finem augmentandus & maiorandus est ignis.

De qualitate uasis atque fornacis. Caput V.

Terminum, modumque agendi iam determinauimus, nunc de uase ac fornace, qualiter & ex quibus fieri debeant, audire licet. Cum natura naturali igne in mineris metalla decoquat, decoctionem illam sine uase ad hoc apta denegat. Et si naturam sectari proponimus in coquendo, quare uas eius esset rejiciendum. Videamus ergo primo, qualis locus sit generationis metallorum. Manifeste percipitur in mineralium locis, quod in fundo montis est calor æqualiter perdurans, cuius natura est semper ascendere, qui in ascendendo semper desiccatur ubique & coagulat aquam spissiorē, seu grossiorē in uentre, seu uenis terre siue montis absconditā in argentum uiuum. Et si illius loci pinguedo mineralis ex terra huiusmodi calefacta fuit congregata in uenis terræ, currit per montem, & est sulphur. Et ut uidere licet in uenis prædictis illius loci, illud sulphur ex pinguedine terre, ut prædictum est, generatum, obuiat etiam argento uiuo.

(ut etiam)

(ut etiam scriptum est) in uenis terræ, & aquæ spissitudinem mineralis procreat. Ibi per calorem in monte æqualiter perdurantem, longo generantur tempore diuersa metalla, secundū loci diuersitatem. In mineralium uero locis inuenitur caliditas semper durans. Ob hæc de iure nobis notandum constat, quòd mons mineralis externus est ubiq; clausus in se ipso & lapideus, quia si calor exire ualeret, nequaquam metalla procrearentur. Si ergo naturam imitari intendimus, habemus necesse tali modo furnum, ad instar montium, non magnitudine, sed caliditate continua prouidere, ita quòd ignis impositus cum ascendit exitum non inueniat, & reuerberet calor uas, materiā lapidis continens in se, firmiter clausum. Quod uas rotundum debet esse cum paruo collo, de uitro, uel de terra aliqua, naturam siue compactionem uitri representantem, cuius os cum tali coopertorio, & bitumine debet esse signatum uel sigillatum. Et sicut in mineris calor immediate non tangit materiam Sulphuris & Argenti uiui, quia terra montis inter est ubiq;. Sic immediate ignis tangere non debet uas in se materiam continens prædictorum, sed in alio uase similiter clauso, illud est ponendum, ut ita materiam superius & inferius, & ubicunq; sit, melius & aptius, calor temperatus attingat, unde Aristoteles dicit in lumine luminum, quod Mercurius in triplici uase est coquendus, Et quod uas de uitro sit durissimo, uel, quod melius est, de terra naturam uitri possidente.

certum est, posse decoctionem materiam lapidis fieri in vase terreo. si in pipere melius, frigescet bas, et operculo adhibemus. et rursus claudimus.

De coloribus accidentalibus et essentialibus in opere apparentibus. Caput VI.

EXquisita lapidis materia, modum agendi certum cognoscas, per quem modū, per quod regimen lapis decoquēdo in colori-

Sed hoc nostrum in tanta vitrorum copia, longe commodius utimur vitreo vase.

συνεστο νεφελαιον τουτο.

in coloribus diuersis sapius transmutatur. Vnde quidam ait: Quot colores, tot nomina. Secundum diuersos colores in opere apparētes per philosophos eius nomina uariata sunt. Vnde in prima lapidis nostri operatione, est putrefactio appellata, & fit lapis noster niger. Vnde quidam dixit: Cū inueneris ipsum nigrum, scias quod in nigredine illa albedo occultata est, & tunc oportet illam extrahere à subtilissima illa nigredine eius. Post uero putrefactionem rubescit, non rubedine uera, de quo quidam ait: Sapius rubescit & sapius citrinescit, & sapius liquefcit, & sapius coagulatur, ante uerā albedinem. Et seipsum etiam dissoluit, seipsum coagulat, seipsum putrefacit, seipsum colorat, seipsum mortificat, seipsum uiuificat, seipsum denigrat, seipsum dealbat, seipsum rubore decorat cum alcedine. Fit etiam uiridis, unde alius ait: Coque eum donec natus uiridis tibi appareat, & est eius anima. Et alius. Scias quod in uiriditate anima illa dominatur. Apparet etiam ante albedinem color pavonis, unde quidam sic ait: Scias quod omnes colores qui in mundo sunt, aut excogitari possunt, apparent ante albedinem, & deinde albedo sequitur uera, unde quidam ait: Cum autem purus decoquatur donec ueluti oculi pisciū elucescat, eius utilitas expectanda erit, & tunc lapis in rotunditatem est congelatus. Alius autem ait: Cum inueneris albedinem super eminentem in uase, esto certus quod in albedine illa rubedo occultata est, & tunc oportet te illam extrahere: ueruntamen coque, donec totum rubeum fiat. Est enim inter ueram albedinem & ueram rubedinem, quidam cineritius color, de quo dicitur: Post albedinem errare non potes, nam augmentando ignem ad cineritium peruenies, de quo alius dicit: Ne cinerem uilipendas, nam Deus reddet tibi liquefactum. Et tunc ultimo rex diademate rubeo coronatur, NVTV DEI.

E De modo

I Nigrum

II Rubedo

III flavedine.
falcedo, quid?

III Viriditas nra

IIII Cauda

V Albedo

VI

VI Color
Cineritius

De modo proijciendi medicinam super quodlibet
imperfectorum. Caput VII.

REi promissæ finem perfecti compleui, uidelicet magisterij magni, ad elixir excellentissimum rubeum & album faciendum. Finaliter de modo projectionis, quæ operis est complementum, & læticia desiderata & expectata, tractare nos oportet. Et rubeum quidem elixir, citrinat in infinitum, ac omnia metalla transmutat in aurum purissimum. Album uero elixir dealbat usque in infinitum, & quodcunque metallum ducit ad albedinem perfectam. Sed sciendum est, quod unum metallum magis est remotum à perfectione quam aliud. Et aliud propinquius alio, & uicinius. Et quamuis quodlibet metallum per elixir ad perfectionem reducatur, tamen leuius, citius, & melius, & perfectius propinqua reducuntur, quam multum remota. Et cum inueniamus metallum propinquum & uicinum perfectioni, excusamur per ipsum à multis remotis. Quæ uero metalla remota & propinqua, & quod propinquius & uicinius perfectioni sit, In capitulis meis, si sapiens & ingeniosus fueris, satis aperte inuenies, & ueraciter determinatum. Et procul dubio qui in hoc meo Speculo intantum est ingeniatus, quod sua industria inuenire scit materiam ueram, bene sapit super quod corpus ad perfectionem sit proijcienda medicina. Nam præcursores istius artis, qui eam per suam philosophiam inuenierunt, demonstrant digitis satis manifeste uiam linearem, & denudatam cum dicunt: Natura naturam continet: Natura naturam superat: Et natura obuians suæ nature lætatur, & in alienas transmutatur naturas. Et alibi. Omne simile applaudit suo simili, quia similitudo dicitur causa amicitie, de quo multi philosophi

philosophi notabile secretum reliquerunt. Scias quod anima
 corpus suum cito ingreditur, quæ cum corpore alieno, nulla-
 tenus coniungitur. Et alibi. Anima enim cito corpus ingredi-
 tur suum, quam si cum alieno corpore coniungere statueris,
 incassum laborabis. Nam & ipsa uicinitas magis est lucida.
 Quia enim corporea, in regimine fiunt incorporea, & econuer-
 so, incorporea corporea, & in complemento totum corpus fit
 spirituale fixum, & quia elixir illud spirituale euidenter, siue
 album, siue rubeum ultra naturam suam tam multum est præ-
 paratum & deductum, non est mirum, quod incommiscibile
 est corpori, super quo solummodo proijcitur liquefacto. Gra-
 ue est etiam proijcere super mille milia & ultra, & illa in conti-
 nenti penetrare & transmutare. Quare uobis unum secretum
 magnum & occultum iam tradam. Commiscenda est pars una
 cum mille corporis uicinioris, & hoc totum includatur firmi-
 ter in uase apto, & pone in furno fixationis, primo cum igne len-
 to, & semper augmentando ignem per tres dies, donec insepa-
 rabiliter sint coniuncta. Et hoc est opus trium dierum. Tunc
 iterum & finaliter proijcienda est pars quælibet istius una su-
 per alias mille partes cuiuslibet corporis uicinioris. Et istud
 est opus unius diei, seu unius horæ, uel momenti. De quo sem-
 per mirabilis est laudandus Deus noster in æternum.

F. I. N. I. S.

E. ñ. Richardi

RICHARDI ANGLICI LIBELLVS VTI-

lissimus rōpē χημείας, Cui titulum fecit, Correctorium. paginis 3

Prefatio. Quomodo ars imitetur naturam. Caput 1.

*libris hac se arte
in lucem satis
invenitur, quod*

Vm omnis rerū emendatio illius rei naturam augmentet, cuius est. Ideo in multis philosophorum da tis, per artem emendatur natura, ultra suum motū, quem habuit in prima forma. Et tamen nulla res laborare potest, nisi mediante natura, cum ipsa natura in arte occulte & intrinsece laboret per artis administrationem; per hoc sequitur, emendationem naturæ uirtutis esse augmentationem, & artis laborem, illius rei emendationem. Quoniam natura perficit suum gradum, quem naturaliter perficere potest, & illum præterire nequit, nisi ipsa natura impedita fuerit per artis impedimentum. Quamuis enim ars naturam non transcendat, faciens nouam naturam, per simplicem laborem; tamen ars transcendit naturam, quo ad illam naturam, quam potest proprie subtiliare. Et ideo dicitur: Ars imitatur naturā, non quod nouam ædificet, sed quod illius naturæ uirtutē subtiliet. Ad hæc incipit ars proficere, ubi natura deficit, subtilem naturam in re inclusam detegere, & ipsam manifestare. Cum natura generat metalla, tincturas generare nequit, quamuis bene tincturam in se plenam occulte contineat. Vnde philosophus: Natura continet in se, quibus indiget, & non perficitur, nisi moueatur arte & operatione. Quare in nostro opere ars non est aliud, quam adiuuamen naturæ. Quod patet in multis artium operibus laicorum. Vbi natura primum producit lignū. Secundo, uisio ignis de ligno cinerem. Tertio, ars de cinere uitrum.

uitrum. Et hoc taliter intelligendum est. Si in cineribus ista prima materia uitri occulta non fuisset, ars nequaquam uitrum inde prolixisset, aut perfecisset, sine natura præhabita. Et sic perpendes, quod è nullis rebus aliquid elici potest, quod in ipsis non existit. Ideo omnis species, in sua specie, & omne genus in suo genere, & omnis natura in sua natura, naturaliter uirtutis affectat augmentum, & fructum affert iuxta naturam suam, & non in alia natura sibi contraria, cum omne seminaturo suo semini correspondeat, hoc dicimus quo ad generationem. Non generatur ab homine, nisi homo, nec ab aliquo tali, nisi simile sibi, & quo ad naturam imitandam per artem, non facit hoc aliqua res simpliciter laborans per ministerium naturæ, nisi per naturæ illius complexionem, quoniam si aliena natura peior introducit, immediate ars simpliciter non imitatur naturam, sed ille peiores naturæ extraneæ inficiunt illam naturam, & statim non fit ex ea, quod fieri credebatur. Quoniam omne peius laborans in aliqua re, nititur melius destruere, & omne melius laborans in aliqua re, nititur peius perficere, Et ideo unicuique artifici naturam imitari necesse est, & illius naturam cognoscere, cuius rei naturam ars sua imitatur, alioquin fatue per artem, ipse naturam dinoscitur emendare.

Studium philosophiæ esse necessarium ad hanc artem. Caput II.

STUDIVM secundum doctores amouet ignorantiam, & reducit humanam intellectum ad ueram scientiã, & cognitionem cuiuslibet rei. Ergo in primis necesse est, per studium huius frauis operis scientiam acquirere, & per philosophicã dictã ingenium acuerè, cum in ipsis sit cognita uia ueritatis. Si ergo laborantes laborem non despexerint, fructum inde prouenientẽ dulciter gustabunt. Qui uero studere adhorruerint,

E iij laborando

laborando perpendant in suis cogitationibus. Vtrum ars ipsorum sit naturæ imitatio, præcipue illius rei, cuius naturam ars illorum emendare debet. Nam præter naturæ imitationem impossibile est ipsis secreta philosophorum ad perfectum finem perpetrare. Sicut de his loquitur philosophus. Hi transeunt ad practicam, sicut Asinus ad fœnum, nesciens ad quid porrigat rostrum, nisi in quantum sensus exteriores, sine intellectu, per uisum & gustum ad pabula deducunt. Sic ipsi asini sine ueris principijs, & studijs fructuosis, ac naturarum cognitione, quarunt perficere opera naturæ, & secretum secretissimum totius naturalis philosophiæ, ac opus optimum, quod hominem ornat moribus, ditat beneficijs, auxiliatur pauperi, & corpus humanum incolume conseruat præbens ei sanitatem. Et postea subditur, de illius occultæ naturæ medicina. Et ideo omnes huius artis beneficium diligentes, studijs insistere tenentur, & ex libris ueritatem exhaurire, & non ex fabulis fictis & operibus mendosis, cum hæc ars nullatenus ueraciter inueniatur, (quamuis hominibus multæ sophisticaciones appareant) nisi post terminum studij, & philosophicorum dictorum cognitionem, seu per scientis fidelem informationem cū docetur. Qui enim in legendis libris deses extiterit, in præparandis rebus promptus esse non poterit. & ultra, Non bene potest de leui practicæ assuescere, cuius mens in studijs reuult desudare.

De principijs naturalibus.

Caput III.

Non est autem hæsitandum, hanc artem habere uera principia naturalia, cum ipsa natura corpora metallica formet in minera, quod patet per Aristotelem quarto Metheoron, ubi distinguit corpora mineralia in quatuor species. In lapides,

Lapides, in liquefactiua, in sulphura, & sales. Et horum quædã sunt raræ substantiæ, & compositionis debilis, & quædam fortis substantiæ, & quædam eorum ductilia, & quædam non. Et quæ illorum rationes generationis sint, patet ibidem, ergo hic non est necesse poni.

Quot sint partes mineralium. Caput 1111.

Distinguuntur autem corpora mineralia specialiter in duas partes, scilicet In partem metallicam, id est in metalla, quæ originem ex Mercurio ducunt, ut Aurum, Argentum, Cuprum, Stannum, Plumbum & Ferrum, & dicuntur mineralia maiora. Et in partem mineralem, quæ originem ex Mercurio non ducunt, ut sales, atramenta, alumina, vitriolum, arsenicum, auripigmentum, sulphur, & similia, & dicuntur mineralia minora, sunt tamen corpora non metallica. Cum manifestum sit, quod maiora mineralia, id est, corpora metallica, originem habeant ex sulphure & Argento uiuo, secundum magis & minus depurato. Et nunc ponam differentiam eorum generationis, & dicam unde originem habeant, quod tamen sufficienter patet in multis philosophorum libris.

De metallis, quæ originem ducunt ex Mercurio in genere. Caput V.

Sunt autem ductibilia, omnia liquabilia metalla, quæ originem ducunt ex Mercurio. Nam materia eorum est substantia aquea, mixta cum substantia terræ, commixtione forti, & non potest unum ab altero separari, quare congelatur substantia aquea illius cum frigore magno post actionem caloris, & ideo ductibilia sunt, & fabricabilia. Sed non congelatur sola aqua, nisi siccitate, quæ alterauit aqueitatem & terrestre-

terrestreitatem, cum in ipsis humor non est nimis unctuosus, nam congelatio eorum est ex siccitate terrestri, ideo non facili- ter soluitur, nisi per actionem caloris uehementem in ipsis, se- cundum quod sunt fortius ac fortius commixta.

Quomodo metalla ex Mercurio fiant, in specie. Caput VI.

Rerum natura omnium liquabilium genera, naturaliter operata est ex Mercurio, uel Argento uiuo, & sui sulphuris substantia, eo quod proprium est Argenti uiui quod coagulatur ex uapore, siue ex calore sulphuris albi, uel rubei non urentis. Vnde Aristoteles in quarto Metheoron: Si sulphur album non urens fuerit, congelat Mercurium in Argentum bonum. Si sulphur purum cum rubore clarum, & in eo uis igne- tatis simpliciter non urentis, congelat Mercurium in Aurum purissimum, quoniam omne siccum naturaliter ebibit suum humidum, ut in suis partibus sit consumatum. Vapor ergo sulphuris; Argentum uiuum coagulantis ex sua substantia, est terreus subtilis, aereus, decoctus, & digestus a commixtione prima sibi unita a coctione caloris. postea eleuata decocta & dige- sta, donec habeat uim sulphuream, coagulandi Mercurium in corpora metallica, secundum quod sulphur fuit simplex uel adurens, quod perfectionem uel imperfectionem in metallis causat, ut postea apparebit. Exemplum de his, quod ipsorum prima materia, sit Argentum uiuum, quoniam cum liquefit per calorem, conuertitur in ipsum. Certum quippe est, ipsa antea fuisse Argentum uiuum, quia omnis res, de eo, in quod re- soluitur, est. Nam glacies conuertitur in aquam calore medi- ante, necessarium est ergo, prius aquam glaciem fuisse.

notabil

De generatione Sulphuris, Mercurij, & qua ex eis oriuntur metalla, in genera- ti, & quomodo perfecta ab imperfectis differant. Caput VII.

Hic

Hic notandum est, quod Sulphur prouenit ex pinguedine
 terræ, in minera per temperatam decoctionem inspissata
 quousque in duretur & sicca fiat. Et cum indurata fuerit Sul-
 phur uocatur. Argentum uero uiuum in sua radice prima, est
 • compositum ex terra alba, subtili, nimum Sulphurea, cum a-
 qua clara fortiter admixta, & unita tali unione per minima,
 quousque humidum temperetur à sicco, & siccum ab humido
 æqualiter, donec fiat substantia una, non quiescens in superfi-
 • cie plana, nec adhæreat tangenti propter siccitatem, quæ alte-
 • rauit aqueitatem in ipso. Est autem homogenium in natura,
 quia aut totum remanet in igne, & fixum, aut totum euolat in
 fumum, cum sit incombustibile & aereum, & hoc est signum
 perfectionis, & ideo cum postea de terra sulphurea decurrit,
 calefactum superius ascendit. Vnde in sua natura est, ut per ca-
 • lorem sublimetur. Veruntamen continua sublimatione nimum
 sublimando depuratur, decoquitur, & inspissatur, ac per sul-
 phur album & rubeum gradatim congelatur, quod quidē sul-
 phur dissoluitur multoties, & postea congelat argentum ui-
 • uum, & illius sublimatione inceratur caloris actione, donec
 ••• uix in millibus annorum successiue, & operatione naturæ in
 perfectum metallum congeletur. Et sic quidem ipsa natura in
 uasis mineralibus mediante calore operatur metalla. In istis ergo
 operibus naturam imitari oportet quicumq; uult medicinã
 perficere ad imperfectorum perfectionem, licet ista corpora
 •• differant in compositione sua ab argento uiuo, quæ ab eo gene-
 rantur eodem modo, quo ipsum fuerit purum uel impurum,
 & sulphure mundo uel immundo, sibi extraneo, ut dictum est.
 •• Si enim argentum uiuum coagulatur à sulphure albo, non ur-
 ente, erit argentum. Si coagulatur ex sulphure puro, in quo est
 • uis igneitatis, similiter nõ urentis, erit aurum. Si uero sulphur
 F fuerit

cc
 cc
 cc
 cc

quamvis
 197

cc
 cc

fuerit malū & debile, & Mercurius bone substantiæ, conuertit ipsum in æs. Si uero argentum uiuum fuerit porosum, terreū, & immundum, & sulphur etiā immundū, fœtidū, & terreum, & fixæ substantiæ, sit ex ipso ferrum, quod postea non funditur. Stannum uero uidetur argentum uiuum bonum habere, sulphur uero malum, non bene mixtum, & quasi non bene congelatum. Plumbum uero habet argētum uiuum malum & grossum, mali saporis & fœditū, ac debilis uirtutis. Vnde assidue per ignis uiolentiā corrumpitur. Sic differunt corpora metallica ab argento uiuo, secundū quod ipsis inest sulphur extraneū, uel adurens, uel simplex. Et sic consideratur, quæ uirtus sit in ipsis. Cum enim multa quātitas sulphuris sit infectio, & multa quantitas argenti uiui in ipsis dinoscitur esse perfectio, cū sit incombustibile & aerium, quoniā sulphur comburit & comburitur, & perfectionem omni tempore impedit. Hæc de uerbo ad uerbū sunt philosophorū dicta super Aristotelem in quarto Metheoron. Credendum est aut, quod ipsorū philosophorū ueritas in aliquo mendacio nunquā est reperta. Sic faciēs ars sequitur uiam naturæ, ex quibus elici ueritas potest, nec est credendum fabulis fictis, nec operibus mendosis, ab opere naturæ omnino extraneis, ut dicitur: Qui credit in mendacium, & nō secretis philosophorum, perdit tempus cum opere, & labores.

De formatione Mineralium, quæ originem ex Mercurio non ducunt. Caput VIII.

Sunt autē media mineralia secundum quod dictū est, quæ originē ex Mercurio non ducunt, id est, ex Mercurio propinquo, & debilis substantiæ, & horū quædā sunt sales, quæ liquefiunt humido faciliter, ut alumen & chalcantum, sal simplex, & sal ammoniacus, sal petre lapidis, & omnia genera salium. Et quædam

mendacibus

queſdam ſunt unctuoſa, nec liqueſcunt ſolo humore faciliter, ut
 auripigmentum, arſenicum, ſulphur, & alia ſulphurea. Nam
 aqueitas ſulphurorū eſt commixta cum terra fiſcoſa, cōmixtio-
 ne forti, cum feruentia caloris, donec facta ſunt unctuoſa, &
 poſtea coagulata ſunt ex frigore. Atramenta uero compoſita
 ſunt ex ſale & ſulphure & lapidibus. Creditur in eis eſſe uis
 mineralis aliquorū liquabilium, quæ ex eis fiunt, ut chalcāthū
 & calcatar, quæ generantur ex maioribus granis atramenti, &
 non ſoluuntur, niſi ſoluatur falſedo cum ipsis, quæ eſt in ipſo ſul-
 phure, & poſtea congelatur in frigore, & iſtud iam accipit uim
 mineralē, ab aliquibus corporibus naturaliter in terra, quod
 accipit uim ferream erit rubeum, uel terreū, & calcatar. Quod
 autem uim æreā accipit, hoc erit uiride æris, uel chalcanthum.
 Vnde eſt poſſibile iſta duo, ſcilicet calcatar & chalcanthum ab
 ipſo generari. Quamuis autem omnia prædicta participant in
 uī minerali cum metallis, tamen corpora metallica artiſiciali-
 ter ex ipsis fieri non poſſunt, cum alterius ſint naturæ, & cum
 eis ex una materia propinqua originem non duxerint. Non ta-
 men nego, quin cum ipsis poſſint metalla purgari aut diſſolui, — *notabile*
 ac ſophiſtica forma per ea introduci, ut in ipsis errent homines.
 Poſteſt quoq; plumbi nigredo ſiue immundicia abſtergi, ue-
 rum tamen plumbum ſemper manet plumbum, quamuis ui-
 deatur argentum, & introducant in eo nouas qualitates alias,
 ut appareat argentum. Sic artiſices etiam poſſunt facere conge-
 lationes per ea, id eſt, ex Mercurio humidum extrahere cū re-
 bus ſiccis, ut uideatur Mercurius coagulatus, ſed iſta coagula-
 tio eſt peſſima. Philoſophorum autem coagulatio, non humi-
 dum exiccat, ſed Mercurium ſuæ radicalis humiditatis cōſum-
 ptione coagulat. Audi quid dicat Ariſtoteles. Sciant artiſices
 Alchemiæ, ſpecies rerū tranſmutari non poſſe, ſed ſimilia illis

facere possunt, & tingere rubeum citrino, & album tingere colore rubeo, donec fiat multum simile auro, uel argento, ut hi qui coniungunt stannum, cuprum, & Mercurium, & inde faciunt aurum sophisticum. Sic expolitio, per minora mineralia non est impossibilis, at uapor caloris, ponderis, etiam diminutio contra hæc non stant, sed contra uerum aurum & argentum, quæ nequaquam in natura & arte conceduntur fieri, nisi reductione corporum in primam materiam, sic species rerum transmutari possunt, ut postea Aristoteles subdit, & hoc non fit per solam liquefactionem, sed per congelati Mercurij resolutionem, cum admixtione sui spiritus, corpus in Mercurium transformatur.

notab.

De generatione Sulphuris uulgi, & simplicis,
& Mercurij. Caput IX.

Cum iam dictum sit, quòd sulphur in metallis est impedimentum, nunc pono differentiam in Mercurij generatione & sulphuris, quamuis ex utraq; parte causent metallum, scilicet Mercurius essentialiter, & sulphur ex parte accidentali, tamen illud sulphur adhuc est duplex, uiuum, & adurens. Viuum causat metalla, quamuis unum differt ab alio secundum quod plus existit uiscositate terræ infectum, cum tamen Sulphur simplex uiuum, causans Aurum & Argentum, non est nisi uapor calidus & siccus, generatus ex purissima siccitate terrestri, in quo omnibus modis prædominatur ignis, & illud dicitur elemētum cum Mercurio metallorum. Sed generatio sulphuris uulgi differt à generatione Mercurij, ut dictum est, quod aqueitas sulphuris uulgi est commixta cum terreitate uiscosissima, cum feruente calore, & facta sunt unctiuosa. Sic generatio Mercurij differt in parte secunda à generatione sulphuris

phuris istius, cum sit generatus ex terra subtilissima, albissima, sulphurea, cum limpidissima aqua, quam terra parit, admixtione fortissima, ita quod unum ab altero separari non possit, donec non quiescat in superficie plana, nec adhæreat tangenti propter siccitatem terræ, quæ alterat aqueitatem ratione fortis admixtionis, & ideo est elementum cum sulphure simplici, omnium ductibilium. Vel proprie, simile est aliquibus ductibilibus, & ideo propter cōcordiam aliquam ipsorum generationum, commiscetur sulphur Mercurio, & unum alterat aliud in natura. Quare unumquodq; corpus metallicum, in se sulphur expressit habere dinoscitur & Mercurium. Cum liquefcit calore mediante, apparet Mercurij substantia & sulphuris, maxime in colore, & cute rubea superius natante, Sed proprium naturæ unius est adhærentia alterius, cum unum sine alio, metallum generare non possit. Et in quantum sulphur fit magis simplex, in quantum magis gaudet & cohæret Mercurio simplici ac mundo, ut fortius unum cum alio coniungatur, & sic tunc perfectiora ex ipsis generantur metalla.

Quod impossibile sit media mineralia artificialiter fieri metalla. Caput X.

Sed quia in præcedente capitulo determinatum est, minora mineralia artificialiter non posse fieri metalla. Ideo propter maiorem ueritatem, restat hoc fortius probandum. Prime sic: Quia minora mineralia de prima metallorum materia, que est Mercurius, non sunt generata. Cum autem generatio eorum cum generatione Mercurij in primo differat in forma, & materia & compositione, Ideo etiã metalla fieri non possunt. Quia unius speciei una est materia prima, & sperma ex quo generat. Sed prima pars antecedentis patet, quia minora mineralia nō

sunt generata ex Mercurio, ut patet per Aristotelē, & Auicē-
 nā. Ideo si deberent fieri metalla, oporteret quod primo transfi-
 rent in materiā primā metallorū. Sed quia artificialiter id fieri
 non potest. Ideo metalla minime erunt. Sic secunda pars antece-
 dentis sufficienter patet, ut declaratū est in precedēti capitulo.
 Secundo ad idē. Quia minora mineralia principium artis arti-
 ficialiter fieri nō possunt, qd' est Mercurius, ideo etiā mediū &
 finē non pertingunt, q̄ sunt metallū & tinctura. Consequentia
 tenet. Quia nutrimentū in homine per generationē nō potest
 fieri homo, nisi prius conuertatur in sperma, & sic addito suo si-
 mili nouus generatur homo. Sed q̄a minora mineralia à metal-
 lis extraneæ sunt naturæ, quāuis in aliqua uī minerali partici-
 pēt tñ debilioris sunt uirtutis, & adustibilia. Ideo natura metal-
 lica de ipsis non gaudet, sed ea respuit. Conseruat autē ea q̄ suæ
 naturæ sunt. Verbi gratia. Si miscerētur aqua & terra, tūc sepa-
 rātur ab inuicem, q̄a terra pētīt fundamentū, cum sit grauis &
 sicca, aqua uero superficiali. Et nequaquā artificialiter sic possunt
 coniungi, q̄ istæ duæ naturæ stēt in una natura coniūctim, quā-
 uis aqua possit abluere & mūdare terrā. Sed qd' siccitas terre ar-
 tificialiter mutetur in humidū aqueū, credi impossibile est, li-
 cet terra madescat aq̄. Sic minora mineralia possunt coniūgi cū
 metallis, & ea purgare, & aliq̄ modo nouā formā introducere,
 sed cū ipsis permanere, & illud immaturū maturare natura nō
 cōcedit. Quare fatui sunt, q̄ tot & tā diuersa negocia, & sophi-
 sticationes ad decipiēdum hoies adducunt. s. res impportiona-
 biles, q̄ nec naturā dant, nec eā recipiunt. s. secundinas, testas o-
 uorū, crines, sanguinē ruffi hominis, basiliscum, ymes, herbas,
 sterCUS humanum, & sic de infinitis generibus sterCORū, uolētes
 cum pessimis optima pficere, & naturæ defectū cū his adimple-
 re. Sed q̄a in his naturalibus, nec aliquatenus taliū unq̄ ueram
 materiā

materiã imaginãdo sunt perscrutati, uolētes stercus seminare
 & metere triticũ, q̄ satis uideť impossibile, ut dicit: Quæ semi-
 nauerit homo, hæc & metet. Ergo si stercus seminat, stercus in-
 ueniet. Quare non est mirũ, q̄ nullus in tali stercore perficit, cũ
 sint deluti, & oēs ipsis adhærētes. Semina igitur Aurũ & Argẽ
 tũ, ut afferant fructũ, cũ labore tuo, mediãte natura, quia ipsum
 habet, & est illud q̄ quæris, & nulla alia res mundi. Cum alia
 omnia sint foetida, & naturæ cædant per ignis assiduitatem &
 examen. Sunt & aliqui Alchemiste in minoribus mineralibus
 laborantes, scilicet in quatuor spiritibus, ut in sulphure uulgi
 & arsenico, auripigmento, & sale ammoniaco, uolentes ex his
 tincturas perficere, sed illud minime facere possunt, ut patet
 per diffinitionē nature. Quia tingere non est aliud, quã tingēs
 tinctũ in naturã suã transformare, & secũ sine ulla separatione
 permanere, docens naturã preliari cõtra ignē persequentē, &
 ita, ut natura tingentis & tincti concordent, uerbi gratia: Si ex
 Auro uel Argento tinxeris plumbũ uel stannũ, uel aliqd̄ tale,
 qd̄ cõcordat in naturis, quia originem ex utraq̄ pte ex Mercurio
 duxerũt, & cũ maturũ immaturo cõiungitur, cum maturo
 perficietur in tali uia. Sed cũ isti quatuor spiritus sint alterius
 naturæ cũ metallis, ut sufficienter prius dictũ est. Ideo si tingũt
 tũc quæro, utrũ debeãt conuertere, uel conuerti? Si conuerti,
 tunc tinctura non est, ut prius patuit per eius diffinitionem.
 Si aut̄ conuertere, tunc tingendũ conuertet in suã naturam, &
 hæc est terrena, naturæ metallicæ contraria, ideo tingendo, me-
 tallum facere nõ potest. Quod aut̄ tingēs tingendũ conuertat
 in suã naturã, probatur, quia omne generãs naturalit̄ generat
 sibi simile, sed quia natura quatuor spirituum generans, est ter-
 rea, igitur generabit sibi simile, quod etiam erit terrea materia
 sicut ipsum. Sic etiam omnem aliam tincturam fatuam, q̄ non
 inuenitur

quatuor spi-
ritus.

tingendo

inuenitur in proprietate metallicæ naturæ, despicias cum uijis alijs naturæ extraneis, quia in ipsis non est aliud, nisi rerum cōsumptio, temporis perditio & laboris, cum omnia ista apparenter sint metalla, & non existenter, quæ per minora mineralia, uel consimilia sunt præparata. Et ergo stultum est, quærere in re, quod antea non fuit in illa, sicut uerum aurum & argentū in rebus foetidis & adustibilibus.

De differentia sulphuris uulgi, & philosophorum simplicis, non adurentis. Caput XI. *ωπερ μωστατα ποττα.*

Nunc quærendum est de differentia Sulphuris simplicis philosophorum non adurentis, & sulphuris uulgi. Cum philosophus generaliter loquat: Sulphur coagulat Mercuriū. ..
 Vtrum omne sulphur Mercuriū coagulet? Dicendum est, quòd non. Quia omne sulphur uulgi, secundum philosophū, ..
 metallis est contrarium. Item Auicenna: Non intrat in magisterium nostrum, quia non est ortum ab eo, cum semper inficiat, denigret, & corrumpat, quocumq; modo per artificium præparetur. ..
 Est enim ipsum ignis infectus. Ergo si figitur, fusionē impedit, nec est impossibile corpori coniungi. Cuius exemplum cernitur in ferro, quod sulphur fixum, grossum, immundum in se habere dinoscitur. Si uero calcinatur, in terream re-
 dit substantiam, ut puluis mortuus, & quomodo posset alijs ..
 metallis uitam inspirare? Habet enim duplicem superfluitatē, inflammabilem substantiam, & terream seculentiam. Igitur ..
 per hoc considera sulphur uulgi, & non philosophorum, cum sit ignis simplex, uiuus uiuificans alia corpora mortua, & ea maturans, & ita, quod naturæ defectum supplet, cum ipsum sit ..
 per se superflue maturitatis, secundum quod in sua natura est perfectum, & per artificium magis ac magis depuratum. Vnde ..
 iterum

hæc est, aurū.

Notab.

cum hoc philosophorum sulphur sit ignis. vera emendatio

iterum Auicenna: Tale sulphur non reperitur super terram, cc
 nisi quantum existit in istis duobus corporibus Sole & Luna. cc
 In Sole autem perfectius, quia magis est digestum, & decoctū. cc
 Philosophi autem subtiliter sunt imaginati, quomodo ex istis cc
 corporibus perfectioribus sulphura illa elici possent, & ipsorū cc
 qualitates melius purgari per artem, ut hoc fieret in arte, me- cc
 diante natura, quod antea in ipsis non apparuit, quamuis ple- cc
 narie occulte habuerint. Et hoc nequaquam fieri concedunt si-
 ne corporis solutione, & in primam materiā reductione, quod
 .. est argentum uiuum, ex quo facta sunt ab initio, & hoc sine ul-
 la admixtione rerum extranearum, cum extraneæ naturæ la-
 pidem nostrum non emendent, quoniam nihil conuenit rei, ni-
 .. si quod propinquius est ei, cum sit medicina simplicis, ac mine-
 ralis nature, ex aqua Mercuriali producta, in qua aurum & ar-
 .. gentum prius sunt soluta. Verbi gratia: Si in simplici aqua cō-
 gelata glacies ex niue * creauit uirtus, in ea soluitur per calo-
 rem, & redit in primam substantiam aqueam, & sic aqua tingi-
 tur ex uirtute, quæ occulta fuit in glacie, Si autem glacies non
 resoluitur per calorem, in aquam, non coniungitur aquæ, in
 .. qua iacet, nec illa aquam tingit sua uirtute, quæ in ea ante coa-
 gulata fuit ex parte specierum. Sic eodem modo, si corpus non
 resoluatur in Mercurium per Mercurium, occultam uirtutem
 ex eo habere non potes, puta, sulphur digestum, & decoctum
 per opus naturæ in minera. Sic lapis est unus, una medicina,
 .. quæ secundum philosophos, dicitur Rebis, id est ex bina re,
 scilicet ex corpore & spiritu albo uel rubeo, in quo multi fatui
 errauerunt, diuersimode exponentes illud:

Est Rebis in dictis rectissima norma figuris.

Id est, duæ res, & hæ duæ res sunt uua res, id est, aqua coniuncta
 .. corpori, qua corpus soluitur in spiritū, id est, in aquā Minerale,

videri face-
rent

ex qua factum est ab initio: & sic ex corpore & spiritu, fit una aqua Mineralis, quæ dicitur elixir, id est fermentum, quia tunc aqua & spiritus est una res, ex qua fit tinctura, & medicina omnium corporum purgandorum, quod multis fatuis uideretur impossibile. Igitur ex una re, quæ est aqua corporis, & spiritus, medicina perficitur. Vnde uersus.

Hæc fallit multos sua per problemata stultos.

Ars unam poscit rem, quam quiuis bene noscit.

Hanc optant plura rem, res sic est tamen una.

Illi non similis præ est, precio quoque uilis.

Nec contemnenda, nam perficit illa stupenda.

Hanc tu fixare debes, & in igne domare.

Sic quod & ascendat, & rursus ad infima tendat.

Dissipa rem captam, per rem prius hanc satis aptam.

Leniter extractam, sic massam contere factam,

Hæc non festinet, sed temporis ordine fiat.

Item alij uersus, quod corpus grossum fiat spiritus subtilis, id est, fixum uolatile. Et e conuerso, ^{quod} uolatile fit fixum. fiat

Aspera res lenis quoque fit uasis in amœnis,

Quæ dum calcatur, tamen à doctis adamatur.

Alij uersus, quod uice uersa fit fixum.

Sed dum fixatur hæc res, & in igne domatur,

Hanc tegit umbra sua, rerum substantia quinta.

Id est fermentum secundum, qualiter incepisti, taliter finias cum fermento. Alij uersus de Inceratione, cum funditur, tunc omnia cum eo funduntur,

Omnia coniungit, si funditur, omnia fundit.

Et sequuntur plures uersus secundum Albertum, ad quos remitto studiosos. Et sic exposui tibi quid sit Rebis, & elixir, & medicina, & unde dicantur, & quæ sit aqua philosophorum, ex qua

quod fixum fiat
at volatile

elixir

qua uia fiunt elementa postea, & ecōuerso unum fiāt. Versus

Quatuor ex uno fiunt, & quatuor unum.

Hæc sunt secreta, sic gaudebis sine meta.

Et sic secundum philosophos, habemus naturam sulphuris & Mercurij super terram, ex quibus aurum & argentum factum est sub terra. Ex his dictis uidetur quomodo ars imitatur naturam, & per nullum alium modum.

Notab.

Quomodo sulphur album & rubeum existat in Luna & Sole. Cap. XII.

.. C Vm sit dictum, quod sulphur philosophorum rubeum
 .. existat in Sole, per maiorem digestionem; & sulphur al-
 .. bum in Luna per minorem digestionem. * Vnde philosophus:
 Citrinationem est aliud quã cōpleta digestio. Nam calor agens
 in humidum, primo generat nigredinem, & agens in siccum
 generat albedinem, quam albedinem ignis transcendit, agens
 in eo purissimam citrinitatem causat. Et hæc omnia in plumbi
 .. calcinatione attendi possunt. Etiam dicit philosophus, quod
 iam actu unum quodq; perfectorum corporum suum sulphur
 .. bonum cum Mercurio contineat, scilicet, aurum aureum, & ar-
 .. gentum argenteum. Ideo sulphur album, per citrinitatem fit
 aureum, eo q; sulphur rubeū, id est ignis substantia est ibi, qui
 .. hoc album plus digessit, & sic sulphur albū & rubeū ex utraq;
 .. parte existit in Sole. Quare ignis est summa eius perfectio, ut
 in igne generati. Et ideo amicaliter congaudet natura
 .. igneæ naturæ. Vnde quæritur: Vtrū aliqua res extraneæ hoc
 .. in corporibus possint causare? Cū ars nō sit aliud mediante na-
 .. tura, nisi coctio, & digestio illius naturæ per simplicem labo-
 .. rem. Verbi gratia. De mane cum surrexi, & uideo urinam me-
 .. am albam, iudico me nimis parum dormiuisse, repono igitur
 me ad dormiendum, & accepto somno, urina fit citrina, &

just

B.

G ij hoc

hoc nullo alio modo fit, nisi per digestionem caloris, naturalis in me existentis. Sic sequere naturam per artem similiter de coquendo, digerendo, & maturando, & subtiliando, cum iam actu contineat natura in se ignem naturalem, quo maturatur, hunc alia res non habent, & eum dare non possunt. In Luna uero non est, nisi sulphur simplex album, non tantum digestum sicut rubeum, cum non sit nigredine priuatum per actionem caloris, quem in se naturaliter continet, sed ignis species est obiecta, & occulta, agens tam in arte quam in natura, & econuerso. Et ideo non est impossibile, quod ars mediante natura, hoc plus digerat & perficiat, cum naturaliter natura appetat perficere: sed per se non potest, nisi iuuetur arte & operatione: quamuis isti labores, ut credo, non perueniant ad hominem duræ cervicis. Quia boni laboratores raro inueniuntur. Et ideo non fit uerum Argentum & Aurum, nisi fiat ira digestum & decoctum, uel ut medicina, cum qua tingitur & in melius melioratur peius. Quia omnium philosophorum intentio est, cum meliori peius perficere. Quod fatui contrarie intelligunt, quia cum peiori melius perficere nituntur, & hoc querunt in re, quod nunquam fuit in illa, scilicet Aurum & Argentum in stercoribus, & in rebus adustibilibus, & hoc faciunt sophisticè, ut appareant hominibus uera, ut dictum est prius.

Quod in alijs corporibus agris, non est utile hoc sulphur querere, cum in ipsis non sit.

Caput XIII. *σοφιστικὰ καὶ ἐκ τῶντα.*

¶ Vari uero non immerito potest, utrum in alijs agris corporibus, hoc sulphur, scilicet album & rubeum, ad Mercurium tingendum elici possit: Dico quod non. Quia prius dictum est, quod in ipsis non est aliqua materia maioris temperantia, & minoris fecis, quam in istis duobus corporibus quibus

*videl. in auro
et in argento*

quibus insunt radij tingentes, quibus uti possis ad tingendum.
 S sed cum alijs non tinges, cum prius dictum sit, quod in se con-
 tineant sulphur foetidum & adustibile, & non uirtualis natu-
 ra, sicut in istis, cum omnis ars non ualeat nisi praehabita natu-
 ra quam sequatur: Posses tamen purgare metalla imperfecta
 cum minoribus mineralibus, & cum purgata essent, non habe-
 rent auream uel argenteam naturam in se, quia decoctio, uel
 digestio, aurea non fuit in eis, sicut in istis duobus corporibus,
 nec sulphur ita maturum, & ideo ipsis immaturis succurrendū
 est cum maturo, ut maturentur. Igitur non tingunt, sed tingun-
 tur, quia tinctura auri uel argenti, in ipsis habet proportiona-
 bilem naturam, quia cum eis originem ex Mercurio duxerūt.
 Ex his manifeste patet, quod minora mineralia tingere nō pos-
 sunt. Quia si corpora imperfecta metallica, quae conueniunt
 cum Auro & Argento ex parte Mercurij, tingere nō possunt,
 nec naturam auream siue argenteam infundere, quomodo tan-
 dem illa facere possent, quae non conueniunt in aliqua natura
 cum eis: & ideo non est tingendum, nisi cum illis quibus inest
 uirtus tingendi. Tinge ergo cum Auro & Argento, quia aurū
 aureum, & argentum argenteum tribuit colorem & naturam.
 Quare omnia alia despicias cum in ipsis nullus fructus sit, sed
 solum rerum perditio, nec non temporis & laboris.

Quod aurum curet infirmitates, & alia corpora
 metallia. Caput XIII.

ὁ ἀφ' ἑξ καὶ τούτο το κερὰ

CVM autem inter uulgares & dictos philosophos aurum
 famam teneat, quod in prima sua dispositione manens,
 lepram curet, & plures alias uirtutes habeat, hoc non est nisi
 propter completam eius digestionem, quia excellentia ignis
 in eo agens omnes malos humores consumit in corporibus

apud uulgares
 et doctos phi-

G iij agris

agris existentes, tam in calidis quam in frigidis causis. Sed hoc
 Argentum facere non potest, quia tantā superfluitatem ignis
 non habet, & tantū non est digestum & coctum naturali matu-
 ritate. Tamen isto non obstante igneitate in se occulte & uir-
 tualiter habet, sed non ita plene, quia adhuc ignis non uincit
 alias qualitates elementares sicut in auro. Et ideo Argentū in
 sua prima dispositione manens, non curat leprā ita potenter, ni-
 si plus per artē digeratur, quousq; habeat summos gradus Au-
 ri, & omnem maturitatem. Quare alia ægra corpora metallica,
 minus curant infirmitates, secundū q̄ magis differunt in per-
 fectione & maturitate ab eis. Aliud minus, aliud magis differt,
 & secundū hoc minus curāt, q̄ est ex defectu sulphuris, infecti,
 fœtidi & urentis, ex quo in genere coagulationis facta sunt ab
 initio, & ideo non curant, cum ignis in ipsis ita infectus sit, ele-
 mentaribus fecibus, & urens, cū admixtione aliarum elemen-
 tarium q̄litarum. Nunc ad ppositionem primā uirtutis auri cu-
 rantis. Cū autē tanti uigoris sit promulgatū, & hoc in prima sua
 dispositione manens. Quid est mirum, si in medicinam (sicut
 expertum est) per artis ministerium, sequentis naturam, redi-
 gatur, & eius uirtus subtilietur per digestionem decoctionis,
 & qualitarum purgandarum, quod plures ac infinitas, seu om-
 nes ægritudines tunc habeat curare. Quod patet per Arnoldū
 de Noua uilla expertissimum medicum huius summi operis,
 qui Dominum Apostolicum, Dominum Innocentium à peste
incurabili cum hac medicina * tinctum, & opere naturæ per
 artis ministerium, non est aurum, aut argentum uulgi, quoni-
 am additur eis additio magna, in prosperitatibus multarum
 utilitarum, ad omnem ægritudinem cuiuslibet generis expel-
 lendam. Et nominatim has assignauit uirtutes. De sene facit
iuuenem, & senem reuirescere facit naturam, conseruat sanita-
 tem,

adustibilis

 XB
 senilem

rem, roborat infirmitatem omnem corporis, expellit ægritu-
dinem, uenenum declinat à corde, arterias humectat, liuidam
immundiciem à pulmone dissoluit, uulneratum cōsolidat, san-
guinem mundificat, lapidem frangit, contenta in spiritualibus
purgat, si caput reumaticum est, purgat à fluxu, stomachum in
calore naturali confortat. Et si ægritudo fuerit unius mensis,
 sanat eam in uno die, uel hora. Si uero ægritudo fuerit unius
 anni, sanat eam in octo diebus. Si uero morbus fuerit antiquus
 longo tempore, cum alijs medicinis incurabilis, sanat eam in
 dimittio mense. O fœlix scientia cum sciente. Quare non im-
 merito hæc medicina super omnes alias medicorū medicinas
 est quærenda, quia qui habet eam, incomparabilem habet the-
 saurum, & in salubri constellatione natus est, in hoc seculo di-
 ues, diuitijs infinitis sup reges & principes huius seculi. Quis
 non diligeret talia, quæ sanum & longæuum se utentem, supra
 omnes medicorum medicinas conseruant: cum ipsum ditent,
 & alios non depauperent. Hæc sunt bona iusta coram Deo &
 hominibus, nō per usuram acquisita, seu fraude & deceptione
 mendacium, ac per mercimonia in deceptionem plurimorum,
 ut in omnium aliorum bonorum acquisitione, quia hæc ars est
 speciale donum Dei, ut dicitur: Labores manuum tuarum
quia manducabis, beatus es, & bene tibi erit. Sed econtrario
 ait beatus Augustinus ad omnes alios Alchemistas, qui homi-
 nes sophisticationibus deludunt: Vos deceptores estis, & sen-
 tentia excommunicationis aggrauati, cum uestra opera, ele-
 menta falsa sint, & mala. Et excludens seu saluans artifices na-
 turam imitantes, quamuis pauci huius artis ueritatem summe
 cognoscere ualeant, ut supra ad propositum dictum est de uir-
 tute huius medicinæ. Sic truffatores in stercore aurum & ar-
 gentum quærentes in libris ipsorū proprijs, quos & ipsi, pprie
 composuerunt,

Vide jam
Galenicæ.

non posu- an
polluerunt.

imitatur. (et
della veritas)

~~et~~

In Legendis
patrum hec hi-
storia querenda.

composuerunt, & ipsos tamē composuisse philosophos testan-
tur, quod ueritas non testatur, quoniam ueritatem posuerunt.
Cum ueritas philosophorum (ut dictum est ab aliquo) in for-
ma mendacij non cernitur unquam fuisse reperta, sed semper
naturæ motum & modum imitatur. Sic enim in libris uestris
scribitis in arte Alchemiæ, Cauetas tibi ab odore eius, ne te in-
terficiat. Ecce qualis medicina, quæ cum uiuificare deberet,
mortem inducit. Quare hoc non est mirum, quod sit res toxi-
catiua, cum antea ex stercoreibus & uenenosis receptis sit com-
posita. Videte fatui, quomodo uestra opera differant ab operi-
bus naturæ. Quare tantum fatigamini in huiusmodi rebus al-
tis, ad quæ peruenire non poteritis taliter laborando: nisi mi-
raculose fieret contra naturam, ut accidit beato Ioanni, qui de
uirgis fecit aurum & argentum, confusus in potentia Dei, & de
arena maris lapides preciosos. Dico enim uobis, qualis est me-
dicina, tale fit & aurum & argentum. Cum merdam seminaue-
ritis, merdam metere uisi estis, & apparentias sophisticationū.
Reuertamini fratres ad uiam ueritatis, qui eam ignoratis, quo-
niam propter uosmetipfos consulo studere & laborare, sapien-
tium dicta reuoluendo, ex quibus ueritas elici potest, & non
casualiter, aut temere opera accedite, per hoc quod scribitur.
Recipe hoc uel illud, id est, merdā, & fac stercus. Scitote quod
hæc ars à philosophis occulte tradita est, propter eius nobilita-
tem, & non æstimate eam in foro esse uenalem, aut uendendā
& emendam, sicut libri uestri ^{cap. un.} multarum falsitatum continent.
Vnus emit, alter uendit, discas mihi merdam, & ego te doce-
bo stercus. Sic permerdatus aliū permerdat, & omnis mundus
existit quasi permerdatus. Volentes ergo alios ditare, uos ipsi
in infinitis paupertatibus estis subiecti. Fratres reuertamini, cū
sapientia cognoscat uos errare cum libris uestris. Philosophorum

uero

NS.

uero libros perlegite, & perlectos repetite. Si autem repetitos non intellexeritis, non doctores, seu philosophos reprehendatis, sed uestra ignorantia calumniam reddatis.

Quod duo particularia tantum sint uera in hac arte, quorum primum est in Mercurio. Caput XV.

Primum uniuersaliter omnibus intuentibus, ad quas praesentes peruenerint declaro, quod in totius huius artis serie, non sunt nisi duo particularia, quae particulariter perficiuntur secundum philosophos & naturam. Quamuis deceptores infinitas sophisticationes, dealbationes, & rubificationes faciant, quibus fideles deluduntur. Primum particulare, tam in albo, quam in rubeo, existit in Mercurio, sine administratione medicinae perfectae, licet corpus, cum quo perficitur, in se ipsius tincturam contineat particulariter, si moueatur arte & operatione, ueluti natura requirit. Primum quod in natura particulariter ex utraque specie perficitur est, cum Mercurius sit prima materia omnium metallorum, compositus ex terra alba nimirum sulphurea. & aqua clara, & ideo albedo terrae transpareat limpiditatem aquae, & sit color in eo albus, ut docet experientia, & hic sit immaturus, possibile est, ex eo fieri Solem & Lunam. Vnde philosophus: Admiscetur alijs corporibus metallicis, quia sunt de materia eius, & ipsa generata sunt ab eo, & ideo per artificium illud sibi potest mittere digestam naturam in eum, ut cum eis perficiatur. Et sic quibus complectitur metallis sit similis ipsis, sine aliqua admixtione extranea, cum simpliciter natura congaudeat suae naturae, & non per aliud medium extraneum, scilicet cum sole Sol, cum Luna Luna, cum Venere Venus, & sic de alijs, quia unumquodque mittit in illum uim suam, etiam, quia continet in se sulphur suum bonum im-

H maturum

α ταφή των
τη τουτου του
κεφαλιου.

elixiris

αφη ταυτε

argentum

quampis, et

maturum, quod per artē maturatur. Quare alia metalla sic coagulata & infecta per sulphur, particulariter, sicut ipsum Sol & Luna fieri non possunt. Prima ratio est, si enim corpora imperfecta metallica transformarentur & admiscerentur cū Sole & Luna, tunc ipsorum Mercurius haberet illud in se præhabitu sulphur malū, & si purgarentur, adhuc in tantum purgari non possent, quod reducerentur in Mercuriū, sicut ante talē superfuitatem, nec etiam posset corpus perfectum in eo dissolui. Et cū in eo dissolui non posset, naturis ex utraq; parte seratis, unū quodq; in examinatione ab altero seperaretur, ex quo non haberet in se naturam perfectam occulte, cum qua solutiones proprie ipsorum perficere possent, mediante arte, ut alia corpora perfecta subuenirent cum natura sua, quæ naturaliter est perfecta. Secunda ratio. Si insoluta adiungerentur perfectis corporibus, minus Aurum & Argentum fieri possent, cum naturaliter per congelationem ex utraq; parte, naturæ eorum serata sint, & cum non sit ^{mercurius} medium aperiens illas naturas, & nec una uis in aliam coniungi possit naturali cōiunctione, nec mitti, ita ut redeant in Mercurium, ex quo ex utraq; parte originē duxerūt. Ideo per asperitatē ignis ab inuicem separantur, scilicet per combustionē naturæ imperfectæ, & per resistantiā naturæ perfectæ, ut bene cernitur. Sed cū cōiungere uolueris, facias medium per Mercuriū, qui dissoluit & aperit naturas, ut simpliciter unū possit transire in aliud, & perfectā uim mittere in imperfectū, ut secū perficiat. Et hi sunt labores uia particularis, quibus Aurum & Argentū fieri potest, sed uniuersaliter nō. Nota. Mercurius crudus dissoluit corpora, & reducit ea in primā materiā, sed Mercurius corpus hoc facere nō potest. Est em̄ propter cruditatē suā sulphuris, q̄ in primā habuit alba terra, ex qua cū aqua clara factus est ab initio, q̄ illud crudū

semper

posse. & uerba de
pre eident.

per mistionem
de
de erana

hæc uerba nec
etiam posset corpus
perfectum
clare mentem au-
toris aperire.

NB
ad hoc (metalla
rum)

* Mercurius
cas prima mate-
ria metallorum.
lunaria.

Mercurius corpo-
rum, qui est in sim-
pulis corporibus

Mercurius crudus & Argentum uisum crudum

fempet appetit corrodere, qđ suæ nature uicinius est." Primo aurũ, secundo argentum, & sic de cæteris. Quare alter Mercurius corpore sic facere non potest, q̄a per congelationem illud crudũ sulphur, qđ antea fuit in illo, est alteratum in natura, & ideo non corrodit sicut primũ, nec seratum aperit, & ideo una uis non mittitur in aliã, sed unumquodq̄ manet per se, quãuis conflictualiter sint coniuncta, secundo naturaliter ex utraq̄ parte sunt serata. Quare in examinatione, & per asperitatem ignis imperfectũ comburitur, cum una natura alteri succurre re non possit. Sed cũ Argentum uiuũ crudũ hoc facere possit, scilicet naturas seratas aperire, ut unaquaq̄ res suæ naturæ uicinæ sit ad iuuamen. Ideo si dissoluerit argentum, inueniet argenteam naturam, Et si Aurũ, inueniet auream naturã, Si plũbum, plumbeam, & sic de alijs, per ipsorum sulphur cõgelatur, ut dicit philosophus, & simile fit illis. Si uero ista corpora quæ suam naturam participant, scilicet imperfecta, non possunt ipsum perficere, minime ista quæ suæ naturæ non sunt, nec in uiminerali cum eo participant, sicut tu quæris in multis stercoreibus. Et ideo est particulariter possibile ex eo fieri argentum & aurum, & in alijs corporibus non, ut audiuisti. Nota. Duplex est solutio corporum in Mercurium. Per Mercurium scilicet in Mercurium, & in aquam Mercurialem. Prima solutio requiritur ad particularia. Secunda ad uniuersalia. Prima solutio corporum in Mercurium, non est aliud, nisi congelati resolutio, id est, quod per solam solutionem seratum aperitur, propter ingressum unius naturæ in aliam, & ista resolutio est in particularibus. Secunda solutio est in aquam Mercurialem, & hæc est in uniuersalibus, & ista non fit per solam solutionem sulphuris immaturi in Mercurium, sed per putrefactionem corporis & spiritus in calido & humido. Cum

H ij putre-

cc
cc
cc
cc

non est al
t' ratum

cc
cc
cc

sed natu
cc

cc
cc

pay. 243. 27.
Mercurius

cc

cc
cc

iporum Iquo
in ipsis est. in
auro, argento
plumbo, stann
sulphur auro
congelatur cum
mercurio crud.

cc
cc

ex eo argento
viro crudo, ser
mercurio crud

cc
cc
cc

* et simile
argenti vi
crudum fit
lis, quæ est sol

cc
cc

putrefactio omnium rerum naturam ^{nam} adinuicem ligatarum, sit
 solutio & separatio, & sic separantur partes adinuicem ligatae,
 ut unaquæque pars separatur ab alia. Et hoc fit per solutionem
 elementorum, quæ in generatione Mercurij sunt connexa, s.
 aqua & terra. Et eadem partes cum purgatae fuerint in natu-
 ra per conuersionem coniunguntur, & plus se diligunt, pro-
 pter ipsorum mūdificationem quam antea. Quamuis ista sepa-
 ratio fieri non possit in corporibus, nisi per spiritum. Et sic ars
 transcendit naturam in una uia, quod artificialia subito fiunt,
 cum tamen naturalia antea prolixè facta fuerint. Non credas,
 quòd sint elementa uulgaria, sicut aqua nubis, & consimilia,
 sed humidum aqua, frigidum terra, calidum aer, siccum ignis.
 Et sic sunt in naturis rerum elementatarum, cum nequaquam
 ars possit partes ita naturaliter separare, quòd simpliciter in e-
 lementa, secundum quod fuerint, transmulentur, cum primo
 natura mutauit unam qualitatem in aliam. Taliter ars bene se-
 parare potest, ut humidum à sicco, frigidum à calido separatur.
 Sed tamen una qualitas adhuc de naturali commixtione possi-
 det naturam alterius in aliqua parte, per hoc possunt per artē
 uiceuersa coniungi, sicut diuisa sunt. Si enim una qualitas non
 participaret naturam alterius, scilicet aqua naturam terræ in
 frigiditate, & aer aquæ in humiditate, (& sic de cæteris). Tūc
 sequeretur, quòd naturale opus esset totaliter destructum, cū
 simplicia essent elementa, sicut antea fuerunt ante Mercurij
 generationem. Et ars destruxisset naturam, à capite incipiens,
 scilicet ab Auro & argento, usque ad primum, id est Argentum
 uiuum, & ultra ista principia ad simplicia elementa, secundum
 quòd antea fuerunt ante Mercurij generationem, quòd tamen
 ita remote in arte est impossibile. Et si esset possibile, tūc seque-
 retur, quòd de nouo extra primam materiam, Mercurij scilicet
 metallorum,

metallorum, ars componeret elementa, & uiceuerſa genera-
ret Mercurium ſicut deſtruxiſſet, quod eſt impoſſibile arti-
ficialiter fieri. Sed bene ars deſtruit à capite, uſq; ad pedes, id eſt
Mercurium, à pedibus ædificans uſq; ad caput, in ſubtiliori for-
ma naturalis ſubſtantix, quam antea fuit. Sic diuiduntur ſpeci-
es rerum cum in aliam formam tranſmutantur, quam antea fue-
runt, quod dicit Ariſtoteles. Sciant artifices Alchemix ſpecies
rerum tranſmutari non poſſe, quod uerum eſt, ut ipſe cõfirmat,
niſi in primam materiam conuertantur, id eſt in argentum ui-
uum, & ultra hoc non conſulo, cum fieri ſit impoſſibile.

*Ariſtotelis au-
toritas*

De ſecundo Particulari, quod eſt in Luna. Caput XVI.

videtur legendum, rubeum,

Cum ſuperius dictũ ſit, quod Luna cõtineat in ſe ſulphur
album, ſicut aurum, cum ignis ſpecies ſub albedine in eo
obtecta ſit, ideo omne argentum eſt poſſibile fieri aurum, ut di-
cit philoſophus. Non eſt aurum, quod non prius fuerit argen-
tum. Sic argẽtum continet in ſe aliquas qualitates indigeſtas,
quæ poſſunt ab eo purgari, ita quod per artem particulariter
tranſeat in Mercurium fixum, id eſt, in uiciniffimam naturam
auri, quia tunc omne illud continet in ſe, quod & aurum, per
appoſitionem ſulphuris rubei philoſophorum, per hoc plus di-
geritur, & citrinatio in eo cauſatur in adiunctione corporis
perfecti, cum fuerint ſimpliciter unius naturæ. Hoc autem in
alijs corporibus fieri eſt impoſſibile, cum tantam uicinitatem
naturæ perfecte non habeant, ſicut ipſum. Quia eſt impedimẽ-
tum in generatione ipſorum per ſulphur aduſtible & foetidũ,
nec ipſa ſunt medium, de quo loquitur philoſophus: Non fit
transitus ab extremo in extremum, niſi per medium, id eſt, ex
Mercurio non generatur aurum, niſi prius fuerit argentum,
nec in ſe habent ſulphur ignis ſimpliciter non urentis, ſed ſul-

*σ & φ ἢ τ α
τουτου κε φ α
λαου.*

*α τ ο, ἢ φ ο κ
τ ο υ τ ο, ἢ α υ τ ο.
γ ἢ ἢ τ ο υ τ ο.*

illa corpora imperfecta H iij phur:

phur adurens, & ideo in Mercurium fixum particulariter transformari non possunt, cum semper prædictum sulphur ea comburat per ignis examinationem. Et sic habes rationes, quomodo particulariter aurum & argentum fieri possunt.»

De sophisticis particularibus.

Caput XVII.

ARistoteles dicit: Sciant artifices Alchemiæ, species rerū transmutari non posse, sed similia illis facere possunt, & tingere rubeum citrino, ut uideatur aurum, & album tingere donec sit multum simile auro uel argento. possunt quoque plūbi immundicias abstergere, uel alterius corporis, ut uideatur aurum & argentum, uerum tamen plumbum semper manet plūbum cum in se non habeat aurum & argentum, sicut prius dictum est, ut hi qui accipiunt salem ammoniacum, uel alia minora mineralia, ut in ipsis errent homines, sed aurum & argentū sophisticum faciunt. Coniungunt enim stannum & cuprum cum Mercurio, ut appareat hominibus argentū, & aliquo modo fabricabile, & in igne examinabile, secundum eos, qui in igne experti sunt, qui tamen in hoc deluduntur, & in examinatione nature. Adustibile & foetidum, secundum quod est, uerā naturam argenteam non habet in se, sicut apparet in colore & in examinatione aliquo modo. Prima ratio est Cuprum continet in se Mercurium mundum aliquo modo, nisi in quantum in sulphure existit defectus, quia sulphur foetidum & adustibile habet, quod in quantum adustibile, comburitur, & rubedinem non ratione digestionis habet, sed ratione sulphuris rubei & immundi, tamen Mercurius habet substantiam præ sulphure, & ideo tardius in igne deficit, quam plumbum uel stannum, quoniam Mercurius resistit, nisi in quantum uolentiam patitur à sulphure sibi commixto. Et quod per plumbum citius comburitur,

buritur, hoc est ratione Mercurij plumbi imperfecti, quia in-
 fectus Mercurius cum infecto sulphure, sicut plumbum est,
 quarit aliquid uicinum suæ imperfectiōni, & cum argentum
 & cuprum commixta sunt, in argento non inuenit aliquam rē
 infectam, sicut in cupro, ubi inuenit primo sulphur adurēs, cui
 citius commiscetur. Et in commixtione uniuersali Mercurius
 cupri magis inficitur, cum plumbū sit ex utraq; parte, scilicet
 Mercurij & sulphuris infectum, & plus malum, citius adhære-
 at malo, quam bono. Et in quantum maius malum malo cohæ-
 ret, in tantum debilius & peius erit. Et ideo citius coadhæret
 cupro, quam argento, inficiens & comburēs illud, cum natura
 cupri & argenti, ut audiuiſti, ex utraq; parte sint serata, peiori
 subuenire non possunt. Et ideo comburitur cuprum ab argen-
 to, quæ fluctualiter coniuncta fuerunt. Naturaliter autem ex
 utraq; parte naturæ eorum sunt serata. Et sic bene plumbum
 comburit cuprum ab argento, quod tardius separatur sine plū-
 bo, quia in quantum magis cōburit, in tantum debilius erit, & com-
 bustibile. Sed in cōiunctiōne stanni cū cupro & Mercurio, Mer-
 curius aperit aliquo modo naturas seratas, & coniungit hæc
 duo, scilicet stannū & cuprū. Nā cū ex utraq; parte aliq; modo
 mundū habeant Mercuriū, & sulphur malū debiliter cōmixtū,
 coniungitur Mercurius Mercurio, sed quia habet potentiam
 sulphuris, uariando colorem cupri, qui existit in sulphure, ita
 quod noua forma appareat, & iam ita cito sulphur comburi nō
 possit, sicut ante ipsum Mercuriū, & Mercurius crudus coagu-
 latur per ea, & alteratur cū ipsis in natura, sic ut aliquo modo
 appareat argentū, quāuis uerum argentum non est, cum in eo
 non fuerit debita digestio, & decoctio, & sulphur non sit ita
 simplicis & uirtualis naturæ, sicut ipsum argentum uiuum, cū
 aurum & argentum ex utraq; parte sui Mercurij & sulphuris,
 sufficienter

sufficiēter sint digesta, & bonę maturitatis, & in omni digestione perfecta. Sic habes argentum sophisticum ex stanno, cupro, & Mercurio, & si tunc admiscerent aliquos pulveres minorū mineraliū, tunc magis debilitarent sulphur, & sic non esset impossibile, quod Mercurius ageret super potentiam naturalem, sed semper in fine diminuitur, & comburitur in igne, cum sulphur non sit uirtualis naturę, sicut ipse Mercurius, sed semper occulte comburens, & inficiēs Mercurium, quamuis Mercurius sit suppeditatus, & sic postmodum in stercois redeat, secundum quod stercois fuit. Sic intellige, quomodo uerum aurum & argentum differant ab auro & argento sophistico, quāuis plures sophisticationes fiant eodem modo per alia metalla, in rubeo uel in albo, adiunctis medijs mineralibus, uel aliquot ipsorum. Sunt uero ipsi laborantes delusi, æstimantes bonum, secundum apparentiam, hoc facit ipsorum ignorantia, quod non cognoscunt naturas metallorum.

De uia uniuersali, sermo generalis.

Caput XVIII.

DEterminato plogo huius artis, & particularibus eius: nūc dicemus de uia uniuersali, in qua ars imitat naturā. Est autē uia uniuersalis, ut audiuisti superius, possibilis in naturis metallorū, plantare ramos, in quibus crescūt flores miri odoris & rosulę tā albę, q̄ rubeę. Primū autē incipere, est soluere lapidē in suā primā materiā, & est cōiunctio corporis & spiritus, ut ex eis fiat unā aqua Mercurialis. Vnde Auicenna: Primum incipere, est soluere lapidem in suum Mercurium. Vnde Rasis philosophus: Nisi corpora soluas, in uanū laboras. s. Argentum & Mercuriū, ad elixir albū; & Aurum & Mercurium ad elixir rubeū. Et hoc in balneo rorido, ratione putrefactionis, ut corpora uiscositate aq̄ Mercurialis soluantur. Vnde Parmenides:

Cum

SEQVITVR LIBELLVS ALIVS ΠΕΡΙ

χρησιμους utilissimus, et rerum metallicarum cognitione refertissimus, Rosarius Minor inscriptus. Incerti quidem, sed harum tamen rerum non imperiti authoris. paginis 24.

P R A E F A T I O.

Aenigma de arte Alchemiae, et de modo tractandi authoris. §. I.

Nquit author libri, qui Rosarius dicitur. Descendi in hortum meum, ut uiderem platas diuersorum nascentium, & inter flores ceteros Rosarij mei, inueni rosam niueam seu albam, * itemq; sanguineam seu rubedine decoratam; elegi pulcherrimam, & inspexi, quod pauca & rara, quia non germinauerant mala punica. Dixi q; uoce non ~~toeita~~ Reuertere reuertere Hortulane, reuertere & augmenta. Rosarium meum, per totum horum multiplica. seu de nouo construe & planta, ut decoretur hortus albis & rubeis rosis splendentibus, superfluisq; abstractis & reiectis, utilibus & necessarijs diligenter intende. Ipse autem Hortulanus. rosarum plantas separauit, & replantauit, augmentauitq; duplicando, triplicando, quadruplicando, & sic uicissim multiplicando, usq; ad albedinem plenam, & deinde ad rubedinem perfectam. Sed hoc totum per augmentationem plantarum, quod mihi placuit. Innuebat autem adhuc non satisfecisse. Quicquid tamen circa hoc erat scibile, mihi plenarie demonstrauit. Posuitq; *v. b. quia non germinat v.* Iquid his uerbis si idem significetari.

for. addend. utramque

hortum.

idem tempore debito rosas albas & rubeas in terra sua, dimittit eas increfcere in terram suam, dico propriam, unde egrediebantur. Et in primo anno subsequenti, egressa est planta, quæ annuatim mille missa rosarum produxit. Et ecce hortus meus iam rosarijs impletus est, educētibz sufficienter pro me rosis, & pro omnibus intransibus annuatim. Deo itaq; reddo laudes, & gratias Hortulano gratas. Et in hoc codice, cæteris meliore, qui non sine causa Rosarius intitulatur, cuncta quæ uidi, & uera probaui, intelligentibus, sapientibus, & artificibus idoneo perfecte scribam, ut quicumq; per portas Hortulano mediante, ad hunc Rosarium ingressus fuerit, non solum de rosis partem habebit, sed uidebit etiam artes cunctorum operantium in Rosarium album uel rubeum, & per consequens acquirat discretionem discernendi circa hoc intentionem scripturarum omnium, ubicunq; magisterium obscuro uidebitur & manifestum. Nam in hoc est ueritas omnino nuda, & etiam uestita. Nuda scientibus & discretis in propinquiribus naturis minerarū. Vestita autem stultis, in remotioribus, imò impossibilibus naturis uegetabilium, & animalium, secundum solum textum magistrorum, artem inuide obscurantium laborantibus. Perfectam enim uobis scribo ueritatem, & operationes certas, & ueras & integras, sine deuiatione aliqua.

*Admonitio, Cauenda duo genera se ductorum. & quod
ars consistat in Mercurio fixo. §. II*

Sed uere uere, multi uenient pseudophilosophi post me, qui seducent operantes, quorum in genere, tantummodo duos inuenio, scientiam istam cooperientes. Primus est ignorans artem, & sophisticus. Secundus uero sciens, & philosophus

inuidus. Primus componit libros deceptorios, deceptiones suas & sophistica testificantes, & scribit super capita ipsorum titulos philosophorum bonorum, ut uideantur habere bonam artem, & elixir perfectum. Et ut magis credatur ab hominibus, ferunt pulueres lapidum, albi uel rubei, & tractant aurum & argentum, sed sequentes deficiunt in operationibus, dum probant scripta illorum. Secundus est totus inuidus, & composuit libros de illis, quæ magis remota sunt à ueritate, ad prolongandum homines à uia uera, in quantum potest, studetq; probare dicta sua per solas rationes, quæ uidentur insipientibus esse certissimæ, ille ponit artem in herbis, & plantarum fructibus, & in multis uegetabilibus extraneis & remotis. Vel ut uideatur nobis relinquere ueram artem, magis philosophice loquitur, accipiens fundamentum super quatuor elementa, quæ sunt materia philosophicæ, eaq; à multis extrahit, uelut à uegetabilibus, & animalibus, & à multis alijs extraneis, uidelicet ab ouo, à capillis, à sanguine, à stercore, ab urina, à spermatæ, à bufonibus, & ab alijs multis, quemadmodum scripta illorum demonstrant, & declarant. Vel ponit unum pro alio, uel similitudinarie, uel ad planum, & ponit totam artem uel in principijs prædictis, uel in medijs mineralibus remotis, ut est atramentum, sal borax, alumen, Marçasita, Magnesia, Tutia, & alia mineralia multa. Et quamuis prædicta iurant ad festinationem quædam, & ad mundificationem, seu ad coloris augmentationem, tamen inuident, qui ea ponunt pro materia philosophica completa. Et sic detegunt artem, uel etiam operiunt, & seducunt insipientes, ut uilipendant artem, aut quamuis accipiant uerā materiam, & naturam mineralem, tamen per diuersas eorum operationes fictas & impossibiles, seu ineptas, prohibent insipientem peruenire ad complementum. Et o nouelli Alchemie artem:

sed qui experiendo sequuntur illos, deficiunt

deceptionem

hoc notabile, ad coloris augmentum.

13.

PRIMUM CAPVT.

Promissio & diuisio dicendorum de operationibus Alchemiæ. §. I.

IN primo capitulo dicam cunctas operationes, quæ egrediuntur de materia cum auxilio diuino &c. Nullum sophisticum hunc librum intrabit, ponam semper regimen, ad perfectionem perducens. Multa siquidem sunt coadiuuantia. Dico breuiter, quòd adiuuamen calcinationis est hoc. (& primo dicam de corporibus) *Imperfectis.*

Raym. bull. de v. essent. p. 52. Saturnus et Jupiter calcinantur

De Calcinatione Saturni, & Iouis. §. II.

Saturnus & Iupiter calcinantur cum adiutorio ignis primo, & cum industriis artificis, & hoc igne non superante suam fixationem, in uase terreo, forti, mouendo cum baculo terreo, donec sint incinerata. Cineres imbibuntur cum aquis acutis mundantibus. Ad rubeum ualet urina humana purificata, aqua sanguinis, uel acetum rubeum. Ad album ualet acetum album, aqua salis communis, & aluminis, & alia acerba multa post imbibitionem desiccantur ad ignem uel Solem, donec peruenierint ad calcem albam uel rubeam. Item calcinantur cum adiutorio salium, & illa calcinatio bona est, & per adiutorium uitrioli & aliorum acutorum. Calcinantur etiam cum adiutorio sulphuris, seu auripigmenti, & illa est melior. Sed optime calcinantur cum Mercurio sic: Primo amalgamentur, & terantur, & abluantur cum acutis, usq; ad emendationem perfectam, deinde misceantur cum salibus acutis terendo, & cum aluminibus & alijs acerbis, & exiccantur & erodantur, deinde deponatur falsedo, cum ablutione. Sit tamen Mercurius, priusquam desiccatur, cum sale per sublimationem extractus, & sic remanet calx

Alius modus.

acutorum §. v. 19 et 20. cum salibus acutis.

NB.

net calx alba, qua melior esse non potest. Et regulam tibi do generalalem, quod qualitercunque calcinetur Iupiter cum igne, facit calcem albam, Saturnus semper rubeam, nisi cum acutis fuerit dealbata.

De calcinatione Veneris & Martis. § III.

Venus & Mars cum adiutorio ignis calcinantur, primo in furno reuerberationis, si ponatur intus limatura illorū, per flammæ reuerberationem calcinatur, & fit de Marte crocus ferri, quod dicitur ferri cementum. De Venere, æs ustum simplex, uel χαλκος κεκαυμένος. Calcinantur etiam per ignitionem & extinctionionem in acutis, donec totaliter conuertantur in squamas, quemadmodum Iupiter & Saturnus calcinantur per abstractionem suæ scoriæ, deinde imbibitur calx cum acutis & salis, donec fuerit rubeum & mundum. Potest etiam Veneris calx dealbari & Martis. Calcinatur etiam cum sulphure & auripigmento, mixtis cum laminis, uel cum limatura illorū, quin etiam cum salibus aluminibus, & alijs corrosiuis. Et præparatur calx cum ablutione, & desiccatione, donec fuerit ad libitum. Calcinantur etiam multum bene per ignitionem & extinctionionem in Mercurio, & quicquid in qualibet extinctionione abradî potest, abraditur cum cultello, & iteratur opus, donec sit ad libitum. Et præparatur cum ablutione & desiccatione cum salibus, & abstrahendo Mercurium, & fiet calx optima. Et scias, quod calx corporis nō figitur, nisi calcinetur cum igne. Et hoc dico, quia omnia corpora possunt calcinari sup uapores acutorum; uel cum acutis. Sed melior calcinatio corporum fit cum Mercurio.

nitro, vitriolo
frequenti

est que

Perfecta corpora, De calcinatione Solis & Lune. § IIII.

Sol & Luna, calcinantur ad modum Veneris & Martis, sed quod melius est, & optimum, per amalgamationem
cum

cū Mercurio, & abluitionem, & deficcationem, uel per abstractionem Mercurij per sublimationem, sicut est narratum. Spiritus uero non possunt calcinari, nisi prius sint fixi.

De calcinatione aliarum rerum & mixturarum. §. v.

Calcinantur & alia res multae ad extrahendam tincturam ex illis, & ut subtilientur illarum partes & mundentur. Et scias quod quodlibet corpus per se calcinatur, & si aliqua coniungantur, & calcinentur simul, fit calx mirabilis in effectu. Ne obliuiscaris hoc, & optimum retine. Hoc de his sufficit.

De sublimatione spirituum. §. vi.

Sublimentur & spiritus & media mineralia, cum adiuuamine. Spiritus sublimantur uel à salibus, uel ab atramentis, uel ab aluminibus, uel à corporibus, uel ab istis mixtis. Et nota, quod sublimatio fit causa purificationis tincturae. Si sublimantur spiritus cum immundis, immundantur. Si cum adherentibus, remanent magis fixi cum tinctura inferius, quod querimus. Vnde de necessitate oportet ut mundentur prius per acuta, & per lauacrum, aut per unicam separationem impuri à puro. Cogitate diligenter super hoc. Nam illud medium est secretum. Spiritus mundificatos cum calcibus puris corporum sublimante, donec figantur, & uidebitis me uerum dixisse.

De sublimatione corporum imperfectorum. §. vii.

Sublimentur corpora cum adiutorio ignis, & hoc expressione ignis. Et hoc fit ad habendum materiam munde temperatam. Nam quod nimis est uolatile, & terrestreitas immunda, diuiduntur per sublimationem, & remanet substantia temperata, ut dixi, quam querimus. Sublimantur etiam cum rebus eleuantibus, cum sulphure, auripigmento, Mercurio, & alijs spiritibus.

alumen sal cum Saturno, iure

nota in aq pura. hoc in mercurio. u. g. u. r. ab ipso corpore. etc.

nota.

Spiritibus. Et illud dico cum corporibus non fixis, ut sunt Iupiter & Saturnus, qui sine fece, uel re aliqua possunt sublimari, & cum quolibet prædictorum. Et Venus & Mars quæ sublimantur cum prædictis. *p. 256. v. 25. cum reb. eleuantib. cum sulph. etc.*

De sublimatione corporum perfectorum. §. VIII.

• S Ed notandum præcipue, quod corpora fixa possunt etiam sublimari, scilicet Sol & Luna. Sed causa suæ eleuationis est, ut hæc purificemus, uel sulphure uel auripigmento, uel argento uiuo, quod ea facit ascendere citius per reiterationem, & uelocius figantur. Et hoc est secretum intimum, quod dico pro certo, & omnes ferè cetant. Dico tamen: Corpora debent fieri incorporea in ascendendo, & incorporea corporea in descendendo. *corporea* Maxima industria est, de corpore facere spiritum, & econuerso. Sed uerum est, quod si summa uolatilis superat summam fixi, finaliter reuertetur in corpus spirituale, uel album, uel rubeum. Vere non sum inuidus, nam denudauit omnino. *omnia.*

De fixatione. §. IX. *notabile caput.*

16 • F Igitur autem omne uolatile cum mundatur per iuuamen ignis, uidelicet decoctione diurna, & hoc est meum secretum, aut per alicuius rei fixæ adiutorium, hoc est per imbibitionem, & reiterationem prædictorum, ut in sublimatione narraui satis aperte. Et hoc est unum de secretis meis magnis. Corpora etiam figuntur, ut præfigurauit calcinando uel coquendo solo igne. *diuturna*

De distillatione. §. X.

• D Istillantur autem multa pro adiuuamine operis istius. Distillatur aqua à Vitriolo uiridi uel Romano, à sale petreæ, & alumine plumoso, quæ maxime ualet pro adiutorio istius operis, cū ipsa enim soluuntur mirabiliter omnia corpora *13-*
K cruda

cruda & calcinata, & spiritus calcinari uel fixi, solutione mirabili & pulchra. Distillantur & alia aqua multa, & olea, de salibus, atramentis, aluminibus, & alijs rebus multis, mineralibus uegetabilibus & animalibus, sicut inuenitur in libris philosophorum de hac arte tractantium.

De solutione. §. XI.

Geber cap. 52. libri 1. pag. 89. **S**oluuntur omnia corpora & spiritus cum adiutorio aquae corrosiuae supradictae, uel cum alijs aquis corrosiuis, quae multis fiunt modis, & quia talia in multis inueniuntur philosophorum libris satis ueraciter & aperte, excusamur de illis in hoc nostro Rosario tractare. Sed hoc teneas amice mi, quod melior fit solutio ^{quoniam} in igne in fimi calore, & cum Mercurio uiuo, & aqua uitae, dum ablutus est, sed in primo dicitur uenenum seu res mortifica, ^{scilicet Mercurius} quando non est ablutus.

De Ceratione. §. XII.

Cerantur corpora calcinata cum corporibus resolutis, & hoc imbibendo & cerando, & quamuis multa sint imbibitiones corporum, tamen melior fit cum Mercurio, scilicet quando est aqua uiua depurata. Et melior inceratio fit cum azore uiuo, & gutta saponis. Nam aqua corporis, cum corpus redactum sit in Mercurium, dicitur sanguis, & qualicumque modo aliquid cum oleis inceratur, non ualet quicquam, nisi oleum prius sit fixum, & incombustibile factum, & istud oleum non habetur nisi ex metallis fixis, scias hoc excellensimum secretum, & quod magis carum apud philosophos inuenitur.

De Coagulatione. §. XIII.

Coagulantur cuncta resoluta cum adiutorio ignis, & hoc in uasis firmiter clausis, sed tene a me hoc secretum, quod res perfecte coagulata est, quae fluit cum ignitione conuenienti, & cum

erat tunc augmentata prima pars, & tres sui partes, illud totū
 cōgelatum feci secundo descendere, illud opus reiteraui quin-
decim uicibus, nec meliorem Lunam Deus unquam creauit,
 tenui ipsam auro cariorem. Inueni etiam alium modum leuior-
 rem multum, uidelicet imbibendo calcem corporis non fixi,
 cum aqua calcis Lunæ, terendo uel cerando super marmor, be-
 ne desiccando, & descendendo. Et iterum secunda uice nouam
 calcem non fixi, imbibendo, cum resoluto calcis nouæ Lunæ,
 apponendo calcem primæ massæ, uidelicet unam partem istius
 cum tribus partibus alterius, deinde desiccando & descenden-
 do, & reiterando per quindecim uices. Sic enim perueni ad
 Lunam multo meliorem naturali. Propterea probaui & alium
 modum adhuc multo leuiorem, uidelicet resoluendo Lunam
 calcinatam in aquam, & imbibendo cum illa aqua calcem cor-
 poris non fixi, terendo & desiccando, & descendendo. Iterum
 reiteraui hoc opus de noua materia, & quādo desiccatum erat,
 posui super tres partes, de nouo desiccato, cum parte una mas-
 sæ præcedentis generatæ, nihil tamen de reiterationibus ob-
 misi, & inueni in decima quinta uice Lunam bonam, æquipol-
 lentem naturali. Homo etiam bene potest transire, si uult me-
 lius, cum decem reiterationibus, uel circiter, quanto plus ta-
 men reiteratur opus metallicum, tanto melius. Et scias quod
 prædictæ resolutiones optime fieri possunt cum aquis corro-
 siuis, sed semper melior resolutio fit cum Mercurio, Scias hoc
 O quā multa bona procedunt ex corporibus eum Mercurio
amalgamatis. Hæc iam dixi in generali, nunc uero de quolibet
 corpore simpliciter tractabo.

De particularibus ad album in specie. §. xv.

Accipe unam partem Lunæ, & quinq; partes uel sex Mar-
 tis, & descende simul per botum, ut præactum est, & ha-
 bebis

no fixi hor
 est rra alba

pag. 258, 10

bebis bonam Lunam. Accipe unam partem Lune, & duas partes, uel tantundem de Venere, & descende per botum simul, ut prædictum est, & habebis bonam Lunam. Accipe partem unam Lunæ, & tres partes Saturni, & fac descendere per botum simul, per modum prædictum, & habebis meliorem Lunam. Accipe unā partē Lunæ, & tres partes Iouis, & fac descendere ista adinuicem per botum, sicut narratum est ante, & est Luna optima, æqui pollens naturali in omni examine sine fine. Si fidelis est sermo meus, estote memores animæ meæ, propter ea, quæ dixi. Item, aliter etiam fieri potest optima operatio per amalgamationem Mercurij. Lunam desiccata amalgama cū Mercurio, ana. sed sint in duplo, Mercurij uel amalgamationis Martis, & pone sex partes istius cum una parte primæ, totum amalgamatum simul decoque, donec Mercurius sit separatus, & descende, & reitera hoc opus quindecim uicibus, & erit Luna bona. Amalgamatur etiam Luna cū Mercurio, sicut prædixi, & Venus etiam amalgamari debet ad modum Martis. duæ partes istius, & una amalgamationis sublimetur, & descēdatur per modū iam dictum, & cum opus iam quindecies reiteratum est, erit Luna bona. Amalgamatur Luna præcipue cū Mercurio, & Saturnus cum eodem ana, & tres partes ipsius cū Luna pone, sublimādo & descendendo, & reiterando per præscriptum modum, & peruenies ad Lunam meliorem. Amalgamatur præcipue Luna cū Mercurio, & Iupiter cum eodem, ana, & sint de ipso tres partes, cum una parte Lunæ, & per reiterationem sublimationis, pro Mercurij separatione, & per reiterationem descensionis operis peruenies ad Lunam meliorem de mundo. Prædicta uero sufficiunt in albarum rosarum augmentatione.

De particularibus ad rubeum in genere. §. XVI.

K ij

Ad

*Ration. de Ves
 p. 51, 20. pone
 sublimatorio.*

10. congela et descende
v. 20. ascenduntur. pag.
25 312. congela et descende.

ROSARIVS.

AD augmentandas rosas rubeas procedamus. Prima regu-
la generalis est: pone in omni opere rubeo Solem, quem-
admodum Lunam in azymo. Sed notandum, quod calces quo-
rundam corporum solo ignis adiutorio rubificantur, quorun-
dam non. Quorum rubificantur, sunt hæc: calx Martis, Vene-
ris, & Saturni. Calx uero Lunæ, Iouis, & Mercurij fixi, non ru-
bificatur solo adiutorio ignis, in hoc capitulo primo. Sed in ca-
pitulo nostro secundo, & ultimo, in magno uidelicet magiste-
rio, calx illorum rubificatur ad libitum, & tingunt sine mensu-
ra. Ecce thesaurus philosophorum. Rubificantur tamen in hoc
capitulo primo, cum rebus tingentibus, sicut sunt sulphur, a-
tramentum, aqua ferri, & oleum rubicundum philosophicum
à mineralibus seu uegetabilibus, uel animalibus extractum.
Et talis modus est operandi, sicut in albo Lunæ, sed in hoc ope-
re Sol est calcinandus & dissoluendus. Soluantur & omnia cor-
pora non fixa calcinata. Et per eandem calcinationem rubifica-
ta in aquis corrosiuis uel dissoluentibus, dico rubicundiori-
bus, aquas coniunge, & congela, & descende in massam rube-
am, ut de albo fecisti, & reitera hoc opus, ut de azymo fecisti,
per quindecim uices, & habebis operationem perfectam. In
hoc enim opere seruare poteris omnem modum operandi, quæ
in albo narraui, & istud est in his quæ rubificari possunt cum
adiutorio ignis. Et quod omnes calces corporū rubificari pos-
sunt, cum adiuuamine multarū rerum tingentiū, restat hic no-
bis declarare. Sed quia de talibus, quæ plurima bona & uera repe-
riuntur in libris philosophicis istius artis, & aquæ rubedine tin-
gentes, pulueres, & olea, cū quibus calces tã saepe imbibuntur,
desiccantur, soluuntur, & congelantur, & descenduntur, usq; ad
rubedinem. Ergo uidetur nobis superfluum de illis tractare.
Solis tamen tincturã specialẽ, ad satisfaciendū, a me accipiatis.
Particu-

Omnes etiam
corporum, que
solo ignis adju-
rio non rubific-
antur. Ergo p. 262
lo fecit lunam
quia non solum
aqua ferri solem
tingit, sed et lu-
nam, et iorem.

Particulare ad rubeum in specie. §. XVII.

IN aquam salsam calidam, postea in dulcem calidam, finaliter in acetum multoties, puta uiginti uicibus limaturam Martis lauate, quousq; sit clara, bene munda, & ponite eam in uase uitreo, uel uitreato, cum optimo aceto albo, per plures dies, quousq; per hoc multum rubescat, quod erit cito. Tunc totum ponitur in distillatorium uitreum, & distilletur sapius, quousq; illa limatura totaliter evanescat. Nam sublimabitur proculdubio cum aceto iam dicto, & transibit tota illa limatura in aquam rubeam, stetitq; præterea in quiete per aliquot dies, hæc aqua Lunam preparatam & fusam tingit mirabiliter in colorem rubeum, & in qualibet reiteratione operis, calces cum hac aqua imbibe, & exsicca, solve, congele, & descende, donec tinctura sit sufficiens, & ista aqua est mineralis & corporea.

Fic & alia bona per hunc modum: Sumantur de uitellis uorum libra una, & de sanguine humano recenti libra una, & duæ libræ de capillis humanis bene mundis, permisce ista in uitreata rotunda. Deinde recipe salis ammoniaci bene triti, duas libras, & commisce omnia simul, & illa uitreata ponantur in illa cum cinere cribellato, & accendatur sub ea ignis lenis, & cum totum resolutum fuerit in aquam, tunc proijce de sulphure citrino super illud, quantum est medietas omnium medicinarum, remoueat tunc uas ab igne uelociter, mouendo totum simul, postea proijce totum in cucurbitam ad distillandū, & toties distilla super fecibus, commiscendo cum aqua, quæ ab eis distillatur, donec omnia remaneant in fundo sicca. Istud mixtum & tritum cum calcibus dissolutis congelatum, tingit peculiosè, & ista est tinctura uegetabilis, seu animalis:

Apostrophe ad lectorem, & oratio ad Deum. §. XVIII.

Ecce

ωφελιμα τῆς

rubro

Solem. e fine
p. 262. Solis
tamen tincturo
Specialem -

videl. p. 262.
auti esse. u. b. p.
et x. x.
o. p. v. o. d. n. s.

sal ammonia.
in olla uitreata
ponantur cum ci
nere crib. (que
olla vitr. ponatu
in cin. crib.
vitrum ponatu
in olla que habet
at ciner. cribell

calcibus corpor
m. b. l. c. r. a. m.

ECce amice mi dilecte, ecce quàm multa bona iam narraui, ex his quæ in Rosario meo continentur. Non uales tamen adhuc per prædicta, ex illo aliquas accipere rosas. Nam fossatis profundissimis, murisque fortissimis, ac propugnaculis multis Rosarius meus tam fortiter est firmatus, quòd nemo per aliud quod ingenium intrare ualèt, nisi per septem portas firmissimas & metallicas, multis clauibus mirabiliter clausas. O clementissime Deus ac misericors, si iam aliquid peccaui, respice super me oculis benignitatis tuæ, quia tu solus cognoscis corda hominum, & me iam istud dixisse ex fonte misericordiæ solo. Et deprecor te humiliter & deuote cœlestis pater, ut non intret in corda iniquorum, sciant autem filij sapientiæ & intellectus, quod Hortulanus meus, gratia Spiritus sancti paraclети infusus & repletus, solam mihi clauem demonstrauit, per quã cunctæ portæ in ictu oculi mirabiliter, & quasi miraculose aperiantur, in mei Rosarij capitulo primo. Et gratiam, quam mihi Hortulanus meus fecit sua benignitate, pie & amicabiliter scribam omnibus doctis & intelligentibus.

Compositio aque fortis, quæ est clauis Rosarij. §. XIX.

ACcepit enim Hortulanus tres herbas, quas generatas inuenit in loco Rosarij ex eadem terra, de qua Rosarius est egressus, & erant Chelidonia, Portulaca marina, & Mercurialis. Ex his tribus composuit clauem prædictam quem modum componendi uobis perfectissime enollabo, Recipe duas libras uitrioli uiridis, & duas salis petræ, & unam libram aluminis plumosi, terendo quodlibet per se. Deinde coniunge. Postea habeas aludel uitreum bene lutatum, exterius circumquaque luto sapientiæ, & pone in eo puluerem prædictorum, & alembicum desuper uitreum, iuncturas firmiter cum bono luto sigilla,

*aludel cum adju-
cto vitreum,
hoc loco, huius ro-
cis significatio-
nem indubitan-
facit.*

gilla, ut respirare non ualeat, & pone super furnum distillationis dando illi lentum ignem. Distillatur enim prima aqua primo, quam recipias in phialam uitream cum longo collo, sitq; phiala cum alembico sigillata cum luto prædicto, continua ignem lentum, donec alembicus intus colore citrino sit coloratus, & istud est signum aquæ secundæ. Primam deinde aquam cum sua phiala depone, & obstrue cum cera, & appone nouam phyalam, quam firmiter sigillabis augmentando ignem, donec alembicus intus rubescat, quod signum est aquæ tertiæ fortissimæ. Depone phyalam cum aqua secunda, & sigilla, & appone nouam phyalam spissam cum collo multum longo, sigillando firmissime cum luto optimo, & augmentando ignem semper, donec tota aqua fuerit egressa, quam depone, & sigilla firmiter os cum luto figulorum, & usui referua.

Laudes Aquæ fortis prædictæ. §. XX.

•• **I**sta est aqua fortis præciosissima, uirtuosa, quæ dicitur aqua corrosiua, & uere clauis est, per quam solam cuncta septem portæ metallinæ, uidelicet Rosarij mei aperiantur in momento. Cum ista clauē minerali potes referare septem portas prædictas, & intrare Rosarium, & accipere rosas albas uel rubeas de quacuncq; plâta uolueris, secundū uelle tuū. Et indubitanter qui clauem istam secum habuerit, cuncta in Rosario existentia, ipsi cognita erunt. Intellige quod dico, & præpara ei hospitium in medio cordis tui, ut intus per æuum hospitetur. Cum ista aqua laudabili corrosiua potes in momento resoluere cuncta corpora, tam cruda quàm calcinata, omnes spiritus, & omnia mineralia, necnon lapides preciosos, & congelare quando uolueris, ut prædictum est, in una hora. Ista enim aqua tales habet effectus mirabiles & laudabiles, quod resouit solidum, &

L . . . reddit

reddit liquidū, mundat immundū, corrodit superflū, figit fugitiuū, cōsolidat disgregatum, augmentat tincturam azymam optime, & rubeā, omnia penetrat, durā mollificat, & molle indurat, & discordantes concordat, & est clauis totius huius artis, in hoc capitulo nostro. Quid dicam de ipsa: Eius laudes inueniuntur interminabiles. Valet & aqua prima & secunda ad multa in hac arte, Coniunge ambas simul, nec meliorem rem habere potes in mundo, ad abluendum calces corporum quascunq;. Quia omnis immunditia, nigredo, corruptio, & sulphureitas adurens, per eam tollitur. In fecibus uero est maxima tinctura, studeas in ipsis, nam in eis est magnum arcanum. Imbibe feces cum tota aqua, prima & secunda, & dimitte stare, & incorporari per quatuor dies, & iterum distilla per præscriptum modum, & habebis plus de aqua forti corrosiua, quam prius habuisti, & hoc est finale secretum. In hac enim aqua resoluuntur cunctæ tincturæ coadunandæ, earum enim aqua tunc admisceri potest cum aquis corporum calcinatorum & resolutorum. In ea enim resoluuntur Saturnus & Iupiter, Mars, & Venus, Mercurius, Luna, & Sol. Per ipsam etiam melioratur ziniar, & multa alia, cum quibus opus abbreviatur, coloratur, augmentatur. Et hæc de prima parte primi capituli sufficiunt, Ad ipsam tamen complendam, de secunda ipsius parte, & ultima tractabo. Nam bene sequitur Elixir cum iuuamine, post omnium corporum perfectam augmentationem.

Reclusio Rosarij per eandem aquam. §. XXI.

COrpus putrefactum, & deinde cum calore temperato, cumq; retentione seu reseruatione sue humiditatis radicalis philosophice calcinatum, dissolue. Sitq; tamen prius mundatū ab omni re corrumpente, & hoc erit in principio operis, & istud

Ziniar quid?

& istud est de azymo, sitq; calx alba corporis uicinioris imper-
 fecti, fermentum quoq; azymum bene mundatū, & calcinatū
 azymum resolue ut primum. Aquæ mundadæ sunt ab immū-
 da fece, tūc coniungen do in phyalam uitream cum stricto col-
 lo & alto, cuius os firmissime sigilletur. Ponderus etiā est no-
 tandum, suntq; semper partes quatuor imperfecti, & una per-
 fecti Ponenda est autem phyala cum aqua in furno coagulatio-
 nis, donec totum coaguletur in lapidem coagulatione bona, &
 fixa. Et habes tunc plantas Rosarij tui unius anni. Item secun-
 da uice resolue nouam materiam, ut prius in eadem proportio-
 ne, lapidemq; coagulatum iterum resolue, sitq; ana de istis.
 Aquas resolutas coaduna, & unitas congela per prætactum
 modum, & habebis plantas duorum annorum. Tertio resolue
 de materia noua, ut prius in pondere lapidis anni primi, & con-
 iunge cum lapide duorum resoluto, congela ut prius, & habe-
 bis Rosarium tenerrime florentem, & decem rosas producen-
 tem. Quarto nouam resolue materiam ut prius, semper in pro-
 portione æquali lapidis primi anni, & coniunge aquas anni
 tertij lapidis, & congela ut prius, & habebis lapidem quadri-
 ennij uiginti flores rosarum producentem, & hoc fac quinto,
 & Rosarius quinquennis triginta producit rosas. Sexto & pro-
 ducet centum rosas. Septimo, ducentas rosas. Octauo, trecen-
 tas rosas. Nono, mille. Decimo, duo milia. Undecimo, tria mil-
 lia. Duodecimo centum milia, Decimo tertio, ducenta milia.
 Decimoquarto, trecenta milia. Decimo quinto, mille milia.
 Et sic in die decima quinta, habebis opus Lunæ perfectum.
 In rubeo, siue ad rubeum, semper operaberis in calcibus cor-
 porum rubificatis, & resolutis, & cum resolutione Solis. Sed
 tene hoc meum finale secretum. In quantum plus tinctura cū
 adiutorijs augmentatur, tanto altius tingit. Stude & proba

4 ad 1. ratio
 imperfecti ad
 perfectum.

v. ult. Azymi J. sic pag. 272.
Sulphur album, et rubrum, argenteum et
aurum.

In arte prædicta, & eris breuiter fortunatus. De cunctis autem
iuuātibus & auxilijs huius artis, manifeste satis in prima parte
istijs capituli primi dictū est, ideo mei Rosarij capitulū finio.

SECUNDVM CAPVT.

Perfectionis causam solum Mercurium esse. §. 1.

Dictum est superius, quòd huius artis præciosissime ^{et} fina-
lis intentio est, meliorare metalla imperfecta, & ad gra-
dum perducere supremum. Et imperfectio & corruptio eorū
progreditur ex defectu boni & puri argēti uiui fixi, sicut mul-
toties dixi, & omnes dicunt philosophi periti. Relinquitur
itaq; ipsum solum esse perfectiuum. Eligamus ergo ipsum, &
perficiamus, quemadmodū tunc fecerunt philosophi, qui per-
fectionem habebant. Ipsum solum, quicquid scribitur, est lapis
quem philosophi laudant ubiq; quē occultant in infinitis pa-
rabolis, & scripturis fictis & similitudinibus, & detegunt eum
cū magnis suis philosophijs. Et iam talem inspirauit mihi spiri-
tus Dei gratiā, q̄ cum duobus uerbis eius, omnes libros philo-
sophicos, de hac arte exponam. Ecce uerbum Spiritus sancti:
MERCURIUS, EST LAPIS QVEM HONORANT PHILOSOPHI,
Diuisum est cor meum, & sicut librum aperiens legat quilibet
& intendat. Solum Argentum uiuum quærimus. In ipso enim
totum est quod desideramus, ergo suam in se cōtinet tincturā.
O quam preciosa creatura est illa, & delectabilis, Deus enim
meliolem non creauit, præter animam rationalem. Habet in se
corpus, animam, & spiritum. Corpus stat, anima uiuificat, spiri-
tus tingit. Ista sunt in Mercurio solo, ex aqua grossitie ui sul-
phuris puri nō urentis congelato. Mercurius ergo lapis noster
est, nec alia res esse potest, quem aquam siccam nominamus, eo
quòd ui sulphuris azymi, uel rubri uniformiter est inspissatus,
à quo

metallorum im-
perfectorum

naturam et
aut, eorum omn-

hoc est
Sulphur purum
non urens. non
ustibile. notabile
Verba: sulphuris puri, non urentis
congelato.

argenti

*Postquam vero quod sit fuerit putrefactum & reuertitur in
postquam de re ipsa illud reuertitur per se & reuertitur in*

MINOR.

269
269
a quo cuncta corpora trahunt originem, ex ipso enim fiunt, & in ipsum reuertuntur. Verbi gratia: Sol ex Mercurio uiuo puro fit, & iterum reuertitur in Argentiuiuum per ingenium, & sic de cunctis corporibus habet fieri.

De differentia Mercuriorum. §. II.

• Sed dico uobis istud, quod Argentiuiuum ex Sole factum maioris est uirtutis incomparabiliter, & uelociorem dat fixationem, quam illud quod non erat corpus, semper tamen est Argentiuiuum de argento uiuo, & est calidum & humidum, & masculinum. Argentiuiuum uero ex Luna factum, dat fixationem uelocem, quod est frigidum, siccum, & foemineum. Argentiuiuum uero quod non erat corpus, ex quo tamen generantur corpora, non differt ab alio argento uiuo, nisi in sola digestionem, & per ipsum solum, non aliter, omnia corpora in Argentiuiuum reuertuntur.

notab. e' luner. et foliis acris

calidum Job additum fermentum solis.

Argentiuiuum uero notat quod non est in seipso uiuum

Similitudo uiam uniuersalem insinuans. §. III.

• Cuncta nascentia seu planta ex terra egressa, nonne semper ad terram reuertuntur? & hec postquam in eadem terra fuerint iterum per tempus putrefacta, tunc totum est terra. Sed non qualem uirtutem illa terra habet. Videmus enim quod ex terra frumentum nascitur, habens stipulam & grana multa, & si tunc artificialiter stipulae in terram reponuntur cum fimus facta fuerint, uidemus quod totus fimus reuertitur in terram per putrefactionem. Sed grana reseruata, si iterum ponantur in eadem terra stipulae suarum predicta, multo magis augmentantur, quod expertis agricolis constat. Sic corpora submersa in Mercurio per convenientem putrefactionem reuertuntur in Argentiuiuum, quod prius fuerunt, & postea grana metallica, in eadem terra putrida projecta, multiplicantur, & innumerabiliter crescunt.

Inuenitur uirtus uirtutis

uirtutis

grana in tubera.

269. cuncta corpora non solum metallica, sed et mineralia, sed etiam vegetabilia, et animalium. L iij Practic argentum uiuum quod non erat corpus. p. 7. 11.

v. 13. sulphuris pars una
ad 12. mercurii abluti.
v. 12. sitque semen non
addit, num album, vel
Kubeum sit seminum.
270 270

ROSARIUS

Practica caligine obducta. §. IIII.

Modus uero agendi talis, est admodum nature. Argentū
uiuū nostrum ui sulphuris azymi uel rubei non urē-
tis congelatum seu inspissatum, in primis est mundandum ab
omni sorde & superfluitate, quæ per ingenium delcri potest,
& illud ingenium est sublimatio, quæ sic fit. Ponatur lapis in
uase apertō super mediocrē ignem, agitando ipsū Mercuriū,
ut tota humiditas superflua euolet, quæ est in eo accidentalis,
ex qua opus corrumperetur, & hoc non obmittas, & tunc re-
manebit (Postquam totum aquosum & indigestum, quod ni-
mis erat uolatile, erit depositum, cū igne non superante suā ra-
dicalem fixationē) substantia temperata inter fixum & non fixū,
apta p opere isto cōplendo. Sitq; semen seu fermentū mundissi-
me purgatū, cuius una pars, sufficit ad duodecim lapidis pur-
gati, fiat amborum ingeniosa amalgamatio, deinde totum a-
malgamatum ponatur in uase fortissimo, uitreo, cū collo stri-
cto, aut in terreo, uitri densitatem seu compactionem sustinēs,
quod melius est, sitq; os firmiter sigillatum. Fiatq; furnus ma-
gnus philosophicus, & spissus, in cuius medio ponatur uas for-
tissimum, amplum, terreum, potens in igne durare, in illo sunt
locanda cuncta uasa, materiam continentia, & tunc cooperia-
tur furnus, sitq; superius cum spisso cooperculo clausus, sitq;
in illius summitate foramina tria, uel quatuor ad fumum dele-
gandum, subijciatur ignis lentus perseveranter. Ignis lentus
dicitur, qui lapidis fixationē nequit superare, & ignis regimē
tale debet esse, quod plumbum in ipso continue remaneret fu-
sum. Et hoc solus manifesto. Per tale nancq; regimen habebis in
centū uigintiquatuor diebus completā putrefactionē. Nigre-
do quoq; est signū putrefactionis approbatū. Adhuc per præ-
dictū regimen, habebis secundū signum, q; erit rubedo durās
per.

una pars
sulphuris, et duodecim
mercurii.

per triginta dies, in illis uero diebus complebitur perfecte. Tertium autem signum, est uiriditas, quod in caliditate complebitur prædicto regimine, in septuaginta diebus; inter tertium uero signum & inter quartum, apparebunt omnes colores, qui excogitari possunt, tunc fit ibi matrimoniū, copulatio, & spiritus & animæ coniunctio, tunc enim dominantur simul, & quodlibet prius per se, sub suo signo, scilicet in primo signo dominabatur corpus, in secundo signo spiritus, in tertio anima. Tempus coniunctionis regimine modicum augmentato, erit completum in septuaginta diebus omnino, & superueniet signum quartum, quod erit azymatio utilis, transibuntque cum augmentato regimine, centum quadraginta dies, & erit completum albedinis signum quod diximus. Si postea continuaueris regimen cum augmento, uidebis inter quartum & quintum cineres discoloratos, sint tamen chari apud te, nam Deus reddet eis liquefactionem, infundendo spiritum suum igneum, & uidebis cum Deus uoluerit, signum quintum, claritate & rubedine splendida inenarrabiliter decoratum. Time Deum, & honora eum de tua substantia.

De tinctura perfecte proprietatibus. §. v.

... **M**ulta quidem in hoc Rosario meo narrata sunt, ad operis cognitionem habendam, & ignorantes ad magistratum ueritatis introducendos. Et quia nihil in eo ponitur superfluum, nec ipsum uolo mittere diminutum *

Respice rubeum completum, & rubeum a sua rubedine diminutum, & omnem rubedinem fixi & non fixi, mortui, & uiui, mineralium, uegetabilium & animalium, respice uiuum uiuificantem, & mortuum mortificantem, album albificantem, & rubeum rubificantem, atque imperfectum perficientem. In quantum autem albedo perfecti augmentatur, in tantum tingit in albedi-

v. 14. initio videtur leg. Sicut per iuv. | aut: sic per iuv. et sequetur v. 16. et
manet. ut sequitur v. 19. et remanet sulphur.

In albedinem, & sic de rubeo. Sed nota, & considera qualia sint
corpora, & quid eis in sua liquefactione adhiberi possit, & secū
perseueret, & permaneat in examine, neq; enim omne azymū,
nec rubeum tingit corpora in Lunam & Solem. Tinctura cor-
poris talis esse debet, quod ipsa cum corpore liquefacto com-
miscetur, & ipsum liquefactum ingrediatur, quemadmodum
ipsum met corpus faceret cum eodem. Tinctura ergo debet es-
se substantia corporea, ex corporibus extracta, uel per benefi-
cium mediorū mineralium uegetabilium, seu animalium aug-
mētata, in re semper corporea. Verissima ergo tinctura albedi-
nis est sulphur, ex Luna uera albissimū, & pfectissima tinctura
rubeдинis, est sulphur ex Sole uero, rubicundissimū. Est ergo
unū possibile, sicut & aliud. Hoc scit artifex prudēs & discretus.

albissimum: et
ita distingu.
Sulphur, e Sole

Epilogus seu recapitulatio omnium dictorum. §. VI.

frigidi iob mer-
curium. Sed ca-
lidum et humidū
licetur argentū
v. 269. 13.
ob sulphuris ru-
bei additionem.

SI per iuuamen argenti uiui frigidi, & humidi, & per
ipsius beneficium extrahitur sulphureitas calida, sicca &
munda, comburens omnia causa suæ uirtutis adurentis, rema-
net argentum uiuum purum, & coctum in corporibus, ui sul-
phuris congelatum. Sic per iuuamem alicuius argenti uiui, ex-
trahitur à Luna uel Sole sulphur purissimum, & remanet sul-
phur ^{album} azymū, uel rubeum, tingens nigredines & fixum. Cui-
us una pars tingit duas, uel tres, uel quatuor uel sex partes cū
iuuamine primæ partis in Lunam. Pars uero una rubei tingit
argenti uiui cocti in primo capitulo secundum puritatem ipsi-
us argenti uiui partes duas uel tres, uel quatuor, uel sex, ut de
albo. In secūdo uero capitulo & ultimo tingit una pars sulphu-
ris Lunæ uel Solis partes mille corporis, id est argenti uiui co-
cti, & uis istius sulphuris per artificis industriam intantum au-
gmentatur cū igne uel cum iuuamine, quod post cōplementū

per doctrinam se-
cundi capituli
v. 268 et seqq.

v. 10. alicuius J Philosophici, prorsus. || v. 20. tingens nigredines et se. tingit
v. 14. argenti uiui crudi. seqq. v. 26. | xum J Obscurum hoc.
argenti uiui cocti.

tingit super mille, uel mille milia & ultra, tamen solo igne cuncta perficiantur. Nam omnis tinctura alba uel rubea debet recipere colorem ab igne, aliter non ualet. Iuuamenta autē sunt lapides tales, cum quibus tinctura puritas, & fixio augmentatur, uidelicet oua, capilli, sanguis, argentum uiuum, sulphur, auripigmentum, sal ammoniacus, atramentum, alumen, sal niri, tinkar, tutia, marcasita, magnesia, & cætera. Non tamen pures aliquod istorum sufficiens pro opere per se solum complendo. Sunt enim adminicula, & quasi adiutores, cum quibus, & cum quorum iuuamine, corpora mundantur & rectificantur, tinguntur & complentur, & sunt quasi coadiutores & mediatores corporum coniungendorum, quorum preciosiora & meliora apud nos semper sunt inuenta, oua & capilli, & sanguis iuuenis masculi, ex quibus quatuor extrahuntur elementa, quæ postquam rectificata sunt, suppleunt defectum elixiris ex metallis præparati, nec metalla per se, nec lapides perficiuntur. Sed ex his quatuor elementa extracta pro oleo ponuntur in lapide, aut pro anima tincta. Calx uero corporum metallorum præparata, pro corpore ^{albo} azymo uel rubeo. Spiritus uero albus uel rubeus ex corporibus extrahitur, uel figitur & præparatur ab ipsis met spiritibus. Si cæteris autem lapidibus abluatur lapis & mundatur, figitur & tingitur, & rectificatur, in operis festinatione. In commixtione uero proportionata prædictorum præparatorum resultat noua forma, & sic fit elixir, in quantum materia plus quam Sol naturalis, est digesta & tincta.

*Lapidis talia
vulgi.
sal*

*calx Jovis præ-
sertim et Saturni
calx Saturni, pro
rubro; calx Jovis
pro corpore alb*

*commixt. Jmer
cuius partem 12
cum fermento so-
lis partis unius
ad elixir facie*

Finis Rosarij minoris, in-
certo auctore.

M LIBER

v. 12. quod celavit suum populum. Et hoc memorabile maxime. Magister enim prophetarum nullus hanc a Deo scientiam consecutus legitur, regum nullus, & nullus prophetarum. Maxime igitur merito, sine prosperioris fuit Hermes Aegyptius sapiens, cui hanc artem Deus revelavit, & per omnia prima, et plerorumque 274 274 regum et prophetarum in populo Dei extitit.

LIBER SECRETO RVM ALCHEMIAE COM

POSITVS PER CALID, FILIVM IAZICHI,

translatvs ex Hebreo in Arabicum, & ex Arabico

in Latinum, incerto interprete. paginis 20.

Præfatio de difficultate artis.

GRATIAE sint Deo omnium creatori, qui nos cōduxit & recoluit, & docuit, & intellectum & scientiam nobis dedit. Nisi Dominus nos custodiret, & conduceret, essemus sine custodia, & sine doctore tanquam erronei, imò huius mundi nihil sciremus, nisi ipse nos doceret, qui principium est, & scientia omnium, sua potentia & bonitate super populum. Qui dirigit & erudit quem uult, & reducit sua misericordia ad uiam iusticiæ. Misit enim nuncios suos ad tenebras, & uias explanauit, & sua misericordia repleuit suos diligentes. Scias frater, quod hoc nostrum magisterium de lapide secreto, & officium honoratum, est secretum secretorum Dei, quod celauit suo populo, nec uoluit ullis reuelare, nisi illis, qui fideliter tanquam filij meruerunt, & qui eius bonitatem & magnitudinem cognouerunt. Qui enim secretum Dei postulat, necesse est ei hoc secretum magisterij plus quam aliud. Et sapientes qui illud assequuti fuerunt, aliqua de ipso celauerunt, & aliqua reuelauerunt. Sic enim inueni sapientes antecessores, in hoc conuenientes, in suis libris honoratis. Vnde scias, quod discipulus meus proprius, Musa, honorabilior omnibus apud me, in ipsorum libris multum

recollegit

est
artificium
hon. et secr.

in eius timore
vivere, et
magnificare

quod magister

tum

tum studuit, & in opere magisterij laborauit, unde aggrauauit ipsum eiusdem compositio, & in ea multipliciter dubitauit, & ignorauit similiter rerum compositionis naturas. Et supplex ac humilis pro ipsa, à me explanationem petijt, & directionem eiusdem. Ego autem eidem nihil in ea respondi. Nec uolui discernere, sed præcepi ei, ut libros philosophorum legeret, & in eis quod à me petierat, indagaret. Ipse uero abiens, legit plusquam centum libros, pro ut inuenire potuit, libros uidelicet ueridicos, secretos, nobilium philosophorū, & in eis quod petijt, non potuit inuenire, qui tunc remansit ideo stupefactus, & quasi extra mentē positus, etiam per annū continue in ea perscrutando. Ex quo igitur discipulus meus Musa, qui inter philosophos, in gradum & modum sapientiæ meruerat computari, sic in compositione eius dubitauit, & hoc ei contigit in ea, quid faciet ignarus, uel insipiens, rerum naturas non intelligens: nec rerum complexiones cognoscens. Cum autem hoc uiderem de meo discipulo præelecto, & charissimo, motus pietate, & dilectione eiusdem, quin etiam nutu & uoluntate diuina, ædidi hunc meum librum in obitu meæ mortis, in quo prætermisi dicere quædam, quæ antecessores philosophi retulerūt in suis libris: Et dixi quædam quæ ipsi cælauerūt, & nullo modo dicere, aut referare in scriptis suis uoluerunt. Et explanauit, & exposui quædam, quæ ipsi cooperuerunt, suis dictis obscuris & figuratis: Et uocaui hunc meum librum Secretorum Alchemiæ. In quo nominauit quicquid necesse est inquisitori huius scientiæ, siue magisterij, iuxta linguā, eius intellectui conuenientem, atq; sensui inquirentis. Et nominauit in hoc libro, quatuor magisteria magis alta, & meliora, quàm sapientes fecerunt. Quorum sunt Elixir, unum minerale, & aliud animale, alia uero duo residua sunt mineralia, & non sunt elixir vnum,

M ij quorum

ce omni mun-
di atate libri
de hac arte ex-
fiterij. apud
Arabas, Egy-
ptios, Chaldaeos

num ante obi-
tum. an vult,
ut post vitæ
obitum sua ede-
retur.

elixir: quo-
rum unum

quorum est artificium lauandi, quod uocant corpora. Alterū
 quidem est, facere aurum ex azot uiuo, cuius factura & gene-
ratio, est secundum generationem (siue ordinem generationis),
 in mineris, in corde & interioribus terræ existentibus. Et hæc
 quatuor magisteria atq; artificia, explanauerunt sapientes in
 libris suis de compositione huius magisterij. Sed de eis defuit
 multum, & de eius operatione noluerunt in libris suis ponere,
 uel si inuenit, non potuit intelligere, & nihil grauius inuenit
 quàm illud. Et ideo dicam in hoc meo libro, ipsam, eiusq; fa-
 ctum. Qui ergo hūc meum librum legerit, legat aliquid geo-
 metriæ, & eius mensuras addiscat, ut clibanorum fabricam re-
 cte componat, nec modum eorum excedat, per augmentum
 uel diminutionem; & quantitatem ignium sciat, & modum si-
 ue etiam gradum uasis operis. Similiter uideat & cognoscat,
 quid sit radix penitus & principium magisterij, & est eidem,
 tanquam matrix animalibus, quæ in ea generantur, & capiunt
 creationem pariter ac nutrimentum, quod prædictum est. Nisi
 res magisterij inueniat sibi idoneum, destruetur factum atq;
 opus eius, & eius operarij quæsitum non inuenient, nec ipsa
 res proderit in effectum generationis, quia cum non inueni-
 rit causam generationis, siue radicem, & ipsam caliditatem,
 continget in operationibus casus destructionis. Hoc idem in
quantitate ponderum est contingens, quæ cum disconuenit in
composito, partibus quidem eiusdem naturæ terminum tran-
 scendentibus, per augmentum uel diminutionem, destruitur
 cum ea proprietas compositi, & fit effectus compositi cassus
 atq; uacuus. Et ego ostendo tibi unum exemplum: Nonne ui-
 des quòd in sapone, cum quo panni abluuntur & mundificā-
 tur, & fiunt albi, generatur in sui recta compositione, hæc pro-
 prietas, propter equalitatē, & rectas compositiones, & debitas
 compositi,

quantitatem

qua

- » quid sit radix penitus & principium magisterij, & est eidem, 15
 » tanquam matrix animalibus, quæ in ea generantur, & capiunt
 » creationem pariter ac nutrimentum, quod prædictum est. Nisi
 res magisterij inueniat sibi idoneum, destruetur factum atq;
 opus eius, & eius operarij quæsitum non inuenient, nec ipsa
 res proderit in effectum generationis, quia cum non inueni-

notabile et hoc.

cum

infit

compositi, quæ participant in longitudine & latitudine, unde propter hanc participationem conuenerunt, & tunc apparuit, quod erat in ea de ueritate ad factum. & nota fuit inde uirtus quæ prius latebat, quam uocant proprietatem, & est uirtus ab-
 lutionis, in composito generata. Cum uero quantitas ipsius
 compositi transcen- dit suum terminum, & per additionem, uel
 diminutionem, transgreditur ipsa uirtus æqualitatis terminū,
 & exit ad contrarium, secundum distemperantiam compositi.
 Et ita in compositione nostri magisterij intellige.

De quatuor magisterijs artis, scilicet, solutione, congelatione,
 albificatione, & rubificatione. — Caput 1.

10 **E**T incipio dicere artificium maius, quod uocant Alchemi-
 am, & certificabo dictum meum, & nihil celabo, nec tace-
 bo hic dicere de eo, nisi illud quod non conuenit dicere, nec
 est nominare. Dicimus igitur, q̄ artificium maius, sunt quatuor
 magisteria, prout dixerūt sapientes, uidelicet, Soluere, Cōge-
 lare, Albificare, & Rubificare. Et hæc quatuor quātitates sunt
 participes, quæ duæ similiter sunt in se participes, similiter
 & alia duæ. Et utraq̄ hæc dupliciū quātitatū habet aliā quāti-
 ratē participē, quæ est maior quātitas particeps post has duas.
 Et uolo dicere, pro ijs quantitatibus, quantitatem naturarum,
 & pondus medicinarum, quæ soluuntur & congelantur per
 ordinem, nec intrat diminutio, nec additio. Sed hæc ambæ, scili-
 cet solutio & congelatio, ferunt in una operatione, & unum fa-
 ctum meruerunt, & hoc ante compositionem: Sed post compo-
 sitionem ipsarum opus erit diuersum, sed hæc solutio & con-
 gelatio, quas nominaui, sunt solutio corporis & congelatio spi-
 ritus, & sunt duo, & habent unam operationem. Quia spiritus
 non congelatur, nisi cū solutione corporis, & similiter corpus

M iij non

calidius spe-
 ciei quantita-
 tis iusta

Apud 23.
 alv

quod
 ita
 fas est
 artificis majore
 aut ad artificis
 majus pertinet

disrupt

pag. 278, 11.
 p. 278, 15. 16.

ααφπταου

§ 23. ante
 compos. nam
 cum mercurio
 iungitur soli au-
 lunæ, mater
 orta est, et reb-
 oratur. et ecc-
 tione indiget.

non soluitur, nisi cū congelatione spiritus. Et corpus et anima, quando coniunguntur in simul, agit uterq; eorum in suum socium, factum sibi similem. Et exemplum est huius, aqua & terra, quia aqua cum terræ coniungitur, conatur ad soluendū eam cum sua humiditate, & sua uirtute & proprietate, quæ in ea sunt, & facit eam subtiliorem, quàm prius erat, & reddit eā sibi consimilem, nam erat aqua subtilior terra. Et similiter facit anima in corpore, & eodem modo inspissatur aqua cum terra, & fit consimilis terræ in densitate, quia terra spissior est aqua. Et scias, quòd inter solutionem corporis, & congelationem spiritus, nō est differentia temporis, neq; opus diuersum, ita quòd sit unum sine alio, sicut non est inter aquam & terram in sua coniunctione pars temporis diuersa, quòd cognoscatur, uel uesperetur una ab alia, in eorum operationibus, sed eorum est unus terminus, & unum factum, & una & eadem operatio circuit super ipsa duo, & simul, ante compositionem. Et ideo dixi, ante compositionem, ne putet, qui hunc librum legerit, & audierit solutionem & congelationem, ut dixi, q̄ sit compositio quam nominauerunt Philosophi, quia sic esset in errore sui facti, & suæ scientiæ. Quia compositio in hoc artificio seu magisterio, est coniunctio siue matrimonium congelati spiritus cum corpore soluto, & eorum coniunctio, & eorū passio est super ignem. Nam caliditas est eius nutrimentum, & anima non dimittit corpus, nec cum eo coniungitur omnimoda coniunctione, nisi per mutationem utriusq; à sua uirtute & proprietate, & post conuersionem suarum naturarum. Et hæc est solutio & congelatio, quam prius philosophi uocauerunt. Et scias, quòd hanc solutionem & congelationem iam cælauerunt sapientes, & loquuti fuerunt in ea subtili ratione, ex dictis obscuris & coopertis, ut sensus inquisitoris ab ipsorum intelligentibus

videlicet primam solutionem et congelationem, quod patet è seqq. pag. 279, 2. 4.

Notabile.

que
separetur

» Aquila et le
» omis.
» Egregia.

primam opera
tionem
etiam, imo, pri
mam

quæ sunt in solutione, & congelatione, maior sit anima, & minor sit corpus, postea adde quantitati, quæ est anima, quantitatē, quæ est in corpore, & participabit quantitati primæ, & erūt in uirtute participes solummodo, & operare eas, sicut operati fuimus, & inde habebis quod cupis, & uerificabitur tibi linea, sicut dixit Euclides. Postea accipe eius quantitatem, & scias eius pondus, & adde ei de humiditate, quantum possit bibere, cuius humiditatis non habemus hic pondus determinatū. Postea operare eas operatione dissimili, primo uidelicet imbibendo & sublimando, & hæc operatio est illa, quam uocant albificationem, & uocāt eam Yharit, id est argentum, & plumbum album. Et cum iam albificabitur hoc compositum, adde ei de spiritu quantum est medium totius, & reduc ad operationem, quousq; rubefiat, & erit tunc de colore alufir, quod est nimis rubeum, & assimilauerunt eum sapientes auro. Et effectus huius ducit te ad dictum Aristotelis, qui dixit suo discipulo Arda. Lutum quando albificatur, nominamus ipsum Yharit, id est, argentum, & quando rubificatur, nominamus ipsum Temeynchum, quod est aurum. Et albedo est, quæ tingit cuprum, & facit eum Yharit. Et illa rubedo est, quæ tingit Yharit, id est argentum, & facit eum Temeynchum, id est, aurum. Vnde qui poterit soluere illa corpora, & subtiliare, & albificare, & rubificare, & ut tibi dixi, componere imbibendo, & ad idem cōuertere, consequetur magisterium, & faciet factum, quod dixi, sine dubio.

De rebus, & instrumentis huic operi necessarijs, & oportunis. Caput II.

ET oportet te scire uasa in hoc magisterio, scilicet Aludela, & sapientes uocant cœmeteria, seu cribratoria, quia in eis diuiduntur

diuiduntur partes, & mundantur, & in eis perficitur & completur, depuratur res magisterij. Et quodlibet horum habeat Clibanum sibi conuenientem, & utrumque eorum habeat similitudinem & figuram operi competentem. Et iam omnia nominauit, & modum & formam eorum docuit Mezleme, & plures philosophorum in libris suis. Et scias quod sapientes in hoc conuenerunt in suis dictis, & celauerunt per signa, & fecerunt inde plures libros, & instrumenta, quæ sunt necessaria, in his quatuor prædictis. Et sunt duo. Vnum est cucurbita cum suo alembico: & alterum est aludel, quod est bene factum. Et similiter quæ sunt eis necessaria, sunt quatuor. Et sunt corpora & anime, & spiritus, & aqua. Et ex his quatuor, est magisterium, & factum minerale, Et sunt explanata in libris sapientum, & abstuli ab hoc meo libro, & nominauit in eo, quod non nominauerunt philosophi. Et qui aliquantulum intellectus habuerit, sciet quæ sunt illa. Et non feci hunc librum ignaro, & nescienti, sed composui ipsum prudentibus, & sensum & sapientiam habentibus & scientibus.

De naturis rerum ad hoc magisterium pertinentium.

Caput III.

ET scias quod philosophi nominauerunt ea pluribus nominibus. Vnde quidam eorum nominauerunt ea mineras, & quidam animale, quidam autem herbale, & quidam per nomen naturarum, hoc est naturale. Alij quidam uocauerunt ea quibusdam nominibus ad libitum, secundum quod eis uidebatur. Etiam scias, quod earum medicinæ sunt naturis propinquæ, pro ut dixerunt philosophi in libris suis, quod natura propinquat naturæ, & natura assimilatur naturæ, & natura cõiungitur nature, & natura submergitur in natura, & natura dealbat naturam, & natura rubificat naturam: & generatio cū

N genera-

horum]

e quo, et alijs
geber d'vinum
iuen opus com-
posuit.

transfeli inde
in hunc meum
librum (imo, se-
cus est: et illa no-
posui in meo lib-
sed ea posui, quæ
philosophi videntur
nent.

generatione retinetur, & generatio cum generatione uincit.

De decoctione & eius effectu. Caput IIII.

ET scias, q̄ philosophi nominauerūt in suis libris decoctio-
nem. Et dixerunt, q̄ faciāt decoctionem in ^{rebus} rebus. Et illud
est, q̄ eas generat, & mutat à suis substantijs & coloribus ad ali-
as substantias, & ad alios colores. Et non transgrediaris, quod
dico tibi in hoc libro, & procedes recte. Respice frater semen,
quod est in uita hominū, qualiter in ipsum operatur Solis cali-
ditas, quousq̄ exit ex eo granum, & comedunt homines, & a-
lia animalia. Postmodum operatur in ipsum in homine uatura
cum sua caliditate, & reddit carnem & sanguinē. Et nostra o-
peratio magisterij est sic. Vnde nostrum semen, quod à sapien-
tibus est sic, quod sua perfectio, suusq̄ processus est ignis, qui
est causa uitæ & mortis, qui non tribuit ei uitam, nisi cum in-
termedio, & sua spiritualitate, quæ non commiscetur nisi cū
igne, iam uerificaui tibi ueritatem, quam uidi atq̄ feci.

De subtiliatione, solutione, coagulatione, & commixtione
lapidis, & eorum causa, atq̄ sine. Caput V.

ET scias, quod nisi subtiliaueris corpus, quousq̄ fiat aqua
totū, non rubiginabitur, nec putrescet, & nō poterit con-
gelare animas fugaces, cū tetigerit eas ignis, quia ignis est qui
eas congelat, cum auxilio ipsius ad ipsas. Et similiter præcepe-
runt philosophi soluere corpora, & soluimus, ut adhæreat cali-
ditas eorum profunditatibus. Postea reddimus ad soluendum
ipsa corpora, & ad congelandum post eius solutionem, cum re
quæ ei appropinquauit, quousq̄ coniungamus omnia commi-
xta bona & idonea, commixtione, quæ est quantitas tempera-
ta. Vnde coniuximus ignem & aquam, & terram, & aerem, &
q̄n commiscuit se spissum cum subtili, & subtile cum spisso, re-
manſit

redimus

coniuximus

mansit alia cum alijs, & conuersæ fuerunt suæ naturæ pares, cū prius essent simplices, quia pars quæ est generatiua, addit & tribuit suam uirtutem in subtili, quod est aer, quia adhaesit cū suo consimili, & est pars generationis, Vnde accepit potestatem ad mouendum & ascendendum. Et potuit frigiditas in spisso, quia amisit caliditatem, & exiuit ab eo aqua, & apparuit res super ipsum. Et exiuit humiditas ascendendo, & subtile aeris, & commiscuit se cum eo, quia est suum consimile, & suæ naturæ. Et quando corpus spissum amisit caliditatem & humiditatem, & potuit super ipsum frigiditas & siccitas, & comminuerunt se suæ partes, & diuisæ fuerunt, & non fuit humiditas, quæ coniungeret ipsas partes diuisas, elongauerunt se partes. Et postea pars quæ contraria frigiditati, quia continuauit, & immisit suam caliditatem & suam decoctionem ipsis partibus, quæ sunt terræ, & in eis ipsius posse ualuit, siue potuit, & habuit dominium & uictoriam super frigiditatem, & latuit frigiditas, quæ prius erat in corpore spisso per uictoriam caliditatis super eam, conuersa fuit pars suæ generationis, & facta fuit subtilis & calida, & conata fuit siccare cum sua caliditate. Et postea subtile, ascensor naturarum, cum amisit calorem accidentalem, & accidit ei frigiditas, tunc conuersæ fuerunt, & inspissauerunt se, & descenderunt ad centrum, & coniunctæ sunt naturæ terrestres, quæ se subtiliauerunt, & conuersæ fuerunt in suam generationem, & imbiberunt se in eis, & coniunxit humiditas illas partes diuisas, & conata est terra siccare illam humiditatem, & obsedit eam, & prohibuit ne exiret ab ea, & apparuit quod erat absconsum super eum. Et non potuit humiditas separari retentione siccitatis. Et similiter inuenimus, quod quicquid est in mundo, retinetur per suum contrarium, uel cū suo contrario, scilicet caliditas cum frigiditate, & siccitas cum humiditate.

- „ Postea cum quilibet eorum obsedit suum socium, commiscuit
 „ se subtile cum spisso, & factæ fuerunt illæ res una substantia,
 „ scilicet sua anima calida & humida, & suum corpus frigidum
 „ & siccum. Postea conata fuit soluere & subtiliare cum sua cali-
 „ ditate, & sua humiditate, quæ est sua anima. Et conata fuit clau-
 „ dere & retinere, cum suo corpore quod est frigidum & siccū.
 „ Et sic super hoc circuit & conuertitur officium huius. Iam as-
 „ serui tibi ueritatem, quam uidi & feci, & præcepi tibi, ut con-
 „ uertas naturas, à sua subtilitate, & suis substantijs cum calidi-
 „ tate & humiditate, quousq; conuertantur ad aliam substanti-
 „ am, & ad alios colores. Et non transgrediaris quod in hoc libro
 „ dicitur, & procedas recte in magisterio prout cupis.

De fixatione spiritus. Caput VI.

- „ ET scias, quod corpus cum comiscet se cum humiditate, &
 „ ipsum inuenit ignis caliditas, cōuertitur humiditas super
 „ corpus, & soluit ipsum, & tunc non potest spiritus ab eo exire,
 „ quia imbibit se cum igne. Et spiritus sunt fugaces, quousq;
 „ corpora cum eis commiscuntur, & conantur pugnare cū igne,
 „ & eius flamma. Et parum tamen conueniunt istæ partes, nisi
 „ cum operatione bona, & continuo & longo labore, quia natu-
 „ ræ animæ est tendens sursum, ubi centrum animæ est. Et quis
 „ est ille ex probatoribus, qui ualeat duo, uel diuersa coniunge-
 „ re, quorum centra sunt diuersa, nisi post conuersionem naturæ
 „ earundem, & mutationem substantiæ, & rei à sua natura, quo d-
 „ est graue querere. Ergo qui potuit conuertere animam in cor-
 „ pus, & corpus in animam, & commiscere cum eo spiritus sub-
 „ tiles, tinget omne corpus.

De decoctione, contritione, & ablutione lapidis. Caput VII.

Et scias

ET scias illud, quod est multum necesse in hoc secreto atq; magisterio, est decoctio, contritio, atq; cribratio & mundificatio, atq; cum aquis dulcibus ablutio. Vnde qui aliquid huius operatus fuerit, mundificet ipsum bene, & abluat atq; mundificet ab eo nigredinē, & tenebras quæ apparent super ipsum in eius operatione. Et corpus subtiliet, quanto plus poterit, postea miscebit cum eo animas solutas, & spiritus mundos, quousq; sibi placeat.

De quantitate ignis, & eius commodo & incommodo. Caput VIII.

ET cognoscat similiter quantitates ignium, & commodum rei huius, & incommodum eiusdem, prouenit à commodo ignis. Vnde dixit Plato in suis sermonibus, in libro suo. Ignis addit perfecto commodum seu profectum, & corrupto incommodum seu corruptionem. Vnde cum fuerit eius quantitas bona idonea, proficiet, & cum multiplicauerit in rebus, ultra modum corrumpet ambo, scilicet perfectum atq; corruptum. Et hac de causa oportuit sapientes mittere medicinas suas super Elixir, ad prohibendum & remouendum ab eis combustionem ignium, & eorum caliditatem. Et dixit Hermes patri suo. Pater timeo ab inimico in mea mansione. Et dixit: Fili, accipe canem masculum Corascenen, & caniculam Armeniæ, & iunge in simul, & pariēt canem coloris cœli, & imbibe ipsum uno siti ex aqua maris, quia ipse custodiet tuum amicum, & custodiet te ab inimico tuo, & adiutabit te ubicunq; sis, semper tecum existendo, in hoc mundo & in alio. Et uoluit dicere Hermes, ^{per} pro cane & canicula, res quæ conseruant corpora à combustionē ignis, & eius caliditate. Et sunt illæ res aquæ ex calcibus & salibus, quarum factura inueniuntur in libris sapientum de hoc magisterio. Et aliqui ex sapientibus nomina-

N. iij. uerunt

*Sp. huius caliditatis
Habr. 4. Salsi
momenti con. 4
long. p. p. p. p. p.
tabula. R. p. p. p.*

256286 LIBER SECRETORVM ALCHEMIAE
uerunt eas aquas marinas, & lac uolatiliū, & his similia.

De separatione elementorum lapidis. Caput IX.

de mercurio hic scribit radice operis quem trahat eodem modo ut Raym. Lullius.

INde oportet o frater, quem Deus honoret, ut accipias lapidem honoratum, uel preciosum, quem nominauerunt sapientes, & magnificauerunt, & absconderunt & celauerunt. Et ponas ipsum in cucurbita cum suo alebico, & separa eius naturas, hoc est, quatuor elementa, terram, aquam, aerem, & ignem. Et sunt ea, corpus & anima, spiritus & tinctura. Et cum separaueris aquam a terra, & aerem ab igne, serua utrumque duorum per se, & accipe quod descendit ad fundum uasis, & illud est fex, & ablue ipsam cum igne calido, quousque auferatur eius nigredo, & recedat eius spissitudo, & albifica ipsam albificatione bona, & fac ab ea euolare additiones humiditatum, & tunc conuertetur, & deueniet calx alba, in qua non erit obscuritas tenebrosa, nec immundicia, nec contrarium. Postea redi ad naturas primas, quae ascenderunt ab ea, & mundifica eas similiter ab immundicia & nigredine atque contrarietate, & reiterna super eas multoties, quousque subtilientur, & purificentur & attenuentur. Et cum hoc feceris, iam misertus est tibi Deus. Et scias frater, quod hoc officium est unus lapis, super quem non intret Garib, id est, aliquid aliud. Cum eo operantur sapientes, & de eo exit, cum quo medicatur, quousque compleatur. Non commiscetur cum eo aliquid, nec in eius parte, nec in toto. Et hic lapis inuenitur in omni tempore, & in omni loco, & apud omnem hominem, cuius inuentio non aggrauat inquirentem, ubicumque sit. Et est lapis utilis, niger & foetens, non emptus precii, & sine aliquo, non existit leuis in pondere, & uocant eum Origo mundi, quia oritur sicut germinantia. Et haec est eius reuelatio, atque apparitio inquirenti.

imperfecto metallo
maximo labore
valde proprium hoc nomen.

De na-

7777 facit
puto scripsisse
7777 aut
7777

ob pretis magni
fandinem
sine aliquo
sine peregrino
a aliquo ad
iuncto.

De natura Lapidis & eius origine. Caput X.

Accipe ergo ipsum, & opare ipsum, ut dixit philosophus in suo libro, quando nominauit eum sic: Accipe lapidē non lapidem, uel qui non est lapis, nec est de natura lapidis. Et est lapis, cuius minera generatur in capite montium, & philosophus uoluit dicere montes pro animali. Vnde dixit, Fili uade ad montes Indię, & ad suas cauernas, & accipe ex eis lapides honoratos, qui liquefiunt in aqua, quando comiscentur ei. Et illa aqua est ipsa uidelicet, quæ sumitur ab alijs montibus & illorum cauernis. Et sunt fili lapides, & non sunt lapides, sed nominamus eos per similitudinem, quam habent ad eos. Et scias quod radices minerarum ipsorum sunt in aëre, & eorum capita in terra, & quando euelluntur à suis locis, audietur, & erit rumor magnus, & uade fili cum eis, quia cito euanescent.

pro mine-
vali.

σεχινδιε

NB in aëre
est enim
quibus
descendunt
in terram.

De commixtione elementorum separatorum. Caput XI.

ET incipe compositionem, quæ est circuitio totius facti, nā compositio non erit, nisi cum matrimonio, & putrefactione. Et matrimonium est, commiscere subtile cum spisso. Et putrefactio est assare, terere, & rigare, quousq; commisceantur in simul, & fiant unum, ita quod non sit in eis diuersitas, nec separatio, de aqua mixta quæ. Et tunc conabitur spissum retinere subtile, & conabitur anima pugnare cū igne, & pati ipsum. Et conabitur spiritus submergi in corporibus, & fundi in eis. Et oportuit hoc esse, quia corpus solutum, cum commiscuit se cum anima, commiscuit se cū ea, cū omnibus suis partibus, & alia in alijs intrauerunt cum sua similitudine, & cōuersa fuerūt unum

unum & idem. Et ideo oportuit, quod accidat animæ de comoditate, & de durabilitate, & permanentia, quæ accidit corpori in loco commixtionis. Et similiter spiritui in hoc statu uel permanentia animæ & corporis, conueniens fuit accidisse. Quia spiritus cum commiscetur cum ea, cum labore operationis, & commixtæ fuerint partes eius cum omnibus partibus aliorum duorum, ^{anima et corporis} quæ sunt, uidelicet anima & corpus, tunc conuersa fuerunt, spiritus & alia ambo, unum quid, & indiuisibile, secundum substantiam integram, cuius saluæ fuerunt sue nature, & conuenerunt suæ partes, unde cum obuiauerit istud compositum corpori soluto, & ipsum consequuta fuerit caliditas, & apparuit super faciem eius, quod erat in eo ex humiditate, & liquefactum fuerit in corpore soluto, & transiuit in ipsum, & commiscuit se cum eo, quod est de natura humiditatis, incendit se, & defendit se ignis ^{que} cum eo. Vnde cum tunc ignis uoluerit cum eo suspendi, prohibebit eum apprehendere se, id est, adherere ^{est} cum spiritu admixto aquæ suæ. Et ignis non adheret ei, quousq; sit purum. Et similiter aqua, ex sua natura fugit ab igne, & quādo ipsam cōsequitur ignis, & uult eam auolare, & sic fuit corpus causa retinendī aquam, & aqua causa retinendī oleum, quod non comburetur nec consumetur. Et fuit oleum causa retinendī tincturam, & fuit tinctura causa faciendī apparere colorem, & causa demonstrandī tincturam, in qua non est lumen, nec uita. Vnde hæc est uita recta & rei perfectio, & Magisterij, & hoc est quod quæsiuisti. Scias igitur & intellige, & inuenies quod quæris, si Deo placuerit.

De solutione lapidis compositi.

Caput XII.

Sed postea philosophi subtiliauerunt se ad soluendum ea, ut bene se commiscerent, corpus & anima. Nam omnia quæ

*Sulphur et aurum
curius*

quæ simul sunt in contritione & affatione, & rigatione, habent uiciniam & colligationem adinuicem, ideoque potest ignis assumere naturam à debiliore, quousque deficiat & euanesat, & similiter reuertitur super partes fortiores, quousque remaneat corpus sine anima. Vnde quando sic soluentur & congelantur, accipiunt partes adinuicem, partes suas magnas uidelicet atque paruas, & fuit hoc ex eis complexio, & est eorum assumptio, & sic conuersa fuerunt illa duo unum & idem. Et quando sic fuit, assumit ignis ab anima, quantum assumit à corpore, nec addit nec diminuit, unde fuit per ea perfectio. Ex eo necesse est ei capitulum proprium in scientia elixiris, scilicet dictum, de soluendo corpora & animas simplices. Quia corpora non intrant super animas, & erunt retinacula eis, & excusabunt eas ab omni opere sublimandi, figendi, atque retinendi, & commiscendi, & his similia, nisi cum mundificatione prima. Et scias quod solutio non transcendit hos duos modos, aut enim est extrahere interius rerum ad suam superficiem, & erit pro hoc solutio, & est exemplum ad hoc, quod Argentum, est frigidum & siccum in sua apparentia, & quando apparet suum interius, est solutum, quia est calidum & humidum. Aut dicta solutio est corpus acquirere humiditatem accidentalem, quam non habebat, & addit suam humiditatem cum ea, & ideo solunt se suæ partes, & erit pro eo solutio.

De coagulatione lapidis soluti.

Caput XIII.

ET dixerunt aliqui ex sapientibus: Congela in balneo congelatione bona, quam tibi dixi, & est sulphur luminosum in tenebris, & est Hiacynthus rubeus, & toxicum igneum, & interficiens, & est elixir, quod super nullum remanet. Et leo uictor, malefactor, & ensis scindens, & tyriaca sanatrix, uel sa-

O

nans

nans omnē infirmitatem. Et dixit Geber filius Hayen: Quòd omnes operationes huius magisterij sub sex contineantur rebus, quæ sunt fugare, fundere, & incerare, & dealbare, ut est marmor: & soluere & congelare. Et illud fugare, est fugare & remouere nigredinem à spiritu & anima. Et fundere, est liquefactio corporis. Et incerare, est pprie corporis & eius subtiliatio. Et dealbare est fundere cito corpus pprie. Et congelare, est congelare corpus cum anima præparata. Rursum, fugare cadit super spiritum & animam, & fundere & dealbare, & incerare & soluere, cadit super corpus. Et congelare cadit super animam, & intellige.

Quòd unus tantum sit lapis, & de eius natura. Caput XIII.

Dixit Bauzan philosophus Græcus, cum interrogauerit eum: Nunquid germinans potest fieri lapis? Dixit sic: Duo scilicet primi lapides, Lapis alkali, & lapis noster, qui est uita illi, qui ipsum scit, & eius factum. Et qui nesciuit & non fecit, & non certificabitur, quomodo nascatur, ^{non parabit} aut putabit lapidem, aut qui non compræhendit super omne quod de modis huius lapidis dixi, iam parauit se morti & pecuniam suam perditioni. Quia nisi hunc lapidem honoratum inuenerit, non confurget alius suo loco, & non uincet naturæ super ipsum. Eius natura est caliditas multa cum temperamento. Vnde qui ipsum sciuit, iam ^{didicit} docuit ipsum, & qui ipsum ignorauerit, non ^{didicit} docuit ipsum. Habet autem proprietates & uirtutes multas. Nam ipse mundificat corpora ab additionibus accidentium ægritudinum, & conseruat substantias saluas, ita quod non appareant, nec uideantur in eo turbationes contrariorum, nec fugimentum sui uinculi. Hic est enim sapo corporum & eorum spiritus, & eorum anima, quando commiscetur cum eis, soluit ea sine

ea sine detrimento. Hic est uita mortuorum, & eorum resurre-
ctio, medicina conseruans corpus, & purgans superfluitatem.
Et qui ipsum sciuerit, sciat, & qui nescierit, nesciat. Nam huius
officium non confurgit præcio, nec associatur uenditioni, seu
• emptioni. Intellige eius uirtutem & ualorem atq; honorem, &
operare. Et dixit quidam sapiens: Non est tibi datum à Deo,
hoc magisterium solum pro tua audacia, fortitudine & callidi-
tate, sine omni labore. Nam laborant homines, & Deus tribuit
fortunam hominibus. Adora ergo Deum creatorem, qui tibi
•• tantam gratiam suis operibus benedictis uoluit exhibere.

Modus operationis lapidis ad album.

Caput XV.

CUm ergo uolueris hoc magisterium honoratum facere,
accipe lapidem honoratum, & pone eum in cucurbita, &
cooperi cum alembico, & claudere eam bene cum luto sapiētia,
& dimitte exsiccari, quod sic facies, quotiescunq; claudes cum
•• luto sapientia, postea mitte in stercore calidissimo, deinde di-
stillabis eum, & pones sub eo recipiens, in quod distilletur a-
qua, & dimittes sic, quousq; tota aqua distilletur, & exsiccabi-
tur humiditas, & poterit siccitas super eum. Postea extrahes
eum siccum, & seruabis aquam, quæ distillauit ex eo, quousq;
•• tibi sit necessaria. Accipiesq; corpus siccum, quod remansit in
fundo cucurbitæ, & teres ipsum, ponesq; in uase Chalcofolari-
rio, cuius quantitas sit secundum quantitatem medicinae, &
subhumabis eam in stercore equino humido excellentissime ca-
lido, prout potest, & sit ipsum uas clausum bene cū pila & luto
•• sapiētia, & sic dimittas ipsum esse ibi. Et cum noueris quod
uoluerit infrigidari stercus, parabis aliud calidissimū, & in eo
pones dictū uas. Sic facies cum eo quadraginta dies, renouādo

chalcofolarius

pila vitrea

O ij sape

saepe stercus calidum, cum necesse fuerit, & soluetur medicina
 in se, & fiet, aqua spissa alba, & cum sic eam uideris, scias eius
 pondus, & adde eidem quantum est medietas ponderis ipsius
 de aqua, quam prius seruasti, & claude tunc ipsum uas cum
 luto sapientiae, & iterum reduc ad stercus equinum calidum,
 quia in eo est humiditas & caliditas, & non omittas (ut prius
 diximus) renouare stercus, cum infrigidari inceperit, quousque
 compleantur quadraginta dies. Quia tunc medicina congela-
 bitur in simili quantitate dierum, quibus soluta fuit prius.
 Postea accipe eam, & scias pondus eius integre, & accipe qua-
 titatem eius de aqua, quam prius formasti, & tere corpus, &
 subtilia, & pone aquam super ipsum. Et iterum remitte in ster-
 core equino calido, per unam septimanam & dimidia, & sunt
 decem dies, tunc extrahes, & inuenies corpus iam bibisse a-
 quam. Postea tere ipsum & pone super ipsum de ipsa aqua,
 quantum praedictum est. Et subhuma eum in stercore, & di-
 mitte ibi per alios decem dies. Postea extrahe, & inuenies ipsum
 corpus, quod iam biberit aquam. Postea, ut prius, tere, & pone
 super ipsum de praedicta aqua, iuxta quantitatem praedictam,
 & iterum subhumabis in stercore praedicto, & dimittes ibi per
 decem dies, & postea extrahes. Et sic facies quarta uice, tunc
 cum iam quarto complebitur hoc, extrahe & tere, & subhu-
 mabis eum in stercore, quousque soluatur, deinde extrahe, &
 reitera adhuc semel, quia tunc est origo perfecta, & iam com-
 pleuit suum factum. Tunc uero cum sic fuerit, & adduxeris
 rem o frater, ad hunc statum honoratum. Accipe ducentas
 quinquaginta drachmas plumbi uel stanni, & funde ipsum.
 Deinde cum liquefacta fuerit, projice super ipsum unam drach-
 mam de Cinnabari, id est de hac medicina, quam adduxisti ad
 hunc statum honoratum, & hunc ordinem altum. & retinebit
 ipsum

et adde ei aquam
 quae sit pondere
 medicinae dimi-
 dum

ipsum stannum seu plumbum, ne euolet ab igne, & albificabit ipsum, & extrahet ab eo ipsius detrimentum, & eius nigredinem, & conuertet ipsum in tincturam permanentem perpetuo. Deinde accipe unam drachmam de istis ducentis quinquaginta, & projice super ducentas quinquaginta, stagni aut latonis, seu cupri, & conuertet ipsum in argentum melius quã de minera, & hoc est maius quod facere potest, & ultimum, si Deus uoluerit.

Conuersio Prædicti lapidis in rubeum. Caput XVI.

ET si uolueris hoc magisterium ad aurum conuertere. Accipe de hac medicina; quam (ut dixi) adduxisti ad hunc statum honoratum, & ad hunc ordinem altum, pondus unius drachmæ; & hoc secundum modum exempli tui superius dicti. Et pone eam in uase chalcofolario, & subhumabis eam in stercore equino per quadraginta dies, quia soluetur, postea dabis ei ad bibendum aquam corporis soluti, primo quantum est medieta s sui ponderis; postea usque quo congeletur, subhumabis in stercore calidissimo; ut prius dictum est. Deinde per ordinem facies in hoc capitulo auri, sicut fecisti superius in capitulo argenti. Et erit aurum, & operabitur aurum, si Deus uoluerit. Custodi fili hunc librum secretissimum, & non ponas ipsum in manus ignorantium secretum secretorum Dei, quia perficies quod uolueris. Amen.

F I N I S.

○ iij Tabula

TABVLA SMARAGDINA HERMETIS

trismegisti. τριμεγίστης. Incerto interprete.

Erba Secretorum Hermetis, quæ scripta erant in tabula Smaragdî, inter manus eius inuenta, in obscuro antro, in quo humatum corpus eius repertū est. Verum sine mendacio, certum, & uerissimum.

Quod est inferius, est sicut quod est superius. Et quod est superius, est sicut quod est inferius, ad perpetranda miracula rei unius. Et sicut omnes res fuerunt ab uno, meditatione unius. Sic omnes res natæ fuerunt ab hac una re, adaptatione. Pater eius est Sol, mater eius Luna. Portauit illud uentus in uentre suo. Nutrix eius terra est. Pater omnis telesmi totius mundi est hic. Vis eius integra est, si uersa fuerit in terram. Separabis terram ab igne, subtile à spisso, suauiter cum magno ingenio. Ascendit à terra in cœlum, iterumq; descendit in terram, & recipit uim superiorum & inferiorum. Sic habebis gloriam totius mundi. Ideo fugiet à te omnis obscuritas. Hic est totius fortitudinis fortitudo fortis, quia uincet omnem rem subtile, omnemq; solidam penetrabit. Sic mundus creatus est. Hinc erunt adaptationes mirabiles, quarum modus hic est. Itaq; uocatus sum Hermes Trismegistus, habens tres partes philosophiæ totius mundi. Completum est quod dixi de operatione Solis.

HOR.

*Argentum videtur
sicut sol et
conjugenda.*

*in lunaria para-
tione, fecit a //
piritu.*

//

H O R T V L A N I P H I L O S O =

*ab hortis Maritimis, Commentariolus in Tabulam Smaragdinam**Hermetis Trismegisti Πόσι Χημείας. pag. 8.**Precatio Hortulani.*

IAVS, honor, uirtus, & gloria, sit tibi Domine Deus omnipotens, cum dilecto filio tuo Domino nostro Iesu Christo, & Spiritu sancto paraclito. Trinitas sancta, qui es solus Deus & unus, homo perfectus, tibi gratias ago. Quia cum aduersarij huius mundi transitoria pernouissem, ne suis delectationibus prouocarer, me ab eodem tua summa misericordia sustulisti. Sed quia uideo infinitos in hac arte deceptos, qui directam non ingrediuntur semitam, placeat tibi Domine Deus meus, ut de scientia quam mihi tradidisti, charos meos ab hoc errore diuertam, ut cum perceperint ueritatem, laudent nomen tuum sanctum & gloriosum, quod est benedictum in æternum, Amen.

P R A E F A T I O.

EGo dictus Hortulanus, ab hortis maritimis nuncupatus, pelle Iacobina inuolutus, indignus uocari discipulus philosophiæ. Motus dilectione chari mei. Declarationem certissimam Sermonis patris philosophorum Hermetis intendo dicere. Qui sermo, quanquam sit occultus, tamen exercitium ueritoperis in fatigatione meorum digitorum totam expositionem declarauit uerissime. Nihil enim prodest occultatio philosophorum in sermonibus, ubi doctrina Spiritus sancti operatur.

Quod

Quod ars Alchemia sit uera & certa. Caput I.

Dicit autem philosophus: VERVM, scilicet est, quod nobis data est ars Alchemiæ. SINĒ MENDACIO. Hoc dicit ad detestationem illorum, qui dicunt artem esse mendacem, id est falsam. CERTVM, id est expertum. Nam quicquid est expertum, certissimum est, ET VERISSIMVM. Quia uerissimus Sol per artem procreatur. Et dicit uerissimū in superlatiuo gradu, quia Sol generatus per hanc artem excedit omnem Solem naturalem, in omnibus proprietatibus medicinalibus & alijs.

Quod lapis debeat diuidi in duas partes. Caput II.

Consequenter tangit operationē lapidis dicēs: QVOD .. EST INFERIUS, EST SICVT QVOD EST SVPERIUS. Et hoc ideo dicit: Quod iste lapis diuiditur in duas partes principales per magisterium. In partem superiorem, quæ superius ascendit, & in partem inferiorem, quæ inferius remanet fixa & clara. Et tamen istæ duæ partes concordāt .. in uirtute. Et ideo dicit: QVOD EST SVPERIUS, EST SICVT QVOD EST INFERIUS. Illa autem diuisio necessaria est. AD PERPETRANDA MIRACVLA REI VNIVS, scilicet lapidis. Quia pars inferior est terra, quæ Nutrix dicitur & fermentum. Et pars superior, est anima, quæ totum lapidem uiuificat, & resuscitat, & ideo facta separatione & celebrata coniunctione, multa miracula perpetrantur in opere secreto naturæ.

Quod lapis habeat in se quatuor elementa. Caput III:

ET SICVT OMNES RES FVERVNT AB VNO .. MEDITATIONE VNIVS. Hic dat exemplū dicēs: Sicut

Sicut omnes res fuerunt ab uno, scilicet globo confuso, siue *chao* massa confusa, meditatione, id est cogitatione & creatione. Vnius, id est omnipotentis Dei. SIC OMNES RES NATÆ FVERVNT, id est exiuerunt, AB HAC VNA RE, id est, ex una massa confusa. ADAPTATIONE, id est solo precepto Dei & miraculo. Ita lapis noster est natus, & exiuit ab una massa confusa, in se continens omnia elemēta, quæ à Deo ^{fiunt} creata est, & suo solo miraculo lapis noster est inde natus.

*habetur a ratiōe singu-
lis rebus con-
ueniēti. quæ p-
pe elemēta
composit. Div-
enta ratiōe
ad producend-
criticū; cer-
ta ad produc-
fabam. et sic
de omnib. cre-
atis ratiōinā-
do.*

Quod lapis habeat patrem & matrem, scilicet Solem & Lunā. Cap. III.

ET sicut uislemus quod naturaliter unum animal generat pluram animalia sibi similia. Ita artificialiter Sol generat Solem, uirtute multiplicationis lapidis prædicti. Ideo sequitur PATER EIVS EST SOL, id est aurum philosophorū. Et quia in omni generatione naturali debet esse receptaculum idoneum & conueniens, cum quadam consonantia similitudinis ad patrem. Ita & in ista generatione artificiali oportet quod Sol habeat sui spermatis, & suæ tincturæ idoneum receptaculum, & sibi consonans, & hoc est argentum philosophorum. Et ideo sequitur, MATER EIVS LVNA.

Quod coniunctio partium lapidis dicatur impreguatio. Cap. V.

QUæ duo, cum sese receperint in coniunctione lapidis, impregnatur lapis in ventre uenti, & hoc est quod postea dicit: PORTAVIT, ILLVD VENTVS IN VENTRE SVO. Planum est, quod uentus est aer, & aer est uita, & uita est anima. Et ego iam superius loquutus sum de anima, quæ totum lapidem uiuificat. Et sic oportet, quod uentus portet totum lapidem & reportet, & pariat magisterium. Et tunc sequitur quod alimentum recipiat à nutrice sua, id est, à terra.

Spiritus

P. Et ideo

Et ideo dicit philosophus: **NUTRIX EIVS TERRA EST.** Quia sicut infans sine alimento nutritis nunquam ad ætatem perueniret. Ita lapis noster sine fermentatione suæ terre nunquam perueniret ad effectum. Quod quidem fermentum alimentum dicitur. Sic enim generatur ex uno patre, cum coniunctione matris. Res, id est, filij similes patri, qui si longa decoctione caruerint, erunt matri similes in albedine, & patris p̄odus retinebunt.

Quod lapis perfectus sit, si anima in corpore fixa fuerit. Caput VI.

POSTEA sequitur: **PATER OMNIS TELESMITOTIVS MVNDI EST HIC,** hoc est, in opere lapidis est uia finalis. Et nota. Philosophus uocat operationem patrem omnis telesmi, id est omnis secreti, uel omnis thesauri, totius mundi, id est omnis lapidis inuenti in hoc mundo. Est hic. Quasi dicat ecce ostendo tibi. Postea dicit philosophus: **Vis quod te doceam, quando fortitudo lapidis est perfecta & completa: quando scilicet fuerit in suam terram uersa.** Et ideo dicit: **VIS EIVS INTEGRA EST,** id est, perfecta & completa. **SI UERSA FVERIT IN TERRAM,** id est, si anima ipsius lapidis, de qua superius facta est mentio (quod anima dicatur uentus & aer, in qua est tota uita lapidis & fortitudo) conuersa fuerit in terram scilicet lapidis, & fixetur, ita quod tota substantia lapidis sic sit cum nutrice sua, scilicet terra, quod totus lapis uertatur in fermentum. Sicut in operatione panis, modicum fermentum nutrit & fermentat magnam copiam pastæ, & ita totum substantiam pastæ conuertit in fermentum. Ita uult philosophus, quod lapis noster sic sit fermentatus, quod ad multiplicationem lapidis, sit fermentum:

De mun-

De mundificatione lapidis. Caput VII.

Consequenter ponit, quomodo debeat multiplicari. Sed primo ponit lapidis mundificationem, & partium separationem, dicēs: SEPARABIS TERRAM AB IGNE, SVBTILE A' SPISSEO, SVAVITER CVM MAGNO INGENIO. Suauiter, id est paulatim, non per uiolētiam, sed cū ingenio, scilicet in fimo philosophico. Separabis, id est, dissolues. Quia dissolutio est separatio partium. Terram ab igne, subtile à spisso. Id est, feces & immundicias, ab igne, aere & aqua, & à tota substantia lapidis, ita quòd lapis ibi remaneat mundissimus sine sorde.

Quòd pars lapidis non fixa, debeat superare partem fixam, eamq; eleuare. Caput VIII.

ET lapis sic præparatus, est idoneus ad multiplicandum. Et nunc ponit eius multiplicationem, & facilem liquefactionem in uirtute ingressibili, tam in duris corporibus, quam mollibus, dicens: ASCENDIT A TERRA IN COELVM, ITERVM QVE DESCENDIT IN TERRAM. Hic est ualde notandum, quòd quamuis lapis noster in prima operatione diuidatur in quatuor partes, quæ sunt quatuor elementa, tamen sicut dictum est superius, Duæ eius sunt partes principales. Vna quæ ascendit superius, quæ dicitur non fixa, & alia quæ remanet inferius fixa, quæ dicitur terra, siue fermentū, quæ totum lapidē nutrit & fermentat, ut dictū est. De illa uero parte non fixa oportet habere magnā quantitātē, & dare lapidi, qui factus est mūdissimus absq; sorde, toties per magisteriū, donec totus lapis uirtute spiritus

P ij defera-

deferatur superius, sublimando & subtiliādo. Et hoc est, quod philosophus dicit, ascendit à terra in cœlum.

Quomodo lapis uolatilis sit iterum figendus. Caput IX.

Postmodum, hunc ipsum lapidem sic exaltatum oportet incinerari cum oleo ab ipso lapide in prima operatione extracto, quod dicitur aqua lapidis, & toties affare sublimando, donec uirtute fermentationis terræ cum ipso exaltatæ, totus lapis iterato descendat de cœlo in terram, & remaneat fixus & fluens. Et hoc est quod dicit philosophus: **ITERVM QVE DESCENDIT IN TERRAM**, ET sic **RECIPIT VIM SUPERIORVM** sublimando, **ET INFERIORVM** descendendo, id est, quod corporeum est, fiet spirituale sublimando, & quod spirituale est, fiet corporeū descendendo.

De fructu artis, & efficacia lapidis. Caput X.

SIC HABEBIS GLORIAM TOTIVS MVNDI, id est, hoc lapide sic composito, gloriam huius mundi possidebis. **IDEO FVGIET A TE OMNIS OBSCVRITAS**. Id est omnis in opia, & ægritudo. Quia lapis sic factus, omnis ægritudinis est curatiuus. **HIC EST TOTIVS FORTITVDINIS FORTITVDO FORTIS**. Quia nulla est comparatio aliarum fortitudinum huius mundi, ad fortitudinem huius lapidis. **QVIA VINCET OMNEM REM SVBTILEM**, ET OMNEM REM **SOLIDAM PENETRABIT**, Vincet, id est uincendo conuertet Mercurium uiuum, congelando, qui subtilis est, & alia corpora dura, solida, & firma penetrabit.

Quid Magisterium imitetur creationem uniuersi. Caput XI.

Postea

Postea dat exemplum philosophus de Compositione lapidis sui, dicens: SIC MVNDVS CREATVS EST, hoc est, Sicut mundus creatus est, ita & lapis noster factus est. Quia primitus totus mundus, & omne quod fuit in mundo, fuit una massa confusa, seu chaos confusum, ut superius dictū est, & postea per artificium summi creatoris, diuisa est ista massa in quatuor elementa, mirabiliter separata & rectificata, propter quam separationem diuersa fiunt. Ita possunt fieri diuersa, aptatione nostri operis per separationem diuersorum elementorū a diuersis corporibus. HINC ERVNT ADAPTATIONES MIRABILES. Id est, si separaueris elementa, fient mirabilia composita, apta nostro operi in nostri lapidis compositione, per coniunctionem elementorum rectorum. QVAVM, id est, de quibus mirabilibus aptis ad hoc, MODVS, scilicet operandi datus, EST HIC.

notabile.
mercurio
aliis atq. aliis
corporib. adju
cto, mirabilia
opera facies.

insinuatio enigmatica, quae sit materia lapidis.

Caput XII.

ITAQVE VOCATVS SVM HERMES TRISMEGISTVS. Postquam philosophus docuit compositionē lapidis, hic docet occulto modo, de quo fiat lapis noster. Prænomina se ipsum, ut discipuli sui ad hanc scientiam peruenirent, de eius nomine perpetuo recordarentur. tū tangit, de quo sit, dicens: HABENS TRES PARTES PHILOSOPHIÆ TOTIVS MVNDI, Quia quicquid est in mundo, habens materiam & formam compositum est ex quatuor elementis. Vnde infinitæ sunt partes mundi, quas omnes philosophus in tres partes principales diuidit, scilicet in partem Mineralem, Vegetabilem, & Animalem, de quibus con-

P iij iunctim

iunctim uel diuifim, philofophus habuit ſcientiam ueram in opere Solis. Et ideo dicit, habens tres partes philofophiæ totius mundi, quæ partes continentur in unico lapide, ſcilicet *in* Mercurio philofophorum.

Quare lapis dicatur perfectus. Caput XIII.

ET ideo uocatur lapis iſte perfectus, quia in ſe habet naturam mineralium, uegetabilium, & animalium. Eſt enim lapis trinus & unus, quatuor habens naturas, ſcilicet quatuor elementa, & tres colores, ſcilicet nigrum, album & rubeum. Vocatur etiam granum frumenti, quod niſi mortuum fuerit, ipſum ſolum manet. Et ſi mortuum fuerit, ut dictum eſt ſuperius, cum coniungitur in coniunctione multum fructum affert, uidelicet completis operationibus ſupra dictis. O lector chare, ſi ſcis operationem lapidis, tibi dixi ueritatem; & ſi neſcis, nihil tibi dixi. **COMPLETVM EST QVOD DIXI DE OPERATIONE SOLIS**, id eſt, completum eſt, quod dictum eſt de operatione lapidis, trium colorum, & quatuor naturarum exiſtentium, ut dictum eſt, in unica re, ſcilicet in ſolo Mercurio philoſophico.

F I N I S.

EXCVSVM BERNAE HEL-
ueticæ per Mathiam Apiarium, Sumptu & expen-
ſis Honesti uiri, Ioannis Petrei, Norinbergensis Ty-
pographi. Anno M. D. XLV. *1690*
Mense Auguſti. *153.*

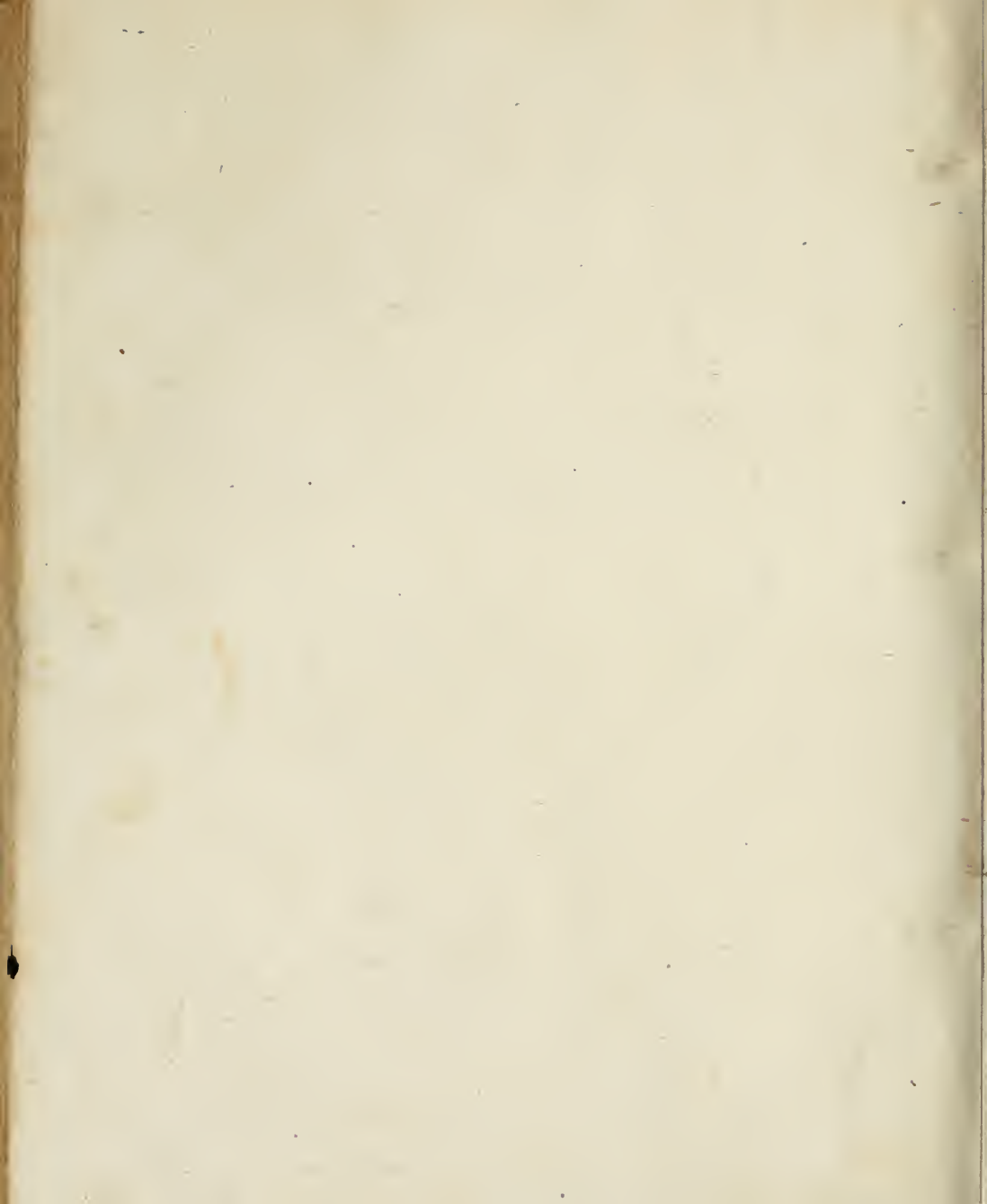
IOH. PETREIVS TYPOGRA-
PHVS STUDIOSO LECTORI. S.

HAbes in presentiarum pauca quidē, sed minime uulgaria de χριστολογία, sicut
dico lector, opuscula, quae si grata fuisse intellexero, plura & praecipua exijs,
quae penes me sunt, huius generis, paulo post in lucē edā. Verū cū exemplaria
partim uetustate & situ corrupta, partim inscitia libroriorū deprauata sint, ut sine
multorū exemplariū collatione, corrigi & emendari non possint, Rogo, ut si quis aliqd
horum habeat, siue Latine, siue Germanice, mihi liberaliter impartiri uellit, quò col-
latis multis exemplaribus, emendatiora in studioforum manus perueniant. Quod qui
faciet, gratiam apud huius artis candidatos, non uulgarem inibit, & à me exemplaria
aliquot typis excusa, unā cū suo archetypo illibato, pro munere accipiet. Sunt aut hae
quae penes nos habemus, quorum optimum quodq; asterisco notauimus.

- >> * Septē tractatus Hermetis Trismegisti. Nouum testamentum eiusdem.
- * Dialogus Mariae prophētissae. Liliū Magistri Blasij de Parma.
- * Turba philosophorum. Liliū aliud incerti authoris. *Liliū Alchymia Dial. 1. pag. 102, v. 1.*
- * Morienus. * Margarita nouella.
- Liber distinctionum. *Liber radicū. et huius mentionem facit typogr.*
- >> * Alphidius. Auicenna de mineralibus. Rosa aurea. *Joh. Petreus, praefatione in hanc collectionem.*
- Lumen luminum. * *Rasis Dial. 1. p. 98. fine.* Iohannes de Rupe scissa. *ibid. in praefat. ejus mentio.*
- * Lambardus Philosophus. * Dialogus de libello aureo. Petrus de Zeluco.
- * Liliū intelligentiae. Practica philosophorum.
- >> Liber Saturni. Scotus Subtilis.
- >> Rogerij Bachonis alius liber ad Cardinalem quendam. Thomus Aquinas ad fratrem Reinaldum.
- >> Speculum Alchemiae fratris Heliae Ordinis Minorum. Iohannes Tecenensis.
- Eiusdem Epistola Solis ad Lunam. Dicta Alani.
- * Theosophiae palmarium. Liber Trinitatis. *Lull. in Apertorio pag. 7.*
- Rosarius Arnoldi de Noua uilla. Speculum elementorum Iohannis Vuicēnensis.
- Quaestiones eiusdem. >> * Raimundi Lullij plerāq; quem in prioribus cuperemus integrum dare.

NB Dial. 1. pag. 98. F I N I S. Rasis in libro, Luminis luminum. pag. 84. p. 30. et pag. 85, 13
Rasis de Diuinitate. pag. 100. v. 9. et 24.

-6

SPECIAL

87-B

1724

Bound

w/

87-B4445

87-B1725

